

محاسبہ مالی

پوہنچل ذبیح اللہ مدثر

Ketabton.com

محاسبه مالی

نویسنده: پوهنمل ذبیح الله مدثر

محاسبه مالی

مولف: پوهنمل ذبیح الله مدثر

انتشارات جهان اسلام

0707070140

آدرس: چوکی کوتہ سنگی، کابل، افغانستان

نام کتاب: محاسبه مالی

دوره چاپ: چاپ سوم

سال چاپ: بهار 1394

تیراژ: 1000 جلد

طراحی جلد: انتشارات جهان اسلام

ناشر: انتشارات جهان اسلام

ویراستار: انتشارات جهان اسلام

قیمت: 220 افغانی

آدرس انتشارات: چوک کوتہ سنگی / کابل / افغانستان

حق چاپ برای مؤلف و ناشر محفوظ است

فهرست عناوین

صفحه.....	عنوان.....
الف.....	تقریظ.....
ب.....	پیشگفتار.....
ج.....	مقدمه.....

فصل اول

عمومیات

1	تشیت، کارو کسب (Business).....
1	:Type of Business.....
1	1. تشبیثات خدماتی Service Business.....
1	2. کمپنی های تجاری Merchandising Business.....
1	3. کمپنی ها یا شرکت های تولیدی Manufacturing Business.....
1	اشکال عمدۀ حقوقی تشبیثات خصوصی :.....
1	1. کمپنی انفرادی Sole Proprietorship.....
1	2. شرکت Partnership.....
2	3. شرکت سهامی Corporation.....
2	دفتر داری Book Keeping.....
2	1. دفتر داری دو جانبه Double Entry Book keeping.....
3	2. دفترداری یک جانبی Single Entry Book Keeping.....
3	محاسبه Accounting.....
4	تفاوت میان دفترداری و محاسبه.....
5	وظایف محاسبه.....
5	هدف محاسبه.....
5	انواع محاسبه.....
5	1. محاسبه مالی Financial Accounting.....
6	2. محاسبه منجمنت (مدیریتی) Managerial Accounting.....
6	3. محاسبه مصارف Cost Accounting.....
6	4. محاسبه مالیاتی Tax Accounting.....

6	پرنسيپ های محا سبه مالی:
7	1. مقاهم اساسی محاسبه
8	2. قواعد محاسبه
8	راپور دهی مالی (Financial Reporting)
9	صورت حساب های مالی (Financial Statements)
9	1. بیلانس شیت (Balance Sheet)
12	دارایی ها :Assets
13	پرنسيپ ثبت دارایی ها به قیمت تهیه آن:
14	انواع دارایی ها:
14	1. دارایی های جاری Current Assets
14	2. دارایی های ثابت Fixed Assets
14	3. دارایی های غیر مادی Intangible Assets
14	4. سایر دارایی ها Other Assets
15	دیون Liabilities
15	انواع دیون:
15	1. دیون جاری Current Liabilities
17	2. دیون طولی المدت Long-Term Debt
17	سرمایه Equity
18	2. صورت حساب درآمد(عاید) یا حساب مفاد و ضرر (Income Statement)
18	اهداف ترتیب حساب مفاد و ضرر:
19	اشکال ترتیب حساب مفاد و ضرر:
19	(1) شکل حسابی حساب مفاد و ضرر:
20	(2) شکل راپور دهی حساب مفاد و ضرر:
22	3. صورت حساب سرمایه شخصی (Statement of Owner's equity)
24	4. صورت حساب جریان نقده (Cash Flow Statement)
25	مساویات اساسی محاسبه Basic Accounting Equation
33	تمرینات فصل اول:

فصل دوم

پروسس معلومات محاسبی

36 حساب Account
38 فا عده دبت و کریدت
39 a. دارایی ها، مصارف، برداشت، مفاد توزیع شده
39 b. دیون، سرمایه (شخصی، شرکا)، مفاد توزیع نا شده و عواید
43 طرزستنیش تفاوت یا باقیمانده حسابات (بیلانس نورمال حسابات)
45 انواع حسابات Type of Accounts
45 1. حسابات دائمی یا حسابات بیلانسی Permanent Accounts
45 2. حسابات موقتی Temporary Accounts
48 دوران ثبت معاملات در محاسبه مالی Accounting Cycle
48 1. تحلیل معامله (Transaction Analysis)
53 2. ثبت معاملات در ژورنال (Journalizing)
56 3. انتقال معاملات (Posting)
58 4. بیلانس آزمایشی تعديل ناشده (Unadjusted Trial Balance)
60 5. معاملات تعديلی (Adjusting Entries)
60 6. بیلانس آزمایشی تعديل شده (Adjusted Trial Balance)
60 7. معاملات بستن حسابات Closing Entries
61 8. ترتیب حساب مفاد و ضرر (Income Statement)
62 9. ترتیب بیلانس شیت (Balance Sheet)
64 تمرینات فصل دوم

فصل سوم

معاملات تصمیوی یا تعديلی Adjusting Entries

70 اقسام معاملات تعديلی یا تصمیوی Type of Adjusting Entries
71 1. پیش پرداخت ها (prepayments) Deferrals
71 (a) مصارف پیش پرداخت شده Deferred (Prepaid) Expenses

Deferred (Unearned) (عواید تحقیل ناشده (عواید عموق، عواید به تعویق افتیده))	b
71 :Revenues	
71 2. معاملات تحقق یافته (Accruals)	
71 (a) مصارف تحقق یافته Accrued Expenses	
71 (b) عواید تحقق یا فته Accrued Revenues	
73 1. معاملات تعدیلی برای پیش پرداختها: Adjusting Entries for Prepayments	
73 مصارف پیش پرداخت شده Prepaid Expenses	
75 وسایل (اثاثیه) Supplies	
77 بیمه Insurance	
78 فرسایشات Depreciation	
79 ضرورت تعديل یا تصفیه فرسایشات	
80 1. طریقه خطی فرسایش Straight-Line Method	
80 2. طریقه فرسایش به اساس واحدهای تولیدی (ظرفیت تولیدی) Units- of- Production	
81 Method	
82 3. طریقه بیلانس (باقیمانده) نزولی به نرخ دو چند Double-Declining-Balance Method	
84 الف: طریقه مستقیم ثبت فرسایشات:	
85 ب: طریقه ثبت غیر مستقیم فرسایشات:	
86 فرسایشات جمع شده Accumulated Depreciation	
87 تعویض، و بهبود(تجهیز) دارایی های ثابت قابل فرسایش:	
87 1. تعویض دارایی ها:	
87 2. بهبود یا تجهیز دارایی ها	
88 کشیدن دارایی های قابل فرسایش از پروسه تولیدی:	
90 عواید تحقیل ناشده Unearned Revenue	
108 پروسه بستن حساب عواید:	
108 پروسه بستن حسابات مصارف:	
111 2. معاملات تعدیلی برای تحقق یا فته ها Adjusting Entries for Accruals	
112 عواید تحقق یافته (Accrued Revenue):	
114 مصارف تحقق یافته Accrued Expense	
114 ربح تحقق یافته یا Accrued Interest	

116	معاشات تحقیق یافته Accrued Salaries
128	پرسه بستن حسابات موقتی:.....
133	طلبات مشکوک Doubtful Accounts
135	1. میتد مستقیم:.....
136	2. میتد غیر مستقیم :
140	تمرینات مربوط فصل سوم:.....

فصل چهارم

محاسبه اموال تجاری (ذخایر) Merchandise Accounting

149	سیستم های ثبت ذخایر در محاسبه:.....
150	1. میتد دوره بی ثبت ذخایر Periodic Inventory
150	حساب خرید اشیا (خریداری) Purchase Account
152	مستردی و تخصیص کاهش قیمت - خرید اموال (مستردی خرید).....
153	تنزیل نقده:.....
154	(1) میتد غیر خالص ثبت تنزیل:.....
155	(2) میتد خالص ثبت تنزیل:
156	مقدی میتد های خالص و غیر خالص ثبت تنزیل.....
157	حساب فروش اشیا Sales Account
158	مستردی فروش و تخصیص کاهش قیمت - فروش اموال تجارت:.....
159	تنزیل فروش Sales Discount
160	مصارف انتقال اموال Freight Charges
165	سنجری خریداری خالص Calculation of Net Purchase
166	مصارف اجناس بفروش رسیده Cost of Goods Sold
167	حساب مفاد و ضرر مفصل Detailed Income Statement
169	پرسه بستن معاملات Closing Process
171	2. سیستم ثبت ذخایر بشكل متما دی یا بدون وقفه Perpetual Inventory
179	مصارف ورتی یا تضمین (Warranty Cost)
181	تمرین فصل چهارم:.....

فصل پنجم

186	پول نقد.....
187	1. دفتر ساده پول نقد:.....
187	میتود ثبت داد و ستد پول در دفتر پول نقد.....
189	دفتر نقد دارای دو ستون Two Column Cash Book
191	دفتر نقد دارای سه ستون Three Column Cash Book
198	دفتر پول نقد برای تادیات کوچک Petty Cash Book
198	سیستم تخصیصه ثابت وجوده مبالغ کوچک:
190	بیلانس حساب بانکی:.....
201	الف- کابی حساب بانکی کمپنی Pass Book
201	ب - صورت حساب بانکی(آویز).....
201	صورت حساب تطبیق و تلفیق حساب کمپنی در بانک با حساب بانکی کمپنی در دفتر پول نقد:.....
202	علل تفاوت و عدم سازگاری هر دو حساب فوق:.....
202	ضرورت و اهمیت صورت حساب تطبیق و تلفیق حساب بانکی:.....
204	رونده ترتیب صورت حساب تطبیقی بانکی:.....
205	بیلانس حساب بانکی در دفتر پول نقد:.....
209	تمرینات فصل پنجم.....
211	منابع و مأخذ:.....

ضمایم

213	طبقه بندی یا تصنیف حسابات Classification of Accounts
222	فهرست معانی Glossary

تقریظ

کتاب ممد درسی که تحت عنوان محاسبه مالی توسط محترم پوهنیار ذبیح‌الله مدثر استاد پوهنچی اقتصاد پوهنتون کابل تحریر گردیده است مطالعه گردید.

کتاب مذکور دارای مقدمه، فهرست مطالب، پنج فصل، لست مأخذ و منابع، و ضمایم به ارتباط طبقه بنده یا تصنیف حسابات و فهرست معانی می‌باشد.

در فصل اول این کتاب ممد درسی انواع تشبات، اشکال عمدۀ حقوقی تشبات خصوصی و یک سلسل م موضوعات دیگر به ارتباط دفترداری، وظایف محاسبه، هدف محاسبه، انواع محاسبه، پرنسیپ‌های محاسبه، صورت حسابات مالی وغیره مورد بحث قرار داده شده است.

فصل دوم آن شامل پروسس معاملات محاسبوی با تمام جزئیات آن بوده، و فصل سوم معاملات تعدیلی یا تصفیوی و انواع آن، سنجش فرسایشات، طریقه‌های ثبت فرسایشات در محاسبه، طلبات مشکوک ثبت آن می‌باشد.

در فصل چهارم درمورد محاسبه اموال تجاری (محاسبه ذخایر) با تمام جزئیات آن به صورت مفصل و جزووار معلومات داده شده است.

در فصل پنجم این کتاب ممد درسی در مورد پول نقد، دفاتر پول نقد، صورت تطبیقی بانکی، علل تفاوت و عدم سازگاری دفتر پول نقد و حساب بانکی و نیز طرز ترتیب صورت حساب تطبیقی بانکی معلومات مفصل ارایه گردیده است.

این کتاب به طور سلیس و روان تحریر گردیده و در تحریر آن از منابع معتبر علمی استفاده شده است که برای همه خواننده گان گرامی و خصوصاً محصلان پوهنچی های اقتصاد دولتی و خصوصی ارزشمند می‌باشد.

چون به ارتباط محاسبه به زبان های ملی و رسمی کتاب درسی یا ممد درسی وجود ندارد، با درنظرداشت همین اصل من چاپ این کتاب را جداً پیشنهاد نموده و موفقیت های هرچه بیشتر نویسنده محترم پوهنیار ذبیح‌الله مدثر عضو کادر علمی پوهنچی اقتصاد پوهنتون کابل را که شخص زحمتکش و فعال می‌باشد از خداوند بزرگ آرزومندم.

با احترام

الحاج پوهاند محمد اشرف یادگاری

استاد پوهنچی اقتصاد پوهنتون کابل

پیشگفتار

مضمون محاسبه مالی یک مضمون اساسی و مهم رشته اقتصاد بوده که در صنف اول تمام پوهنخی‌های اقتصاد کشور در دو سمستر تدریس می‌گردد. از آنجاییکه در این بخش کدام کتاب و یا مواد درسی کافی به لسان‌های رسمی و ملی کشور موجود نیست، بنابراین با امکانات قلیل خویش اقدام به طبع این کتاب نموده‌ام تا از یک طرف نیاز محصلین عزیز رشته اقتصاد برآورده شده و این کتاب ممکن دروس شان واقع گردد و از جانب دیگر منحیث یک وسیله کمکی به سایر موسسات و دفاتر که از سیستم محاسبه مضاعف در امور حسابی خویش استفاده می‌نمایند قرار گیرد. در این کتاب تا حد امکان کوشش شده است که از الفاظ و جملات بسیار ساده، بسیط و مروج کشور استفاده گردد تا برای تمام علاقمندان، قابل فهم و درک بوده و از آن استفاده اعظمی نمایند.

امید وارم که نسل جوان کشور فرهنگ مطالعه را سرمشق خویش قرار داده و در هر رشته که مصروف تحصیل استند تلاش بیشتر نمایند تا بتوانند از طریق کسب علم و دانش، کشور خویش را از مصیت‌های فعلی نجات داده و یک فضای معمول از رفاه و آسایش را برای مردم محروم و غمیده این سرزمین ایجاد نمایند. از طرف دیگر کوشش نمایند که با استفاده از کسب علم و دانش زمینه را برای برچیدن گلیم پوسیده عداوت و بد بینی مساعد ساخته و فرهنگ والا همزیستی، اخوت و برابری را در جامعه گسترش بدهند.

پوهنمل ذبیح الله مدثر

استاد پوهنخی اقتصاد پوهنتون کابل

مقدمه

محاسبه یک بخش مهم امور حسابی تمام فعالیت‌های اقتصادی بوده که در اتخاذ تصامیم و کنترول فعالیت‌ها یک وسیله حیاتی برای مدیریت به شمار می‌رود. اتخاذ تصامیم و پلانگذاری در یک کمپنی یا یک تجارت وابسته به اعداد، ارقام و معلومات دقیق از پرسوه فعالیت کمپنی می‌باشد که عدم موجودیت چنین ارقام، کمپنی را به مشکلات عدیده رویه رو می‌سازد. بنابراین موجودیت یک سیستم دقیق محاسبه میتواند از بروز مشکلات در اتخاذ تصامیم و پلانگذاری در فعالیت‌های اقتصادی جلوگیری نماید.

همچنان در یک فعالیت اقتصادی، اشخاص، افراد و موسسات متعدد ذی‌دخل می‌باشند که میخواهند از چگونگی فعالیت و نتایج بدست آمده آن معلومات کافی در اختیار داشته باشند. ارایه معلومات به این گروه‌های ذی‌دخل یک بخش از مکلفیت‌های کمپنی بوده که وقتاً فوقتاً آنها را در جریان قرار بدهد. روی همین اصل محاسبه یک وسیله ارتباطی بسیار عمدۀ میان مدیریت یک کمپنی و گروه‌های ذی‌دخل به شمار می‌رود که با استفاده از پرنسیپیهای آن معلومات مورد علاقه آنها تهیه و ابلاغ می‌گردد.

باید مذکور شد که سیستم محاسبه جز لاینک تمام تشبیثات و فعالیت‌های اقتصادی بوده و باعث افزایش قدرت رقابتی آنها می‌گردد. از یک طرف توسط محاسبه فعالیت داخلی یک کمپنی کنترول شده و روند فعالیت‌های آن به شکل نورمال و موثر ادامه می‌باید، و از جانب دیگر همین محاسبه روابط کمپنی را با محیط خارج آن تنظیم مینماید. بنابراین می‌توان خلاصه نمود که محاسبه یک تصویر از فعالیت‌های یک تشبیث بوده که اشخاص و موسسات ذی‌دخل و علاقمند به فعالیت تشبیث را در روشنایی قرار میدهد.

این کتاب متشکل از پنج فصل بوده، در فصل اول آن اساسات محاسبه با تمرین مفصلًاً مورد بحث قرار داده شده است. در فصل دوم دوران محاسبه که ثبت یک معامله آنرا طی می‌کند با مثالها و تمرین اخیر فصل ارایه گردیده است. فصل سوم کتاب راجع به تعديلات و اصلاحات که از نگاه زمان در پرسوه ثبت محاسبه لازمی است همراه با مثالهای آن بحث نموده است. فصل چهارم شامل موضوعات خرید و فروش امتعه و اجنباس بوده که بیشتر به کمپنیهای تجاری مربوط می‌گردد. در فصل پنجم به ارتباط پول نقد و ارتباط یک کمپنی با بانک بحث مفصل با ارایه مثالها صورت گرفته است. در بخش اخیر ضمایم

مفید به ارتباط طبقه بندی حسابات محاسبوی و فهرست معانی معمول و مروجہ محاسبہ
گنجانیده شده است.

فصل اول

عمومیات

تشیت، کارو کسب (Business):- تشبیث عبارت از هر نوع فعالیت قانونی برای کسب مفاد از طریق عرضه خدمات یا تولید امتعه و اجناس مورد ضرورت مستهلکین، می باشد. و یا به عباره دیگر هر سازمان که به هدف بدست آوردن مفاد ایجاد می گردد از جمله تشبیث شمرده می شود.

انواع تشبیثات Type of Business

1. تشبیث خدماتی Service Business : - تشبیث است که خدمات مانند: خدمات صحی، حقوقی، رهنماei معاملات، خدمات تعلیم و تربیه، خدمات بانکی، بیمه و غیره را عرضه می نماید.

2. کمپنیهای تجاری Merchandising Business :- عبارت از کمپنیها یا شرکت‌های اند که اجناس را به خاطر فروش دوباره خریداری نموده و آنرا بدون تغییر شکل به شکل عمدۀ و پرچون بفروش می رساند.

3. کمپنیها یا شرکت‌های تولیدی Manufacturing Business:- عبارت از کمپنی‌های است که با استفاده از عوامل تولید، مواد خام را پروسس نموده و از آن اشیا و اجناس کار تمام را تولید می نماید و به عمدۀ فروشان بفروش می رساند.

اشکال عمدۀ حقوقی تشبیثات خصوصی:

1. کمپنی انفرادی Sole Proprietorship: - عبارت از کمپنی‌های است که مالک آن یک شخص انفرادی می باشد. از نگاه حقوقی مالک این کمپنی‌ها با تشبیث خوش را بطله محکم داشته و مسؤولیت تمام قروض و مکلفیت‌های تشبیث به دوش آن می باشد.

2. شرک Partnership: - تشبیث که مالک آن دو یا زیادتر از دو شخص باشد و بصورت اختیاری با هم شریک شده باشند، شرک گفته می شود. این شکل تشبیث، مانند کمپنی انفرادی زیادتر در تشبیثات خورد فعل می باشد. در این تشبیثات نیز مالکین (شرکا) اشخاص مسول در برابر تمام مکلفیت‌های کمپنی می باشند.

3. شرکت سهامی Corporation: شرکت سهامی، نهاد تشباتی است که از نگاه حقوقی منحیث یک شخصیت حقوقی و جدا از مالکین (سهمداران) آن شناخته می‌شود. بنا بر آن سهمداران این شرکت‌ها اشخاص مسول در برابر مکلفیت‌ها و قروض شرکت نمی‌باشند، بر عکس مسولیت آنها صرف محدود به سرمایه شان که در شرکت سرمایه گذاری کرده اند می‌باشند. روی این ملحوظ این شکل شرکت‌ها زیادتر مورد پسند سرمایه گذاران قرار دارند.

تمام تشبات درمجموع ضرورت به اعداد، ارقام، و معلومات دارند تا از یک طرف با استفاده از آن فعالیت‌های خویش را کنترول نموده و به اهداف که قبلًا تعین گردیده است نایل آیند و از طرف دیگر تصامیم و پلان‌های آینده فعالیت خویش را با در نظرداشت شرایط بازار اتخاذ نمایند. روی این ملحوظ ضرورت به یک سیستم منظم و دقیق پروسس معلومات احساس می‌گردد، تا ذریعه آن اعداد، ارقام و معلومات دقیق جمع آوری، تحلیل، تصنیف، پروسس و به اشخاص ذی‌علاقه ابلاغ گردد. محا سبه یکی از سیستم‌های است که توسط اساسات، قواعد و اصول خویش این ضرورت تشبات را به شکل موثر مرفوع می‌نماید.

دفتر داری Book Keeping: یک بخش از محاسبه بوده و عبارت از درج ارزش‌های است که قابلیت تبدیل به واحدهای پولی را داشته باشد. و یا به عباره دیگر فعالیت‌های ثبت معاملات محاسبوی به شکل سیستماتیک در دفترها (کتاب‌ها) مانند: ژورنال، لیجر، دفتر نقده وغیره را دفتر داری می‌گویند. یا به عباره دیگر دفتر داری عبارت از فعالیت روزمره در یک سیستم محاسبوی بوده که معاملات تجاری را ثبت و طبقه بندی می‌نماید.

دفتر داری به دو بخش عمده تقسیم گردیده است

(1) دفتر داری دو جانبه Double Entry Book keeping: دفتر داری دو جانبه عبارت از سیستم است که در آن یک معامله دارای دو جنبه ثبت که شامل دریافت (دبت) و سپردن یا دادن (کریدت) می‌باشد. در دفتر داری مضاعف هر دو جنبه معامله ثبت حسابات می‌گردد، طوریکه حساب دریافتی دبت و حساب سپردنی کریدت می‌گردد. بالاخره مشخصه مهم سیستم دفتر داری مضاعف عبارت از اینست که هر دبت باید در مقابل خود کریدت داشته باشد و یا بر عکس هر کریدت در مقابل خود دبت داشته باشد. تمام معاملات که دریک وقت معین در دفتر داری مضاعف در حسابات

مختلف به ثبت می‌رسند مجموع دبتهای آن باید مساوی به مجموع کریدت‌های آن باشد. این سیستم دارای مزایای ذیل می‌باشد:

- بیلانس آزمایشی از روی ثبت معاملات در این سیستم به طور بهتر امکان پذیر می‌گردد.

- جنبه اسمی معاملات تجاری ذریعه این سیستم ثبت می‌گردد.

- معلومات دقیق و معتبر را در اختیار منجمنت کمپنی قرار می‌دهد.

- از تقلب و فریب کاری جلوگیری می‌نماید.

- منجمنت کمپنی را قادر به مقایسه بخش‌های مختلف و موضوعات مختلف می‌نماید.

- بیلانس شیت کمپنی از ثبت مضاعف به صورت بهتر و دقیق ترتیب شده می‌تواند.

(2) دفترداری یک جانبه Single Entry Book Keeping :- عبارت از دفترداری است که در آن جنبه دریافت و سپردن معاملات تجاری در نظر گرفته نمی‌شود. در این دفترداری تنها دفترهای مانند دفتر پول نقد و یا دفتر حسابات شخصی ترتیب می‌گردد. این دفتر داری را نمی‌توان یک سیستم نامید، زیرا که بعضی معاملات در آن ثبت نمی‌گردد و از بعضی معاملات صرف یک بخش آن درج می‌گردد. در این نوع دفترداری امکانات تقلب و اشتباهات بیشتر بوده و نمی‌توان نتیجه دقیق یک فعالیت را از آن بدست آورد.

محاسبه (Accounting):- عبارت از فن ثبت، تفسیر، طبقه‌بندی، خلاصه سازی و ابلاغ نتایج فعالیت‌های اقتصادی (معاملات) می‌باشد.

به ارتباط محاسبه تعریفات ذیل توسط اشخاص و مراجع مختلف ارایه گردیده است:

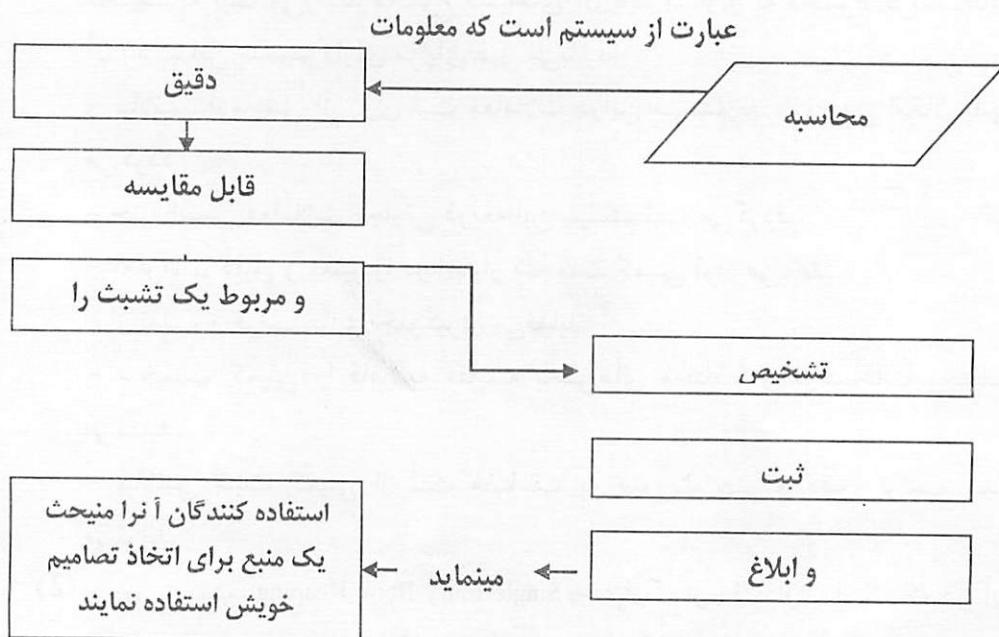
- محاسبه عبارت از عمل جمع آوری، پروسس، تحلیل، تفسیر و

- پیش‌بینی صورت حسابات مالی می‌باشد. Dupree & Marder

- محاسبه عبارت از هنر ثبت سیستماتیک، تفسیر و ابلاغ معلومات مالی

- یک تشییت می‌باشد. (Mac Farlan, Ayares & Stove)

- محاسبه را می‌توان ذریعه شکل آتی نیز تعریف نمود:

در حقیقت تعریف محاسبه حاوی مشخصات است که در حقیقت دوران (Cycle

محاسبه را توضیح می‌نماید.

تفاوت میان دفتر داری و محاسبه:

دفترداری عبارت فعالیت‌های روزمره سیستم محاسبه بوده که ذریعه آن معاملات تجاری ثبت و طبقه‌بندی می‌گردد. دفترداری عبارت از تحقیک است که یک شخص می‌تواند آنرا در کوتاه مدت فرا گیرد و اکثرًا این تحقیک امروز با استفاده از کمپیوتر صورت می‌گیرد. بر عکس یک محاسب باید دانش بیشتر و بهتر را نظر به دفتر دار داشته باشد. زیرا که وظیفه آن عبارت از تهیه راپورهای مالی، دانستن قواعد مالیاتی و تاثیر قواعد مالیاتی بالای رشته‌های مختلف اقتصادی و غیره مسائل مربوط به بخش مالی کمپنی می‌باشد. محاسب ماهر باید قادر طرح سیستم محاسبه، سیستم کنترول داخلی، تفسیر و درج معاملات مغلق

و پیچده را داشته باشد و با مدیران مسول در تفسیر و تحلیل تمام ارقام محاسبه کمک نماید. از همه مهمتر اینکه یک محاسب ماهر باید دارای یک قدرت قضاوت مسلکی بوده که در حل قضایای بغيرنج مالی با مدیریت کمپنی همکاری نماید. بنابراین محاسبه ایجاب تحصیل مسلکی، تجارت و مهارت بیشتر و یک تعهد برای فراگرفتن معلومات جدید را می نماید.

وظایف محاسبه- وظایف محاسبه عبارتند از:

- ثبت: - اولین وظیفه محاسبه بوده و عبارت از ثبت معاملات در دفترها میباشد.
- طبقه بندی: - معاملات تجاری را گروپ بندی مینماید و معاملات دارای مشخصات مشابه را در یک گروپ قرار میدهد.
- خلاصه سازی: - عبارت از ارایه ارقام طبقه بندی شده به شکل عام فهم و واضح بوده که برای تمام گروههای ذیعلاقه قابل فهم میباشد.
- تفسیر: - ارقام محاسبه برای تصامیم و پلانهای آینده تشبیث مورد استفاده قرار میگیرد.

هدف محاسبه- بصورت خلاصه هدف محاسبه عبارت از تهیه نمودن معلومات برای تصمیم گیرندگان جهت اتخاذ تصامیم اقتصادی میباشد. اتخاذ تصامیم در مورد تخصیص و استفاده از منابع اقتصادی مانند پول، زمین و کار بشری نیاز به معلومات بسیار دارد که با استفاده از محاسبه میتوان این معلومات را تهیه نمود.

أنواع محاسبه- از آنجاییکه تصامیم اقتصادی متعدد میباشد، بناءً اقسام محاسبه هم گوناگون است، که در ذیل اقسام مهم آن توضیح میگردد:

1. محاسبه مالی Financial Accounting- این نوع محاسبه عبارت از توضیح و تشریح منابع مالی، مکلفیتها و فعالیتهای یک نهاد اقتصادی میباشد. این محاسبه برای سرمایه گذاران و قرضه دهنگان یک منبع مهم کسب معلومات میباشد که با استفاده از آن سرمایه گذار تصمیم سرمایه گذاری خواش را آخذ نموده میتواند. این نوع محاسبه شکل رسمی را داشته و معلومات آن باید شفاف، واضح و عام فهم باشد، افراد و موسسات ذیعلاقه باید به معلومات آن دسترسی کامل داشته باشد.

۲. محاسبه منجمت (مدیریتی) Managerial Accounting: محاسبه منجمت عبارت از توسعه و تفسیر معلومات محاسبی میباشد، که ذریعه آن منجمت، فعالیتهای اقتصادی خویش را بصورت موثر به پیش میرد. مدیران با استفاده از معلومات این نوع محاسبه اهداف عمومی کمپنی یا شرکت خویش را تعیین نموده، اجراءات دیپارتمنهای (بخش‌های) کمپنی را مورد ارزیابی قرار میدهند و در مورد اینکه آیا تولیدات جدید را عرضه نمایند یا خیر؟ تصمیم میگیرند و بالاخره تمام تصامیم مدیریتی خویش را اتخاذ نموده میتوانند. یا به عباره دیگر محاسبه مدیریتی عبارت از محاسبه است که اعداد و ارقام دوره گذشته و دوره آینده را برای انجام فعالیتهای روزمره، پلانهای آینده و اکشاف استراتئی عمومی کمپنی مورد استفاده قرار میدهد.

۳. محاسبه مصارف Cost Accounting: عبارت از یک پروسه داخلی کمپنی یا شرکت بوده که هدف آن عبارت از ثبت و تحلیل مصارف تولیدی در یک کمپنی یا یک شرکت میباشد. و یا به عبارت دیگر محاسبه مصارف عبارت از محاسبه داخلی کمپنی یا تصدی بوده که به ارتباط تمام انواع مصارف، مواضع مصارف و حامل مصارف معلومات کافی ارایه مینماید. سنجش مصارف به ارتباط مصارف که در یک دوره در یک تصدی بوجود میاید معلومات ارزشمند را بدسترس منجمت تصدی قرار داده و منجمت تصدی میتواند برای اتخاذ تصامیم در آینده از این معلومات استفاده نماید.

۴. محاسبه مالیاتی Tax Accounting: یک بخش مهم از محاسبه است که موضوعات مربوط مالیات را مورد بررسی قرار میدهد. مهمترین هدف این نوع محاسبه عبارت از پلان مالیاتی است. پلان مالیاتی عبارت از پیشیبینی تاثیرات مالیاتی یک معامله تجاری و انجام معامله تجاری به نحوه که بار مالیاتی را کاهش دهد میباشد.

- 1) مفاهیم اساسی محاسبه
- 2) قواعد اساسی محاسبه

۱. مفاهیم اساسی محاسبه

اصطلاح مفاهیم شامل فرضیات، شرایط و نظریات است که اساس محاسبه را تشکیل می‌دهد. ذیلاً مفاهیم مهم محاسبه توضیح گردیده است:

- مفهوم ماهیتی یا نهاد تجاری Entity Concept: - یک مفهوم بسیار عمدۀ محاسبوی بوده که به معنی موجودیت یا هستی یک نهاد یا یک ارگان جدا از مالک آن می‌باشد. بدین معنی که حسابات برای ارایه معلومات در باره تجارت تهیه می‌شود نه در باره مالک آن. به اساس این مفهوم میان معاملات شخصی و معاملات تجاری تفاوت گذاشته می‌شود، در عدم موجودیت این تفاوت، امور تجاری با امور شخصی مالک تجارت مخلوط می‌شود و در نتیجه تصویر واضح و روشن از شرکت یا کمپنی وجود نخواهد داشت.

- مفهوم تداوم کار Going Concern Concept: - این مفهوم به معنی تداوم فعالیت برای مدت طولانی در آینده می‌باشد. معاملات با در نظر داشت جنبه تداوم کار تجارت در دفاتر محاسبوی ثبت می‌گردد. یک شرکت و یا کمپنی زمانی در حالت تداوم کار و فعالیت قرار دارد که قصد پایان بخشیدن به فعالیت خویش را نداشته باشد.

- مفهوم پولی Monetary Concept: - در محاسبه تنها معاملات ثبت می‌گردد که به پول ارایه شده بتواند.

- مفهوم قیمت تهیه Cost Concept: - مطابق به این مفهوم تمام دارایی‌ها به قیمت تهیه آن درج می‌گردد، بدین معنی که دارایی‌ها به اساس قضاوت‌های انفسی ارزیابی نمی‌گردد. همچنان قیمت فعلی بازار نیز بالای دارایی‌های ثبت شده کدام تاثیر ندارد. قیمت تهیه را می‌توان توسط اسناد اثباتیه مشخص کرد.

- مفهوم مضاعف Dual aspect Concept: - این یک مفهوم اساسی سیستم مدرن محاسبه بوده و بدین معنی است که برای هر معامله «دبت» معا مله «کریدت» نیز وجود دارد، یعنی هر معامله دارای تاثیر دو جانبه به اندازه مبلغ مساوی می‌باشد.

- مفهوم دوره یا مدت محاسبه Accounting Period Concept: - به اساس این مفهوم مدت دوام یک تجارت به دوره‌های مناسب و کوتاه تقسیم می‌گردد. هدف از این تقسیم سنجش نتیجه تجارت در دوره‌های کوتاه‌تر می‌باشد، تا از یکطرف مصارف و عواید

بصورت دقیق سنجش گردد. و از طرف دیگر معلومات موثر و دقیق بدسترس منجمت تجارت قرار گرفته که طبق آن تصامیم و پلان‌های آینده بصورت درست و دقیق طرح گردیده و قدرت رقابتی کمپنی افزایش یابد.

2. قواعد محاسبه

قواعد محاسبه عبارت از راه و روش است که محاسب با استفاده از آن صورت حساب‌های مالی را ترتیب و تنظیم می‌نماید. ذیلاً قواعد مهم محاسبه توضیح گردیده است:

- **قاعده شفافیت یا افشاگاری Convention of Transparency** - به اساس این

قاعده تمام معلومات اساسی محاسبی باید به دسترس تمام افراد و موسسات علاقمند قرارگیرد و این معلومات طوری ترتیب و تنظیم گردد که برای هر شخص قابل فهم و واضح باشد تا شخص بتواند این معلومات را بصورت دقیق و آزادانه قضاوت نمایند.

- **قاعده مهم بودن Convention of Materiality** - برطبق این مفهوم تنها آن معاملات و ارقام در محاسبه درج می‌گردد که مهم بوده و مربوط هدف تجارت باشد. معاملات که از نگاه منجمت تجارت مهم نباشد نادیده گرفته شده و در حسابات محاسبی ثبت نمی‌گردد. باید متذکر گردید که مهم بودن و عدم مهم بودن معاملات مربوط به تصامیم منجمت یک نهاد می‌باشد.

- **قاعده ثبات و مداومت Convention of Consistency** - به اساس این قاعده در تمام دوره‌های حسابی عین اصول و روش ثبت محاسبی استفاده گردد. بطور مثال اگر ذخایر در یک دوره به قیمت مارکیت ارزیابی گردد، این روش باید در سایر دوره‌های آینده تعقیب شود. این قاعده در مقایسه معلومات رول مهم و حیاتی را بازی می‌کند.

- **قاعده محافظه کاری Convention of Conservatism** - به اساس این قاعده برای یک خطر احتمالی مربوط تجارت، توجه خاص معطوف گردیده و تدابیر و وسائل مبارزه علیه آن آماده گردد.

راپور دهی مالی (Financial Reporting)

معلومات، اعداد و ارقام محاسبی که در یک تثبیت یا یک کمپنی تهیه و ترتیب می‌گردد کلاً در اختیار منجمت همان تثبیت می‌باشد که از آن بخاطر اتخاذ تصامیم و ترتیب پلان

آینده فعالیت‌های خویش استفاده می‌نماید. بعضی معلومات محاسبه مالی بدسترس تصمیم گیرندگان خارج از کمپنی یا شرکت (سرمایه گذاران، تحلیل‌گران مسایل مالی، مشاورین سرمایه گذاری، قرضه دهنده‌گان، اتحادیه‌های کارگری، ارگان‌های دولتی وغیره) نیز قرار می‌گیرد. تهیه نمودن این نوع معلومات محاسبی برای اشخاص و موسسات خارج از کمپنی جهت اتخاذ تصامیم عمومی بنام راپوردهی مالی یاد می‌شود. صورت حساب‌های مالی که برای راپوردهی مالی مورد استفاده قرار می‌گیرد ذیلاً مورد بحث قرار گرفته است:

صورت حسابهای مالی (Financial Statements)
وسایل اساسی که بخاطر تهیه نمودن ارقام و معلومات محاسبی برای منجمتن کمپنی،
اشخاص و موسسات خارج از کمپنی یا شرکت مورد استفاده قرار می‌گیرند بنام صورت
حسابات مالی یاد می‌گردد. مجموع مکمل این صورت حساب‌ها شامل:

1. بیلانس شیت (Balance Sheet)
- بیلانس شیت که شامل اقلام مختلف دارایی، قروض و سرمایه شخصی کمپنی می‌باشد، در یک وقت و زمان معین موقف مالی کمپنی را نشان میدهد. هر شرکت یا کمپنی در اخیر هر سال یا هر ماه این حساب را ترتیب نموده وضع موجوده مالی خویش را ذریعه آن به نمایش می‌گذارد. ذیلاً نمونه از بیلانس شیت و اقلام مندرجه آن نشان داده شده است:

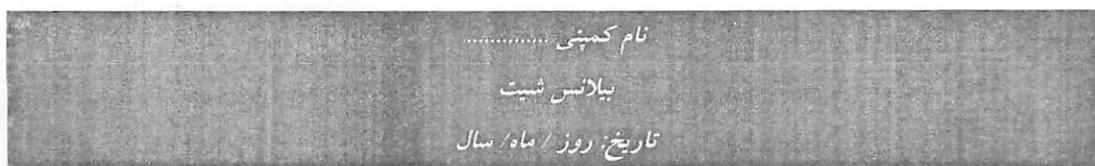
شرکت سهامی افغان

بیلانس شیت

حمل 1390

Assets داراییها		Liabilities & Owner's Equity دیون و سرمایه شخصی	
Current Assets: دارایی های جاری	مبالغ	Current Liabilities: دیون جاری	مبالغ
Cash نقد	22,500	Notes payable پرداختنی های دارای سند	40,000
Notes receivable طلبات دارای سند	10,000	Accounts payable حساب قابل تادیه	30,000
Accounts receivable طلبات	60,500	Salaries payable مزد و معاش قابل تادیه	3,000
Supplies لوازم	2,000		
Fixed Assets دارایی های ثابت:		Long-term liabilities: قروض طویل المدت	
Vehicle موتور (عراوه جات)	20000	Long-term loan قرض طویل المدت	10000
Land زمین	100,000	Total liabilities سرمایه شخصی	80,000
Building تعمیر	90,000	Owner's Equity: سرمایه Capital	57,000
Office equipment تجهیزات	15,000	Mجموع Total	320,000
Total مجموع	320,000		

عنوان بیلانس شیت دارای سه مشخصه ذیل می باشد: (1) نام کمپنی یا شرکت، (2) نام صورت حساب مالی، (3) تاریخ که بیلانس شیت مربوط آن است. همچنان جدول بیلانس شیت نیز دارای سه بخش: دارایی ها، دیون و سرمایه شخصی (در شرکت های سهامی سرمایه شرکا) می باشد. و بالاخره در سطر اخیر جدول بیلانس شیت دیده می شود که مجموع دارایی ها مساوی به مجموع دیون و سرمایه شخصی است که این منحث یک اصل و شرط عمدی بیلانس شیت شمرده می شود و روی همین ملاحوظ این صورت حساب مالی بنام «بیلانس شیت» یا ورقه توازن یاد می گردد. بیلانس شیت می تواند به شکل ذیل نیز ترتیب گردد که حاوی معلومات مفصل می باشد:

Assets دارایها**Current Assets:**

	دارای های جاری (سیار)		
Cash	پول نقد	\$0	
Accounts Receivable	طلبات	\$0	
Less: Reserve for Bad Debts	تخصیص طلبات مشکوک	0	0
Merchandise Inventory	ذخایر اموال تجاری	0	
Prepaid Expenses	مصارف پیش پرداخت شده	0	
Notes Receivable	طلبات دارای سند	0	
Total Current Assets		مجموع دارایی های سیار	\$0

Fixed Assets:

	دارای های ثابت		
Vehicles	عراده جات (موتر)	0	
Less: Accumulated Depreciation	منفی: فرسایش جمع شونده موثر	0	0
Furniture and Fixtures	اثاثه	0	
Less: Accumulated Depreciation	منفی: فرسایش جمع شونده اثاثه	0	0
Equipment	تجهیزات	0	
Less: Accumulated Depreciation	منفی: فرسایش جمع شونده تجهیزات	0	0
Buildings	تعویر	0	
Less: Accumulated Depreciation	منفی: فرسایش جمع شونده تعویر	0	0
Land	زمین	0	
Total Fixed Assets		مجموع دارایی های ثابت	0

Other Assets:

	سایر دارایها		
Goodwill	سرقالی	0	
Total Other Assets		مجموع سایر دارایی ها	0

Total Assets

مجموع دارایی ها **\$0**

Liabilities and Capital

دیون و سرمایه		
Current Liabilities:	دیون (قرض) جاری	
Accounts Payable	حسابات قابل تادیه	\$0
Sales Taxes Payable	مالیه بر فروش قابل تادیه	0
Accrued Wages Payable	مزدهای تحقیق یافته قابل تادیه	0
Unearned Revenues	عوايد تحصیل ناشده	0
Short-Term Notes Payable	اوراق قرضه کوتاه مدت	0
Short-Term Bank Loan Payable	قرضه بانکی کوتاه مدت قابل تادیه	0
<i>Total Current Liabilities</i>	مجموع قروض جاری	\$0
Long-Term Liabilities:	قرض طویل المدت	
Long-Term Notes Payable	اوراق قرضه طویل المدت	0
Mortgage Payable	اوراق قرضه رهنی	0
<i>Total Long-Term Liabilities</i>	مجموع قروض طویل المدت	0
Total Liabilities	مجموع دیون (قرض)	0
Capital:	سرمایه	
Owner's Equity	سهام مالک (سرمایه شخصی)	0
Net Profit	ഫزاد خالص	0
Total Capital	مجموع سرمایه	0
Total Liabilities and Capital	مجموع دیون و سرمایه	\$0

تمام اقلام بیلا نس شیت به سه کتگوری عمدہ تقسیم گردیده است که عبارتند از :

دارایی ها :Assets

دارایی ها منابع اقتصادی اند که مربوط به کمپنی یا شرکت بوده و از آن در پروسه تولید استفاده صورت می گیرد. و یا منظور از دارایی عبارت از مجموع اموال منتقل و غیر منتقل، کالاها و جوهه نقدی و حقوقی است که در اختیار موسسه تجاری قرار

دارد. دارایی‌ها ممکن دارای موجودیت فزیکی بوده و قابل لمس باشد که تحت نام دارایی‌های مادی Tangible Assets ثبت می‌گردد، مانند: تعمیر، ماشین آلات، ذخایر و غیره. همچنان دارایی‌ها ممکن دارای موجودیت فزیکی نبوده و نه هم قابل لمس باشد، ولی دارای حقوق و امتیاز می‌باشد که کمپنی از مزیت آن مستفید می‌گردد و تحت نام دارایی‌های غیر مادی Intangible Assets ثبت می‌گردد، مانند: داشتن مشتری زیاد، حق اختراع Patent right، سرمایه گذاری در اوراق قرضه، سرقفلی وغیره. دارایی‌ها در بیلانس شیت به اساس داشتن قدرت نقدینگی Liquidity (تبديل شدن سریع به پول نقد بدون خلق مشکلات در پروسه تولید) لست گردیده است، یعنی آن اقلام دارایی که هر چه زود تر به پول نقد تبدیل شده می‌تواند اولتر از همه اقلام دیگر لست می‌گردد و بعداً به طرف پایین قدرت نقدینگی اقلام کمتر و کمتر می‌شود و در اخیر دارایی‌های ثابت (تعمیر، ماشین آلات، تجهیزات و زمین) که به هدف طویل‌المدت تهیه می‌گردیده و دارای نقدینگی کمتر باشد قرار می‌گیرد.

پرسنیپ ثبت داراییها به قیمت تهیه آن

دارایی‌های مانند زمین، تعمیر، ماشین آلات و تجهیزات منابع مهم اقتصادی یک کمپنی یا شرکت را تشکیل داده و منحیث یک عامل مهم در پروسه خلق عواید سهیم می‌باشند. قاعده عمده محاسبه به ارتباط ثبت این نوع دارایی‌ها اینست که این اقلام دارایی در حسابات به قیمت تهیه (قیمت خرید + مصارف تهیه) درج می‌گردد. مثال: کمپنی یک قطعه زمین را جهت اعمار تعمیر به قیمت مجموعی 100000 (صد هزار) افغانی خریداری مینماید، ولی با گذشت زمان محدود، قیمت بازار همین قطعه زمین به 250000 (دوصدو پنجاه هزار) افغانی بلند می‌رود. به اساس قاعده ثبت دارایی‌های ثابت، این قطعه زمین به ارزش 100000 افغانی ثبت می‌گردد نه به ارزش 250000 افغانی. دلیل عمدۀ این نوع ثبت اینست که دارایی‌های همچون زمین، تعمیر، ماشین آلات و غیره به خاطر استفاده و ضرورت در کمپنی تهیه می‌گردد نه بخاطر فروش دو باره.

أنواع دارائي ها:

1- دارائي های جاري Current Assets:- عبارت از دارائي های اند که در صورت فعالیت نورمال شرکت یا کمپنی در ظرف یکسال به نقد تبدیل گردد، یا به مصرف برسد و یا با اجناس دیگر تبادله گردد. و یا عبارت از نوعی دارائي های است، که در جريان كمتر از يك دوره مالي تغيير نموده و حتى بعضی اوقات به صورت مكمل از بين می رود. اين دارائي شامل اقلام مانند: وجوده نقد Cash، حساب بانکي کمپنی Bank account، طلبات يا مبالغ قابل درياافت Accounts Receivable)، ذخایر Inventory، قرطاسيه Stationary و بعضی مصارف پيش پرداخت شده Prepaid Expenses که در دارائي های ثابت شامل نگردد می باشد.

2- دارائي های ثابت Fixed Assets:- عبارت از دارائي های اند که داراي يك ظرفيت بوده و یا داراي ارزش تجارتي است که در صورت فعالیت نورمال شرکت یا کمپنی بيشتر از يکسال مورد استفاده قرار گيرد. ظرفيت بعضی از اين دارائي ها به مرور زمان کاهش يا فته و به مصرف می رسد (سنجرش فرسایشات). اين دارائي شامل: زمين Land، تعمير Building، اثاثيه و تجهيزات Equipment، موتور Vehicle، ماشين آلات Machinery و غيره می باشد.

3- دارائي های غير مادي Intangible Assets:- عبارت از دارائي های است که موجودیت فزيکی نداشته ولی داراي يك ارزش می باشد که در شرکت یا کمپنی باعث خلق عواید می گردد. اين دارائي ها شامل اقلام مانند: حق الاختراع Patent right، علام تجارتي Trade Marks، حق چاپ Copy Right، حق استفاده از نام تجارتي Good will و غيره می باشد.

4- سایر دارائي ها Other Assets:- عبارت از اقلام اند که در سه كتگوري فوق شامل نباشد مانند سرمایه گذاري های طويل المدت و كوتاه مدت در اوراق قرضه و اسهام شرکت ها.

Liabilities دیون

دیون عبارت از سرمایه غیر(سرما یه اشخاص و مو سسات دیگر) می باشد که کمپنی یا شرکت آنرا به قرض گرفته و منحیث یک منبع تمویل از آن استفاده می نماید. و یا عبارت از مکلفیت های کمپنی بوده که در یک وقت معین قابل تادیه می باشد.

أنواع دیون

1- دیون جاری Current Liabilities:- بخش دیون جاری بیلانس شیت تعهدات را نشان می دهد که در مدت کوتاه باید اجراء گردد. یا به عباره دیگر عبارت از قروض است که در ظرف یکسال یا یک دوره عملیاتی باید پرداخت گردد. این کنگوری شامل مبالغ حسابات قابل تادیه Accounts Payable، مزد و معاش باقیمانده کارمندان، مالیات قابل تادیه، قرضه های کوتاه مدت و آن قسمت قروض طویل المدت که در دوره جاری واجب الاداع می باشد می شود. بعضی از انواع مهم قروض جاری ذیلاً بصورت مختصر توضیح گردیده است:

- حسابات قابل تادیه Accounts Payable:- مبالغ را نشان می دهد که یک کمپنی باید آن را به ارسال کنندگان از مدرک خرید اجتناس و خدمات می پردازد.
- حسابات قابل تادیه دارای سند (سند Notes Payable) :- عبارت از مبالغ است که ذریعه یک سند رسمی ثبیت می گردد مانند قرضه کوتاه مدت بانک، خریداری تجهیزات به قرض، بعضی موارد خریداری که در آن میان طرفین سند تبادله شود. حساب قابل تادیه دارای سند دارای ربح بوده و همچنان مدت پرداخت آن نیز مشخص می باشد. آن طرف معامله که قرار است پول را بپردازد سند قابل تادیه را ترتیب نموده و آن را به دریافت کننده پول انتقال می دهد. این سند قرضه قابلیت انتقال را به اشخاص ثالث نیز می داشته باشد، یعنی دارنده آن می تواند آنرا به اشخاص دیگر انتقال بدهد.

- بخش از قروض طویل المدت که در دوره فعلی قابل تادیه می باشد:- آن بخش دیون طویل المدت که در دوره عملیاتی فعلی قابل تادیه بوده شامل قروض جاری می گردد. مثال اگر یک قرض طویل المدت که بالغ به 100000 افغانی است به قسط های مساوی سالانه قابل پرداخت باشد، هر قسط یک ساله آن از جمله قروض جاری همان دوره که این قسط در آن تادیه می شود می باشد. همچنان ربح سالانه تحقق یافته آن که اگر تادیه نشده باشد شامل قروض جاری کمپنی می گردد.
- قروض تحقق یافته Accruals: این بخش که بعضًا به نام مصارف تحقق یافته نیز یاد می گردد شامل اقلام چون معاشات تحقق یافته کارمندان کمپنی، مالیات تحقق یافته، ربح تحقق یافته وغیره که از دوره های قبلی باقی مانده و قرار است که بصورت مجموعی تادیه گردد.
- پیشپرداخت های مشتریان (عوايد تحصیل ناشده) Unearned Revenues: این قروض از معاملات به وجود می آید که ذریعه آن مشتریان به صورت پیشکی به کمپنی پرداخت می نماید، مثلاً حق الاشتراك در مجلات و روزنامه ها، فروش تکت های طیاره قبل از پرواز، پرداخت پیشکی مشتریان به خاطر فرمایش وغیره. این قروض مکلفیت های کمپنی را نشان می دهد که یا آنرا باید در دوره آینده انجام دهد و یا هم پول مشتریان را دوباره مسترد نماید. این قروض معمولاً در بیلانس شیت تحت نام «عوايد تحصیل ناشده» ثبت می گردد.
- جمع آوری برای اشخاص ثالث:- هرگاه جمع کننده بعضی پرداختها مالک همین پرداخت ها نباشد بلکه آنرا باید به اشخاص دیگر که مالک اصلی این پرداخت ها است انتقال دهد این نوع مکلفیت ها به وجود می آید. مثلاً فروشنده اموال تجاری مالیات بر فروش را جمع آوری نموده و لیکن مالک این مالیات فروشنده نبوده، بلکه باید این مالیات را به اداره مربوطه انتقال دهد. تازمانی که این مبالغ به مالک آن انتقال داده نشده منحیث قروض جاری جمع کننده آن به حساب می رود.

2- دیون طویل المدت Long-Term Debt:- دیون یا قروض است که برای مدت طولانی به قرضه گرفته می‌شود. این قروض معمولاً برای اهداف تمویلی بوده و دارای ربح یا سود نیز می‌باشد، یعنی کمپنی که این نوع قرضه را اخذ می‌نماید از یکطرف مکلف به پرداخت مبلغ قرضه در موعد پرداخت بوده و از طرف دیگر مصارف جاری قرضه (ربح قرضه) را که معمولاً سالانه سنجش می‌گردد نیز باید تادیه نماید. این قروض نظر به مبلغ قرضه، موعد پرداخت، شرایط تضمین و مبلغ ربح انواع و اقسام گوناگون دارد که در مضمون تمویل از آن بصورت مفصل بحث گردیده است.

Equity سرمایه

سرمایه عبارت از مبالغ است که در اقلام مختلف دارایی‌های یک شرکت یا کمپنی سرمایه گذاری گردیده است. و یا عبارت از آورده‌های است که توسط مالکین کمپنی به فعالیت معین تخصیص داده شده است. همچنان سرمایه عبارت از تفاوت میان دارایی‌ها و دیون کمپنی می‌باشد. در کمپنی‌های انفرادی تمام سرمایه مربوط یک شخص که مالک کمپنی نیز است می‌باشد، ولی سرمایه شرکت‌های سهامی متشكل از اسهام (Stocks) می‌باشد که از طرف شرکت نشر می‌گردد. اسهام شرکت‌ها در بازارهای اسهام (Stock Exchange) بصورت آزادانه از طرف اشخاص و افراد انفرادی و همچنان از طرف ارگان‌ها و موسسات خریداری می‌گردند. این اشخاص و موسسات که اسهام شرکت را می‌خرند می‌توانند آنرا بالای اشخاص دیگر بدون کدام ممانعت بفروش برسانند. در پهلوی حساب سرمایه در شرکت‌های سهامی بخش دیگر سرمایه نیز وجود می‌داشته باشد که متشكل از مفاد است که در چندین دوره از طرف شرکت بدست آمده و بالای شرکا توزیع نگردیده است. این مفاد بنام مفاد توزیع ناشده یا (ذخایر مفاد) Retained Earning یاد می‌گردد. شرکت می‌تواند توسط ذخایر مفاد نیازمندی‌های مالی خویش را رفع نماید و یا آنرا در بخش‌های موثر سرمایه گذاری نماید.

بعضی از حسابات دیگر نیز موجود اند که نتیجه آنها به صورت مستقیم و غیر مستقیم به سرمایه کمپنی انتقال داده می‌شود و سرمایه کمپنی را افزایش و یا کاهش می‌دهد. این حسابات که به نام حسابات تحتانی سرمایه یاد می‌شوند عبارت از عواید، مصارف و داشت شخصی می‌باشند. این حسابات از جمله حسابات موقتی یا نتیجویی بوده و مربوط

یک دوره مالی کمپنی می شوند. حسابات موقتی یا نتیجوى که در دروس آینده مفصلأً مورد بحث قرار می گیرد حسابات اند که در اخیر دوره مالی بسته گردیده نتیجه عواید و مصارف به صورت غیر مستقیم از طریق صورت حساب مفاد و ضرر به سرمایه شخصی در کمپنی های انفرادی و به مفاد توزیع نا شده (ذخایر مفاد) در شرکت های سهامی انتقال می گردد و نتیجه برداشت شخصی مستقیماً به حساب سرمایه کمپنی انتقال داده می شود.

2. صورت حساب درآمد(عواید) یا حساب مفاد و ضرر (Income Statement)

این صورت حساب، سودمندی یک کمپنی یا شرکت را در یک زمان معین نشان می دهد. این حساب راجع به نتیجه فعالیت کمپنی معلومات ارزشمند را بدسترس منجمنت کمپنی قرار می دهد و معمولاً در اخیر دوره مالی ترتیب می گردد. نتیجه کمپنی از مقایسه عواید و مصارف یک دوره بدست می اید.

• مصارف Expenses: عبارت از ارزش منابع است که در یک دوره در یک

کمپنی بخاطر تولید امتعه و اجناس کاهش یافته و یا از بین رفته است. و یا عبارت از ارزش امتعه، اجناس و خدمات است که برای خلق عواید لازم می باشد.

• عواید Revenues: عبارت از مبالغ است که از طریق فروش تولیدات و

عرضه خدمات بدست می آید، این مبالغ توسط متقبل شدن بعضی از مصارف (استفاده از منابع) بوجود می آید. بناءً عواید از یک طرف باید مصارف دوره را پوشش نموده و از طرف دیگر یک اندازه مفاد را نیز باید به بار بی آورد.

تفاوت حساب مفاد و ضرر عبارت از نتیجه (مفاد و یا ضرر) یک دوره کمپنی بوده و به حساب سرمایه شخصی انتقال می گردد، طوریکه مفاد به طرف کریدت حساب سرمایه شخصی و ضرر به طرف دبت حساب سرمایه شخصی. مفاد حساب سرمایه شخصی را افزایش داده، در حالیکه ضرر باعث کاهش حساب سرمایه شخصی می شود.

اهداف ترتیب حساب مفاد و ضرر

هدف اساسی از ترتیب حساب مفاد و ضرر عبارت از مشخص نمودن مفاد که از فعالیت کمپنی بدست آمده و یا ضرر که ناشی از فعالیت کمپنی بوده می باشد. در پهلوی این هدف اساسی، اهداف فرعی ذیل نیز ذریعه حساب مفاد و ضرر برآورده می شوند:

- تشخیص مفاد غیرخالص که از فروشات کمپنی بدست می‌آید، و توسط آن منجمت کمپنی نسبت مالی میان فروشات و مصارف خرید اموال تجاری را سنجش می‌نماید.
 - ثبیت مصارف عملیاتی کمپنی و روند آن به ارتباط حجم فروشات و درنتیجه کنترول مصارف عملیاتی.
 - ثبیت مصارف اداری، وسعت و دوام آن به ارتباط کمپنی و کنترول آن توسط منجمت برای توسعه فعالیت کمپنی.
 - ثبیت مصارف فروش و رابطه آن با حجم فروشات.
- بنابراین ترتیب حساب مفاد و ضرر نه تنها باعث سنجش نتیجه کمپنی می‌گردد، بلکه یک وسیله مفید معلوماتی برای پلانگذاری آینده فعالیت کمپنی نیز می‌باشد.
- اشکال ترتیب حساب مفاد و ضرر:**
- حساب مفاد و ضرر معمولاً به دو شکل نظر به هدف شرکت یا کمپنی ترتیب می‌گردد که عبارتند از:

شکل حسابی حساب مفاد و ضرر: - این شکل حساب مفاد و ضرر مانند حساب T بوده که به طرف راست آن عواید و به طرف چپ آن مصارف ثبت می‌گردد. تفاوت (بیلانس) حساب نشان دهنده مفاد و یا ضرر دوره می‌باشد. شکل ذیل شکل حسابی یا محاسبی حساب مفاد و ضرر را نشان می‌دهد:

حساب مفاد و ضرر Income Statement

مصارف			عوايد
مصارف ترمیم	200	1500	عوايد فروش
مصارف کرایه	240	600	عوايد کمیشن
مصارف مزد و معاشات	1500	850	عوايد فیس
فرسا یشات	220		
مصارف برق	140		
مصارف اشتهرارات	300	<u>350</u>	با قیمانده (مفاد دوره)
<hr/>			
مجموعه	2600	2950	مجموعه

شكل راپور دهی حساب مفاد و ضرر: - در این شکل حساب مفاد و ضرر، ابتدا عواید فروش ثبت گردیده و بعداً مصارف از آن تفریق می‌گردد. عواید به گروپهای مختلف مانند عواید فروش، عواید از منابع دیگر (سایر عواید) تقسیم می‌شود. همچنان مصارف نیز به کتگوریهای مختلف طبقه بندی می‌گردد، مانند: مصارف اجناس به فروش رسیده، مصارف عملیاتی، مصارف اداری و فروش و یا مصارف عمومی. مفاد در این شکل حساب مفاد و ضرر به مفاد غیرخالص، مفاد عملیاتی، مفاد قبل از وضع مالیه و مفاد خالص تقسیم می‌گردد. مانند شکل ذیل:

شرکت سهامی افغان	عواید
حساب مقدار و پیشر	فروشات غیر خالص
1390 حمل	\$0.00
Revenue:	
Gross Sales	فروشات غیر خالص
Less: Sales Returns and Allowances	منفی: مستردی ها
Net Sales	فروشات خالص
	مصارف تولیدات بفروش رسیده
Cost of Goods Sold:	
Beginning Inventory	ذخایر در شروع دوره
Add: Purchases	خریداریها
Freight-in	مصارف ترانسپورت (بارگانی)
Direct Labor	مصارف کار مستقیم
	\$0.00
Less: Ending Inventory	منفی: ذخایر در اخیر دوره
Cost of Goods Sold	مصارف تولیدات بفروش رسیده
Gross Profit (Loss)	مقدار غیر خالص
	\$0.00
Expenses:	مصارف
Advertising	اشتہارات
Bad Debts	قروض غیر قابل حصول
Commissions	کمیشن ها
Depreciation	فرسایشات
Insurance	بیمه
Maintenance	حفظ و مرائب
Rent	کرایه
Repairs	ترمیمات
Telephone	تیلفون
Utilities	برق گاز آب و غیره
Wages	مزد
Total Expenses	مجموع مصارف
Net Operating Income	مقدار خالص عملیاتی
Other Income & Losses:	سایر مقدار و خساره ها
Gain (Loss) on Sale of Assets	حاصل (خسارت) از درآمد فروش داراییها
Interest Income	حاصل دین
Total Other Income	مجموع سایر مقدار
Net Income (Loss)	مقدار یا ضرر خالص
	\$0.00

3. صورت حساب سرمایه شخصی (Statement of Owner's equity)

این صورت حساب تغییرات مشخص را در سرمایه سرمایه گذاری شده مالک یک کمپنی یا مالکین یک شرکت در طول یک زمان مشخص نشان می‌دهد. شکل ذیل صورت حساب سرمایه شخصی یک کمپنی فرضی را نشان می‌دهد.

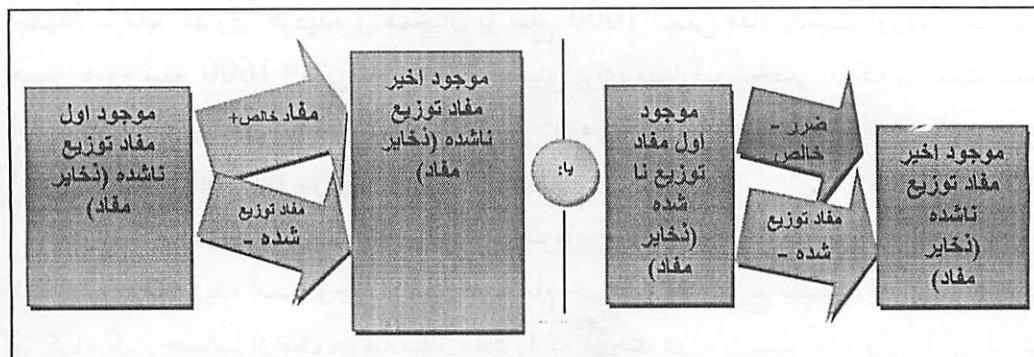
نام کمپنی		
صورت حساب سرمایه شخصی		
تاریخ		
سرمایه در آغاز دوره		28,000
جمع:		
سرمایه افزود شده	5,000	
مفاد دوره	1,000	6,000
		<u>34,000</u>
منفی:		
ضرر دوره	0	
برداشت شخصی	1,600	1,600
سرمایه در ختم دوره		<u>32,400</u>

در صورت حساب سرمایه شخصی فوق مبلغ 28000 افغانی در شروع دوره توسط مالک کمپنی سرمایه گذاری شده است. در جریان دوره 5000 افغانی اضافی توسط مالک کمپنی جدیداً سرمایه گذاری گردیده و همچنان به مبلغ 1000 افغانی مفاد بدست آورده است. در همین دوره مبلغ 1600 افغانی توسط مالک کمپنی برای مصارف شخصی مالک برداشت شده است. بنابراین مبلغ سرمایه شخصی کمپنی در اخیر دوره بالغ به 32400 افغانی بوده که موجود اخیر یا Ending Balance سرمایه را نشان می‌دهد.

در شرکت‌های سهامی در پهلوی حساب سرمایه یک حساب علیحده برای مفاد که بالای شرکا توزیع نگردیده است وجود دارد که به نام حساب مفاد توزیع ناشده (ذخایر مفاد) یاد می‌گردد. این حساب از یک طرف مبالغ مفاد را که در چند دوره بدست آمده ولی بالای شرکا توزیع نگردیده است نشان میدهد و از جانب دیگر مفاد دوره جاری نیز به آن انتقال می‌شود. ذیلاً نمونه از صورت حساب ذخایر مفاد (مفاد توزیع ناشده) نمایش داده شده است:

نام کمپنی.....		
صورت حساب مفاد توزیع ناشده (ذخایر مفاد)		
حمل 31 1390		
موجود اول مفاد توزیع ناشده در ماه حمل که از دوره‌های قبل باقی مانده است		24000
مفاد را که کمپنی در ماه حمل بدست آورده است	23195	
(منفی) مفاد که برای شرکا توزیع گردیده است	5200	
افزایش ذخایر مفاد در دوره فعلی (ماه حمل)		17995
مفاد توزیع ناشده (ذخایر مفاد) در اخیر ماه حمل		41995

در صورت حساب فوق مفاد دوره جاری کمپنی باعث افزایش حساب مفاد توزیع ناشده (ذخایر مفاد) گردیده است. اگر ضرر وجود می‌داشت در آن صورت موجود اول مفاد توزیع ناشده را کاهش می‌داد. از طرف دیگر توزیع مفاد بالای شرکا که تحت عنوان مفاد توزیع شده (Dividends) ثبت می‌گردد نیز باعث کاهش حساب مفاد توزیع ناشده می‌گردد. شکل ذیل تغییر (افزایش، کاهش) حساب مفاد توزیع ناشده را ارایه می‌کند:

4. صورت حساب جریان نقد و (Cash Flow Statement)

این صورت حساب نشان دهنده خروج پول نقد به خارج کمپنی و دخول پول نقد به داخل کمپنی در یک زمان مشخص می‌باشد. این حساب چگونگی جریان پول نقد را در کمپنی در یک دوره توضیح می‌نماید و منبع مهم جهت تثیت سیالیت کمپنی می‌باشد. در این حساب سه منبع مهم جریان نقد توضیح می‌گردد که عبارتند از: (1) فعالیت‌های عملیاتی، (2) فعالیت‌های سرمایه گذاری و (3) فعالیت‌های تمویلی. ذیلاً نمونه از صورت حساب جریان نقد یک شرکت داده شده است:

شرکت سهامی افغان	
صورت حساب جریان نقد	
31 حوت سال 1390	
فعالیت‌های عملیاتی	
در یا فت نقد و از مشتریان	720000
دریافت نقد از مدرک ربح	15000
منفی: پرداخت نقد بخطاطر معاشات	(240000)
منفی: پرداخت نقد بخطاطر کرایه	(115000)
منفی: پرداخت نقد در سایر موارد	(300000)
Jerian Nadeh az Faghat-e-hai Omidat-e-hai	60000
فعالیت‌های سرمایه گذاری	

خرید یک قطعه زمین		(250000)
: فعالیت‌های تمویلی		
توزیع مفاد		(35000)
کاهش در نقده		(215000)
نقده در شروع ما حمل سال 1390	400000	
نقده در اخیر ماه حوت سال 1390	185000	

نقد که در اخیر ماه حوت بدست آمده مساوی به مفاد که در حساب مفاد و ضرر همین ماه سنجش می‌گردد نیست، زیرا که در بسیاری موارد اقلام که بالای مفاد دوره تاثیر دارد ممکن نقداً بدست نیامده باشد. مثلاً فروش کمپنی به قرض، در این صورت عواید کمپنی که بالای مفاد دوره تاثیر مثبت دارد بصورت تحقق یافته افزایش می‌نماید، از طرف دیگر پول فروشات در دوره کنونی نقداً بدست نیامده بناً این معامله کدام تاثیر نقدی نداشته و با عث افزایش جریان نقده کمپنی نمی‌گردد. به همین ترتیب مصارف که در دوره کنونی بوجود آمده ولی از طرف کمپنی نقداً تادیه نمی‌گردد باعث تفاوت مفاد دوره و صورت حساب جریان نقده می‌گردد. این موضوع مفصل‌آ در مضمون تمویل بحث می‌گردد.

مساویات اساسی محاسبه Basic Accounting Equation

هسته مرکزی سیستم محاسبه را مساویات اساسی محاسبه تشکیل میدهد، که ذریعه آن مجموع دارایی‌های یک کمپنی در مقابل منابع که این دارایی‌ها را تمویل نموده است قرار می‌گیرد. معا دله ذیل مساویات اساسی محاسبه را ارایه می‌کند:

$$\text{سهم (سرمایه) مالک کمپنی} + \text{دیون (ادعاصرضه دهندگان)} = \text{دارایی ها}$$

دارایی‌ها در این مساویات طوریکه قبلًا بحث گردید، عبارت از منابع مالی، فزیکی و غیرمادی است که در دسترس یک کمپنی قرار دارد و در آینده باعث خلق مفاد می‌گردد. دارایی‌ها شامل اقلام چون: پول نقد، طلبات (قرض کمپنی بالای مشتریانش)، ذخایر، زمین، تعمیر، تجهیزات، حق الاختراع و سایر امتیازات یا حقوق قانونی کمپنی می‌باشد.

دیون یا قروض عبارت مبالغ پولی است که از طرف اشخاص، افراد، موسسات و ارگان‌های دیگر طبق یک قرارداد به اختیار کمپنی قرار گرفته و کمپنی در پرداخت دوباره آن مکلفت قانونی

دارد. یا به عباره دیگر دیون یا قروض عبارت از ادعا اشخاص و موسسات بیرونی بالای منابع کمپنی می‌باشد.

سرمایه شخصی بیان کننده ادعا مالک کمپنی بالای منابع کمپنی می‌باشد، که در بسیاری موارد بنام دارایی خالص نیز یاد می‌شود، زیرا که اگر از دارایی مجموعی کمپنی دیون یا قروض کمپنی تفرق گردد سرمایه شخصی مالک کمپنی بدست می‌آید. سهم مالک یا سرمایه شخصی نظر به شکل حقوقی تشبات از هم متفاوت می‌باشد.

مساوات اساسی محاسبه یک قاعده اساسی برای صورت حساب مالی بیلانس شیت که توازن را در اقلام دارایی‌ها، دیون و سرمایه شخصی یک کمپنی (وضع مالی کمپنی) نشان می‌دهد، شناخته شده است. بنابر آن تاثیر مالی معاملات یک کمپنی را بالای این مساوات می‌توان ذریعه بیلانس شیت بصورت خوبتر واضح نمود. برای واضح ساختن بهتر موضوع مثال را از شرکت سهامی افغان در شروع یک دوره مالی معین در نظر می‌گیریم و می‌بینیم که معاملات را که شرکت انجام می‌دهد، چگونه بالای مساوات اساسی محاسبه تاثیر وارد می‌کند و چه تغییرات در بیلانس شیت که در حقیقت مساوات اساسی محاسبه را منعکس می‌سازد رخ می‌دهد: بطور مثال دارایی‌های شرکت سهامی افغان در آغاز یک دوره مجموعاً بالغ به 895000 افغانی است، که از این جمله 175000 افغانی توسط دائین (قرضه دهنده‌گان) تهیه شده و متباقی که بالغ به 720000 افغانی می‌شود سرمایه سهامداران شرکت می‌باشد که تحت نام (اسهام عادی) ثبت می‌گردد. سرمایه ابتدایی سهامداران یا ارزش اسهام عادی 120000 دالر بوده و طی چند دوره بصورت موقفانه فعالیت نموده و مفاد به مبلغ 600000 دالر را جمع آوری و ذخیره نموده که سرمایه مجموعی آنها به 720000 افغانی بالغ می‌گردد. ذیلاً بیلانس شیت شرکت مذکور داده شده است:

شرکت سهامی افغان

بیلانس شیت

01./.01/139....

دارایی ها	مبالغ	دیون و سرمایه شرکا	مبالغ
دیون:			
نقده	25000	حساب قابل تا دیه	50000
طلبات	50000	قرضه بانکی	125000
ذخایر	35000	مجموع دیون	<u>175000</u>
زمین	125000	سرمایه شرکا	
تعمیر	400000	اسهام عادی	120000
تجهیزات	250000	مفاد توزیع ناشده	600000
سایر دارایی ها	10000	مجموع سرمایه شرکا	<u>720000</u>
مجموع دارایی ها	895000	مجموع دیون و سرمایه شرکا	895000

به اساس بیلانس شیت فوق مساوات اساسی محاسبه را می‌توان چنین تحریر نمود:

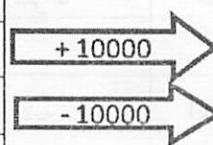
$$(720000) \text{ سرمایه شرکا} + (175000) \text{ دیون} = (895000) \text{ دارایی ها}$$

در بیلانس و همچنان در مساوات فوق چنین بیان شده است که شرکت مذکور مبلغ 895000 افغانی را که متشکل از سرمایه سهمداران و دیون می‌باشد در اقلام مختلف دارایی سرمایه گذاری نموده است. شرکت در جریان دوره بعضی معاملات را انجام نموده است که باعث تغییرات در اقلام مختلف دارایی ها، دیون، و سرمایه شرکا می‌شود، یعنی وضع مالی شرکت را تغییر می‌دهد. ذیلاً تاثیر هر معامله را بالای بیلانس شیت بصورت انفرادی مورد مطالعه قرار می‌دهیم:

معامله اول:- شرکت به مبلغ 10000 افغانی طلبات خویش را از یک مشتری خویش نقداً بدست می‌آورد. در اثر این معامله پول نقد شرکت از 25000 افغانی به 35000 افغانی افزایش می‌نماید (افزایش دارایی) و طلبات شرکت از 50000 افغانی به 40000 افغانی کاهش می‌نماید (کاهش دارایی). در نتیجه، مبلغ مجموعی دارایی که 895000 افغانی بود بعد از این معامله هم بدون تغییر باقی می‌ماند. شکل ذیل ملاحظه گردد:

شرکت سهامی افغان
بیلانس شیت قبل از معامله
01/...../.....

دارایی ها	مبالغ
نقده	25000
طلبات	50000
ذخایر	35000
زمین	125000
تعمیر	400000
تجهیزات	250000
سایر دارایی ها	10000
مجموع دارایی ها	895000
دیون و سرمایه شرکا	
دیون:	
حساب قابل تادیه	50000
قرض طویل المدت	125000
مجموع دیون	175000
سرمایه شرکا:	
اسهام عادی	120000
مفاد توزیع ناشده	600000
مجموع سرمایه شرکا	720000
مجموع دیون و سرمایه شرکا	895000

شرکت سهامی افغان
بیلانس شیت بعد از معامله
01/...../.....

دارایی ها	مبالغ
نقده	35000
طلبات	40000
ذخایر	35000
زمین	125000
تعمیر	400000
تجهیزات	250000
سایر دارایی ها	10000
مجموع دارایی ها	895000
دیون و سرمایه شرکا	
دیون:	
حساب قابل تادیه	50000
قرض طویل المدت	125000
مجموع دیون	175000
سرمایه شرکا:	
اسهام عادی	120000
مفاد توزیع ناشده	600000
مجموع سرمایه شرکا	720000
مجموع دیون و سرمایه شرکا	895000

معامله دوم:- یک مشتری شرکت که مبلغ 8000 افغانی قرض کوتاه مدت بالای شرکت داشت، قرارداد قرض خویش را تمدید نمینماید، یعنی قرض مشتری مذکور که شکل قابل تادیه را داشت فعلًاً به قرض طویل المدت تبدیل می‌گردد. در این معامله صرف شکل قرضه تغییر می‌کند، یعنی حساب قابل تادیه شرکت از 50000 افغانی به 42000 افغانی کاهش می‌نماید (کاهش دیون)، بر عکس قرض طویل المدت از 125000 افغانی به

133000 افغانی افزایش می نماید (افزا یش دیون). بنا بر آن دیون مجموعی شرکت بدون کدام تغییر باقی می ماند. شکل ذیل ملاحظه گردد:

شرکت سهامی افغان بیلانس شیت قبل از معامله	شرکت سهامی افغان بیلانس شیت بعد از معامله
01/...../.....	01/...../.....
دارایی ها	مبالغ
نقده	35000
طلبات	40000
ذخایر	35000
زمین	125000
تعمیر	400000
تجهیزات	250000
ساپر دارایی ها	10000
مجموع دارایی ها	895000
دیون و سرمایه شرکا	
دیون:	
حساب قابل تادیه	50000
قرض طویل المدت	125000
مجموع دیون	175000
:سرما یه شرکا	
اسهام عادی	120000
مفاد توزیع ناشده	600000
مجموع سرمایه شرکا	720000
مجموع دیون و سرمایه شرکا	895000
- 8000	
+ 8000	
دارایی ها	مبالغ
نقده	35000
طلبات	40000
ذخایر	35000
زمین	125000
تعمیر	400000
تجهیزات	250000
ساپر دارایی ها	10000
مجموع دارایی ها	895000
دیون و سرمایه شرکا	
دیون:	
حساب قابل تادیه	42000
قرض طویل المدت	133000
مجموع دیون	175000
:سرما یه شرکا	
اسهام عادی	120000
مفاد توزیع ناشده	600000
مجموع سرمایه شرکا	720000
مجموع دیون و سرمایه شرکا	895000

معامله سوم: - شرکت به ارزش 15000 افغانی تجهیزات دفتر به قرض خریداری می نماید. در این معامله ارزش تجهیزات از 250000 افغانی به 265000 افغانی افزایش می نماید (افزا یش دارایی) و همچنان حساب قابل تادیه از 42000 44000 افغانی به 53000 افغانی افزایش می نماید (افزا یش دیون). خرید تجهیزات به قرض از جمله قروض کوتاه مدت یا قروض جاری بوده، زیرا که شرکت در کوتاه مدت مکلف به پرداخت آن است. در اثر این معامله

مجموع دارایی ها و همچنان مجموع دیون و سرمایه به عین ارزش افزایش می نماید که در نتیجه باعث افزایش هر دو طرف مساوات اساسی محاسبه می گردد. شکل ذیل ملاحظه گردد:

شرکت سهامی افغان	بیلانس شیت قبل از معامله	شرکت سهامی افغان	بیلانس شیت بعداز معامله
	01/...../.....		01/...../.....
دارایی ها	مبالغ	دارایی ها	مبالغ
نقده	35000	نقده	35000
طلبات	40000	طلبات	40000
ذخایر	35000	ذخایر	35000
زمین	125000	زمین	125000
تعمیر	400000	تعمیر	400000
تجهیزات	250000	تجهیزات	265000
سایر دارایی ها	10000	سایر دارایی ها	10000
مجموع دارایی ها	895000	مجموع دارایی ها	910000
دیون و سرمایه شرکا		دیون و سرمایه شرکا	
دیون :		دیون :	
حساب قابل تادیه	42000	حساب قابل تادیه	57000
قرض طویل المدت	133000	قرض طویل المدت	133000
مجموع دیون	<u>175000</u>	مجموع دیون	<u>190000</u>
سرمایه شرکا		سرمایه شرکا	
اسهام عادی	120000	اسهام عادی	120000
مفاد توزیع ناشده	600000	مفاد توزیع ناشده	600000
مجموع سرمایه شرکا	<u>720000</u>	مجموع سرمایه شرکا	<u>720000</u>
مجموع دیون و رمایه شرکا	895000	مجموع دیون و رمایه شرکا	910000

معامله چهارم:- شرکت به مبلغ 33000 افغانی قرض طویل المدت خوش را نقداً می پردازد. در اثر این معامله پول نقد شرکت از 35000 افغانی به 2000 افغانی کاهش

می نماید (کاهش دارایی) و همچنان قرض طویل المدت از 133000 افغانی به 100000 افغانی کاهش می نماید (کاهش دیون). هر دو طرف مساوات اساسی محاسبه به ارزش 33000 افغانی کم می شود. شکل ذیل ملاحظه گردد:

شرکت سهامی افغان

بیلانس شیت قبل از معامله

01/...../.....

دارایی ها	مبالغ
نقده	35000
طلبات	40000
ذخایر	35000
زمین	125000
تعمیر	400000
تجهیزات	265000
سایر دارایی ها	10000
مجموع دارایی ها	910000
دیون و سرمایه شرکا	
دیون:	
حساب قابل تا دیه	57000
قرض طویل المدت	133000
مجموع دیون	190000
:سرمایه شرکا	
اسهام عادی	120000
مفاد توزیع نا شده	600000
مجموع سرمایه شرکا	720000
مجموع دیون و سرمایه شرکا	910000

-33000

01/...../.....

دارایی ها	مبالغ
نقده	2000
طلبات	40000
ذخایر	35000
زمین	125000
تعمیر	400000
تجهیزات	265000
سایر دارایی ها	10000
مجموع دارایی ها	877000
دیون و سرمایه شرکا	
دیون:	
حساب قابل تا دیه	57000
قرض طویل المدت	100000
مجموع دیون	157000
:سرمایه شرکا	
اسهام عادی	120000
مفاد توزیع نا شده	600000
مجموع سرمایه شرکا	720000
مجموع دیون و سرمایه شرکا	877000

-33000

چهار معامله که فوقاً تاثیر آن بالای بیلانس شیت و همچنان مساوات اساسی محاسبه تذکر یافت این حقیقت را واضح می سازد که: تمام معاملات که در یک کمپنی ذر یک دوره

صورت می‌گیرد از لحاظ تاثیر آن بالای مساوات اساسی محاسبه به چهار کنگوری ذیل تقسیم می‌گردد:

1. تعویض در اقلام دارایی:- معاملات که شامل این کنگوری می‌شوند صرف باعث تعویض یک قلم دارایی توسط یک قلم دیگر دارای می‌شود، ولی در مجموع بیلانس کدام تغییر رخ نمی‌دهد. در چهار معامله فوق معامله اول شامل این کنگوری می‌گردد.
2. تعویض در اقلام دیون و سرمایه:- معاملات که شامل این کنگوری می‌شوند صرف باعث تعویض در اقلام سرمایه و یا دیون می‌شود، ولی در مجموع بیلانس کدام تغییر رخ نمی‌دهد. معامله دوم شامل این کنگوری می‌گردد.
3. افزایش بیلانس (افزایش هر دو طرف مساوات):- معاملات که شامل این کنگوری می‌شوند باعث افزایش مجموع بیلانس می‌گردد، یعنی هر دو طرف مساوات اساسی محاسبه را به ارزش مساوی افزایش می‌دهد. معامله سوم شامل این کنگوری می‌گردد.
4. کاهش یا تنقیص بیلانس (کاهش هر دو طرف مساوات):- معاملات که شامل این کنگوری می‌شوند باعث کاهش مجموع بیلانس می‌گردد، یعنی هر دو طرف مساوات اساسی محاسبه را به ارزش مساوی کاهش می‌دهد. معامله چهارم شامل این کنگوری می‌گردد.

تمرینات فصل اول:

سوال اول: - پرنسیپ‌های محاسبه مالی کدام‌ها اند.

سوال دوم: - اشکال عمدۀ تشبیثات خصوصی را نام گرفته و هر کدام آنرا مختصرًا توضیح نمائید.

سوال سوم: - مفهوم ماهیتی یا نهاد تجاری را مختصرًا توضیح دهید.

سوال چهارم: - مفهوم مضاعف محاسبه را توضیح نمائید.

سوال پنجم: - محاسبه را تعریف نموده و انواع آنرا نام ببرید.

سوال ششم: - قواعد محاسبه را تعریف نمائید.

سوال هفتم: - قاعده مهم بودن از چه بحث می‌کند مختصرًا تحریر دارید.

سوال هشتم: - عمدۀ ترین صورت حسابات مالی را صرف نام بگیرید.

سوال نهم: - شکل مکمل بیلانس شیت یک کمپنی را با در نظر گرفتن اعداد و ارقام فرضی ترتیب نمائید.

سوال دهم: - عنوان بیلانس شیت دارای کدام مشخصات می‌باشد نام بگیرید.

سوال یازدهم: - کتگوریهای مهم و اساسی یک بیلانس شیت کدام‌ها اند نام بگیرید.

سوالدوازدهم: - فرق عمدۀ بین دارایی جاری و دارایی ثابت در چه است مختصرًا بیان نمائید.

سوال سیزدهم: - راجع به دارایی‌های غیرمادی یا Intangible Assets معلومات مختصر تحریر دارید.

سوال چهاردهم: - تفاوت میان دیون جاری یا کوتاه مدت و دیون طویل‌المدت را طی چند سطر بنویسید.

سوال پانزدهم: - سرمایه را تعریف نمائید.

سوال شانزدهم: - راجع به مفاد توزیع ناشدۀ (ذخایر مفاد) مختصرًا معلومات دهید.

سوال هفدهم: - نتیجه یک کمپنی ذریعه مقایسه کدام حسابات سنجش شده می‌تواند.

سوال هزدهم: - هدف اساسی از ترتیب صورت حساب مفاد و ضرر عبارت از چه است تحریر دارید.

سوال نزدهم: - عواید و مصارف را تعریف نمائید.

سوال بیستم: - صورت حساب مفاد و ضرر به کدام اشکال می‌تواند وجود داشته باشد مختصراً شرح نمایید.

سوال بیست و یکم: - اگر مصارف برق یک کمپنی در یک دوره 300 افغانی، مصارف تیلفون 340 افغانی، مصارف معاشات 1300 افغانی و عواید فروش آن بالغ به 1040 افغانی، عواید از مدرک انجام خدمات بالغ به 500 افغانی و عواید کمیشن بالغ به 550 افغانی باشد با استفاده از شکل حسابی صورت حساب مفاد و ضرر نتیجه کمپنی را سنجش نمایید.

سوال بیست و دوم: - ذخایر مفاد در یک کمپنی در اول ماه حمل 600 افغانی می‌باشد، مفاد که کمپنی مذکور از جریان فعالیت‌های خویش در اخیر ماه حمل بدست آورده است بالغ به 900 افغانی، توزیع مفاد برای سهم داران یا شرکا در اخیر ماه حمل 400 افغانی می‌باشد. صورت حساب مفاد توزیع ناشده را ترتیب نموده و موجود اخیر آن را سنجش نمایید.

سوال بیست و سوم: - صورت حساب جریان نقده راجع به کدام مسایل مهم معلومات ارزشمند را به دسترس منجمنت یک کمپنی قرار می‌دهد.

سوال بیست و چهارم: - مساوات اساسی محاسبه از کدام کتگوری حسابات تشکیل یافته است نام بگیرید.

سوال بیست و پنجم: - اگر دیون جاری یک کمپنی بالغ به 1000 افغانی، دیون طویل‌المدت آن 4000 افغانی، دارایی جاری بالغ به 3400 افغانی و دارایی ثابت آن 5200 افغانی باشد، سرمایه کمپنی چند خواهد بود سنجش نمایید.

سوال بیست و ششم: - تاثیر معاملات محاسبوی بالای مساوات اساسی محاسبه در چند کتگوری گنجانیده شده است، هر کدام آنرا نام بگیرید.

سوال بیست و هفتم: - اگر پول نقد در یک شرکت در شروع دوره بالغ به 12000 افغانی، دیون مجموعی آن 4000 افغانی و سرمایه شرکاء آن 8000 افغانی باشد، تاثیر معاملات ذیل را بالای هردو طرف مساوات (بیلانس شیت) سنجش نموده و هم بگوئید که هر معامله از نگاه تاثیر آن بالای مساوات اساسی محاسبه مربوط کدام کتگوری می‌باشد.
- اخذ قرض بانکی توسط کمپنی نقداً به مبلغ 500 افغانی.

- خرید یک پایه ماشین نقداً به ارزش 2000 افغانی.

- تادیه یک دین (قرض) نقداً به مبلغ 1200 افغانی.

- خرید تجهیزات به مبلغ 650 افغانی به قرض.

- افتتاح یک حساب بانکی و انتقال پول نقد به آن به مبلغ 1000 افغانی.

- تبدیل یک سند قرضه به سرمایه شخصی شرکت به مبلغ 300 افغانی.

سوال بیست و هشتم: - دارایی را تعریف و با مثال واضح سازید.

سوال بیست و نهم: - صورت حسابات مالی را تعریف نماید.

سوال سی ام: - اگر موجود اول حساب مفاد توزیع ناشده (ذخایر مفاد) بالغ به 40000 افغانی و مفاد را که شرکت در دوره جاری به دست می‌آورد بالغ به 12000 افغانی باشد.

موجود اخیر حساب مفاد توزیع نашده را دریافت نماید، در صورتیکه در همین دوره مبلغ 28000 افغانی بالای شرکا نقداً توزیع شده باشد.

فصل دوم

پروسس معلومات محاسبی

در فصل اول در پهلوی موضوعات مقدماتی محاسبه، تاثیر معاملات بالای صورت حساب مالی «بیلانس شیت» با مثال واضح گردید. در عمل معاملات مستقیماً در بیلانس شیت ثبت نمی‌گردد، بلکه پروسس معاملات، تحلیل و تفسیر آن و همچنان راپور دهی آن برای اشخاص و موسسات ذیعلاوه مستلزم یک سیستم منظم و معیاری می‌باشد. این سیستم باید توانایی تهیه معلومات مورد ضرورت تمام صورت حساب‌های مالی را داشته باشد و از طرف دیگر برای تمام معاملات که در ظرف یک دوره معین صورت می‌گیرد اسناد لازمه تهیه نماید. سیستم که محاسبه مالی برآن استوار است، یک سیستم موثر و مناسب جهت پروسس ارقام معاملاتی، خلاصه سازی ارقام ذریعه صورت حساب‌های مالی مربوطه و بالاخره راپوردهی آن به اشخاص و موسسات ذیعلاوه می‌باشد. وسائل و مفاهیم که برای این سیستم لازم و ضروری است عبارت از: حسابات، دbt، کریدت، ژورنال، لیجر و صورت حساب‌های مالی می‌باشد که در این فصل بصورت مفصل از آنها بحث صورت گرفته است.

حساب Account

حساب عبارت از خلاصه ثبت معاملات است که به یک شخص و یا یک جنس ارتباط دارد. ویا عبارت از محل است که در آن تغییر که در حسابات دارایی، دیون، سرما یه، مصارف، و عواید بوجود می‌آید ثبت می‌گردد. تغییر این اقلام عبارت از افزایش و یا کاهش آنها می‌باشد. برای ثبت هر یک از اجزای دارایی‌ها، دیون، سرمایه شخصی، عواید، مصارف، برداشت و مفاد توزیع ناشده یک حساب ضرورت است. مثال در یک کمپنی در یک دوره معین برای پول نقد یک حساب، برای ذخایر یک حساب علیحده و به همین ترتیب برای تمام کتگوری‌های دیگر، حسابات جداگانه موجود می‌باشد. تمام معاملات مربوطه یک حساب در یک دوره معین بصورت مجموعی لیجر مربوطه همان حساب را تشکیل می‌دهد. شکل ساده حساب می‌تواند طور ذیل باشد:

پول نقد : حساب				
تاریخ	توضیحات	افزایش	کاهش	بیلанс جاری
اول حمل 1390	موجود اول			50000
دوم حمل 1390	جمع آوری طلبات	10000		60000
سوم حمل 1390	فروشات به نقد	5000		65000
ششم حمل 1390	پرداخت کرایه		7000	58000
نهم حمل 1390	پرداخت معاشات		3000	55000
دهم حمل 1390	فروشات به نقد	4000		59000
بیستم حمل 1390	پرداخت بل بر ق		500	58500 موجود اخیر

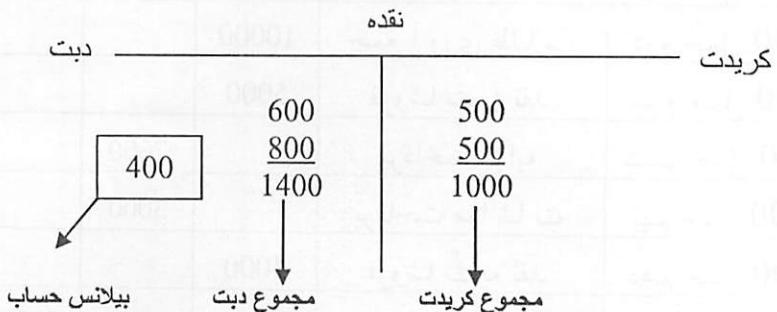
در حساب فوق پول نقد که در اول حمل در کمپنی موجود است منحیث «موجود اول» Opening Balance ثبت می‌گردد که بالغ به 50000 افغانی می‌باشد، بعداً معاملات مختلف تأثیرات متفاوت را بالای مبلغ پول نقد وارد می‌نماید، که در اثر آن حجم پول نقد افزایش و یا کاهش می‌نماید. در سطر اخیر حساب «موجود اخیر» یا بیلанс حساب پول نقد تحریر گردیده است و باقیمانده پول نقد را که بالغ به 58500 افغانی می‌باشد در بیستم حمل نشان می‌دهد. باید یا د آور گردید که در عمل در سیستم محاسبه به عوض افزایش و کاهش اصطلاحات «دبت» و «کریدت» استعمال می‌گردد. و همچنان بخاطر وضاحت بیشتر ثبت معاملات، شکل حسابات که مورد استفاده قرار می‌گیرد به شکل حرف تی (T) انگلیسی می‌باشد، ازین رو بنام حسابات تی (T-Accounts) یاد می‌شوند. حسابات (T) به مثابه یک کتابچه یاداشت فوری و کوچک مورد استفاده قرار می‌گیرد که برای تحلیل یک حساب مفید می‌باشند. از جانب دیگر این حسابات بخاطر آگاه سازی، تبادله معلومات، نشان دادن، درک تأثیر معاملات محاسبی بالای حسابات یک وسیله خوب شناخته می‌شوند. حسابات تی دارای سه مشخصه ذیل می‌باشند:

(1) عنوان حساب Account Name

(2) طرف دbet Debit یا چپ حساب

(3) طرف کریدت Credit یا راست حساب

عنوان حساب نشانده نام حساب است مثلاً نقده، طلبات، ماشین و غیره. دبت بطرف چپ حساب و کریدت به طرف راست حساب گفته می‌شود. شکل حساب T که مربوط نقده می‌باشد ذیلاً نمایش داده شده است:

مجموع دبت منفی مجموع کریدت

حساب T فوق مربوط پول نقد که از جمله دارایی است می‌باشد، لذا بیلانس نورمال آن به طرف دبت حساب می‌باشد (400 افغانی در حساب نقده فوق). در حساب سرمایه و دیون بر عکس از مجموع کریدت مجموع دبت تفریق شده و باقیمانده (بیلانس نورمال) به طرف کریدت حسابات مربوطه قرار می‌داشته باشد. قابل یاد آوری است که برای دبت از سمبول Dr و برای کریدت از سمبول Cr استفاده می‌شود، این سمبولها تقریباً شکل استاندارد بین‌المللی را دارا می‌باشد.

قاعده دبت و کریدت

اصطلاحات دبت و کریدت در سیستم محاسبه وسائل است که تغییرات یک حساب مشخص را که در اثر یک معامله بوجود می‌آید نشان می‌دهد. هر معامله دارای دبت و کریدت بوده که افزایش و یا کاهش را در حسابات مربوط یک معامله نشان میدهد. در ثبت معامله باید دو نقطه اساسی ذیل در نظر گرفته شود:

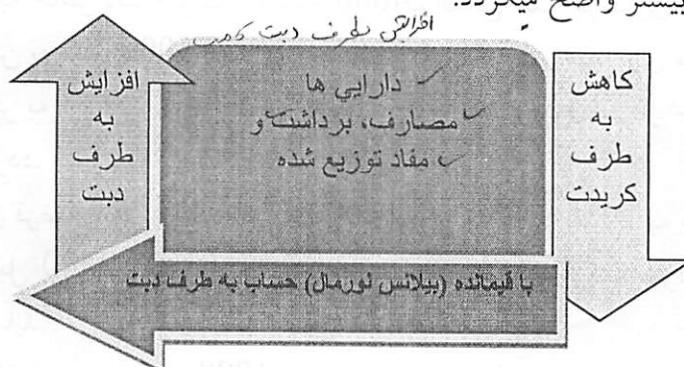
- هر معامله باید توسط دبت و کریدت توضیح گردد.

- در یک معامله مبلغ دبت باید مساوی به مبلغ کریدت باشد.

باید متوجه بود که دبت همیشه به معنی افزایش و کریدت همیشه به معنی کاهش نیست، بلکه مربوط به کتگوری حسابات می‌باشد. حسابات نظر به قاعده دبت و کریدت به دو کتگوری عمده تقسیم می‌گردد که ذیلاً بحث خواهد شد:

a) دارایی ها، مصارف، برداشت، مفاد توزیع شده:

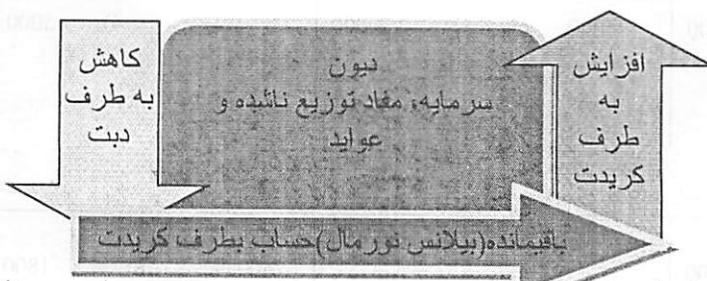
قاعده دبت و کریدت برای حسابات دارایی ها، مصارف و مفاد توزیع شده یکسان بوده، که به اساس آن دبت به معنی افزایش حساب و کریدت به معنی کاهش حساب می باشد. همچنان باقیمانده (بیلانس) این حسابات معمولاً بطرف دبت می باشد. این قاعده در شکل ذیل بیشتر واضح می گردد:

قابل تذکر است که موجود اول (رقم که از دوره گذشته در حساب باقی مانده و به دوره کنونی انتقال داده شده) این کتگوری که صرف در حسابات دارایی ها موجود می باشد قبل از ثبت معامله به سمت دبت تحت نام موجود اول (Opening Balance) ثبت می گردد.

b) دیون، سرمایه (شخصی، شرکا)، مفاد توزیع ناشده و عواید:

قاعده دبت و کریدت برای دیون، سرمایه، مفاد توزیع ناشده و عواید یکسان بوده، که به اساس آن کریدت به معنی افزایش حساب و دبت به معنی کاهش حساب می باشد. همچنان بیلانس نورمال (باقیمانده) حساب معمولاً بطرف کریدت حساب قرار می داشته باشد. این قاعده ذریعه شکل ذیل نمایش داده شده است:

موجود اول این کتگوری که صرف در حسابات دیون، سرمایه و مفاد توزیع ناشده موجود می باشد به سمت کریدت حسابات مربوطه آن منحیث موجود اول (Opening Balance) درج می گردد.

مثال: معاملات ذیل را در حساب T ثبت نمایید.

- 1- یک کمپنی با سرمایه مجموعی 120000 افغانی که متشکل از 90000 افغانی سرمایه شخصی و 30000 افغانی سرمایه غیر(قرضه بانک) میباشد شروع به فعالیت مینماید.
- 2- کمپنی در یک بانک حساب افتتاح میکند و مبلغ 40000 افغانی را نقداً به آن انتقال میدهد.
- 3- یک تعمیر را به خاطر دفتر خویش به مبلغ 24000 افغانی نقداً خریداری میکند.
- 4- یک قطعه زمین به مبلغ 5000 افغانی از حساب بانکی خویش خریداری مینماید.
- 5- تجهیزات دفتر به ارزش 3400 افغانی خریداری میکند و پول آن از حساب بانکی کمپنی تادیه میگردد.
- 6- یک قسمت از قرضه بانکی را که بالغ به 4000 افغانی میگردد نقداً تادیه میگردد.
- 7- کمپنی در مقابل 2400 افغانی خدمات را به مشتریان خویش عرضه نموده و پول آنرا نقداً دریافت مینماید.
- 8- معاش کارمندان کمپنی به مبلغ 1800 افغانی از حساب بانکی کمپنی تادیه میگردد.

حل مثال:

Dr	پول نقد	Cr	Dr	سرمایه شخصی	Cr	Dr	قرضه بانک	Cr
1)	120000		40000 (2)	90000 (1)		6)	4000	30000 (1)
7)	2400		24000 (3)					
			4000 (6)					
Dr	حساب بانکی	Cr	Dr	تمیر	Cr	Dr	زمین	Cr
2)	40000		5000 (4 3)	24000		4)	5000	
			3400 (5)					
			1800 (8)					
Dr	تجهیزات	Cr	Dr	عوايد خدمات	Cr	Dr	مصارف معاشات	Cr
5)	3400			2400 (7 8)		8)	1800	

مثال دوم: معاملات ذیل را در حسابات (T) ثبت نمایید:

(1) آغاز یک فعالیت تجاری توسط سرمایه شخصی به مبلغ 500000 افغانی.

Dr	پول نقد	Cr	Dr	سرمایه شخصی	Cr
1)	500000				500000 (1)

(2) خرید یک تعمیر به خاطر دفتر نقداً به مبلغ 200000 افغانی.

Dr	پول نقد	Cr	Dr	تعمیر	Cr
1)	500000	200000 (2)	2)	200000	

(3) یک حساب بانکی افتتاح نموده و مبلغ 60000 افغانی را نقداً به آن انتقال می‌دهد.

Dr	پول نقد	Cr	Dr	حساب بانکی	Cr
1)	500000	200000 (2) 60000 (3)	3)	60000	

(4) دوپایه ماشین به مبلغ 20000 افغانی نقداً "خریداری می‌گردد.

Dr	پول نقد	Cr	Dr	ماشین آلات	Cr
1)	500000	200000 (2) 60000 (3) 20000 (4)	4)	20000	

(5) اخذ قرضه از بانک به مبلغ 100000 افغانی نقداً.

Dr	پول نقد	Cr	Dr	قرضه بانکی	Cr
1)	500000	200000 (2)			
4)	100000	60000 (3)			100000 (5)
5)	100000	20000 (4)			

6) فروشات کمپنی به نقد به مبلغ 30000 افغانی.

Dr	پول نقد		Cr	Dr	عوايد فروش		Cr
1)	500000	200000	(2)			30000	(6)
4)	100000	60000	(3)				
5)	100000	20000	(4)				
6)	30000						

7) مصارف مزدومعاشات به مبلغ 18000 افغانی از حساب بانکی کمپنی تادیه میگردد.

Dr	حساب بانکی		Cr	Dr	مصارف معاشات		Cr
3)	60000	18000	(7)	7)	18000		

8) مصارف برق دوره بالغ به 1400 افغانی بوده که نقداً تادیه می گردد.

Dr	پول نقد		Cr	Dr	مصارف برق		Cr
1)	500000	200000	(2)	8)	1400		
4)	100000	60000	(3)				
5)	100000	20000	(4)				
6)	30000	1400	(8)				

9) به مبلغ 1200 افغانی قرطاسیه به نقد خریداری می گردد.

Dr	پول نقد		Cr	Dr	قرطاسیه		Cr
1)	500000	200000	(2)	9)	1200		
4)	100000	60000	(3)				
5)	100000	20000	(4)				
6)	30000	1400	(8)				
		1200	(9)				

10) مالک کمپنی به مبلغ 25000 افغانی اضافی را در همین فعالیت خویش سرمایه گذاری نموده و آنرا به حساب بانکی کمپنی انتقال می دهد.

Dr	حساب بانکی		Cr	Dr	سرمایه شخصی		Cr
3)	60000	18000	(7)		500000	(1)	
10)	25000				25000	(10)	

طرز سنجش تفاوت یا باقیمانده حسابات (بیلانس نورمال حسابات)

باقیمانده حسابات که بنام بیلانس نورمال (Normal Balance) حسابات نیز یاد می‌گردد عبارت از تفاوت میان طرف دبت و کریدت حسابات می‌باشد. بخاطر اینکه کمپنی در اخیر دوره مالی خویش نتیجه فعالیت خویش را بداند و حسابات را به دوره آینده آماده بسازد ضرورت به سنجش تفاوت یا باقیمانده (Balance) حسابات همین دوره دارد. اگر مجموع دبت نظریه مجموع کریدت بیشتر باشد بیلانس به طرف دبت، بر عکس اگر مجموع کریدت حساب نظریه مجموع دبت آن بیشتر باشد بیلانس به طرف کریدت قرار می‌گیرد. ولی معمولاً طوریکه در درس گذشته یادآوری گردید بیلانس نورمال در کنگوری‌های دارایی، مصارف، برداشت و مفاد توزیع شده به طرف دبت حسابات مربوطه آن می‌باشد زیرا که معمولاً طرف دبت این کنگوری‌ها نسبت به طرف کریدت شان بیشتر است. در این کنگوری‌ها بیلانس نورمال طوری سنجش می‌گردد که ابتدا ارقام مندرجه سمت دبت باهم جمع گردیده و مجموع شان در پائین حساب تحریر می‌گردد، بعده ارقام مندرجه سمت کریدت باهم جمع شده و مجموع در پائین حساب به طرف کریدت تحریر می‌گردد. در اخیر برای سنجش بیلانس نورمال مجموع سمت کریدت از مجموع طرف دبت تفریق می‌گردد و با قیمانده آن به نام تفاوت یا (Balance) حساب یاد می‌گردد. مثلاً در حساب پول نقد (دارایی) ذیل بیلانس دبت وجود دارد:

دبت	نقد		
	کریدت		
1)	10000	12000	(10)
2)	13000	<u>4000</u>	(18)
بیلانس حساب (Bal)	<u>7000</u>	16000	
	23000		

بر عکس بیلانس نورمال در کنگوری‌های دیون، سرمایه، مفاد توزیع ناشده و عواید به سمت کریدت حسابات مربوطه شان قرار دارد، زیراکه معمولاً طرف کریدت این کنگوری‌ها نسبت به طرف دبت آن بیشتر می‌باشد. در این کنگوری‌ها بیلانس نورمال طوری سنجش می‌گردد که ابتدا ارقام مندرجه سمت کریدت با هم جمع گردیده و مجموع آن در پائین به سمت کریدت تحریر می‌گردد. در قدم دوم ارقام مندرجه سمت دبت باهم جمع شده و مجموع آن در پائین به سمت دبت تحریر می‌گردد. در قدم سوم مجموع سمت دبت

از مجموع سمت کریدت منفی گردیده و تفاوت آن که عبارت از بیلانس نورمال حساب است سنجش می‌گردد. روش دیگریکه بیشتر معمول است و در پروگرام CAT (Certified Accounting Technician) نیز از آن استفاده شده طوری است که هردو طرف حساب متوازن ساخته. اگر مجموع دبت حساب نظریه مجموع کریدت آن بیشتر می‌باشد، در اینصورت در قدم اول مبلغ کمبود که توسط حروف C/d که مخفف اصطلاح (Carried down) است به طرف کریدت حساب مذکور ثبت گردیده و حساب متوازن ساخته می‌شود. در قدم دوم بیلانس حساب که معادل مبلغ کمبود است و به طرف دبت حساب قرار دارد توسط حروف C/f که مخفف اصطلاح (Carried forward) می‌باشد ثبت می‌گردد. در قدم سوم، همین مبلغ (بیلانس حساب) به دوره آینده در حساب مربوطه آن منحیث موجود اول انتقال می‌گردد و به حروف b/d که مخفف اصطلاح (Brought down) می‌باشد و یا b/f که مخفف اصطلاح (Brought forward) است نشان داده می‌شود. و در صورتیکه مجموع کریدت نظریه مجموع دبت حساب بیشتر باشد عکس عملیه فوق قابل اجرا می‌باشد. مثلاً اگر حساب پول نقد گذشته در نظر گرفته شود طور ذیل متوازن ساخته شده و بیلانس آن سنجش می‌گردد:

Dr. دبت	پول نقد	Cr. کریدت
1) 10000	12000 (10)	
2) 13000	4000 (18)	
	C/d: 7000	
	23000	16000
C/f: 7000		

باید مذکور شد که روش فوق در فصل چهارم در بخش پول نقد و حساب تطبیقی بانکی مورد استفاده قرار گرفته و مثال‌های زیادی در این مورد ارایه شده است.

نوع حسابات Type of Accounts

هدف یک تثبت یا کمپنی از سیستم محاسبه در مجموع و از ترتیب صورت حسابهای مالی به صورت مشخص از یک طرف تهیه معلومات به ارتباط وضع مالی کمپنی بوده و از طرف دیگر سنجش نتیجه یک دوره می‌باشد. این دو هدف کمپنی از ترتیب صورت حسابهای مالی چون بیلانس شیت و مفاد ضرر برآورده می‌گردد. چون این دو صورت حسابهای مالی از ترتیب و سنجش حسابات بدست می‌آید بنابراین حسابات نیز به دو کنگوری عمدۀ تقسیم می‌گردد:

(1) حسابات دائمی یا حسابات بیلانسی Permanent Accounts

حسابات دائمی مربوط صورت حساب بیلانس شیت بوده واز همین لحاظ به نام حسابات بیلانسی نیز یاد می‌گردد. این حسابات مربوط یک دوره نبوده بلکه چندین دوره را دربر می‌گیرد و معلومات را به ارتباط ترتیب سنجش بیلانس شیت بدسترس کمپنی قرار می‌دهد. حسابات دائمی شامل کنگوری‌های دارایی، دیون و سرمایه می‌شود که بیلانس یا باقیمانده آنها در اخیر هر دوره مالی به بیلانس شیت انتقال می‌گردد. اگر کمپنی ضرورت به ترتیب بیلانس شیت نداشته باشد در این صورت بیلانس یا باقیمانده حسابات دائمی به دوره بعدی منحیث موجود اول (Opening Balance) حسابات انتقال می‌گردد. مشخصه دیگر این حسابات در این است که این حسابات چون مربوط یک دوره نمی‌باشد بنابراین نگردیده، بلکه بیلانس آن از یک دوره به دوره دیگر انتقال می‌یابد.

(2) حسابات موقتی Temporary Accounts

این حسابات طوریکه از نام آنها فهمیده می‌شود موقتی بوده، یعنی مربوط یک دوره مالی می‌شوند. حسابات موقتی باعث سنجش نتیجه (مفاد و یا ضرر) کمپنی در یک دوره معین می‌گرددند، از این لحاظ به نام حسابات نتیجی کمپنی نیز یاد می‌شوند. بیلانس این حسابات در اخیر دوره مالی سنجش شده و بعداً بسته می‌گرددند و به حساب مفاد و ضرر انتقال داده می‌شوند. نتیجه این نوع حسابات بعداً از حساب مفاد و ضرر به حساب سرمایه انتقال می‌گردد. معلومات مزید در این مورد در دوران ثبت معاملات محاسبه ارایه می‌گردد.

مثال: ارقام ذیل از سال قبلی انتقال داده شده و در حسابات یک کمپنی در شروع ماه حمله موجود است:

نقده (9000) افغانی، حساب بانکی (12000) افغانی، سرمایه شخصی (15000) افغانی و قرض بانکی (6000) افغانی. کمپنی در جریان ماه حمل معاملات ذیل را انجام داده است:

- اول حمل:- کمپنی به ارزش 200 افغانی قرطاسیه نقداً خریداری می کند.
- پنجم حمل:- کمپنی مواد خام را به ارزش 1400 افغانی به قرض خریداری می کند.
- نهم حمل:- تجهیزات دفتر به ارزش 4000 افغانی از طریق حساب بانکی کمپنی خریداری می گردد.

• پانزدهم حمل:- یک جریب زمین به قیمت 5000 افغانی بخاطر اعمار تعمیر خریداری می نماید و پول آنرا از طریق حساب بانکی خویش می پردازد.

• بیستم حمل:- تولیدات کمپنی به قیمت 3000 افغانی نقداً به فروش می رسد.

• بیست و پنجم حمل:- مزد و معاش کارمندان کمپنی به مبلغ 4500 افغانی نقداً تادیه می گردد.

• بیست هشتم حمل:- بل برق ماه حمل به مبلغ 800 افغانی نقداً تادیه می گردد.

در ثبت معاملات فوق در حسابات T با درنظرداشت موجودات اول حسابات نقاط ذیل باید درنظر گرفته شود:

- موجودات اول حسابات منحیث Opening Balance که مخفف آن OB است
ثبت حسابات T می گردد.

- معاملات به اساس تاریخ ثبت می گردد، معامله دبت به طرف دبت حساب مربوطه و معامله کریدت به طرف کریدت حساب مربوطه ثبت می گردد.

- مجموع هر دو طرف حسابات سنجش گردد.

- بیلانس نورمال یا باقیمانده هر حساب برطبق کتگوری مربوطه آن سنجش گردد.

ثبت معاملات در حسابات T و سنجش بیلانس نورمال حسابات:

<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center; padding: 5px;">Dr</th> <th style="text-align: center; padding: 5px;">نقد</th> <th style="text-align: center; padding: 5px;">Cr</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="padding: 5px;">20)</td> <td style="padding: 5px; vertical-align: bottom;">OB: 9000 3000 (باقیمانده)</td> <td style="padding: 5px; vertical-align: bottom;">200 (1 4500 (25 800 (28 EB: 6600 12000 5400</td> </tr> </tbody> </table>	Dr	نقد	Cr	20)	OB: 9000 3000 (باقیمانده)	200 (1 4500 (25 800 (28 EB: 6600 12000 5400	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center; padding: 5px;">Dr</th> <th style="text-align: center; padding: 5px;">حساب بانکی</th> <th style="text-align: center; padding: 5px;">Cr</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="padding: 5px;">(باقیمانده)</td> <td style="padding: 5px; vertical-align: bottom;">OB: 12000 EB: 3000 12000</td> <td style="padding: 5px; vertical-align: bottom;">4000 (9 5000 (15 9000</td> </tr> </tbody> </table>	Dr	حساب بانکی	Cr	(باقیمانده)	OB: 12000 EB: 3000 12000	4000 (9 5000 (15 9000
Dr	نقد	Cr											
20)	OB: 9000 3000 (باقیمانده)	200 (1 4500 (25 800 (28 EB: 6600 12000 5400											
Dr	حساب بانکی	Cr											
(باقیمانده)	OB: 12000 EB: 3000 12000	4000 (9 5000 (15 9000											
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center; padding: 5px;">Dr</th> <th style="text-align: center; padding: 5px;">سرمایه شخصی</th> <th style="text-align: center; padding: 5px;">Cr</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="padding: 5px;">(باقیمانده)</td> <td style="padding: 5px; vertical-align: bottom;">OB: 15000 EB: 15000 0</td> <td style="padding: 5px; vertical-align: bottom;">(باقیمانده) EB: 15000 15000</td> </tr> </tbody> </table>	Dr	سرمایه شخصی	Cr	(باقیمانده)	OB: 15000 EB: 15000 0	(باقیمانده) EB: 15000 15000	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center; padding: 5px;">Dr</th> <th style="text-align: center; padding: 5px;">قرض بانکی</th> <th style="text-align: center; padding: 5px;">Cr</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="padding: 5px;">(باقیمانده)</td> <td style="padding: 5px; vertical-align: bottom;">OB: 6000 EB: 6000 0</td> <td style="padding: 5px; vertical-align: bottom;">(باقیمانده) EB: 6000 6000</td> </tr> </tbody> </table>	Dr	قرض بانکی	Cr	(باقیمانده)	OB: 6000 EB: 6000 0	(باقیمانده) EB: 6000 6000
Dr	سرمایه شخصی	Cr											
(باقیمانده)	OB: 15000 EB: 15000 0	(باقیمانده) EB: 15000 15000											
Dr	قرض بانکی	Cr											
(باقیمانده)	OB: 6000 EB: 6000 0	(باقیمانده) EB: 6000 6000											
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center; padding: 5px;">Dr</th> <th style="text-align: center; padding: 5px;">قرطا سیه</th> <th style="text-align: center; padding: 5px;">Cr</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="padding: 5px;">1)</td> <td style="padding: 5px; vertical-align: bottom;">200 (باقیمانده)</td> <td style="padding: 5px; vertical-align: bottom;">EB: 200 0</td> </tr> </tbody> </table>	Dr	قرطا سیه	Cr	1)	200 (باقیمانده)	EB: 200 0	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center; padding: 5px;">Dr</th> <th style="text-align: center; padding: 5px;">مواد خام</th> <th style="text-align: center; padding: 5px;">Cr</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="padding: 5px;">(باقیمانده)</td> <td style="padding: 5px; vertical-align: bottom;">1400 (باقیمانده)</td> <td style="padding: 5px; vertical-align: bottom;">EB: 1400 1400 0</td> </tr> </tbody> </table>	Dr	مواد خام	Cr	(باقیمانده)	1400 (باقیمانده)	EB: 1400 1400 0
Dr	قرطا سیه	Cr											
1)	200 (باقیمانده)	EB: 200 0											
Dr	مواد خام	Cr											
(باقیمانده)	1400 (باقیمانده)	EB: 1400 1400 0											
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center; padding: 5px;">Dr</th> <th style="text-align: center; padding: 5px;">حساب قابل تادیه</th> <th style="text-align: center; padding: 5px;">Cr</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="padding: 5px;">(باقیمانده)</td> <td style="padding: 5px; vertical-align: bottom;">1400 EB: 1400 0</td> <td style="padding: 5px; vertical-align: bottom;">(باقیمانده) EB: 1400 1400 0</td> </tr> </tbody> </table>	Dr	حساب قابل تادیه	Cr	(باقیمانده)	1400 EB: 1400 0	(باقیمانده) EB: 1400 1400 0	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center; padding: 5px;">Dr</th> <th style="text-align: center; padding: 5px;">تجهیزات دفتر</th> <th style="text-align: center; padding: 5px;">Cr</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="padding: 5px;">(باقیمانده)</td> <td style="padding: 5px; vertical-align: bottom;">4000 EB: 4000 4000 0</td> <td style="padding: 5px; vertical-align: bottom;">(باقیمانده) EB: 4000 0</td> </tr> </tbody> </table>	Dr	تجهیزات دفتر	Cr	(باقیمانده)	4000 EB: 4000 4000 0	(باقیمانده) EB: 4000 0
Dr	حساب قابل تادیه	Cr											
(باقیمانده)	1400 EB: 1400 0	(باقیمانده) EB: 1400 1400 0											
Dr	تجهیزات دفتر	Cr											
(باقیمانده)	4000 EB: 4000 4000 0	(باقیمانده) EB: 4000 0											
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center; padding: 5px;">Dr</th> <th style="text-align: center; padding: 5px;">زمین</th> <th style="text-align: center; padding: 5px;">Cr</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="padding: 5px;">15)</td> <td style="padding: 5px; vertical-align: bottom;">5000 (باقیمانده)</td> <td style="padding: 5px; vertical-align: bottom;">EB: 5000 5000 0</td> </tr> </tbody> </table>	Dr	زمین	Cr	15)	5000 (باقیمانده)	EB: 5000 5000 0	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center; padding: 5px;">Dr</th> <th style="text-align: center; padding: 5px;">عوايد فروش</th> <th style="text-align: center; padding: 5px;">Cr</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="padding: 5px;">(باقیمانده)</td> <td style="padding: 5px; vertical-align: bottom;">3000 EB: 3000 0</td> <td style="padding: 5px; vertical-align: bottom;">(20 (باقیمانده) EB: 3000 3000 0</td> </tr> </tbody> </table>	Dr	عوايد فروش	Cr	(باقیمانده)	3000 EB: 3000 0	(20 (باقیمانده) EB: 3000 3000 0
Dr	زمین	Cr											
15)	5000 (باقیمانده)	EB: 5000 5000 0											
Dr	عوايد فروش	Cr											
(باقیمانده)	3000 EB: 3000 0	(20 (باقیمانده) EB: 3000 3000 0											
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center; padding: 5px;">Dr</th> <th style="text-align: center; padding: 5px;">مصارف مزد و معاش</th> <th style="text-align: center; padding: 5px;">Cr</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="padding: 5px;">25)</td> <td style="padding: 5px; vertical-align: bottom;">4500 (باقیمانده)</td> <td style="padding: 5px; vertical-align: bottom;">EB: 4500 4500 0</td> </tr> </tbody> </table>	Dr	مصارف مزد و معاش	Cr	25)	4500 (باقیمانده)	EB: 4500 4500 0	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center; padding: 5px;">Dr</th> <th style="text-align: center; padding: 5px;">مصارف برق</th> <th style="text-align: center; padding: 5px;">Cr</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="padding: 5px;">(باقیمانده)</td> <td style="padding: 5px; vertical-align: bottom;">800 (باقیمانده)</td> <td style="padding: 5px; vertical-align: bottom;">EB: 800 800 0</td> </tr> </tbody> </table>	Dr	مصارف برق	Cr	(باقیمانده)	800 (باقیمانده)	EB: 800 800 0
Dr	مصارف مزد و معاش	Cr											
25)	4500 (باقیمانده)	EB: 4500 4500 0											
Dr	مصارف برق	Cr											
(باقیمانده)	800 (باقیمانده)	EB: 800 800 0											

در حسابات فوق صرف سه حساب که عبارتند از: حساب عواید فروش، مصارف برق و مصارف مزد و معاش از جمله حسابات موقتی بوده که باید بسته شده و باهم در حساب مفاد و ضرر مقایسه گردند. بعد از مقایسه عواید با مصارف در حساب مفاد و ضرر، نتیجه فعالیت کمپنی (مفاد و یا ضرر) در اخیر دوره سنجش شده و به حساب سرمایه شخصی انتقال می‌گردد. باقیمانده‌ها (بیلانس) حسابات دائمی که مربوط به کتگوری‌های دارایی، سرمایه و دیون می‌باشند به ماه ثور منحیث موجودات اول حسابات مربوطه شان انتقال می‌شود. و یا اگر کمپنی بخواهد که در اخیر ماه حمل بیلانس شیت خویش را ترتیب نماید، در اینصورت باقیمانده (بیلانس) حسابات دائمی به بیلانس شیت اختتامیه دوره انتقال می‌گردد. با در نظرداشت حسابات فوق صورت حساب مفاد و ضرر کمپنی شکل ذیل را دارا می‌باشد

عواید	صورت حساب مفاد	صارف
عواید فروش	3000	مصارف
	800	مصارف
	4500	مصارف مزد و معاش
	2300	تفاوت (ضرر دوره)
3000	530	

دوران ثبت معاملات در محاسبه مالی Accounting Cycle

1. تحلیل معامله (Transaction Analysis):- پرسه معلومات محاسبی ذریعه معامله اقتصادی آغاز می‌گردد و آن عبارت از مواجهه بین فروشنده و خریدار به ارتباط تبادله یک شی، خدمت و یا یک جنس مشخص می‌باشد. و یا هر واقعه که در دفترهای محاسبی ثبت می‌گردد عبارت از یک معامله است. عموماً طبق قاعده محاسبه ثبت معاملات به اساس موجودیت منابع و مأخذ صورت می‌گیرد، یعنی هر معامله که در حسابات ثبت می‌شود باید توسط اسناد قابل اعتبار ثبت گردد. اثبات معامله توسط بعضی اسناد مشخص صورت می‌گیرد که بنام اسناد اثباتیه یا اسناد مأخذ و منابع Source Documents

یاد می‌شوند. مثلاً پرداخت پول از حساب بانکی ذریعه چک، فروش تولیدات ذریعه بل فروش (بیجک)، تادیه مالیه ذریعه فورمه تادیه مالیه، خرید اموال ذریعه بل خرید (بیجک) ثبیت می‌گردد. به همین ترتیب تمام معاملات دارای اسناد اثباتیه یا اسناد منابع و مأخذ می‌باشند. توسط همین اسناد مشخصه یک معامله در مورد اینکه کدام حساب را تحت تاثیر قرار می‌دهد مورد تحلیل قرار داده می‌شود. اسناد مأخذ و منابع که عنصر اساسی حمایه ثبت معاملات می‌باشند باید توسط محاسب به شکل جنسی یا الکترونیکی نگهداری گردد. مثلاً شرکت سهامی افغان که یک شرکت فرضی می‌باشد یک مقدار تولیدات خویش را بالای یک مشتری خویش به قیمت 2500 افغانی به قرض بفروش می‌رساند، شرکت بل فروش را که حاوی مشخصات فروش می‌باشد به مشتری خویش می‌دهد. این بل فروش یک سند منبع و مأخذ معامله مذکور می‌باشد که به اساس آن حساب طلبات شرکت دبت و حساب عواید فروش کریدت می‌گردد. همچنان زمانیکه مشتری پول شرکت را به حساب بانکی شرکت می‌پردازد، سند سپرده بانکی Bank Deposit یک سند منبع و مأخذ معامله پرداخت پول توسط مشتری بوده که به اساس آن حساب بانکی شرکت دبت و حساب طلبات شرکت کریدت می‌گردد.

عمله‌ترین اسناد اثباتیه عبارتند از:

- بیجک یا بل خرید: عبارت از سند است که خریدار در موقع خرید اشیا و اجتناس آنرا بدست می‌آورد. و یا عبارت از سند است که به اساس آن معاملات ثبیت گردیده و در حسابات مربوطه ثبت می‌گردد.

- یاداشت کتبی دبت (Debit Memorandum)/کریدت (Credet Memorandum): در بعضی معاملات که اسناد اثباتیه وجود نداشته باشد، از طرف دفتر ترتیب می‌گردد.

- قوارداد: که برای انجام یک خدمت یا تولید یک جنس بین دو طرف صورت می‌گیرد.

- اسناد تادیه، حواله: عبارت از اسناد است که مبلغ پول را که بین دو یا چند شخص تبادله می‌گردد نشان می‌دهد.

بلاخره زمانیکه یک معامله صورت می‌گیرد باید قبل از ثبت آن در ژورنال به سه نقطه ذیل توجه صورت گیرد:

(۱) کدام حسابات توسط معامله متاثر می‌گردد.

(۲) چطور متاثر می‌گردد (افزایش یا کاهش می‌نماید).

(۳) قاعده دبت و کریدت به اساس کنگوری‌های حسابات تفکیک واجراء گردد.

مثال: شرکت سهامی افغان در جریان ماه حمل ۱۳۹۱ معاملات تجاری ذیل را انجام داده است:
اول حمل - شرکت به مبلغ ۱۰۰۰۰۰۰ افغانی اسهام شرکت را نقداً به قیمت فی سهم یک افغانی به فروش می‌رساند.

تفسیر معامله:

حسابات شامل معامله	کنگوری مربوطه حسابات	افزایش یا کاهش	دبت یا کریدت	مبالغ
Cash پول نقد	دارایی Asset	افزایش	دبت	1000000
سرمایه شرکاء Shareholders' Equity	سرمایه Equity	افزایش	کریدت	1000000

اول حمل - شرکت یک حساب بانکی افتتاح می‌نماید و مبلغ پنجصد هزار افغانی را نقداً به آن انتقال می‌دهد.

تفسیر معامله:

حسابات شامل معامله	کنگوری مربوطه حسابات	افزایش یا کاهش	دبت یا کریدت	مبالغ
Bank Account حساب بانکی	دارایی Asset	افزایش	دبت	500000
Cash پول نقد	دارایی Asset	کاهش	کریدت	500000

دوم حمل - قرطاسیه نقداً به مبلغ دوازده صد افغانی خریداری می‌گردد.

تفسیر معامله:

حسابات شامل معامله	کنگوری مربوطه حسابات	افزایش یا کاهش	دبت یا کریدت	مبالغ
Stationary قرطا سیه	دارایی Asset	افزایش	دبت	1200
Cash پول نقد	دارایی Asset	کاهش	کریدت	1200

سوم حمل - شرکت یک قرض طویل المدت به مبلغ یکصد هزار افغانی نقداً اخذ می‌نماید.

تفسیر معامله:

حسابات شامل معامله	کنگوری مربوطه حسابات	افزایش یا کاهش	دبت یا کریدت	مبالغ
Cash پول نقد	Asset دارایی	افزایش	دبت	100000
قرض طویل المدت Long term Loan	Liabilities دیون	افزایش	کریدت	100000

چهارم حمل - شرکت نقداً به ارزش هشتاد هزار افغانی تجهیزات دفتر خریداری می‌نماید.

تفسیر معامله:

حسابات شامل معامله	کنگوری مربوطه حسابات	افزایش یا کاهش	دبت یا کریدت	مبالغ
Equipment تجهیزات	Asset دارایی	افزایش	دبت	80000
Cash پول نقد	Asset دارایی	کاهش	کریدت	80000

پنجم حمل - شرکت نقداً به مبلغ سیصد افغانی را برای مصارف ترمیم می‌پردازد.

تفسیر معامله:

حسابات شامل معامله	کنگوری مربوطه حسابات	افزایش یا کاهش	دبت یا کریدت	مبالغ
مصارف ترمیم کمپیوتر	Expense مصارف	افزایش	دبت	300
Cash پول نقد	Asset دارایی	کاهش	کریدت	300

ششم حمل - فروشات شرکت به نقد به مبلغ یک هزار و پنجصد افغانی صورت می‌گیرد.

تفسیر معامله:

حسابات شامل معامله	کنگوری مربوطه حسابات	افزایش یا کاهش	دبت یا کریدت	مبالغ
Sales Revenue عواید فروش	Revenue عواید	افزایش	کریدت	1500
Cash پول نقد	Assets دارایی	افزایش	دبت	1500

معامله تجاری که بیشتر از دو حساب را تحت تاثیر قرار می‌دهد به نام معامله ترکیبی (Compound Entry) یاد می‌شود. در معامله ترکیبی امکان دارد یک دبت و بیشتر از یک کریدت و یا بر عکس یک کریدت و بیشتر از یک دبت وجود داشته باشد. در معامله ترکیبی مانند سایر معاملات دبت باید مساوی به مجموع کریدت‌ها و یا کریدت مساوی به مجموع دبت‌ها باشد. مثلاً معامله هفتم حمل که دارای یک دبت و دو کریدت است:

هفتم حمل - شرکت مزد و معاش کارمندان خویش را به مبلغ 11000 افغانی می‌پردازد، 7000 افغانی به نقد و 4000 افغانی از طریق حساب بانکی.

تفسیر معامله:

حسابات شامل معامله	کنگوری مربوطه حسابات	افزایش یا کاهش	دبت یا کریدت	مبالغ
مصارف معاشات Salaries Expense	Expense	افزایش	دبت	11000
پول نقد Cash	Assets	کاهش	کریدت	7000
حساب بانکی Bank Account	Assets	کاهش	کریدت	4000

هشتم حمل: عواید خدمات شرکت مجموعاً بالغ به 5000 افغانی بوده که 2500 افغانی آن نقداً و 1500 افغانی آن از طریق حساب بانکی شرکت دریافت می‌گردد و متباقی 1000 افغانی بالای مشتری قرض می‌باشد. این معامله دارای سه دبت و یک کریدت می‌باشد.

تفسیر معامله:

حسابات شامل معامله	کنگوری مربوطه حسابات	افزایش یا کاهش	دبت یا کریدت	مبالغ
پول نقد Cash	Assets	افزایش	دبت	2500
حساب بانکی Bank Account	Assets	افزایش	دبت	1500
طلبات Acc. Receivables	Assets	افزایش	دبت	1000
عواید خدمات Service Revenues	Revenues	افزایش	کریدت	5000

2. ثبت معاملات در ژورنال (Journalizing):- اولین مرجع ثبت معاملات در سیستم معلوماتی کمپنی بوده که معاملات بعد از تحلیل و طبقه بندی بصورت رسمی در این حساب (ژورنال) درج می‌گردد. ژورنال عبارت از دفتر ثبت ابتدایی بوده که در آن تمام معاملات روزمره و تاریخوار ثبت می‌گردد. معمولاً در بالای ژورنال نام کمپنی، نام خود ژورنال و تاریخ تحریر می‌گردد و به طرف راست جدول ژورنال شماره صفحه ژورنال ثبت می‌شود. تعداد صفحات ژورنال بستگی به تعداد معاملات کمپنی در یک دوره دارد، یعنی ممکن ژورنال دارای چندین صفحه باشد. همچنان ژورنال معمولاً دارای پنج ستون می‌باشد که از طرف چپ به راست پهلوی هم قرار می‌گیرند. از چپ به راست ستون اول تاریخ معامله را نشان می‌دهد، ستول دوم شامل توضیح مختصر معامله بوده که سه نقاط ذیل را بیان می‌نماید: (1) نام حساب که در اثر معامله دبت گردیده است، (2) نام حساب که در اثر معامله کریدت گردیده است، (3) یک توضیح مختصر از چگونگی وقوع معامله (جمله حسابی). ستون سوم که عبارت از مرجع Reference می‌باشد، مربوط کود حساب (نمبر لیجر) بوده و همچنان انتقال معامله را به لیجر نشان می‌دهد و معمولاً الى انتقال معامله به لیجر، خالی می‌باشد. هر حساب دارای یک کود مشخص می‌باشد که بصورت اختیاری از طرف کمپنی تعیین می‌گردد. کود بندی حسابات (Chart of Accounts) که یک پرسه اختیاری و داخلی یک کمپنی بوده برای سهولت هرچه بیشتر سیستم محاسبه استفاده می‌گردد. کود بندی‌ها می‌توانند به اشکال مختلف و با استفاده از اعداد و علامات متفاوت صورت گیرد که مربوط به تصمیم کمپنی می‌باشد، یعنی یک سیستم ستندرد بین المللی برای آن وجود ندارد. مثلاً نمونه از کود بندی حسابات که بیشتر معمول بوده و نسبتاً ساده تر است ذیلاً ارایه می‌گردد:

برطبق این سیستم کود بندی، در ابتدا حسابات به پنج کتگوری دارایی، (a) کتگوری دارایی، (b) کتگوری دیون، (c) کتگوری سرمایه، (d) کتگوری عواید و (e) کتگوری مصارف تقسیم بندی می‌گردد. و بعداً هر کتگوری به اساس یک کلاس مشخص از اعداد شماره گذاری می‌گردد و همین شماره منحیث کود حسابات استفاده می‌گردد.

a) اقلام کتگوری دارایی ها از 100 الی 199 کود بندی می گردد، یعنی این کود بندی گنجایش 99 قلم دارای را دارد. مثلاً کود بندی اقلام مختلف دارایی می تواند طور ذیل صورت گیرد: نقده (100)، حساب بانکی (103)، طلبات (107) وغیره به همین ترتیب ادامه پیدا می کند.

b) اقلام کتگوری دیون از 200 الی 299 کود بندی می گردد در این کتگوری هم 99 قلم دیون یا قروض کود بندی شده می تواند. مثلاً کود بندی اقلام مختلف دیون به طور ذیل می تواند صورت گیرد: حساب قابل تادیه (200)، قرضه بانکی (210)، قرض طویل المدت (240) وغیره به همین ترتیب ادامه می یابد.

c) اقلام کتگوری سرمایه از 300 الی 399 کود بندی می گردد. مثلاً کود بندی اقلام مختلف سرمایه می تواند به شکل ذیل صورت گیرد: سرمایه شخصی (300)، مفاد توزیع ناشده (303) وغیره.

d) اقلام کتگوری عواید از 400 الی 499 کود بندی می گردد. مثلاً نمونه کود بندی اقلام مختلف عواید به شکل ذیل می تواند باشد: عواید خدمات (400)، عواید فیس (404)، عواید فروش (411) وغیره.

e) اقلام کتگوری مصارف از 500 الی 599 کود بندی می گردد. مثلاً اقلام مختلف مصارف طور ذیل می تواند کود بندی گردد: مصارف مزد و معاش (500)، مصارف برق (510)، مصارف کرایه (512) وغیره.

زمانیکه معامله از ژورنال به لیجر مربوطه حساب انتقال گردید، کود لیجر یا حساب مربوطه در ستون «مرجع» ژورنال ثبت می گردد. این کود از یک طرف نمایانگر این است که معامله از ژورنال به لیجر مربوطه حساب انتقال داده شده است و از طرف دیگر آدرس انتقال معامله را مشخص می سازد. ستون چهارم ژورنال نشان دهنده مبلغ است که در اثر معامله دبت گردیده است. و بلافخره ستون پنجم ژورنال مبلغ را که دراثر معامله کریدت گردیده است نشان می دهد. ذیلاً نمونه از ژورنال عمومی با چند معامله فرضی ارایه گردیده است:

		نام کمپنی Name of the Company			
		ژورنال General Journal			
		تاریخ (حمل ۱۳۹۱)	(صفحه ۱)		
Date	تاریخ	Description	Post Ref.	Dr	Cr
حمل ۱۳۹۰	1	Cash نقده	۱	2000000	
		Owner's equity سرمایه شخصی			2000000
مبانی ۲۰۰۰۰۰۰ افغانی توسط مالک کمپنی سرمایه گذاری گردید					
		Bank Account حساب بانکی		500000	
	1	Cash نقده			500000
حساب بانکی افتتاح شد و نقداً به آن انتقال نموده					
		Stationary قرطاسه		1200	
	2	Cash نقده			1200
قرطاسه نقداً خریداری گردید					
		Cash پول نقد		80000	
	3	Long term Loan قرض طولانی‌مدت			80000
قرض برای سه سال اخذ گردید					
		Equipment تجهیزات		80000	
	4	Cash نقده			80000
تجهیزات برای افتخار نقداً خریده شد					
		Computer repair expense مصارف ترمیم		300	
	5	Cash نقده			300
مصارف سه یاره کمپیوٹر نهاده گردید					
		Cash پول نقد		1500	
	6	Sales' Revenues عواید فروش			1500
عواید فروش نقداً بدست می‌آید					

در ژورنال فوق تمام معاملات که در جریان ماه حمل سال ۱۳۹۱ در یک کمپنی صورت گرفته تاریخوار ثبت گردیده است. تعداد صفحات ژورنال مربوط به تعداد معاملات در یک دوره می‌باشد، که به ترتیب شماره گذاری می‌گردد. مثلاً ژورنال فوق صرف دارای یک صفحه می‌باشد که شماره صفحه آن بالای جدول ژورنال به طرف راست تحریر گردیده است.

3. انتقال معاملات (Posting):-

تمام معاملات از ژورنال به لیجرهای مربوطه (دفتر مشخص هر حساب) انتقال می‌یابد. مثلاً ذریعه مرحله انتقال تمام معاملات که مربوط حساب نقده است به ترتیب تاریخ به لیجر نقده انتقال می‌یابد، معامله دبت به ستون دبت لیجر نقده و معامله کریدت به ستون کریدت لیجر نقده انتقال می‌گردد و به همین ترتیب تمام معاملات به لیجرهای مربوطه آن انتقال داده می‌شود. لیجر مانند ژورنال دارای پنج ستون بوده لیکن در بسیاری موارد خصوصاً در صورت استفاده از کمپیوتر یک ستون اضافی تحت نام بیلانس جاری (Current Balance) که متشکل از دو ستون فرعی دبت و کریدت می‌باشد، به آن علاوه می‌گردد و مجموع ستون‌های لیجر را به هفت ستون افزایش می‌دهد. از چپ به راست ستون اول تاریخ وقوع معامله را نشان می‌دهد که با تاریخ ژورنال همین معامله؛ مطابقت دارد یعنی همان تاریخ ژورنال معامله در حقیقت به ستون تاریخ لیجر انتقال می‌یابد. ستون دوم لیجر نمایانگر توضیحات به ارتباط معامله مربوطه بوده که معمولاً خالی می‌باشد، استثنایاً در بعضی موارد مثلاً کلمه «موجود اول» یا (Opening Balance) یا باقیمانده حساب (Ending Balance) مبلغ که در اخیر دوره حسابی منحیث موجود اخیر باقی می‌ماند، در این ستون تحریر می‌گردد. همچنان زمانیکه به ارتباط معاملات مشخص تعدلات یا تصفیه صورت بگیرد نیز درستون توضیحات (Description) لیجر تحریر می‌گردد. ستون سوم تحت نام مرجع (Post Reference) بوده که در آن شماره صفحه ژورنال (آن صفحه ژورنال که معامله از آن انتقال گردیده است) ثبت می‌گردد. مثلاً درستون «مرجع» تمام لیجرهای ذیل شماره یک ثبت می‌گردد، زیراکه تمام معاملات صرف از یک صفحه ژورنال انتقال گردیده است.

مثال: ذیلاً معاملات را که در جریان ماه حمل 1391 فوقاً در ژورنال ثبت گردیده است به لیجرهای مربوطه آن انتقال می‌دمیم:

Account name (نقدہ) نام حساب		Ledger	Account No:		Current Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R مرجع	Dr	Cr	Dr	Cr
1391 حمل 1		1	200000		200000 150000 148800 228800 220000 219700	
	1	1		50000		
	2	1		1200		
	3	1	80000			
	4	1		8800		
	5	1		300		
	6	1	1500			
	Balance باقیماندہ				221200	

Account name (سرمایہ شخصی) نام حساب		Ledger	Account No:		Current Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R مرجع	Dr	Cr	Dr	Cr
حمل 1391 1		1		200000	200000 200000 200000	
	Balance باقیماندہ					

Account name (حساب بانکی) نام حساب		Ledger	Account No:		Current Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R مرجع	Dr	Cr	Dr	Cr
حمل 1391 1		1	50000		50000 50000 50000	
	Balance باقیماندہ					

Account name (قرطاسیہ) نام حساب		Ledger	Account No:		Current Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R مرجع	Dr	Cr	Dr	Cr
حمل 1391 2		1	1200		1200 1200 1200	
	Balance باقیماندہ					

Account name (قرض طویل المدت) نام حساب		Ledger		Account No:		Current Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R مرجع	Dr	Cr	Dr	Cr
حمل	1391		1		80000		80000
							80000
		Balance باقیمانده					80000

Account name (تجهیزات) نام حساب		Ledger		Account No:		Current Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R مرجع	Dr	Cr	Dr	Cr
حمل	1391		1	8800		8800	
							8800
		Balance باقیمانده					8800

Account name (مصارف ترمیم) نام حساب		Ledger		Account No:		Current Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R مرجع	Dr	Cr	Dr	Cr
حمل	1391		1	300		300	
							300
		Balance باقیمانده					300

Account name (عوايد فروش) نام حساب		Ledger		Account No:		Current Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R مرجع	Dr	Cr	Dr	Cr
حمل	1391		1		1500	1500	
							1500
		Balance باقیمانده					1500

در عمل در پروسه تدریس به جای لیجر از حسابات T (T-Accounts) استفاده می‌گردد، در حل تمرینات همین فصل نیز از حسابات T استفاده صورت می‌گیرد.

4. بیلانس آزمایشی تعديل ناشده (Unadjusted Trial Balance):- بیلانس آزمایشی عبارت از لست مکمل حسابات یک دوره که در لیجرهای مربوطه ثبت گردیده است می‌باشد. ترتیب بیلانس آزمایشی یک پروسه داخلی و اختیاری بخش

مالی کمپنی بوده که بخاطر اطمینان از ثبت درست و دقیق معاملات صورت می‌گیرد. بیلانس آزمایشی دارای سه ستون ۱) نام حسابات، ۲) بیلانس‌های دبت (۳) بیلانس‌های کریدت، می‌باشد. در بیلانس آزمایشی «موجود اخیر (Balance)» هر حساب که در اخیر دوره سنجش شده طوری ثبت می‌گردد که موجود اخیر دبتی در ستون «بیلانس‌های دبت» و موجود اخیر کریدتی در ستون «بیلانس‌های کریدت» آن انتقال داده می‌شود. در صورتیکه در ثبت معاملات در ژورنال و یا انتقال آن از ژورنال به لیجر کدام اشتباه وجود نداشته باشد مجموع هر دو ستون بیلانس دبت و ستون بیلانس کریدت بیلانس آزمایشی با هم مساوی می‌باشد. بر عکس اگر در ثبت معاملات در ژورنال و یا انتقال آن از ژورنال به لیجر اشتباه شده باشد، مجموع هر دو ستون متذکره باهم مساوی نمی‌باشد. در ذیل معاملات مثال فوق که در لیجرهای مربوطه ثبت گردیده است و همچنان باقیمانده (Balance) آنها در سطر اخیر لیجرها سنجش گردیده است در بیلانس آزمایشی مورد آزمایش قرار گرفته است:

نام کمپنی			
بیلانس آزمایشی Trail Balance			
حمل 1391			
شماره	نام حسابات	بیلانس دبت	بیلانس کریدت
1	نقده	221200	
2	حساب با نکی	50000	
3	قرطا سیه	1200	
4	تجهیزات	8800	
5	قرض طولیل المد ت		80000
6	سرمایه شخصی		200000
7	مصارف ترمیم	300	
8	عوايد فروش		1500
	مجموع	281500	281500

در بیلانس آزمایشی فوق دیده می‌شود که مجموع هردو ستون (ستون بیلانس دبت و ستون بیلانس کریدت) باهم مساوی می‌باشد. این بدین معنی است که اشتباهات که تصحیح آنها مربوط بیلانس آزمایشی می‌باشد در ثبت معاملات فوق رخ نداده است، بنابراین پروسه ثبت و انتقال معاملات درست می‌باشد.

5. معاملات تعدیلی (Adjusting Entries): عبارت از پروسه است که ذریعه آن حسابات مصارف و عواید و حسابات دارایی و دیون مربوط به آن از نگاه زمان متناسب می‌گردد. نتیجه دقیق یک کمپنی در یک دوره مربوط به سنجش دقیق و مفصل عواید و مصارف همان دوره می‌باشد، که معاملات تعدیلی یک وسیله برای برآورده شدن این هدف شناخته می‌شود. بحث مفصل در این مورد در فصل سوم همین کتاب صورت گرفته است.

6. بیلانس آزمایشی تعدیل شده (Adjusted Trial Balance): پروسه بعد از معاملات تعدیلی بوده که در آن موجود اخیر (Balance) تمام حسابات به شمول حسابات که توسط معاملات تعدیلی تعدیل و تصفیه گردیده و یا حسابات جدید که در اثر پروسه تعدیل به میان آمده است ثبت می‌گردد. صورت حسابهای مالی (حساب مفاد و ضرر و بیلانس شیت) معمولاً با استفاده از ارقام همین بیلانس آزمایشی ترتیب می‌گردد. بیلانس آزمایشی تعدیل شده مانند بیلانس آزمایشی تعدیل ناشده دارای سه ستون اصلی: (1) ستون که در آن نام حسابات درج می‌گردد، (2) ستون بیلانس‌های دبت و (3) ستون بیلانس‌های کریدت.

ترتیب بیلانس آزمایشی تعدیل شده مشابه به ترتیب بیلانس آزمایشی تعدیل ناشده بوده، صرف در بیلانس آزمایشی تعدیل شده، تمام حسابات تصفیه گردیده و آماده انتقال به صورت حسابهای مالی می‌باشند.

7. معاملات بستن حسابات Closing Entries

بعد از اینکه بیلانس آزمایشی تعدیل شده ترتیب گردیده حسابات دائمی و حسابات موقتی از هم تفکیک می‌شوند. بیلانس نورمال یا باقیمانده حسابات دائمی به بیلانس شیت اخیر دوره و یا منحیث موجود اول همین حسابات در دوره آینده انتقال می‌گردد. حسابات موقتی یا نتیجوی ذریعه پروسه بستن حساب بسته شده و به مفاد و ضرر انتقال داده می‌شوند. کتگوری مصارف معمولاً به طرف کریدت و کتگوری عواید به طرف دبت بسته می‌شود. یا به عبارت دیگر به هر طرف که بیلانس نورمال

حسابات موقتی قرارداده به جانب مقابل آن معامله بستن حسابات صورت می‌گیرد. مثلاً در مثال گذشته صرف دو حساب نتیجوي یا موقتی وجود دارد که عبارت از مصارف ترمیم و عواید فروش می‌باشد که قرار ذیل بسته می‌گردد:

عواید فروش		مصارف ترمیم	
Dr	C	Dr	Cr
	1500 (6)	5) 300	
Closing: 1500	Bal: 1500	Bal: 300	Closing: 300

بعد از پرسه بستن، معامله Closing به حساب مفاد و ضرر انتقال داده می‌شود که توسط آن نتیجه کمپنی (مفاد و یا ضرر) سنجش می‌گردد.

8. ترتیب حساب مفاد و ضرر (Income Statement): یک راپور یا صورت حساب مالی بوده که نشان دهنده نتیجه یک کمپنی در یک دوره معین می‌باشد. در این صورت حساب عواید مجموعی با مصارف مجموعی یکد وره مقایسه شده و باعث سنجش نتیجه دوره می‌گردد. شکل حسابی حساب مفاد و ضرر برای معاملات مثال قبلی قرار ذیل ترتیب گردیده است:

حساب مفاد و ضرر		عواید
مصارف		
مصارف ترمیم	300	1500
		عواید فروش
		(1200) باقیمانده Balance
	300	1500

شکل فوق مفاد و ضرر، یک شکل ساده بوده که در آن به طرف راست عواید کمپنی و به طرف چپ مصارف کمپنی ثبت می‌گردد. در مثال گذشته چون یک قلم عواید (عواید فروش) و یک قلم مصارف (مصارف ترمیم) وجود داشت، بنابراین هردو با هم مقایسه شده و تفاوت آن که به طرف عواید است عبارت از مفاد دوره کمپنی می‌باشد. ناگفته نباید

گذاشت که با قیمانده (Balance) حساب مفاد و ضرر به آن طرف حساب درج می‌گردد که نظر به طرف دیگر آن رقم زیادتر را داشته باشد. بدین معنی که اگر عواید نظر به مصارف بیشتر باشد، باقیمانده (Balance) حساب به طرف عواید (راست) می‌باشد و به معنی مفاد دوره است، بر عکس اگر مصارف نسبت به عواید بیشتر باشد در این صورت باقیمانده (Balance) حساب به طرف مصارف (چپ) حساب بوده و به معنی ضرر دوره می‌باشد. در حساب مفاد و ضرر فوق باقیمانده (بیلانس) به طرف عواید سنجش شده است، یعنی عواید نظر به مصارف بیشتر می‌باشد، فلهذا باقیماند به معنی مفاد است. باقیمانده یا بیلانس حساب مفاد و ضرر به حساب سرمایه شخصی کمپنی انتقال می‌گردد، طوریکه مفاد به طرف کریدت و ضرر به طرف دبت حساب سرمایه شخصی. ناگفته نباید گذاشت که مفاد و یاضر در شرکت‌های سهامی به حساب مفاد توزیع ناشده (ذخایر مفاد) که یک قلم سرمایوی است انتقال می‌یابد. بیلانس حساب مفاد و ضرر فوق به طرف عواید بوده که بالغ به 1200 افغانی می‌باشد و به معنی مفاد است، لذا به طرف کریدت سرمایه شخصی انتقال داده شده و باعث افزایش سرمایه کمپنی می‌گردد. حساب T سرمایه شخصی شکل ذیل را بعد از ثبت مفاد به خود می‌گیرد:

سرمایه شخصی		Cr
OB: 200000		
(1200	مفاد دوره:	
EB: 201200		(باقیمانده)
0	201200	

9. ترتیب بیلانس شیت (Balance Sheet):- بیلانس شیت عبارت از راپور یا صورت حساب مالی است که وضع مالی کمپنی را در یک دوره نشان می‌دهد. بیلانس نورمال یا باقیمانده تمام حسابات دائمی به این صورت حساب انتقال داده می‌شود. حسابات دائمی که به نام حسابات بیلانسی نیز یاد می‌گردد عبارتند از درایی‌ها،

دیون (قرض) و سرمایه. در صورت صحت بودن بیلانس شیت مجموع دارایی ها باید مساوی به مجموع دیون و سرمایه باشد. در مثال گذشته بیلانس نورمال حسابات دائمی طور ذیل باعث ترتیب بیلانس شیت می شوند:

نام کمپنی (شرکت سهامی افغان)	بیلانس شیت	تاریخ
1. دارایی ها		2. دیون (قرض)
: دارایی جاری		قرض جاری:
نقده	221200	قرض طویل المدت
حساب بانکی	50000	
قرطاسیه	1200	
: دارایی ثابت		3. سرمایه شخصی
تجهیزات	8800	
مجموع دارایی ها	281200	مجموع قروض و سرمایه:
	281200	

تمرینات فصل دوم:

سوال اول: سایکل یا دوران محاسبی شامل کدام بخش‌ها می‌باشد به ترتیب نام ببرید.

سوال دوم: در یک کمپنی در جریان ماه حمل سال 1391 معاملات ذیل صورت گرفته است:

1. مالک کمپنی در اول حمل مبلغ 200000 افغانی را نقداً سرما یه گذاری می‌نماید.

2. مبلغ 30000 افغانی را از بانک ملی به مدت دو سال نقداً قرضه می‌گیرد.

3. یک تعمیر که دارای 15 اطاق است به مبلغ 80000 افغانی نقداً خریداری می‌کند.

4. در بانک ملی یک حساب افتتاح می‌نماید و مبلغ 40000 افغانی را نقداً به آن انتقال می‌دهد.

5. به مبلغ 5000 افغانی مواد خام خریداری می‌کند و پول آنرا از طریق حساب بانکی خویش تادیه می‌کند.

6. به مبلغ 900 افغانی قرطاسیه به نقد خریداری می‌کند.

7. دو پایه ماشین به مبلغ 14000 افغانی تهیه می‌نماید.

8. مبلغ 20000 افغانی را از پشتی تجاری بانک نقداً برای یکسال قرضه می‌گیرد.

9. به مبلغ 12000 افغانی تجهیزات دفتر خریداری می‌نماید.

10. مالک کمپنی به مبلغ 2000 افغانی را جهت مصارف شخصی خویش از حساب بانکی کمپنی برداشت می‌کند.

11. مزد و معاشات کارمندان کمپنی به مبلغ 3200 افغانی از حساب بانکی کمپنی تادیه می‌گردد.

12. مصارف برق، اینترنت و تیلفون ماه حمل بالترتیب به مبلغ 1000 افغانی، 400 افغانی و 600 افغانی نقداً تادیه می‌گردد.

13. عواید فروش کمپنی به مبلغ 4000 افغانی نقداً و 3200 افغانی از طریق حساب بانکی به دست می‌آید.

معاملات فوق را درج ژورنال نموده و سپس به لیجرهای مربوطه آن (حسابات T) انتقال داده و بیلانس آزمایشی قبل از تعديل را ترتیب نمائید. همچنان نتیجه کمپنی را سنجش نموده و بیلانس شیت اختتمیه ماه حمل را ترتیب نمائید.

سوال سوم: قاعده دبت و کریدت را در کتابوریهای مختلف حسابات توضیح نمایید.

سوال چهارم: بیلانس نورمال حسابات درایهها، سرمایه، دیون، عواید و مصارف به کدام طرف حسابات مربوطه شان قرار دارد، دبت یا کریدت.

سوال پنجم: موجودات اول حسابات در یک کمپنی در ماه حمل قرار ذیل داده شده است:

نقد(20000) افغانی، حساب بانکی (12000) افغانی، قرطاسیه (500) افغانی، تجهیزات (7000) افغانی، ماشین آلات (10000) افغانی، زمین (7000) افغانی، قرض بانکی (6500) افغانی، قرض طویل المدت(18000) افغانی و سرمایه شخصی (32000) افغانی.

در جریان ماه حمل معاملات ذیل در کمپنی صورت گرفته است:

1. خرید یک پایه ماشین به نقد به مبلغ 2000 افغانی.
2. فروش یک قطعه زمین به مبلغ 3000 افغانی، 2000 افغانی به نقد و 1000 افغانی به حساب بانکی کمپنی.
3. تادیه 2500 افغانی قرضه بانکی به نقد.
4. انتقال پول نقد به حساب بانکی کمپنی به مبلغ 6000 افغانی.
5. فروش تولیدات کمپنی به نقد به مبلغ 13400 افغانی.
6. تادیه معاشرات کمپنی جمعاً به مبلغ 8000 افغانی، 3000 افغانی به نقد و 5000 افغانی از طریق حساب بانکی.
7. پرداخت کرایه ماه حمل به تعمیر گدام به مبلغ 380 افغانی نقداً.

الف) معاملات فوق را با درنظر گرفتن موجودات اول حسابات در T- Accounts درج نموده و تفاوت (Balance) حسابات را سنجش کنید.

ب) بیلانس آزمایشی قبل از تعديل (اصلاح) را ترتیب نمایید.

سوال ششم: حساب را تعریف نموده و انواع آنرا توضیح نمایید. همچنان مشخصات عمده حسابات تی (T) را بیان کنید.

سوال هفتم: ارقام ذیل را درنظر گرفته بیلانس آزمایشی را ترتیب نمایید:

پول نقد (40000) افغانی، طلبات(10000) افغانی، حساب بانکی(5000) افغانی، تجهیزات دفتر(8000)افغانی، ماشین آلات(12000) افغانی، زمین(15000) افغانی، مصارف برق (500)افغانی، مصارف کرایه(800) افغانی، مصارف اینترنت (400) افغانی. مصارف مزد و معاش (1300) افغانی، قرضه بانک (9000) افغانی، دیون طویل

المدت (12000) افغانی، حساب قابل تادیه (11000) افغانی، سرمایه شخصی (50000) افغانی، عواید خدمات (6000) افغانی، عواید فروش (5000) افغانی.

سوال هشتم: اگر طرف کریدت سرمایه شخصی بالغ به 18000 افغانی، و بیلانس (باقیمانده) آن 12000 افغانی باشد، طرف دبت آن چند خواهد بود سنجش کنید.

سوال نهم: موجودات اول یا (OB) Opening Balance حسابات در یک کمپنی دریک دوره قرار ذیل داده شده است، بادر نظرداشت آن معاملات ماه جوزا سال 1391 را درج حسابات (T) نماید.

پول نقد (25000) افغانی، حساب بانکی (20000) افغانی، تعمیر (40000) افغانی، ماشین آلات (10000) افغانی، سرمایه شخصی (55000) افغانی، قروض طویل المدت (20000) افغانی، حساب قابل تادیه (5000) افغانی، قرض احمد (4000) افغانی، قرض بانک (11000) افغانی.

معاملات ماه جوزا سال 1391

- ۱- کمپنی به مبلغ 3000 افغانی را نقداً به حساب بانکی خویش انتقال می‌دهد.
- ۲- قرض احمد به مبلغ 2600 افغانی نقداً تادیه می‌گردد.
- ۳- مالک کمپنی به مبلغ 2000 افغانی را به خاطر مصارف شخصی خویش نقداً برداشت می‌نماید.
- ۴- یک موتر به مبلغ 10000 افغانی خریداری می‌گردد، 7000 افغانی آن نقداً تادیه شده و متباقی از حساب بانکی کمپنی تادیه می‌شود.
- ۵- کمپنی برای مشتری خویش خدمت به ارزش 12000 افغانی را انجام داده که پول آنرا تا فعلاً دریافت نموده است.
- ۶- کمپنی یک قسمت از قرض بانک را که بالغ به 5000 افغانی می‌شود از حساب بانکی خویش می‌پردازد.
- ۷- کمپنی به مبلغ 11000 افغانی مواد خام خریداری می‌نماید، مبلغ 5000 افغانی را از حساب بانکی خویش و متباقی را نقداً می‌پردازد.
- ۸- مالک کمپنی به مبلغ 8000 افغانی را نقداً سرمایه گذاری می‌نماید.
- ۹- به ارزش 2000 افغانی قرطاسیه نقداً خریداری می‌گردد.
- ۱۰- مزد و معاش کارمندان کمپنی به مبلغ 12000 افغانی نقداً تادیه می‌گردد.
- ۱۱- بل برق ماه جوزا که بالغ به 1000 افغانی می‌باشد نقداً تادیه می‌گردد.

12- مصارف اینترنت و تیلفون که بالترتیب بالغ به 400 افغانی و 320 افغانی می‌شود از حساب بانکی کمپنی تادیه می‌گردد.

سوال دهم: معاملات ذیل را تفسیر و تحلیل نمائید:

1- یک سرمایه گذار با سرمایه شخصی خویش به مبلغ 80000 افغانی نقداً سرمایه گذاری می‌نماید.

2- یک پایه ماشین به مبلغ 10000 افغانی نقداً خریداری می‌نماید.

3- یک حساب بانکی افتتاح نموده و مبلغ 28000 افغانی را نقداً به آن انتقال می‌دهد.

4- از بانک به مبلغ 12000 افغانی قرضه نقداً اخذ می‌نماید.

5- مصارف معاشات کارمندان به مبلغ 9000 افغانی تادیه می‌گردد، 6000 افغانی به نقد و 3000 افغانی از حساب بانکی.

6- عواید فروش به مبلغ 11000 افغانی از طریق حساب بانکی کمپنی به دست می‌آید.

7- قرض بانک به مبلغ 3000 افغانی از حساب بانکی شرکت تادیه می‌گردد.

8- قرطاسیه به مبلغ 1000 افغانی نقداً خریداری می‌گردد.

9- به مبلغ 2200 افغانی را مالک کمپنی برای مصارف شخصی خویش از حساب بانکی کمپنی برداشت می‌نماید.

سوال یازدهم: اگر طرف دبت حساب پول نقد بالغ به 4500 افغانی و بیلانس (باقیمانده) آن 1100 افغانی باشد کریدت حساب مذکور را سنجش کنید.

سوال دوازدهم: معلومات ذیل را در یک کمپنی دریک دوره در نظر گرفته صورت حساب مفاد و ضرر ویه اساس آن بیلانس شیت اختتامیه همین دوره کمپنی را سنجش و ترتیب نمائید.

سرمایه شخصی (30000) افغانی، قرض بانک (15000) افغانی، حساب قابل تادیه (6000) افغانی، پول نقد (10000) افغانی، طبلات (2000) افغانی، حساب بانکی (17750) افغانی، قرطاسیه (1200) افغانی، موتر (3800) افغانی، ماشین آلات (9000) افغانی، تجهیزات دفتر (4000) افغانی، زمین (6000) افغانی، عواید خدمات (3200) افغانی، عواید فروش (5000) افغانی، مصارف معاشات (3000) افغانی مصارف برق (1100) افغانی، مصارف اینترنت (900) افغانی، مصارف کرایه (450) افغانی.

سوال سیزدهم: بیلانس ها ای نورمال یا باقیمانده حسابات ذیل به کدام سمت حساب (دبت یا کریدت) وجود دارند:

- حسابات قابل تادیه a

- طلبات b

- پول نقد c

- سرمایه d

- مفاد توزیع شده e

- تجهیزات f

- عواید فیس g

- مصارف کرایه h

- مصارف معاشات i

- مواد خام j

سوال چهاردهم:

الف - در اول حمل سال 1391 حساب «سرمایه شخصی» بیلانس کریدت به مبلغ 75000 افغانی را نشان می‌دهد. در اخیر ماه حمل مفاد که از طریق فعالیت کمپنی به دست آمده بالغ به 9000 افغانی می‌باشد، بیلانس اخیر (موجود اخیر) سرمایه شخصی را دریابید.

ب - اگر پرداختهای پول نقد در یک کمپنی در جریان یک دوره مجموعاً بالغ به 295000 افغانی، و پول را که در جریان همین دوره دریافت نموده مجموعاً بالغ به 312800 افغانی باشد. در صورتیکه بیلانس «باقیمانده» پول نقد در اخیر دوره بالغ به 26300 افغانی باشد، موجود اول (Opening Balance) حساب چند خواهد بود.

ج - در یک فابریکه تولید منسوجات، موجود اول (Opening Balance) حساب طلبات دریک دوره بالغ به 18500 افغانی می‌باشد، و در جریان همین دوره به مبلغ 21000 افغانی طلبات آن از مشتریان جمع آوری می‌گردد. اگر بیلانس اخیر (Ending Balance) دوره حساب طلبات فابریکه مذکور بالغ به 27500 افغانی باشد، فروشات منسوجات فابریکه را که در جریان همین دوره به قرض صورت گرفته است؛ دریافت نماید.

سوال پانزده هم:- تفاوت میان بیلانس آزمایشی تعديل شده و بیلانس آزمایشی تعديل ناشده را بیان نماید.

سوال شانزده هم: - اگر موجود اول (OB) حساب طلبات یک کمپنی در یک دوره بالغ به 4600 افغانی، فروشات کمپنی به قرض بالغ به 3400 افغانی، دریافت طلبات کمپنی در همین دوره بالغ به 2500 افغانی باشد، موجود اخیر یا بیلانس (Bal) حساب طلبات کمپنی مذکور در اخیر دوره را سنجش کنید.

سوال هفده هم: - اگر 40 فیصد سرمایه مجموعی یک کمپنی را سرمایه غیر (دیون) تشکیل داده باشد، دارایی جاری (سیار) این کمپنی 30000 افغانی، و دارایی ثابت آن 50000 افغانی باشد. مبلغ سرمایه غیر و سرمایه شخصی کمپنی مذکور را با استفاده از مساوات اساسی محاسبه سنجش کنید.

سوال هیجده هم: - دبت و کریدت حسابات را که در اثر معاملات ذیل به وجود می‌آید تشخیص نمایید:

الف- کمپنی قرض بانکی خویش را نقداً می‌پردازد.

ب- مالک کمپنی از حساب بانکی کمپنی خویش پول برداشت می‌نماید.

ج- مالک کمپنی نقداً سرمایه گذاری مجدد می‌نماید.

ح- فرسایش ماشین در اخیر ماه سنجش می‌گردد و به صورت غیر مستقیم ثبت می‌شود.

د- تجهیزات دفتر به نقد و به قرض خریداری می‌گردد.

ی- فروشات کمپنی به قرض صورت می‌گیرد.

سوال نزده هم: - اگر موجود اول (OB) حساب سرمایه شخصی یک کمپنی در یک دوره مالی بالغ به 80000 افغانی باشد، برداشت مالک کمپنی در همین دوره بالغ به 5000 افغانی، مفاد کمپنی در اخیر دوره بالغ به 15000 افغانی، و سرمایه گذاری مجدد مالک کمپنی بالغ به 10000 افغانی باشد. موجود اخیر یا باقیمانده (Bal) حساب سرمایه شخصی کمپنی مذکور را دریافت نمایید.

سوال بیستم: - با استفاده از اصطلاحات b/f ، b/d ، c/f و c/d حسابات (T) ذیل را متوازن ساخته و مبلغ که باید به دوره آینده انتقال یابد دریافت نمایید:

الف- b/f پول نقد در شروع دوره 12000 افغانی، دریافت پول نقد در همین دوره مجموعاً بالغ به 8000 افغانی، پرداخت‌های پول نقد 4000 افغانی می‌باشد.

ب- b/f قرض بانکی یک کمپنی در یک دوره بالغ به 8000 افغانی، تادیه قرض در همین دوره به مبلغ 3400 افغانی می‌باشد.

فصل سوم

معاملات تصویبی یا تعدیلی

با خاطر اینکه عواید در زمان به ثبت برستند که بدست آمده اند و همچنان مصارف در زمانی محاسبه گردند که واقع شده باشند، همچنان از جانب دیگر به خاطر اینکه از یکطرف در حصه عواید اطمینان حاصل گردد و از طرف دیگر پرنسیپ‌های توازن تطبیق شده بتواند ضرورت به تعديل بعضی حسابات در اخیر دوره می‌باشد..

اجرای معاملات تعدیلی راپور و ثبت درست و مناسب دارایی‌ها، دیون، سرمایه شخصی را در بیلانس شیت در زمان معین، و همچنان تشخیص مناسب مفاد یا ضرر را در حساب مفاد و ضرر ممکن می‌سازد. با وجودیکه بیلانس آزمایشی که اولین مرحله به مقابل قرار دادن ارقام محاسبوی است، ممکن دارای ارقام مکمل نباشد. طور مثال در معاملات ذیل:

- 1- بعضی از معاملات روزانه ثبت ژورنال نمی‌گردد، بخاطریکه درست نیست. مثلاً مصرف وسائل و یا تحصیل مزد و معاش توسط مامورین.

- 2- بعضی از مصارف در یک دوره مالی در ژورنال به ثبت نمی‌رسند، بخاطریکه این مصارف در اثر استفاده عوامل تولید ویا با گذشت زمان بوجود می‌آیند نه در نتیجه یک روز. مثال این نوع مصارف فرسایش تعمیرات و تجهیزات، کرایه و بیمه است.
- 3- بعضی معاملات از طرف کمپنی ممکن به قرض صورت گیرد، مثلاً عواید فروشات و یا خدمات که تا دوره آینده تحصیل نمی‌گردد.

از معاملات تعدیلی در زمان ساختن حسابات مالی تصدی استفاده بعمل می‌آید. نقطه قابل تذکر اینست که هر معامله باید تحلیل گردد و دیده شود که برای ساختن حسابات مالی آماده است، یعنی مکمل و تصویه شده است یا خیر؟ این تحلیل ایجاب می‌کند که سیستم عملیاتی و رابطه بینی میان حسابات بطور کامل فهمیده شود. انجام دادن معاملات تعدیلی اکثراً یک وظیفه پیچیده و مغلق است که ایجاب مهارت خاص را می‌نماید. بنابراین مطلوب خواهد بود که تصدی یک پروگرام منظم و حمایوی پالیسی بیمه، توافقات کرایه و دیگر تعهدات قرار دادی داشته باشد.

اقسام معاملات تعدیلی یا تصویبی

معاملات تعدیلی بدو گروپ تقسیم می‌گردد.

1. پیش پرداخت‌ها (prepayments)

2. معاملات تحقق یافته (Accruals)

پیش پرداخت‌ها به کلاس‌های فرعی ذیل تقسیم می‌گردد:

a. مصارف پیش پرداخت شده (Deferred Expenses): عبارت از اقلام است که در ابتدا به حیث دارایی ثبت می‌گردد و بعداً به گذشت زمان در اثر فعالیت نورمال کمپنی به مصرف تبدیل می‌گردد. و یا عبارت از مصارف است که نقداً پرداخت شده و قبل از اینکه به مصرف برسد یا استفاده شوند منحیث دارایی ثبت می‌گردد. مانند: کرایه پیش پرداخت شده، بیمه پیشکی، لوازم، قیمت تهیه ماشین و تجهیزات وغیره. این اقلام در اخیر دوره ضرورت به معامله تعديلی یا تصفیوی دارند.

b. عواید تحصیل ناشده (عواید عموق، عواید به تعویق افتیده) (Deferred Revenues): عبارت از اقلام است که در ابتدا به حیث دیون یا قروض ثبت می‌گردد، بعداً با گذشت زمان در اثر فعالیت نورمال کمپنی به عواید تبدیل می‌شوند. عبارت از عواید است که نقداً به دست آمده، اما قبل از اینکه تحصیل گردد (مربوط کمپنی گردد) به حیث دیون یا قروض ثبت می‌گردد. مانند: دریافت پول برای خدمت در آینده، دریافت پیشکی پول توسط مطبوعه برای حق الاشتراک در مجلات وغیره.

2- تحقق یافته‌ها به کلاس‌های فرعی ذیل تقسیم می‌گردد:

a. مصارف تحقق یافته (Accrued Expenses): عبارت از مصارف است که صورت گرفته (به وجود آمده است) لیکن تا هنوز نقداً از طرف کمپنی تادیه نگردیده است. مانند مزد و معاشات کارگران که کمپنی آنرا نقداً تادیه نکرده است و یا مالیات که باید تادیه می‌شد نقداً از طرف کمپنی پرداخت نگردیده است. این نوع مصارف در حقیقت قروض کمپنی را نشان می‌دهد که در کوتاه مدت قابل تادیه می‌باشد.

b. عواید تحقق یافته (Accrued Revenues): عبارت از عواید است که تحصیل شده (مربوط کمپنی می‌باشد) ولی تا هنوز نقداً به دست نیامده است. مثلاً کمپنی خدمت را انجام می‌دهد ولی پول آنرا در دوره کنونی دریافت نمی‌نماید و یا زمانیکه فروشات کمپنی به قرض صورت گیرد.

این نوع عواید در حقیقت جز از دارایی کمپنی شمرده می‌شود که در زمان کوتاه آنرا به شکل نقد بدست خواهد آورد.

مثال‌های مشخص و توضیحات در باره هر کلاس معاملات تعدیلی به اساس بیلانس آزمایشی تعديل ناشده ذیل که حاوی معاملات یک ماهه است استوار می‌باشد.

بیلانس تعديل ناشده			
شرکت برادران 31 حمل 1391			
No	Accounts	Debt Balance	Credit Balance
1	نقد	147340	
2	طلبات	11900	
3	پیش پرداخت کرایه	6000	
4	حساب بانکی شرکت	42000	
5	پیش پرداخت بیمه	12000	
6	لوازم یا وسائل اشتهراراتی	25000	
7	موتر	10000	
8	تجهیزات	9000	
9	تعمیر	140000	
10	زمین	25000	
11	دیون قابل پرداخت		400
12	عواید تحصیل ناشده		13000
13	مزد و معاش قابل پرداخت		10000
14	قرضه بانکی		12000
15	قرضه کوتاه مدت دارای سند		2000
16	قروض طویل المدت		20000
17	سرمایه شرکت		180000
18	مفاد توزیع ناشده		13500
19	عواید کمیشن		58000
20	مفاد توزیع شده	10000	
21	مصارف برق	2500	
22	مصارف مzd و معاش	10000	
23	مصارف اشتهرارات	2000	
24	مصارف ربح	160	
	مجموع	326900	326900

1. معاملات تعدیلی برای پیش پرداخت‌ها: Adjusting Entries for Prepayments

طوریکه قبل از ذکر یافت، پیش پرداخت‌ها یا مصارف پیش پرداخت هستند و یا عواید تحصیل ناشده. معاملات تعدیلی برای این نوع اقلام در یک زمان معین ایجاد می‌نماید که یک قسمت از این پیش پرداخت‌ها که مصارف واقع شده و یا عواید تحصیل شده را در دوره محاسبه‌ی جاری نشان می‌دهد ثبت حسابات گردند.

تعديل برای هر دو قسم از پیش پرداخت‌ها ضرور است، چرا که دارایی‌ها و دیون زیادتر از ارزش شان در بیلانس آزمایشی نشان داده شده اند و مصارف و عواید مربوط شان کمتر نشان داده شده است. بنا بر آن در مجموع زمانیکه معاملات تعدیلی برای پیش پرداخت‌ها صورت گیرد حساب بیلانس شیت (دارایی‌های مربوطه) را کاهش داده و حساب مفاد و ضرر(حساب مصارف مربوطه) را افزایش می‌دهد. و زمانیکه معاملات تعدیلی برای عواید تحصیل ناشده صورت گیرد، حساب بیلانس شیت (دیون مربوطه) را کاهش داده و حساب مفاد و ضرر (عواید مربوطه) را افزایش می‌دهد.

تأثیر معاملات تعدیلی پیش پرداخت‌ها قرار ذیل در جدول توضیح گردیده است.

معاملات تعدیلی

مصارف پیش پرداخت شده

Dr	دارایی	Cr
بیلانس		عملیات
نقدی نشده		کدبی
(+)		(-)

مصارف	
عملیات	کدبی
(+)	

عواید تحصیل ناشده

دیون	
عملیات	بیلانس
نقدی	نقدی نشده
(-)	

عواید	
عملیات	نقدی
(+)	

مصارف پیش پرداخت شده Prepaid Expenses

مصارف که نقداً پرداخته می‌شوند و قبل از اینکه استفاده شوند و به مصرف برسند به حیث دارایی ثبت می‌گردند و بنام مصارف پیش پرداخت شده مسمی می‌گردد. زمانیکه مصارف

پیش پرداخت صورت می‌گیرد حساب دارایی دبت می‌گردد بخاطریکه مفاد یا خدمت را که اکثراً در دوره آینده بدست خواهد آمد نشان بدهد. پیش پرداخت‌ها عموماً در بیمه، لوازم اسباب مصارف اشتهرات و کرایه واقع می‌شوند و بر علاوه زمانیکه تعمیر یا تجهیزات خریداری می‌گردند نیز پیش پرداخت صورت گرفته می‌تواند.

مصارف پیش پرداخت شده یا با گذشت زمان از بین می‌روند یا تصفیه می‌شوند (مانند بیمه و کرایه) یا توسط استفاده (مانند قرطاسیه، ماشین آلات وغیره). برای ثبت چنین مصارف ثبت روزانه لازم نیست بلکه تا زمان ساختن حساب مالی به تعویق انداده می‌شود. معاملات تعدیلی برای مصارف پیش پرداخت شده در یک زمان معین صورت گرفته و مبلغ مصارف را در دوره جاری نشان می‌دهد، همچنان بخش استفاده ناشده مصارف پیش پرداخت شده منحیث حسابات دارایی در بیلانس شیت نشان داده می‌شود. قبل از تعديل، دارایی‌ها زیادتر از ارزش شان و مصارف کمتر از ارزش آن نشان داده می‌شود. بنابر آن معامله تعدیلی برای مصارف پیش پرداخت شده در ستون دبت حساب مصارف مربوطه (افزایش مصارف) و به ستون کریدت حساب دارایی (کاهش دارایی مربوطه) ثبت می‌گردد.

بطور مثال: در بیلانس آزمایشی گذشته حساب دارایی (پیش پرداخت کرایه) کرایه یکساله (6000 افغانی)، را نشان داده که ارزش زیادتر را نسبت به موجود باقیمانده نشان می‌دهد، زیرا که ماه حمل گذشته است و باید کرایه آن که بالغ به 500 افغانی می‌شود وضع می‌شد و باقیمانده آن که بالغ به 5500 افغانی می‌شود در حساب کرایه پیشکی (دارایی جاری) نشان داده می‌شد. همچنان حساب مصرف مربوط آن (صرف کرایه) که 500 افغانی می‌گردد در بیلانس آزمایشی اصلاً درج نشده، یعنی حساب مصارف کرایه در اخیر ماه حمل وجود نداشته که بخش استفاده شده کرایه منحیث یک قلم مصرف در آن ثبت و تشخیص می‌گردید. به همین ترتیب پیش پرداخت بیمه، لوازم یا وسائل اشتهراتی و تمام دارایی‌های ثابت قابل فرسایش بیشتر از ارزش شان در بیلانس آزمایشی ثبت شده است، زیرا که کاهش ارزش (فرسايش) آن در اخیر ماه حمل سنجش نشده و منحیث اقلام مصرف ثبت نگردیده است. برای این حسابات نیز لازم است تا کاهش ارزش یک ماهه شان سنجش شده و ثبت حسابات مربوطه گردد.

وسایل (اثاثیه) :Supplies

در یک تشبیث یا Business وسایل و لوازم مختلف مورد استفاده قرار می‌گیرند از قبیل قرطاسیه، پاکت‌ها و اوراق خاص که از آن در حسابات استفاده صورت می‌گیرد وجود می‌داشته باشد. همچنان یک کمپنی که خدمات اشتهراتی را عرضه می‌نماید ممکن دارای وسایل و لوازم اشتهراتی از قبیل کاغذهای گراف، فلم‌های ویدیویی و پوسترها کلان و غیره باشد. زمانیکه وسایل و لوازم در تصدی تهیه می‌گردد به حیث یک قلم دارایی (لوازم دفتر) ثبت می‌گردد و در زمان اجرای عملیات یک قسمت آن و یا کاملاً به مصرف می‌رسند.

با وجودیکه وسایل و لوازم استفاده شده الی موجودی اخیر بصورت درست مشخص نمی‌باشد، ولی در اخیر ماه زمانیکه موجودی صورت گرفت تفاوت میان موجود اول حساب وسایل یا Supplies account و وسایل و لوازم باقیمانده (موجود اخیر وسایل و لوازم)، مصارف وسایل و لوازم را در یک دوره مالی نشان می‌دهد.

مثالاً شرکت برادران به مبلغ 25000 افغانی وسایل اشتهراتی را در اول حمل خریداری نموده و این معامله را به سمت دبت یک حساب دارایی بنام حساب وسایل اشتهراتی یا Advertising Supplies ثبت می‌نماید. همچنان در بیلانس آزمایشی تعدیل ناشده شرکت مذکور در 31 حمل اشتهراتی بیلانس دبت به مبلغ 25000 افغانی را نشان می‌دهد. ولی حساب موجودی در تاریخ 31 حمل نشان می‌دهد که وسایل اشتهراتی صرف به ارزش 10000 افغانی باقی مانده است و در موجودی وجود دارد. بنابر آن بخش دیگر آن که بالغ به 15000 افغانی می‌شود در جریان ماه حمل به مصرف رسیده است ($15000 = 25000 - 10000$). بنا بر آن برای ثبت مصرف لوازم اشتهراتی در اخیر ماه حمل و تعدیل حساب لوازم دفترضورت به معامله تعدیلی و تصفیوی می‌باشد. معامله تعدیلی برای مصارف لوازم دفتر و حساب لوازم دفترطور ذیل ابتدا در ژورنال معاملات تعدیلی ثبت شده و بعداً به حساب مربوطه آن انتقال داده می‌شود:

تاریخ	توضیحات	مراجع	دبیت	کریدت
31 حمل	مصارف وسائل اشتهراتی		15000	
	وسائل اشتهراتی			15000
به مبلغ 15000 افغانی لوازم اشتهراتی در جریان ماه حمل به مصرف رسیده است				

بعداز ثبت معامله تعدیلی در ژورنال، معاملات تعدیلی به حسابات مربوطه آن طور

ذیل انتقال داده می‌شود:

مصارف وسائل اشتهراتی	وسائل اشتهراتی	دین	دین	کریدت
15000: تعديل 31 حمل	31 حمل تعديل: 15000	کریدت	دین	دین
		25000	15000	15000: تعديل 31 حمل
		10000		15000
		25000	15000	15000

در حسابات T فوق حساب دارایی (وسائل اشتهراتی) بیلانس یا باقیمانده را به مبلغ 10000 افغانی نشان می‌دهد که مساوی به ارزش وسائل اشتهراتی است که در شرکت برادران در اخیر ماه حمل باقی مانده است. همچنان حساب (مصرف وسائل اشتهراتی) که بیلانس به مبلغ 15000 افغانی را نشان می‌دهد مساوی به مصرف وسائل اشتهراتی است که در ماه حمل صورت گرفته است.

فرض مثال اگر این معامله تعدیلی صورت نمی‌گرفت، مصارف ماه حمل در حساب مفاد و ضرر کمتر از مصارف واقعی دوره ثبت می‌شد و مفاد خالص دوره به ارزش 15000 افغانی افزایش می‌نمود. و همچنان حساب دارایی و سرمایه شخصی شرکت نیز به اندازه 15000 افغانی در بیلانس شیت 31 حمل بلندتر نشان داده می‌شد، زیرا که بیلانس حساب وسائل اشتهراتی که یک قلم دارایی است بزرگتر از ارزش واقعی (ارزش باقیمانده بعداز وضع مصارف آن) نشان داده می‌شد. بالاخره صورت حساب‌های مالی و نتیجه

شرکت معلومات غیر دقیق را بدسترس منجمنت قرار می‌داد که باعث تصامیم غیر دقیق می‌گردید.

بیمه Insurance

بسیاری از کمپنی‌ها دارای بیمه‌های از قبیل بیمه آتش سوزی، بیمه سرقت مال التجاره و تجهیزات، بیمه حوادث ترافیکی و بیمه موتر می‌باشند. مصارف حفاظت بیمه توسط پیش پرداخت حق الیمه Premium تشخیص و تعیین می‌گردد. مدت و مقدار پوشش یا جبران بیمه در پالیسی بیمه معین می‌باشد. معمولاً مدت حق الیمه یک سال می‌باشد، لیکن مدت یا دوره برای سه سال و پنج سال هم ممکن بوده که دارای حق الیمه سالانه کمتر می‌باشد. زمانیکه یک کمپنی حق الیمه Premium را برای یک سال می‌پردازد به حیث یک دارایی (پیش پرداخت بیمه) Prepaid Insurance آنرا ثبت می‌نماید و در زمان بستن حسابات در اخیر دوره لازم است تا برای تشخیص مصارف بیمه، حساب مصرف بیمه Insurance Expense دبت گردیده و حساب (پیش پرداخت بیمه) Prepaid Insurance کریدت گردد. مثلاً به تاریخ 4 حمل شرکت برادران به مبلغ 12000 افغانی را به حیث بیمه مال التجاره برای یک سال به طور پیشکی می‌پردازد و مدت جبران خساره از اول حمل آغاز می‌گردد. زمانیکه پرداخت صورت می‌گیرد حساب (پیش پرداخت بیمه) که یک حساب دارایی است دبت گردیده و بعداً بیلانس یا باقیمانده آن ارزش به مبلغ 12000 افغانی را نشان داده که به بیلانس آزمایشی تعدل یل ناشده تاریخ 31 حمل که قبل از این شده انتقال گردیده است.

ولی بعداً زمانیکه دقت شود مبلغ 1000 افغانی مصرف ماهانه بیمه می‌باشد (12000:12) که مصرف یک ماهه آن باید در اخیر ماه حمل از بیمه پیشکی تفریق و به حیث مصرف بیمه ثبت حساب گردد. بنابرای ثبت چنین معامله پروسه تعدیلی ضرورت بوده که به اساس آن مصرف بیمه ماه حمل و بخش باقیمانده بیمه پیشکی تشخیص و ثبت ژورنال معاملات تعدیلی گردد:

تا ریخ	توضیحات	مرجع	دبت	کریدت
31 حمل	مصارف بیمه		1000	
	بیمه پیش پرداخت شده یکساله			1000
	به مبلغ 1000 افغانی مصرف بیمه ماه حمل ثبت گردید			

بعداً زمانیکه معامله از ژورنال معاملات تعدیلی به لیجر انتقال داده میشود طور آتی نشان داده میشود.

مصرف بیمه	کریدت	دبت کریدت	بیمه پیش پرداخت شده	دبت
		1000: تعديل 31 حمل	12000: اول حمل	12000
1000			: باقیمانده 11000	: باقیمانده 1000

حساب دارایی (پیش پرداخت بیمه) بیلانس یا باقیمانده به مبلغ 11000 افغانی را نشان میدهد، که نشان دهنده ارزش باقیمانده حقالبیمه بوده که به 11 ماه بعدی تعلق میگیرد و منحیث دارایی باقی میماند. بیلانس یا باقیمانده حساب مصارف بیمه نشان دهنده مصرف بیمه ماه حمل به مبلغ 1000 افغانی میباشد که به حساب مفاد و ضرر منحیث یک قلم مصرف انتقال داده میشود. اگر معامله تعدیلی برای ثبت مصرف بیمه صورت نمیگرفت مصارف ماه حمل شرکت به ارزش 1000 افغانی کمتر و مفاد خالص به اندازه 1000 افغانی زیادتر نشان داده میشود. همچنان در بیلانس شیت 31 حمل شرکت مذکور هر دو حساب (دارایی و سرمایه شخصی) به ارزش 1000 افغانی زیادتر نشان داده میشود که در نتیجه باعث معلومات غیر دقیق میگردد.

فرسایشات Depreciation

تصدی‌ها قاعده‌تاً دارای عوامل تولیدی مختلف میباشند که دارای یک ظرفیت معین میباشد و این ارزش شان به مرور زمان در اثر استفاده و یا در اثر گذشت زمان کاهش مینماید. مثال این نوع دارایی‌ها عبارت از تعمیرات، تجهیزات، وسایل ترانسپورتی، ماشین آلات و غیره میباشد. این وسایل (دارایی‌های ثابت) در دوره‌های متعدد مورد استفاده قرار میگیرند و مدت مجموعی فعالیت آنها بنام عمر اقتصادی یاد میگردد. بخاطریکه این نوع دارایی‌ها مثلاً تعمیر در چندین دوره استفاده گردیده، بنابراین کاهش میگردد تحت عنوان دارایی ثابت ثبت محاسبه میگردد. دارایی‌ها معمولاً به اساس مصارف تهیه آن در بیلانس شیت طوریکه پرنسیپ‌های مصرف ایجاب میکند ثبت میگردد. در اثر استفاده و یا با گذشت زمان یک قسمت این دارایی‌ها در هر دوره به شکل مصرف در میآیند (فرسایش

می‌شوند). فرسایش یک پروسه تخصیص مصرف به شکل منطقی و سیستماتیک به عمر اقتصادی دارایی‌های ثابت می‌باشد. درسنچش فرسایشات سه عامل نقش عمده را بازی می‌نماید:

- مبلغ تهیه Cost
- ارزش باقیمانده (داغمه) Residual Value معمولاً تخمین می‌گردد.
- عمر موثر Useful Life معمولاً تخمین می‌گردد.

ضرورت تعديل یا تصفیه فرسایشات:

از نقطه نظر محاسبه تحصیل وسائل تولید یک پرداخت طویل‌المدت برای اجرای خدمات است، بنابراین ضرورت سنجش مصرف این نوع وسائل (دارایی‌ها) به شکل دوره‌یی مبرم است. زیرا که بخش استفاده شده آنها مصرف دوره را که برای خلق عواید صورت گرفته است نشان می‌دهد. ظرفیت استفاده شده و از بین رفته دارایی‌ها دوره به دوره تشخیص گردیده و منحیث مصرف معامله می‌گردد و ظرفیت باقیمانده آن که بنام ارزش دفتری (Book Value) یاد می‌گردد در اخیر دوره مالی به شکل دارایی باقی می‌ماند. اگر به بیلانس آزمایشی قبل از تعديل 31 حمل شرکت برادران توجه شود، دیده می‌شود که اقلام دارایی‌های ثابت مانند: موتور، تجهیزات و تعمیرات با قیمت تهیه آن ارایه گردیده است و بخش استفاده شده آنها (کاهش ارزش آنها) که در جریان ماه حمل استفاده گردیده است و باید منحیث مصرف ثبت حسابات می‌شد ثبت نگردیده است. بنابراین نادیده گرفتن مصارف باعث افزایش مفاد غیرواقعی گردیده و معلومات که از این طریق بدسترس منجمنت شرکت قرار می‌گیرد معلومات غیر دقیق می‌باشد. از جانب دیگر ارزش دارایی‌های شرکت اضافه‌تر از ارزش واقعیشان نشان داده شده است که درنتیجه باعث ترتیب غیر دقیق بیلانس شیت و سایر صورت حسابات مالی می‌گردد.

در تشخیص عمر اقتصادی وسائل تولیدی، اولین عوامل فرسوده شدن آن، استفاده حقیقی وسائل، خراب شدن یا تخریب آنها توسط عناصر مختلف و آهسته آهسته کهنه شدن آنها است. در زمان خریداری وسائل تاثیر این عوامل دقیقاً قابل شناخت و سنجش نیست و باید تخمین گردد. بنابر آن ما باید فرسایش را یک تخمین فکر کرد نه اندازه یا حجم حقیقی مصرف وسائل که در یک دوره بوجود آمده است. پروسه عمومی برای سنجش فرسایش یک دستگاه تقسیم نمودن مصرف دستگاه بالای عمر اقتصادی است. ولی

در عمل طریقه‌های دیگر سنجش فرسایش نیز قابل استفاده می‌باشد که ذیلاً به صورت مختصر مورد مطالعه قرار می‌گیرد.

1- طریقه خطی فرسایش Straight-Line Method: آسانترین طریقه سنجش فرسایش می‌باشد که در عمل زیادتر مورد استفاده قرار می‌گیرد. با استفاده از این طریقه در ابتدا عمر یک دستگاه تعیین و تخمین می‌گردد و بعداً مبلغ تهیه دستگاه بالای آن تقسیم می‌شود. نتیجه که از خارج قسمت مبلغ تهیه و عمر اقتصادی دستگاه بدست می‌آید مبلغ فرسایش یک دوره را نشان می‌دهد، که برای تمام دوره‌ها ثابت می‌باشد. اگر کمپنی یک قیمت را برای دستگاه خویش در اخیر عمر استفاده‌ی تخمین نماید (قیمت داغمه)، در این صورت این قیمت از مبلغ تهیه تغیریق شده و بعداً با قیمانده آن بالای عمر اقتصادی دستگاه تقسیم می‌گردد.

بطور مثال عمر اقتصادی یک دستگاه 10 سال تخمین گردیده و مصرف خرید آن 10000 افغانی است. بناءاً فرسایش سالانه آن طور ذیل سنجش می‌گردد:

$$\text{افغانی } 10000 / 10 = 1000 = \text{فرسایش سالانه دستگاه}$$

و اگر برای یک وسیله در سال اخیر استفاده از طرف کمپنی قیمت داغمه (تصفیه) تخمین گردیده باشد، سنجش فرسایش به طریقه خطی طور ذیل صورت می‌گیرد.

مثال اول: قیمت خرید تجهیزات یک کمپنی اشتهراتی 50000 افغانی و ارزش باقیمانده آن 2000 افغانی می‌باشد. عمر آن 10 سال تخمین گردیده است. فرسایش سالانه آن قرار ذیل سنجش می‌گردد.

$$\frac{50000 - 2000}{10} = \frac{48000}{10} = 4800$$

مبلغ فرسایش ماهانه این تجهیزات بالغ به 400 افغانی می‌گردد (12 / 4800) که در اخیر هر ماه باید ثبت حسابات مربوطه گردد.

مثال دوم: فرسایش یک د

ستگاه تولیدی را در 5 سال به طریقه خطی سنجش نمائید در صورتیکه قیمت تهیه دستگاه 50000 افغانی باشد. ارزش باقیمانده آن 5000 افغانی تخمین گردیده و عمر موثر و مفید آن 5 سال می‌باشد.

سالها	مبلغ فرسایش	فرسایش جمع شده	ارزش دفتری دستگاه
			50000
1391	9000	9000	41000
1392	9000	18000	32000
1393	9000	27000	23000
1394	9000	36000	14000
1395	9000	45000	5000
مجموع	افغانی 45000		

مبلغ فرسایش در این میتوود برای تمام سالها مساوی بوده که در مثال فوق بالغ به 9000 افغانی میباشد. مجموع مبالغ فرسایش در 5 سال بالغ به 45000 افغانی میشود و ارزش دفتری دستگاه در اخیر سال پنجم بالغ به 5000 افغانی است که معادل ارزش باقیمانده (داغمه) دستگاه میباشد.

2- طریقه فرسایش به اساس واحدهای تولیدی (ظرفیت تولیدی) Units- of- Production Method

در این طریقه که معمولاً برای دستگاههای تولیدی مورد استفاده قرار میگیرد، فرسایش به اساس ظرفیت استفاده شده سنجش میشود. سنجش فرسایش در این میتوود شامل دو مرحله ذیل میباشد:

مرحله اول: فرسایش فی واحد تولید طور ذیل سنجش میگردد:
تولید مجموعی تخمین شده / ارزش باقیمانده - مبلغ تهیه = فرسایش فی واحد تولیدی
مرحله دوم: فرسایش ظرفیت استفاده شده دستگاه طور ذیل سنجش میگردد:
مقدار تولید حقیقی دوره * فرسایش فی واحد تولیدی = مبلغ فرسایش
مثال: یک دستگاه تولیدی به مبلغ 50000 افغانی تهیه میگردد، ارزش باقیمانده 5000 افغانی تخمین شده و ظرفیت مجموعی تولیدی دستگاه 100000 واحد یک جنس میباشد. اگر در سال 1391 مقدار تولید این دستگاه 22000 واحد تولید باشد فرسایش آن در همین سال بالغ به چند میگردد.

$$\text{حل: } \frac{100000}{100000} / 5000 - 5000 = \text{فرسایش فی واحد تولیدی}$$

$$\text{افغانی } 0.45 = \text{فرسایش فی واحد تولیدی}$$

$$\text{افغانی } 9900 = 0.45 * 22000 = \text{مبلغ فرسایش برای تولید سال 1391}$$

فرسایش دستگاه مذکور برای تولید پنج ساله آن قرار ذیل سنجش میگردد:

سالها	واحدهای تولیدی	مبلغ فرسایش	فرسايش جمع شده	ارزش دفتری دستگاه
				50000
1391	22000	9900	9900	40100
1392	28000	12600	22500	27500
1393	0	0	22500	27500
1394	32000	14400	36900	13100
1395	18000	8100	45000	5000
مجموع	100000 واحد	45000 افغانی		ارزش باقیمانده (داغمه)

در سال 1393 از دستگاه مذکور استفاده نشده است، بنابراین مبلغ فرسایش آن هم صفر می‌باشد. در اخیر سال 1395 مبلغ 5000 افغانی عبارت از ارزش باقیمانده (داغمه) دستگاه مذکور می‌باشد.

3- طریقه بیلانس (باقیمانده) نزولی به نرخ دو چند Double-Declining-Balance Method

در این طریقه مبلغ فرسایش از ارزش دفتری شروع دوره سنجش می‌گردد. در ابتدا نرخ نزولی بیلانس به اساس عمر موثر و مفید دستگاه سنجش گردیده و بعداً همین نرخ دو چند شده و ضرب ارزش دفتری دستگاه در شروع هر دوره می‌گردد. خلاصه اینکه در سنجش مبلغ فرسایش به اساس این طریقه سه مرحله ذیل شامل می‌باشد:

مرحله اول: نرخ خطی فرسایش طور ذیل تعیین می‌گردد:
عمر موثریا مفید / 100% = نرخ خطی فرسایش

مرحله دوم: نرخ خطی فرسایش دو چند می‌شود:

نرخ خطی فرسایش × 2 = نرخ دو چند فرسایش

مرحله سوم: نرخ دو چند ضرب در ارزش دفتری دستگاه در شروع هر دوره می‌گردد:

ارزش دفتری دستگاه در شروع دوره \times نرخ دو چند فرسایش = مبلغ فرسایش دوره
 مثال: ارقام مثال گذشته را درنظر می‌گیریم، قیمت تهیه دستگاه 50000 افغانی، ارزش باقیمانده 5000 افغانی، عمر موثر دستگاه 5 سال. مبلغ فرسایش را برای 5 سال سنجش می‌نمائیم.

مرحله اول: نرخ خطی فرسایش را قرار ذیل سنجش می نماییم:

$$\text{سال } 5 / 100 = \text{نرخ خطی فرسایش} = 20\%.$$

مرحله دوم: نرخ دوچند را قرار ذیل سنجش می نماییم:

$$\text{نرخ دوچند فرسایش} = 2 \times 20\% = 40\%.$$

مرحله سوم: نرخ دو چند را ضرب در ارزش دفتری دستگاه در شروع هر دوره می نماییم.
مثالاً برای دوره (سال) اول داریم که:

$$\text{افغانی } 50000 \times 40\% = 20000 = \text{مبلغ فرسایش برای سال اول}$$

مبالغ فرسایش 5 ساله دستگاه مذکور در جدول ذیل قرار فوق سنجش گردیده است:

سالها	مبلغ فرسایش	فرسایش جمع شده	ارزش دفتری دستگاه
			50000
1391	20000	20000	30000
1392	12000	32000	18000
1393	7200	39200	10800
1394	4320	43520	6480
1395	2592	46112	3888
مجموع	46112 افغانی		

در جدول فوق ارزش دفتری سال اخیر(سال 1395) بالغ به 3888 افغانی می باشد که معادل ارزش باقیمانده (داغمه) که از طرف کمپنی تخمین گردیده است نمی باشد، لذا توسط کاهش مبلغ فرسایش همین سال ارزش دفتری همین سال را معادل به ارزش باقیمانده (داغمه) می نماییم زیرا که ارزش دفتری دستگاه در سال اخیر نباید از ارزش باقیمانده تخمین شده بیشتر و یا کمتر باشد. یعنی مبلغ 1112 افغانی را از مبلغ فرسایش سال 1395 تفريط نموده و آنرا به 3888 که ارزش دفتری دستگاه است جمع می نماییم و نتیجه آن که بالغ به 5000 افغانی می شود منحیث ارزش دفتری همین سال درج می گردد. جدول فوق را طور ذیل تصحیح می نماییم:

سالها	مبلغ فرسایش	فرسایش جمع شده	ارزش دفتری دستگاه
			50000
1391	20000	20000	30000
1392	12000	32000	18000
1393	72000	39200	10800
1394	4320	43520	6480
1395	1480	45000	5000
مجموع	45000 افغانی		

مبلغ فرسایش سال 1395 که بالغ به 2592 افغانی بود بعد از تفریق مبلغ 1112 افغانی مساوی به 1480 افغانی شده که در نتیجه آن ارزش دفتری دستگاه در همین سال افزایش یافته و معادل ارزش باقیمانده (داغمه) تخمین شده (5000) افغانی گردد. زمانیکه مبالغ فرسایش دوره سنجش گردید درج حسابات محسوبی می‌گردد. برای ثبت محاسبوبی این مبالغ دو طریقه ذیل مورد استفاده قرار داده می‌شود:

الف) طریقه مستقیم ثبت فرسایشات: در طریقه مستقیم ثبت فرسایشات مبلغ فرسایش که سنجش گردیده در حساب فرسایش دارایی مربوطه که یک حساب مصارف است دبت شده و در حساب دارایی مربوطه کریدت می‌گردد. یعنی در این طریقه مبلغ فرسایش مستقیماً از دارایی مربوطه کریدت می‌شود و ارزش باقیمانده دارایی بدست می‌آید. حساب فرسایش بسته شده و به حساب مفاد وضرر در ستون مصارف انتقال داده می‌شود، و حساب دارایی مربوطه بیلانس کمتر را نظریه موجود اول نشان داده و به دوره بعدی منحیث موجود اول انتقال داده می‌شود. به طور مثال مبلغ فرسایش ماه حمل تجهیزات کمپنی اشتهراتی که در مثال اول طریقه خطی سنجش فرسایشات سنجش شده است ذیلاً در ژورنال ثبت می‌گردد:

تاریخ	تفصیلات	مرجع	دبت	کریدت
/01/31 1390	فرسایش تجهیزات		400	
	تجهیزات			400
به مبلغ 400 افغانی فرسایش ماه حمل تجهیزات سنجش و ثبت گردید				

بعداً زمانیکه به حسابات مربوطه آن انتقال گردید طور ذیل به اساس طریقه مستقیم درج می‌گردد:

فرسایش تجهیزات دفتر		تجهیزات دفتر	
Dr	Cr	Dr	Cr
31 حمل Adj: 400		Ob: 50000	400: Adj. 31

49600 بیلانس

ب) طریقه ثبت غیر مستقیم فرسایشات: در طریقه غیر مستقیم ثبت فرسایشات مبلغ فرسایش که با استفاده از طریقه‌های سنجش فرسایشات سنجش شده در حساب فرسایش دارایی مربوطه دبت گردیده لیکن کریدت آن در حساب دارایی مربوطه ثبت نشده بلکه در یک حساب دیگر که به نام (فرسایش جمع شده) یاد می‌شود ثبت می‌گردد. برای تمام دارایی‌های قابل فرسایش یک حساب فرسایش جمع شده جداگانه درنظر گرفته می‌شود. به طور مثال مبلغ فرسایش تجهیزات که قبل سنجش گردیده طور ذیل در ژورنال ثبت می‌گردد:

مبلغ فرسایش تجهیزات سالانه بالغ به 4800 افغانی بوده که اگر برای فی ماه سنجش گردد بالغ به 400 افغانی می‌شود (4800 / 12).

تاریخ	تفصیلات	مرجع	دبت	کریدت
/01/31 1390	فرسایش تجهیزات		400	
	فرسایش جمع شده تجهیزات			400
به مبلغ 400 افغانی فرسایش ما ه حمل سنجش و ثبت گردید				

معامله ثبت فرسایش تجهیزات در حسابات (تی) بعد از تعديل قرار ذیل می‌باشد:

تجهیزات		فرسایش تجهیزات		فرسایشات جمع شونده تجهیزات	
Dr	Cr	Dr	Cr	Dr	Cr
1)50000			31.Adj: 400		400:Adj.31

حساب فرسایشات جمع شده تجهیزات در هر ماه به اندازه 400 افغانی افزایش می‌نماید که در این صورت بیلانس یا باقیمانده حساب فرسایش جمع شده در اخیر ماه ثور 800 افغانی خواهد بود و به همین ترتیب با استفاده از طریقه خطی سنجش فرسایش، بیلانس حساب فرسایش جمع شده با گذشت هر ماه به مبلغ 400 افغانی افزایش می‌نماید. حساب فرسایش تجهیزات، کاهش ارزش تجهیزات را در ماه حمل نشان می‌دهد که عبارت از یکنون مصرف است و به حساب مفاد و ضرر اخیر ماه حمل انتقال داده می‌شود. حساب تجهیزات که یک دارایی است الی اخیر عمر موثر یا مفید آن به همین قیمت تهیه باقی می‌ماند.

فرسایشات جمع شده : Accumulated Depreciation

فرسایش جمع شده یک حساب مخالف دارایی در بیلانس شیت بوده که ثبت آن بطرف کریدت می‌باشد. بیلانس نورمال این حساب به طرف کریدت است (مانند حسابات سرمایه و دیون) و این حساب بخاطر استفاده می‌شود تا از یک طرف قیمت تهیه یا قیمت اولی دارایی آشکار شود و از طرف دیگر همان قسمت دارایی که در طول یک دوره استهلاک گردیده معلوم گردد. این حساب (فرسایشات جمع شده) در بیلانس شیت از دارایی مربوط آن منفی می‌گردد و ارزش خالص یا ارزش دفتری دارایی به دست می‌آید.

مثالاً در معامله قبلی:

منفی: فرسایش جمع شده تجهیزات	(400)	50000	
		49600	ارزش دفتری

تفاوت میان قیمت تهیه دارایی‌های قابل فرسایش و حساب فرسایش جمع شده مربوطه آن عبارت از ارزش دفتری Book Value دارایی‌های مذکور که ظرفیت باقیمانده دارایی‌ها را نشان می‌دهد می‌باشد. در معامله فوق ارزش دفتری تجهیزات مساوی به 49600 است. باید متذکر شد که ارزش دفتری دارایی‌ها از ارزش مارکیت آنها متفاوت می‌باشد. دلیل متفاوت بودن آنها اینست که فرسایشات یک موضوع ارزیابی و ارزش گذاری نیست بلکه یک تخصیص مصرف است، یعنی نمی‌توان توسط فرسایشات ارزش بازار یک دارایی را سنجش نمود. همچنان فرسایش یک قسمت از مصارف دارایی را که در یک دوره استهلاک گردیده آشکار می‌سازد و مانند معاملات تعدیلی قبلی اگر فرسایش سنجش نگردد باعث می‌شود که دارایی‌ها و سرمایه شخصی در بیلانس شیت و مفاد خالص در حساب مفاد و ضرر بیشتر از ارزش آن نمایان گردد و حساب فرسایشات که یک قلم مصرف است در صورت حساب مفاد و ضررکم نشان داده شود.

اگر تجهیزات دیگر در تصدی موجود باشد و یا تصدی تعمیر و ماشین آلات داشته باشد برای تمام آن فرسایشات سنجش می‌گردد و هم حساب (فرسایشات جمع شده) برایشان در نظر گرفته می‌شود. بنابراین حساب (فرسایشات جمع شده) در لیجر یا حسابات T به اشکال ذیل وجود دارد.

فرسایشات جمع شده – تجهیزات دفتر

فرسایشات جمع شده – تجهیزات مغازه

فرسایشات جمع شده – تعمیر

فرسایشات جمع شده - ماشین آلات و دستگاه ها

تعویض و بهبود (تجهیز) دارایی های ثابت قابل فرسایش

1- تعویض دارایی ها:- در بعضی موارد ممکن بعضی پر زه جات یا بخش های ماشین آلات و یا دستگاه های تولیدی تعویض شود که باعث طولانی شدن عمر استفاده ای ماشین آلات و دستگاه های تولیدی گردیده و ارزش دفتری آن را افزایش می دهد. مصارف که به ارتباط تعویض پر زه جات صورت می گیرد جز از مصارف سرمایوی بوده و منحیث دارایی ثبت محاسبه می شود. به طور مثال یک موتور لاری را درنظر می گیریم که دارای بادی و فریم قوی و مناسب می باشد، لیکن انجن آن در اثر استفاده زیاد ضرورت به تبدیل و تعویض دارد. تعویض انجن موتور لاری عمر استفاده موتور را بیشتر ساخته بناً مصارف آن که بالغ به 16000 افغانی می باشد از جمله دارایی محسوب می شود. معامله ژورنال این تعویض در 15 حمل قرار ذیل ثبت می گردد:

تاریخ	تفصیلات	مرجع	دبت	کریدت
1390/01/15	فرسایش جمع شده موتور لاری		1600	
	پول نقد		0	16000
به مبلغ 16000 افغانی انجن موتور لاری تعویض گردید				

در اثر ثبت معامله فوق به طرف دبت فرسایش جمع شده موتور لاری، ارزش دفتری آن به مبلغ 16000 افغانی افزایش می نماید.

2- بهبود یا تجهیز دارایی ها:- در صورتیکه دارایی های قابل فرسایش بهتر ساخته شود یا به عباره دیگر با وسائل جدید تجهیز گردد، مصارف آن مستقیم در حساب دارایی مربوطه دبت می گردد. بدین معنی که ارزش دارایی مربوطه معادل ارزش وسیله جدید که در دارایی نصب گردیده افزایش می نماید. طور مثال نسب کولر به ارزش 16000 افغانی در موتور لاری که قبل از موتور فاقد آن بود. معامله آن به تاریخ 15 حمل طور ذیل در ژورنال ثبت می گردد:

کریدت	دبت	مرجع	تفصیلات	تا ریخ
16000 0	1600 0		موتر لاری	/01/15
				1390
به مبلغ 16000 افغانی سیستم کولر در موتر لاری نسب گردید				

در اثر ثبت معامله فوق ارزش دفتری موتر لاری به مبلغ 16000 افغانی افزایش یافته است.

کشیدن دارایی های قابل فرسایش از پروسه تولیدی

دارایی ها ثابت قابل فرسایش ممکن بنابر دلایل مختلف متروک گردیده و قابلیت استفاده را ازدست بدهد، یا به فروش برسد و یا با یک دارایی دیگر تعویض گردد. در هر صورت لازم است تا ابتدا حساب فرسایش جمع شده مربوطه آنها الی تاریخ کشیدن آن از حسابات آماده گردیده و بعداً از حسابات کشیده شود. به طور مثال اگر یک ماشین که قیمت تهیه آن 100,000 افغانی است و ۷۵٪ استهلاک گردیده باشد (ارزش دفتری آن 25000 افغانی باقی مانده است، 75,000 - 100,000) بنابر بعضی دلایل متروک می گردد (از استفاده باز می ایستد). معامله آن به تاریخ 20 حمل طور ذیل در ژورنال ثبت می گردد:

کریدت	دبت	مرجع	تفصیلات	تاریخ
100,000	75,000		فرسایش جمع شده ماشین	/01/20 1390
	25,000		خساره (زیان)	
			ماشین	
ماشین که قیمت تهیه آن صدهزار افغانی بود متروک می گردد، این ماشین الی تاریخ که متروک می گردد ۷۵٪ فرسایش گردیده است				

اگر همین ماشین از جریان پروسه تولیدی کمپنی خارج شده و به فروش برسد، در این صورت ثبت معامله در ژورنال و حسابات مربوط آن متفاوت از ثبت قبلی می باشد. مثلاً ماشین قبلی را درنظر گرفته و فرض مینماییم که بعد از ۷۵٪ فرسایش به قیمت 10,000 افغانی به فروش می رسد. بدین معنی که ارزش دفتری ماشین 25,000 افغانی بوده ولی به قیمت 10,000 افغانی به فروش میرسد. در اینصورت زیان کمپنی ناشی از کشیدن ماشین از پروسه تولیدی به اندازه 10,000 افغانی کاهش می نماید. ولی باز هم به مبلغ 15,000 افغانی زیان یا ضرر به کمپنی وارد می گردد. معامله طور ذیل در ژورنال ثبت می شود:

تاریخ	تفصیلات	مرجع	دبت	کریدت
	فرسایش جمع شده ماشین Accumulated Dep. Machine		7500 0	
	(زیان) خساره Loss		1500 0	
/01/20 1390	پول نقد Cash		1000 0	
	ماشین Machine			100000
	ماشین که قیمت تهیه آن صدهزار افغانی بود به قیمت 10 هزار افغانی به فروش میرسد، این ماشین الی تاریخ فروش 75٪ فرسایش گردیده است			

اگر ماشین مذکور بعد از 75٪ فرسایش به قیمت 30,000 افغانی به فروش برسد، در این صورت معامله آن در ژورنال طور ذیل ثبت می‌گردد:

تاریخ	تفصیلات	مرجع	دبت	کریدت
	فرسایش جمع شده ماشین Accumulated Dep. Machine		7500 0	
	پول نقد Cash		3000 0	
/01/20 1390	نفع (سود) Gain			5000
	ماشین			100000
	ماشین که قیمت تهیه آن صدهزار افغانی بود به قیمت 30 هزار افغانی به فروش میرسد، این ماشین الی تاریخ فروش 75٪ فرسایش گردیده است			

ضرر و یا نفع که از مدرک فروش ماشین مستعمل و یا استفاده شده بوجود می‌آید در بخش اخیر «سایر مفاد و زیان» صورت حساب مفاد و ضرر مفصل یا چند مرحله‌یی (Detailed Income Statement) که بعضاً آنرا «شکل راپوردهی حساب مفاد و ضرر» مینامند، انتقال یافته و در نتیجه کلی کمپنی تاثیر وارد می‌کند.

مثال: یک عراده موتر که قیمت تهیه آن 120,000 افغانی و عمر موثر استفاده‌ی آن 12 سال باشد، به صورت خطی فرسایش می‌گردد. موتر مذکور بعد از 9 سال استفاده به مبلغ

35,000 افغانی به نقد به فروش می‌رسد. نفع و یا نقص که کمپنی از فروش موتر در کمپنی به وجود می‌آید طور ذیل سنجش و درج ژورنال می‌نماییم.

حل: ۱) در قدم اول باید فرسایش سالانه موتر سنجش گردد:

$$\text{افغانی } 10000 = 12 \text{ سال} / 120000 = \text{مبلغ فرسایش سالانه موتر}$$

۲) در قدم دوم فرسایش جمع شده موتر در اخیر سال نهم باید سنجش گردد:

$$\text{افغانی } 90000 = 10000 \times 9 = \text{فرسایش جمع شده در سال نهم}$$

چون طریقه سنجش فرسایش طریقه خطی است، بنابراین مبلغ فرسایش جمع شده موتر مذکور در اخیر سال نهم استفاده بالغ به 90,000 افغانی می‌گردد. معامله در ژورنال طور ذیل به ثبت می‌رسد:

تاریخ	تفاصيل	مرجع	دبt	کریدت
1390 /01/20	فرسایش جمع شده ماشین Accumulated Dep. Machine		9000	
	Cash پول نقد		3500	
	Gain نفع (سود)		0	5000
	ماشین			120000
	ماشین که قیمت تهیه آن صدهزار افغانی بود به قیمت 30 هزار افغانی به فروش میرسد، این ماشین الی تاریخ فروش ۷۵٪ فرسایش گردیده است			

عوايد تحصيل ناشده **Unearned Revenue**

طوریکه قبل از ذکر داده شد عوايدیکه نقداً بدست آمده پیش از اینکه تحصیل شوند (مربوط کمپنی گردد، یعنی در مقابل آن خدمت یا کار صورت گیرد) به شکل دیون (Liabilities) ثبت می‌گردد. مانند عوايد کرایه، وجه اشتراکی مجلات و یا پرداخت پیشکی مشتریان تحت عنوان عوايد تحصیل ناشده می‌آیند.

بطور مثال: شرکت‌های هوایی پول پیشکی از فروش تکت پرواز بدست می‌آورند، این پول به شکل عوايد تحصیل ناشده باقی می‌ماند تا اینکه پرواز صورت گیرد. و یا مثلاً فیس تدریس خصوصی پیش از شروع سمستر دریافت می‌گردد. در حقیقت عوايد تحصیل ناشده

بر عکس مصارف پیش پرداخت شده است و همچنان می‌توان گفت که عواید تحصیل ناشده یک کمپنی مصارف پیش پرداخت شده کمپنی دیگر است.

زمانیکه تادیه پیشکی برای انجام خدمات آینده صورت می‌گیرد حساب عواید تحصیل ناشده که از جمله (Liabilities) یا دیون می‌باشد باید کریدت گردد تا تصدی یا کمپنی تعهدات خود را بفهمد که در آینده آنرا انجام خواهد داد. بالاخره این عواید زمانی تحصیل خواهد شد که خدمات صورت گیرد. در جریان دوره مالی یا محاسبوی ممکن عملی نباشد که ثبت روزانه برای تحصیل این نوع عواید تکرار شود. در چنین حالات تشخیص عواید الى پرسه تعديل معطل قرار داده می‌شود. بعداً در اخیر دوره زمانیکه معاملات تعديلی صورت گرفت نشان میدهد که کدام بخش از عواید تحصیل گردیده و کدام بخش آن به حیث دیون باقی مانده است. البته قبل از معاملات تعديلی دیون زیادتر است و عواید کمتر. بنابر آن معامله تعديلی برای عواید تحصیل ناشده منتج به این می‌شود که حساب دیون (عواید تحصیل ناشده) دبت (کم) گردد و حساب عواید کریدت (زیاد) گردد.

مثالاً بیلانس آزمایشی تعديل ناشده شرکت برادران بیلانس یا باقیمانده عواید تحصیل ناشده را به مبلغ 13000 افغانی که به تاریخ 2 حمل به شکل پیشکی از یک شرکت دیگر برای انجام خدمات اشتهراتی که در 31 ماه جوزا مکمل می‌شود دریافت نموده بود نشان میدهد. به تاریخ دوم ماه حمل این پول پیشکی در حساب عواید تحصیل ناشده خدمات، کریدت و در حساب پول نقد دبت شده است. در اخیر ماه حمل بیلانس یا باقیمانده حساب عواید تحصیل ناشده که مبلغ 13000 افغانی را نشان میدهد به بیلانس آزمایشی اخیر ماه حمل انتقال یافته است. مگر زمانیکه تعديل و تصفیه صورت می‌گیرد معلوم می‌گردد که در مقابل 3000 افغانی این پول پیشکی، شرکت برادران خدمات را در ماه حمل انجام داده است بنابراین مبلغ (3000 افغانی) مربوط عواید ماه حمل شرکت برادران می‌گردد، از این جهت به معامله تعديلی ذیل ضرورت احساس می‌گردد:

تاریخ	تفصیلات	مرجع	دبت	کریدت
/01/31 1390	عواید تحصیل ناشده خدمات اشتهراتی		3000	
	عواید خدمات			3000
	انجام خدمات اشتهراتی برای مشتری			

بعد از اینکه معامله تعدیلی صورت گرفت و به شکل فوق درج ژورنال معاملات تعدیلی گردید، به لیجر(حسابT) مربوطه آن انتقال داده می‌شود. حسابات مربوطه معاملات تعدیلی به شکل ذیل در می‌آیند.

عواید تحصیل ناشده خدمات	عواید خدمات اشتهراتی		
D	Cr	Dr	Cr
3000 : تعدیل 31 حمل	2. حمل:		31 تعدیل
	بیلانس 31 حمل: 10000		بیلانس 31 حمل: 3000
3000	13000		

در حسابات فوق بعد از تعدیل حساب عواید تحصیل ناشده (دیون) بیلانس یا باقیمانده 10000 افغانی را نشان می‌دهد که به بیلانس شیت اختتامیه ماه حمل انتقال می‌گردد و نمایانگر قسمت باقیمانده خدمات اشتهراتی بوده که شرکت برادران مکلف به انجام آن در دوره‌های آینده می‌باشد. حساب عواید خدمات از جمله عواید ماه حمل بوده که بالغ به 3000 افغانی است و به حساب مفاد و ضرر انتقال می‌گردد.

اگر این معامله صورت نمی‌گرفت، عواید و مفاد خالص در حساب مفاد و ضرر اخیر ماه حمل کمتر و همچنان دیون و سرمایه شخصی به اندازه 3000 افغانی در بیلانس شیت اخیر ماه حمل زیادتر نشان داده می‌شد.

مثال: در صورتیکه دارایی مجموعی کمپنی متشكل از شش قلم چون پول نقد (18000) افغانی، حساب بانکی (12000) افغانی، تعمیر (20000) افغانی، ماشین آلات (10000) افغانی، موتور (9000) افغانی، تجهیزات (11000) افغانی بوده و ذریعه 60٪ سرمایه شخصی و 40٪ سرمایه غیر (دیون) تمویل گردیده باشد. کمپنی مذکور جدیداً به فعالیت آغاز نموده و در دوره اول (ماه حمل سال 1391) فعالیت خویش معاملات ذیل را انجام داده است: تاریخ اول حمل - کمپنی با یک مشتری خویش قرار داد حفر یک چاه را به عمق 80 متر، فی متر به مبلغ 120 افغانی عقد مینماید. برطبق این قرار داد مشتری به کمپنی 30٪ پول مجموع قرار داد را به طور پیشکی نقداً تادیه می‌کند.

تاریخ اول حمل - کمپنی به هدف گدام یک تعمیر را در شهر به کرایه گرفته و کرایه شش ماهه آنرا از قرار فی ماه 1200 افغانی از حساب بانکی خویش به طور پیشکی می‌پردازد.

تاریخ پنجم حمل - کمپنی به مبلغ 2000 افغانی قرطاسیه خریداری نموده و پول آن را از حساب بانکی خویش تادیه می‌کند.

تاریخ نهم حمل - مالک کمپنی به خاطر مصارف شخصی خویش مبلغ 1000 افغانی را نقداً از کمپنی برداشت می‌کند.

تاریخ پانزدهم حمل - با یک شرکت بیمه قرار داد بیمه تعمیر خویش را امضا نموده که برطبق آن کمپنی مکلف به تادیه حق البیمه ماهانه 150 افغانی می‌باشد. همچنان کمپنی حق البیمه ده ماهه را نقداً به طور پیشکی تادیه می‌نماید.

تاریخ نزدهم حمل - کمپنی از انجام خدمات برای مشتریان خویش مبلغ 5000 افغانی را بددست می‌آورد، 3000 افغانی به نقد و 2000 افغانی از طریق حساب بانکی خویش.

تاریخ بیست و پنجم حمل - معاشرات کارمندان و مستخدمین مجموعاً به مبلغ 4600 افغانی نقداً از طرف کمپنی پرداخت می‌شود.

تاریخ بیست و هشتم حمل - بل برق کمپنی در همین ماه بالغ به 1100 افغانی بوده که از طریق حساب بانکی کمپنی تادیه می‌گردد.

الف) معاملات فوق را درج ژورنال نموده و بعداً بادر نظرداشت موجودات اول حسابات آنها را به لیجرهای مربوطه شان انتقال دهید. همچنان بیلانس آزمایشی قبل از معاملات تعدیلی (بیلانس آزمایشی تعديل ناشده) را ترتیب نمائید.

ب) حسابات قابل تعديل را تعديل نموده و حساب مفاد وضرر کمپنی را سنجش و ترتیب نمائید.

نام شرکت یا کمپنی

لام حساب (ژورنال)

تاریخ: حمل 1391

Date	تاریخ	Description	توضیحات	Post Ref	Dr	Debt	Cr	کربدیت
حمل	1391	1	Cash	نقدہ		2880		
			Unearned Revenue	عوايد تحصيل ناشده			2880	
			30 پول قرارداد حفراجاه نقداً بایست میباشد (80 نفر فی متر از قرار 120 امتیازی)					
	1	Prepaid Rent	کرایه پیش پرداخت شده گدام		7200			
			Cash	پول نقد			7200	
			کرایه پیشکی شش ماه برای گدام بقیه نادیم، کرایه از قرار فی ماه 1200 امتیازی					
	5	stationary	قرطا سیه		2000			
			Bank Account	حساب بانکی			2000	
	9	Withdrawal	برداشت شخصی		1000			
			Cash	کسہ			1000	
			مالک کمپی بجا خود مصارف شخصی نداشت بروایت بیناید					
	15	Prepaid Insurance	بیمه پیش پرداخت شده		1500			
			Cash	نقدہ			1500	
			حق ایسیہ دو باره نداشت طور تسلیک نادیم، می خواهد					
	19	Service Revenues	Cash	نقدہ		3000		
			Bank Account	حساب بانکی		2000		
			Service Revenues	عوايد خدمات			5000	
			عوايد خدمات نداشت از طریق حساب بانکی دریافت نکرد					
	25	Salaries	معاشات		4600			
			Cash	نقدہ			4600	
			برداشت کرید "معاشات ماه حمل نهاد"					
	28	Electrcity Exp.	مصارف برق		1100			
			Bank Account	حساب بانکی			1100	
			مصارف برق ماه حمل از طریق حساب بانکی تکمیل نادیم کرد					

بعد از ثبت معاملات در ژورنال فوق، مرحله دوم عبارت از انتقال معاملات به لیجرها مربوطه هر حساب بوده که طور ذیل صورت می‌گیرد:

Account name(Cash)		Ledger	Account No:			Current Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دbt	Cr کریدت		Dr	Cr
	1 b/d		18000			18000	
	1		2880			20880	
	1			7200		13680	
	9			1000		12680	
	15			1500		11180	
	19		3000			14180	
	25				4600	9580	
31	Bal (بیلانس)					9580	

Account name:(حساب بانکی)		Ledger	Account No:			Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دbt	Cr کریدت		Dr	Cr
حمل 1391	1 b/d		12000			12000	
	5			2000		10000	
	19		2000			12000	
	28			1100		10900	
31	Bal (بیلانس)					10900	

Account name:(تجهیزات)		Ledger	Account No:			Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دbt	Cr کریدت		Dr	Cr
حمل 1391	1 b/d		11000			11000	
						11000	
						11000	
31	Bal (بیلانس)					11000	

Account name:(تعمیر)		Ledger	Account No:			Current Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دbt	Cr کریدت		Dr	Cr
حمل 1391	1 b/d		20000			20000	
						20000	
31	Bal (بیلانس)					20000	

Account name(موتر)			Ledger	Account No:		Current Balance		
Date		Description	توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
1391	حمل	1	b/d		9000		9000	
							9000	
							9000	
		31	Bal (بیلانس)				9000	

Account name:(ماشین آلات)			Ledger	Account No:		Current Balance		
Date	تاریخ	Description	توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
1391	حمل	1	b/d		10000		10000	
							10000	
							10000	
		31	Bal (بیلانس)				10000	

Account name:(سرمایه شخصی)			Ledger	Account No:		Current Balance		
Date	تاریخ	Description	توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
1391	حمل	1	b/d			48000	48000	
							48000	
							48000	
		31	Bal (بیلانس)				48000	

Account name:(دیون)			Ledger	Account No:		Current Balance		
Date	تاریخ	Description	توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
1391	حمل	1	b/d			32000	32000	
							32000	
							32000	
		31	Bal (بیلانس)				32000	

Account name: (عوايد تحصيل نашده)		Ledger Account No:			Current Balance	
Date تاريخ	Description توضيحات	Post.R	Dr دبت	Cr كريديت	Dr	Cr
حمل 1391	1			2880	2880	
					2880	
					2880	
	31	Bal (بيانس)				2880

Account name: (قرطاسيه)		Ledger Account No:			Current Balance	
Date تاريخ	Description توضيحات	Post.R	Dr دبت	Cr كريديت	Dr	Cr
حمل 1391	5		2000		2000	
					2000	
					2000	
	31	Bal (بيانس)				2000

Account name: (برداشت شخصي)		Ledger Account No:			Current Balance	
Date تاريخ	Description توضيحات	Post.R	Dr دبت	Cr كريديت	Dr	Cr
حمل 1391	9		1000		1000	
					1000	
					1000	
	31	Bal (بيانس)				1000

Account name: (پيش پرداخت كرایه گدام)		Ledger Account No:			Balance	
Date تاريخ	Description توضيحات	Post.R	Dr دبت	Cr كريديت	Dr	Cr
حمل 1391	15		7200		7200	
					7200	
					7200	
	31	Bal (بيانس)				7200

Account name: (پیش پرداخت بیمه)		Ledger Account No:			Current Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
1391 حمل	15		1500		1500	
					1500	
					1500	
	31 Bal (بیلانس)				1500	

Account name: (عواید خدمات)		Ledger Account No:			Current Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
حمل 1391	19			5000	5000	
					5000	
					5000	
	31 Bal (بیلانس)				5000	

Account name: (معاشات)		Ledger Account No:			Current Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
حمل 1391	25		4600		4600	
					4600	
					4600	
	31 Bal (بیلانس)				4600	

Account name: (مصارف برق)		Ledger Account No:			Current Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
حمل 1391	28		1100		1100	
					1100	
					1100	
	31 Bal (بیلانس)				1100	

بیلانس آزمایشی کمپنی مذکور قبل از تعدیلات طور ذیل سنجش و ترتیب گردیده است:

Name of the Company نام کمپنی			
Bilans آزمایشی تعدیل نا شده Un Adjusted Trial Balance			
تاریخ: اخیر حمل 1391			
شماره	نام حسابات	بیلاس دبت	بیلاس کریدت
1	نقده	9580	
2	حساب بانکی	10900	
3	قرطاسیه	2000	
4	پیش پرداخت کرایه گدام برای شش ماه	7200	
5	پیش پرداخت بیمه برای ده ماه	1500	
6	تجهیزات	11000	
7	موتر	9000	
8	تعمیر	20000	
9	ماشین آلات	10000	
10	سرمایه شخصی		48000
11	دیون		32000
12	عوايد تحصیل ناشده		2880
13	مصارف معاشات	4600	
14	مصارف برق	1100	
15	برداشت شخصی	1000	
16	عوايد خدمات		5000
	مجموع	87880	87880

معاملات تعدیلی در مثال فوق عبارتند از:

- قرارداد که به تاریخ اول حمل عقد شده بود الی اخیر ماه حمل 25 فیصد کار آن تکمیل گردیده است. بناءً از جمله 2880 افغانی تادیه پیشکی قرارداد مبلغ 2400 افغانی که 25٪ پول مجموع قرارداد می باشد به کمپنی تعلق گرفته و از جمله عوايد خدمات ماه حمل می گردد.
- از جمله پیش پرداخت کرایه گدام مبلغ 1200 (7200/6) افغانی آن به حساب مصارف ماه حمل تعلق میگیرد، بناءً باید ثبت حسابات مربوطه گردد.

- چون ماه حمل سپری شده بناً حق الیمه ماه حمل منحیث یک قلم مصارف ماه حمل ثبت گردد، بالغ به 150 افغانی می‌باشد.
- موجود اخیر قرطاسیه توسط میتود انونتور سنجش شده معادل 1300 افغانی می‌باشد، بناً قرطاسیه که در ماه حمل به مصرف رسیده به ارزش 700 افغانی (1300 - 2000) می‌باشد که باید در حسابات مربوطه درج گردد.
- فرسایش تجهیزات به طریقه خطی سنجش و به صورت غیر مستقیم ثبت حسابات مربوطه گردد. عمر استفاده‌ی تجهیزات هشت سال و ارزش داغمه آن 1400 افغانی تخمین گردیده است.

سنجد: عمراستفاده‌ی / ارزش داغمه - قیمت تهیه = مبلغ فرسایش سالانه تجهیزات
سال 8 / 1400 - 11000 = مبلغ فرسایش سالانه

تجهیزات

$$= 1200 \text{ مبلغ فرسایش سالانه}$$

تجهیزات

چون حسابات ماهانه تصفیه می‌گردد، بناً مبلغ فرسایش ماه حمل را سنجش و ثبت حسابات می‌نماییم:

$$= 1200 / 12 = 100 \text{ مبلغ فرسایش تجهیزات در ماه}$$

حمل

- فرسایش موتور به اساس طریقه استفاوی (استفاده از ظرفیت) سنجش و به صورت غیرمستقیم درج حسابات مربوطه آن گردد. درصورتیکه پوشنشیل مجموعی (ظرفیت مجموعی) موتور 90000 کیلومتر بوده واستفاده از موتور در سال‌های متعدد طورذیل پلان شده باشد: استفاده درسال اول 11000 کیلومتر، درسال دوم 20000 کیلومتر، در سال سوم 9000 کیلومتر، در سال چهارم 18000 کیلومتر، درسال پنجم 12000 کیلومتر، درسال ششم 20000 کیلومتر.

$$\text{فی کیلومتر / افغانی} = 9000 / 90000 = 0.1 \text{ فرسایش موتور در فی کیلو متر}$$

$$\text{افغانی} 900 = 900 * 0.1 = 90 \text{ فرسایش موتور در سال اول}$$

اگر کمپنی از موتور مذکور در ماه حمل معادل 140 کیلومتر استفاده نموده باشد،

میتوان مبلغ فرسایش موتور را درماه حمل چنین سنجش نمود:

افغانی $14 = 0.1 * 140$ = مبلغ فرسایش موتور در ماه حمل
بناً مبلغ 14 افغانی فرسایش موتور در ماه حمل بوده که باید منحیث یک قلم مصرف در همین ماه به ثبت برسد.

❖ فرسایش موتور برای تمام سالهای استفاده سنجش گردد!

• مبلغ فرسایش تعمیر با استفاده از طریقه خطی سنجش و منحیث مصارف ماه حمل به صورت غیر مستقیم ثبت حسابات گردد، مدت استفاده تعمیر 30 سال و ارزش داغمه آن 2000 افغانی تخمین گردیده است.

$$\text{افغانی } 20000 - 2000 = \text{مبلغ فرسایش سالانه تعمیر}$$

$$18000 / 30 = 600 = \text{مبلغ فرسایش سالانه تعمیر}$$

چون حسابات کمپنی به طور ماهانه تصفیه می گردد، بناً مبلغ فرسایش را صرف برای ماه حمل سنجش نموده و منحیث یک قلم مصرف ماه حمل ثبت حسابات مینماییم:

$$\text{افغانی } 50 / 12 = 600 = \text{مبلغ فرسایش تعمیر در ماه حمل}$$

• فرسایش ماشین آلات به طریقه استفاده سنجش و به صورت غیر مستقیم ثبت حسابات مربوطه گردد، در صورتیکه ظرفیت مجموعی ماشین آلات 80000 واحد بوده و استفاده در سالهای متعدد قرار ذیل تخمین شده باشد: سال اول 12000 واحد ، سال دوم 8000 واحد، سال سوم 10000 واحد، سال چهارم 14000 واحد، سال پنجم 16000 واحد، سال ششم 8000 واحد و سال هفتم 12000 واحد.

$$\text{افغانی } 10000 / 0.125 = 80000 = \text{فرسایش ماشین آلات برای فی واحد}$$

$$\text{افغانی } 1500 = 12000 * 0.125 = \text{مبلغ فرسایش ماشین آلات در سال اول}$$

اگر کمپنی در ماه حمل توسط ماشین آلات 800 واحد تولید نموده باشد،

فرسایش آن در همین ماه بالغ میگردد به:

$$\text{افغانی } 100 = 0.125 * 800 = \text{مبلغ فرسایش ماشین آلات در ماه حمل}$$

❖ تمرین: فرسایش ماشین آلات برای تمام سالهای استفاده سنجش گردد!

معاملات تعديلی فوق را نخست طور ذیل درج ژورنال که برای همین معاملات تعديلی ترتیب می شود ثبت نموده و بعداً به لیجرهای مربوطه آنها انتقال می دهیم:

		نام شرکت یا کمپنی			
		ژورنال معاملات تعدیلی			
		تاریخ: حمل 1391			
Date	تاریخ	Description	Post Ref	دبت Dr	کریدت Cr
حمل 1391	31	عواید تحصیل ناشده Unearned Revenue		2400	
		عواید خدمات Service Revenues			2400
کار نکشی شده که پیش از میتوخت عواید ماه حمل است گردید					
	31	مصارف کرایه گدام Prepaid Rent		1200	
کرایه گدام برای ماه حمل تصفیه شد					
	5	مصارف بیمه Insurance Expense بیمه پیشکشی Prepaid Insurance		150	
حق این سه ماه حمل تصفیه گردید					
	9	مصرف قرطاسیه Stationary Expense قرطاسیه Stationary		700	
مصرف قرطاسیه در ماه حمل است گردید					
	15	فرسایش تجهیزات Depreciation. Equipment فرسایش جمع شده تجهیزات Accumulated Dep. Equip		100	
فرسایش تجهیزات در ماه حمل است گردید					
	19	فرسایش موتور Depreciation. Car فرسایش جمع شده موتور Accumulated Dep. Car		14	
فرسایش موتور در ماه حمل است گردید					
	25	فرسایش تعمیر Depreciation. Building فرسایش جمع شده تعمیر Accumulated Dep. Building		50	
فرسایش تعمیر در ماه حمل است گردید					
	28	فرسایش ماشین آلات Depreciation Machinery فرسایش جمع شده ماشین آلات Accumulated Dep. Machinery		100	
فرسایش ماشین آلات در ماه حمل است گردید					

معاملات فوق را طور ذیل به لیجر های مربوطه هر حساب انتقال میدهیم:

Account name: (عواید تحصیل ناشده)			Ledger Account No:			Current Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کredit		Dr	Cr
1391 حمل	1			2880			2880
	31 Adjusted تعدیل		2400				480
							480
		Bal (بیلانس)					480

Account name: (عواید خدمات)			Ledger Account No:			Current Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کredit		Dr	Cr
1391 حمل	19			5000			5000
	31 Adjusted تعدیل		2400				7400
							7400
		Bal (بیلانس)					7400

Account name: (پیش پرداخت کرایه گدام)			Ledger Account No:			Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کredit		Dr	Cr
1391 حمل	15		7200			7200	
	31 Adjusted تعدیل		1200			6000	
						6000	
	31 Bal (بیلانس)					6000	

Account name: (مصرف کرایه گدام)			Ledger Account No:			Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کredit		Dr	Cr
	31 Adjusted تعدیل		1200			1200	
	31 Bal (بیلانس)					1200	

Account name: (پیش پرداخت بیمه)			Ledger		Account No:		Current Balance	
Date	تاریخ	Description	توضیحات	Post.R	Dr	دبت	Cr	کریدت
1391	حمل	15				1500		
		31	Adjusted				150	
		31	Bal (بیلانس)					1350

Account name: (مصرف بیمه)			Ledger		Account No:		Balance	
Date	تاریخ	Description	توضیحات	Post.R	Dr	دبت	Cr	کریدت
		31	Adjusted			150		
		31	Bal (بیلانس)					150

Account name: (قرطاسیه)			Ledger		Account No:		Current Balance	
Date	تاریخ	Description	توضیحات	Post.R	Dr	دبت	Cr	کریدت
حمل	1391	5				2000		
		31	Adjusted				700	
		31	Bal (بیلانس)					1300

Account name: (مصرف قرطاسیه)			Ledger		Account No:		Balance	
Date	تاریخ	Description	توضیحات	Post.R	Dr	دبت	Cr	کریدت
حمل	1391	31	Adjusted			700		
		31	Bal (بیلانس)					700

Account name: (فرسایش تجهیزات)			Ledger		Account No:		Balance	
Date	تاریخ	Description	توضیحات	Post.R	Dr	دبت	Cr	کریدت
حمل	1391	31	Adjusted			100		
		31	Bal (بیلانس)					100

Account name: (فرسایش جمع شده تجهیزات)			Ledger		Account No:		Balance	
Date	تاریخ	Description	توضیحات	Post.R	Dr	دبت	Cr	کریدت
حمل	31	Adjusted	تعديل			700		700
1391		Bal (بیانس)	(بیانس)					700

Account name: (فرسایش موتور)			Ledger		Account No:		Balance	
Date	تاریخ	Description	توضیحات	Post.R	Dr	دبت	Cr	کریدت
حمل	31	Adjusted	تعديل			14		14
1391		Bal (بیانس)	(بیانس)					14

Account name: (فرسایش جمع شده موتور)			Ledger		Account No:		Balance	
Date	تاریخ	Description	توضیحات	Post.R	Dr	دبت	Cr	کریدت
حمل	31	Adjusted	تعديل			14		14
1391		Bal (بیانس)	(بیانس)					14

Account name: (فرسایش تعمیر)			Ledger		Account No:		Balance	
Date	تاریخ	Description	توضیحات	Post.R	Dr	دبت	Cr	کریدت
حمل	31	Adjusted	تعديل			50		50
1391		Bal (بیانس)	(بیانس)					50

Account name: (فرسایش جمع شده تعمیر)			Ledger		Account No:		Balance	
Date	تاریخ	Description	توضیحات	Post.R	Dr	دبت	Cr	کریدت
حمل	31	Adjusted	تعديل			50		50
1391		Bal (بیانس)	(بیانس)					50

Account name: (فرسایش ماشین آلات)			Ledger Account No:			Balance				
Date	تاریخ	Description	توضیحات	Post.R	Dr	دبت	Cr	کریدت	Dr	Cr
حمل	31	Adjusted	تعديل		100			100		
1391			(بیلانس)					100		

Account name: (فرسایش جمع شده ماشین آلات)			Ledger Account No:			Balance				
Date	تاریخ	Description	توضیحات	Post.R	Dr	دبت	Cr	کریدت	Dr	Cr
حمل	31	Adjusted	تعديل				100			100
1391			(بیلانس)						100	

بیلانس آزمایشی بعد از تعديل قرار ذیل ترتیب گردیده است:

Name of the Company نام کمپنی			
بیانس آزمایشی تعديل شده			
تاریخ: اخیر حمل 1391			
شماره	نام حسابات	بیانس دبت	بیانس کربد
1	نقد	9580	
2	حساب با نکی	10900	
3	قرطاسیه	1300	
4	پیش پرداخت کرایه گدام برای شش ماه	6000	
5	پیش پرداخت بیمه برای ده ماه	1350	
6	تجهیزات	11000	
7	موتور	9000	
8	تعمیر	20000	
9	ماشین آلات	10000	
10	سرمایه شخصی		48000
11	دیون		32000
12	عوايد تحصیل ناشده		480
13	مصارف معاشات	4600	
14	مصارف برق	1100	
15	مصارف قرطاسیه	700	
16	مصارف کرایه گدام	1200	
17	مصارف بیمه (حق الیمه ماه حمل)	150	
18	فرسایش تجهیزات	100	
19	فرسایش جمع شده تجهیزات		100
20	فرسایش موتر	14	
21	فرسایش جمع شده موتر		14
22	فرسایش تعمیر	50	
23	فرسایش جمع شده تعمیر		50
24	فرسایش ماشین آلات	100	
25	فرسایش جمع شده ماشین آلات		100
26	برداشت شخصی	1000	
27	عوايد خدمات		7400
	مجموع	88144	88144

بعد از اینکه بیلانس آزمایشی تعدیل شده ترتیب گردید، حسابات موقتی که نتیجه آن مربوط ماه حمل می‌باشد بسته گردیده به «صورت حساب مفاد و ضرر» انتقال داده شده و باهم مقایسه می‌شود. نتیجه عواید و مصارف بعد از مقایسه به حساب سرمایه شخصی کمپنی انتقال می‌یابد. حساب برداشت شخصی که نیز یک حساب موقتی است بسته گردیده و به صورت مستقیم به سمت دبت حساب سرمایه شخصی انتقال می‌گردد. یعنی برداشت سرمایه شخصی را کاهش می‌دهد.

پروسه بستن حساب عواید:

تمام حسابات عواید به طرف دبت (چپ) حساب مربوطه آن بسته گردیده و به سمت

راست حساب مفاد و ضرر انتقال می‌گردد:

Account name: (عواید خدمات)		Ledger	Account No:		Current Balance	
Date	تاریخ	Description	توضیحات	Post.R	Dr	Cr
حمل	19				5000	5000
1391		Adjusted	تعديل		2400	7400
		Bal (بیلانس)				7400
		Closing:			7400	

پروسه بستن حسابات مصارف:

تمام حسابات مصارف به طرف کریدت (راست) حسابات مربوطه آن بسته گردیده و

به سمت چپ حساب مفاد و ضرر انتقال می‌گردد:

Account name: (معاشات)		Ledger	Account No:		Current Balance	
Date	تاریخ	Description	توضیحات	Post.R	Dr	Cr
حمل	25				4600	
1391		Bal (بیلانس)				4600
	31	Closing:				4600

Account name: (مصارف برق)		Ledger	Account No:		Current Balance	
Date	تاریخ	Description	توضیحات	Post.R	Dr	Cr
حمل	28				1100	
1391		Bal (بیلانس)				1100
	31	Closing:				1100

Account name: (مصرف کرایه گدام)			Ledger Account No:			Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دbt	Cr کریدت		Dr	Cr
	31 Adjusted تعدیل		1200			1200	
	31 Bal (بیلانس)					1200	
	31 Closing:						1200

Account name: (مصرف بیمه)			Ledger Account No:			Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دbt	Cr کریدت		Dr	Cr
	31 Adjusted تعدیل		150			150	
	31 Bal (بیلانس)					150	
	31 Closing:						150

Account name: (مصرف قرطاسی)			Ledger Account No:			Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دbt	Cr کریدت		Dr	Cr
حمل 1391	31 Adjusted تعدیل		700			700	
	31 Bal (بیلانس)					700	
	31 Closing:						700

Account name: (فرسایش تجهیزات)			Ledger Account No:			Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دbt	Cr کریدت		Dr	Cr
حمل 1391	31 Adjusted تعدیل		100			100	
	31 Bal (بیلانس)					100	
	31 Closing:						100

Account name: (فرسایش موتو)			Ledger Account No:			Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دbt	Cr کریدت		Dr	Cr
حمل 1391	31 Adjusted تعدیل		14			14	
	31 Bal (بیلانس)					14	
	31 Closing:						14

Account name: (فرسایش تعمیر)			Ledger	Account No:		Balance				
Date	تاریخ	Description	توضیحات	Post.R	Dr	دبت	Cr	کریدت	Dr	Cr
حمل		Adjusted	تعديل		50				50	
1391	31		(بیلانس)						50	
	31	Closing:								50

Account name: (فرسایش ماشین آلات)			Ledger	Account No:		Balance				
Date	تاریخ	Description	توضیحات	Post.R	Dr	دبت	Cr	کریدت	Dr	Cr
حمل		Adjusted	تعديل		100				100	
1391	31		(بیلانس)						100	
	31	Closing:								100

حساب عواید و مصارف بعد از پرسه بستن به صورت حساب مفاد و ضرر قرار آتی

انتقال می گردد:
عواید ————— مصارف

حساب مفاد و ضرر

مصارف معاشات	4600
مصارف برق	1100
مصارف قرطاسیه	700
مصارف کرایه گدام	1200
مصارف بیمه	150
فرسایش تجهیزات	100
فرسایش موتور	14
فرسایش تعمیر	50
فرسایش ماشین آلات	100
Balance	(614)

عواید خدمات 7400

8014

7400

تفاوت صورت حساب مفاد و ضرر به سمت مصارف قرار دارد، بدین معنی که مجموع مصارف نسبت به مجموع عواید دوره بیشتر است. افزایش مصارف نسبت به عواید به معنی ضرر بوده، یعنی کمپنی به مبلغ 614 افغانی ضرر نموده است. چون ضرر باعث کاهش سرمایه شخصی شده بناً این تفاوت صورت حساب مفاد و ضرر به سمت دبت حساب سرمایه شخصی کمپنی انتقال گردیده و سرمایه شخصی را به اندازه 614 افغانی کاهش میدهد. همچنان حساب برداشت شخصی به سمت کریدت بسته گردیده و مستقیماً به سمت دبت حساب سرمایه شخصی انتقال شده که باعث کاهش سرمایه شخصی می‌شود.

Account name: (برداشت شخصی)			Ledger	Account No:		Current Balance	
Date	تاریخ	Description	توضیحات	Post.R	Dr	کریدت	Cr
حمل 1391	9				1000		1000
							1000
	31	Bal (بیلانس)					1000
	31	Closing:					1000

حساب سرمایه شخصی بعد از انتقال حساب برداشت شخصی و ضرر دوره، بیلانس به مبلغ 46,386 افغانی را نشان داده که مبلغ سرمایه شخصی کمپنی را در اخیر ماه حمل ارایه می‌کند. لیجر ذیل حساب سرمایه شخصی کمپنی را در اخیر ماه حمل نشان می‌دهد:

Account name: (سرمایه شخصی)			Ledger	Account No:		Current Balance	
Date	تاریخ	Description	توضیحات	Post.R	Dr	کریدت	Cr
حمل 1391	1	b/d (ob)				48000	48000
	31	برداشت شخصی			100		47000
	31	ضرر دوره			614		46386
	31	Bal (بیلانس)					46386

2. معاملات تعدیلی برای تحقق یا فته‌ها

کتگوری دوم معاملات تعدیلی مصارف تحقق یافته و عواید تحقق یافته می‌باشد که نشان دهنده عواید و مصارف اند که در دوره حاضر بوجود آمده ولی از طریق معاملات روزانه درج و تصفیه نگردیده است. اگراین معاملات صورت نگیرد حساب عواید (و حساب دارایی مربوط آن) و همچنان حساب مصارف (حساب دائمی مربوط آن) کمتر از ارزش

واقعی آنها نشان داده می‌شوند. بنابراین معاملات تعدیلی برای عواید و مصارف تحقق یافته باعث افزایش بیلانس شیت و حساب مفاد و ضرر می‌گردد. معاملات تعدیلی برای عواید و مصارف تحقق یافته در شکل ذیل نشان داده شده‌اند.

معاملات تعدیلی برای تحقق یافته ها	
دارایی ها	عواید
(+) معامله تعدیلی Adj. Entries	(+) معامله تعدیلی Adj. Entries
مصارف	
تحقیق یافته	
مصارف	
دائنین	دارایی ها
(+) معامله تعدیلی Adj. Entries	(+) معامله تعدیلی Adj. Entries

عواید تحقیق یافته (Accrued Revenue)

طوریکه قبل از ذکر داده شد عوایدیکه تحقق یافته یعنی در دوره حاضر در اثر انجام خدمات تصدی بوجود آمده اما به شکل نقد دریافت نگردیده است در محاسبه به نام عواید تحقیق یافته درج می‌گردد. عواید تحقیق یافته ممکن در اثر گذشت زمان افزایش یابد مانند عواید ریح، عواید کرایه و غیره یا ممکن در اثر انجام دادن خدمات بوجود بیاید که تا هنوز بدست نیامده و جمع آوری نشده است مانند فیس، کمیشن و غیره. حالت اولی یعنی عواید

از طریق کرایه و ربح بخاطریکه شامل معاملات روزمره نیستند الی اخیر ماه ثبت نمی‌گردند و حالت دوم بخاطریکه یک قسمت از خدمات انجام داده شده به شکل روزمره ثبت حسابات نمی‌گردد، بناءً در اخیر دوره ضرورت به تعديل و تصفیه دارند.

معاملات تعديلی مستلزم نشان دادن طلبات است که در بیلانس شیت روز وجود دارد و همچنان نمایانگر ثبت همان بخش از عواید است که در دوره حاضر دریافت گردیده است. بناءً معاملات تعديلی برای عواید تحقق یافته منتج به افزایش (دبت) حساب دارایی و افزایش (کریدت) در حساب عواید می‌گردد.

مثالاً یک کمپنی به ارزش 2000 افغانی خدمات را برای یک مشتری خویش در جریان ماه حمل انجام داده است، لیکن مشتری پول کمپنی را در مقابل خدمت مذکور پرداخت نه نموده است و فرض می‌نماییم که الی اخیر ماه حمل کمپنی این عواید را نقداً بدست نمی‌آورد. چون این عواید نقداً بدست نیامده بناءً منحیث طلب کمپنی بالای مشتری در حساب طلبات دبت می‌گردد. از طرف دیگر چون کمپنی خدمت را انجام داده است و مستحق دریافت عواید آن است بناءً مبلغ 2000 افغانی را منحیث عواید ماه حمل در حساب عواید خدمات کریدت می‌نماید. این معامله در ژورنال قرار ذیل به ثبت می‌رسد.

تاریخ	تفصیلات	مرجع	دبت	کریدت
1390 /01/31	طلبات		2000	
	عواید خدمات			2000
انجام خدمات برای مشتری به قرض				

و بعداً معامله مذکور از ژورنال به حساب مربوطه آن قرار آتی انتقال می‌گردد:

طلبات	عواید خدمات
72000 (5 2000:31 Adj)	5)100000 31Adj: 2000
Bal: 74000	31 Bal. 106000

بیلانس حساب طلبات، طلبات مجموعی دوره را که بالغ به 74000 افغانی می‌شود ن می‌دهد و یک حساب دارایی بوده که مربوط بیلانس شیت دوره می‌باشد. بیلانس 106000 افغانی در حساب (عواید خدمات) عواید مجموعی را که در جریان ماه حمل

تحقیق یافته است نشان می‌دهد که یک حساب موقتی بوده و به حساب مفاد و ضرر انتقال می‌یابد. اگر فرض مثال این معامله صورت نمی‌گرفت، حسابات دارایی و سرمایه شخصی در بیلانس شیت اختتامیه دوره و عواید و مفاد خالص در حساب مفاد و ضرر دوره کمتر از واقعیت نشان داده می‌شدند.

مصارف تحقیق یافته Accrued Expense

طوریکه قبلًا تذکر داده شد مصارف که در جریان دوره در یک کمپنی بوجود آمده ولی از طرف کمپنی پرداخت نگردیده اند تحت عنوان مصارف تحقیق یافته شناخته می‌شوند. مانند مصارف ربح، مصارف کرایه، مصارف مالیات و مصارف مزد و معاشات کارگران و غیره که از طرف کمپنی در یک دوره تادیه نشده باشد. مصارف تحقیق یافته مانند عواید تحقیق یافته بوجود می‌آیند ولی در دوره حاضر پرداخت نمی‌شوند، یعنی در حقیقت مصارف تحقیق یافته در حساب یک کمپنی؛ عواید تحقیق یافته کمپنی دیگر می‌باشد.

مثلاً عواید تحقیق یافته از مدرک خدمات نمایندگی اشتهراتی به مبلغ 2000 افغانی، مصارف تحقیق یافته در حساب مشتریان که این خدمات را دریافت نموده اند می‌باشد. معامله تعدیلی به خاطری برای چنین مصارف صورت می‌گیرد که تعهدات یک تصدی یا کمپنی را که موجود است نشان بدهد و همچنان برای شناخت مصارف که در جریان دوره حاضر بوجود آمده اند مهم می‌باشد. البته قبل از معامله تعدیلی حساب دایین و حساب مصارف کمتر از ارزش واقعی آنها نشان داده می‌شود. بنا بر آن معامله تعدیلی برای مصارف تحقیق یافته منتج به افزایش (دبت) حساب مصارف و افزایش (کریدت) در حساب دایین می‌گردد.

ربع تحقیق یافته یا Accrued Interest

یک کمپنی یک سند قرضه نسبتاً طولی المدت (اضافه تر از یکماه الی یک سال یا اضافه از آن) را برای مدت سه ماه به مبلغ 50000 افغانی در اول حمل امضا می‌کند. این قرضه دارای نرخ ربح سالانه 12٪ می‌باشد. مبلغ ربح که به این سند تادیه می‌شود وابسته به سه عامل ذیل می‌باشد.

- a. ارزش اسمی پول که پرداخت گردیده است.
- b. نرخ ربح که سالانه دریافت می‌گردد.
- c. مدت قرضه

بنابراین مبلغ ربح در این مثال 1500 افغانی میباشد که طور ذیل سنجش میگردد.

$$50000 * \frac{3}{12} * 12\% = 1500$$

و یا ماهانه 500 افغانی ($1500 / 3$) که فورمول سنجش این ربح در شکل ذیل واضح تشریح گردیده است.

از رش اسمی پول	*	نرخ سالانه ربح	*	مدت سرمایه تفویض شده	=	مبلغ ربح
50000\$	*	12%	*	1/12	=	500\$

نوت: مدت سرمایه تفویض شده نسبت به یک سال در نظر گرفته شده است. معامله تعدیلی مصارف تحقق یافته تاریخ 31 حمل قرار ذیل در ژورنال معاملات تعدیلی ثبت میشود:

تا ریخت	تفصیلات	مرجع	دبت	کریدت
	مصارف ربح		500	
1390/01/31	ربح قابل تادیه (دائنین)			500
ربح برای سرمایه تفویض شده سنجش گردیده است				

انتقال این معامله از ژورنال به حسابات تی قرار ذیل صورت میگیرد:

D	مصارف ربح	Cr	Dr	ربح قابل پرداخت	C
31.Adj: 500					500: Adj.31

حساب مصارف ربح در فوق مصرف ربح را که در ماه حمل صورت گرفته است نشان میدهد. و مبلغ ربح که باید پرداخته شود یک دین میباشد و در حساب ربح قابل پرداخت ثبت شده است و تا زمانیکه وقت تادیه آن فرا نرسد پرداخته نمی شود (وقت تادیه در مثال بالا سه ماه است). حساب ربح قابل پرداخت به عوض حساب قرضه استفاده میگردد تا از یکطرف مقدار ربح را نشان بدهد و از طرف دیگر نوع قرضه را تشخیص مینماید. اگر معامله تعدیلی برای ربح تحقق یافته صورت نگیرد، دیون (ربح قابل تادیه) و مصارف ربح

کمتر از ارزش واقعی آنها نشان داده می‌شود، و درنتیجه آن مفاد خالص و سرمایه شخصی زیادتر از ارزش واقعی آنها نشان داده می‌شود.

معاشات تحقیق یافته Accrued Salaries

بعضی از انواع مصارف از قبیل مزد و معاشات مامورین و کمیشن‌ها بعد از اجرای خدمات تادیه می‌گردد. بطور مثال

در نمایندگی اشتهراتی مثال‌های قبلی مزد و معاش کارگران و مامورین در 26 حمل که روز چهار شنبه است پرداخته می‌شود، معاش آینده بتاریخ 9 ماه شور پرداخته خواهد شد. به اساس جتیری سه روز کاری 29، 30، و 31 در ماه حمل باقی می‌ماند زیرا که تاریخ 27 و 28 حمل پنج شنبه و جمعه بوده که در آن برای کارگران مزد وجود ندارد. مزد و معاش این سه روز که مربوط ماه حمل می‌شود به حیث مصارف تحقیق یافته شناخته می‌شود که از جمله دیون (مزد و معاشر ش قابل تادیه) نمایندگی اشتهراتی است. مامورین برای پنج روز یک هفته 10000 افغانی دریافت می‌نمایند و یا معاش روزانه آنها بالغ به 2000 افغانی می‌شود. بنابر آن معاش سه روز باقی مانده آنها در 31 حمل بالغ به 6000 افغانی (2000*3) می‌شود که معامله تعدیلی آن طور ذیل است.

تاریخ	تفصیلات	مرجع	دبت	کریدت
	مصارف مزد و معاش		6000	
1390 /01/31	مزد و معاش قابل تادیه (دائین)			6000
ربح برای سرمایه تفویض شده سنجش گردیده است				

بعد از انتقال معامله به لیجر چنین نمایش داده می‌شود.

Dr	مصارف مزد و معاش	C	مزد و معاش قابل پرداخت	Cr
26) 40000 31Adj: 6000				31 Adj: 6000
31 Bal. 46000				

بعد از تعديل حساب مصرف مزد و معاش مصارف حقیقی ماه حمل را که بالغ به 46000 افغانی (23 روز 2000*) می‌شود نشان میدهد و از جمله حسابات موقتی بوده که در اخیر دوره بسته می‌گردد و به حساب مفاد و ضرر دوره انتقال می‌یابد. حساب مزد و

معاش قابل پرداخت مکلفیت نمایندگی اشتهراتی را نشان می دهد که باید پرداخته شود و از جمله دیون نمایندگی اشتهراتی به شمار می رود. تازمانیکه این مزد و معاش از طرف نمایندگی اشتهراتی تادیه نگردیده است، این حساب (حساب مزدو معاش قابل پرداخت) در بیلانس شیت منحیث دیون موجود می باشد.

اگر معامله تعدیلی برای معاشات تحقق یافته صورت نگیرد حساب مصارف مزد و معاش نمایندگی اشتهراتی به مبلغ 6000 افغانی کمتر و حساب دیون هم به مبلغ 6000 افغانی کمتر از ارزش آنها نشان داده می شوند.

چون مزد و معاش نمایندگی اشتهراتی بعد از هر دو هفته تادیه می گردد در این صورت معاش بعدی بتاریخ 9 ماه ثور پرداخته خواهد شد که مشتمل از 6000 افغانی دین (مزد و معاش باقیمانده سه روز ماه حمل) و 14000 افغانی معاش هفت روز کاری ماه ثور می باشد. بنا بر آن بتاریخ 9 ثور معامله چنین صورت می گیرد.

تاریخ	تفصیلات	مرجع	دبت	کریدت
/02/09 1390	مصارف مزد و معاش		14000	
	مزد و معاش قابل تادیه (دائنین)		6000	
	نقد			20000
معاشات هفته اول ماه ثور همراه با مزد باقیمانده سه روز ماه حمل تادیه می شود				

در این معامله دیون که در ماه حمل از طریق مزد و معاش سه روز 29-30-31 ماه حمل وجود داشت تادیه می گردد.

مثال: مالک یک کمپنی به تاریخ اول یک دوره نقداً مبلغ یک میلیون افغانی از سرمایه شخصی خویش را در یک فعالیت تجاری سرمایه گذاری می نماید. در جریان یک دوره مالی معاملات ذیل را انجام می دهد:

تاریخ اول: یک حساب بانکی افتتاح نموده و مبلغ 200000 افغانی را نقداً به آن انتقال می دهد.

تاریخ چهارم: تجهیزات دفتر را از طریق حساب بانکی خویش به مبلغ 50000 افغانی خریداری می نماید.

تاریخ پنجم: یک موتور باربری به نقد به مبلغ 160000 افغانی خریداری می گردد.

تاریخ دهم: مزد و معاش ده روزه دو نفر کارمند از قرار فی روز برای هر کارمند مبلغ 300 افغانی نقداً تادیه می‌گردد.

تاریخ شا نزده هم: - فروشات کمپنی به نقد مبلغ 10800 افغانی، و به قرض 6000 افغانی صورت می‌گیرد.

تاریخ بیستم: - معاش ده روز دوم دو نفر کارمند از قرار فی روز برای هر کارمند مبلغ 300 افغانی از حساب بانکی کمپنی تادیه می‌گردد.

تاریخ بیست و پنجم: - کمپنی برای گدام خویش یک تعمیر را با کرایه ماهانه 3000 افغانی در داخل شهر قرارداد می‌نماید، قرارداد از همین تاریخ 25 ماه جاری قابل اجرا می‌باشد.

تاریخ بیست و دوم: - قوطاسیه به نقد به مبلغ 2400 افغانی خریداری می‌گردد.

تاریخ بیست هشتم: - مصارف اینترنت و تیلفون بالاترتب به مبلغ 800 افغانی و 1000 افغانی از حساب بانکی کمپنی تادیه می‌گردد.

تاریخ سی ام: - مالک کمپنی نقداً مبلغ 5000 افغانی را برای استفاده شخصی خویش برداشت می‌نماید.

معلومات اضافی:

- کمپنی برای یک مشتری خویش یک خدمت را در مقابل 7600 افغانی انجام داده است، لیکن تا هنوز پول خویش نقداً به دست نیاورده است.

- مصرف ربع بانکی کمپنی در همین دوره که بالغ به 120 افغانی می‌شود تا هنوز تادیه نشده است.

- کمپنی از یک مشتری خویش به تاریخ 30 همین دوره خدمت را دریافت نموده، لیکن پول آنرا که بالغ به 1500 افغانی می‌شود تادیه نه نموده است.

معاملات فوق را ابتدا درج ژورنال نموده و به لیجرهای مربوطه آنها انتقال می‌دهیم. بعداً حسابات که ضرورت به تعديل و تصفیه دارند، تعديل و تصفیه نموده بیلانس آزمایشی تعديل شده را ترتیب می‌نمائیم. و در اخیر حساب مفاد و ضرر و همچنان بیلانس شیت اختتامیه دوره را سنجش و ترتیب می‌نمائیم:

.....نام شرکت یا کمپنی

ژورنال

صفحة (١)

..... تاریخ:

نام شرکت یا کمپنی

ژورنال

صفحه (2)

تاریخ:

Date		Description	Post Ref	Dr دبت	Cr کریدت
.....		معاشات		6,000	
	20	حساب بانکی			6,000
معاش ده روز دوم دوره از حساب بانکی تادیه شد					
		قرطاسیه		2,400	
	22	پول نقد			2,400
قرطاسیه نقداً خریده شد					
		مصارف انترنت		800	
		مصارف تلفون		1,000	
	28	حساب بانکی			1,800
مصارف انترنت و تلفون از حساب بانکی تادیه گردید					
		برداشت شخصی		5,000	
	30	پول نقد			5,000
مالک کمپنی نقداً برداشت مینمایم					

حال معاملات را از ژورنال به لیجرهای مربوطه آنها طور ذیل انتقال مینمایم:

Account name (پول نقد): نام حساب		Ledger	Account	Balance	
Date	نام	No:		Dr	Cr
.....	1		Post.R	Dr دبت	کریدت Cr
	1			1.000.000	1,000,000
	5				200,000
	10				160,000
	16		10,800		6,000
	22				634,000
	30				644,800
					2,400
					642,400
					5,000
					637,400

Account name (سرمایه شخصی): نام حساب			Ledger	Account No:		Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr	
.....	1			1,000,000		1,000,000	

Account name (حساب بانکی): نام حساب			Ledger	Account		Balance	
No:			No:	Account		Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr	
.....	1		200,000		200,000		
	4			50,000	150,000		
	20			6,000	144,000		
	28			1,800	142,200		

Account name (تجهیزات دفتر): نام حساب			Ledger	Account		Balance	
No:			No:	Account		Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr	
.....	4		50,000		50,000		

Account name (موتر باربری): نام حساب			Ledger	Account No:		Balance	
No:			No:	Account No:		Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr	
.....	5		160,000		160,000		

Account name (بصارف معاشات): نام حساب			Ledger	Account No:		Balance	
No:			No:	Account No:		Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr	
.....	10		6,000		6,000		
	20		6,000		2,000		
		-					

Account name: (طلبات) نام حساب		Ledger Account No:			Balance	
Date تاريخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
1391 حمل	16		6,000		6,000	

Account name: (عرايد فروش) نام حساب		Ledger Account No:			Balance	
Date تاريخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
..... 16				16,800		16,800

Account name: (قرطاسیه) نام حساب		Ledger Account No:			Balance	
Date تاريخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
..... 22			2,400		2,400	

Account name: (مصارف اینترنت) نام حساب		Ledger Account No:			Balance	
Date تاريخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
..... 28			800		800	

Account name: (مصارف تلفن) نام حساب		Ledger Account No:			Balance	
Date تاريخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
..... 28			1,000		1,000	

Account name: (برداشت شخصی) نام حساب		Ledger Account No:			Balance	
Date تاريخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
..... 30			5,000		5,000	

نام کمپنی Name of the Company			
بیلانس آزمایشی تعديل نا شده Unadjusted Trial Balance			
تاریخ :			
شماره	نام حسابات	بیلانس دبت	بیلانس کریدت
1	نقده	637,400	
2	حساب بانکی	142,200	
3	طلبات	6,000	
4	قرطاسیه	2,400	
5	تجهیزات	50,000	
6	موتر باربری	160,000	
7	سرمایه شخصی		1,000,000
8	عوايد فروش		16,800
9	مصارف اینترنت	800	
10	مصارف تیلفون	1,000	
11	مصارف معاشات	12,000	
12	برداشت شخصی	5,000	
	مجموع	1,016,800	1,016,800

تعدیلات لازم:

- معاش ده روز اخیر دوره برای دو نفر کارمند تادیه نشده است، بنابراین سنجش گردد.
- کمپنی برای یک مشتری خویش یک خدمت را در مقابل 7600 افغانی انجام داده است، لیکن تا هنوز پول خویش نقداً به دست نیاورده است.
- مصرف ریح بانکی کمپنی در همین دوره که بالغ به 120 افغانی می‌شد تا هنوز تادیه نشده است.
- کمپنی از یک مشتری خویش به تاریخ 30 همین دوره خدمت را دریافت نموده، لیکن پول آنرا که بالغ به 1500 افغانی می‌شود تادیه نه نموده است.
- موجود اخیر قרטاسیه مساوی به 1600 افغانی می‌باشد.
- فرسایش تجهیزات دفتر 1٪ از قیمت تهیه آن سنجش و درج حسابات مربوطه گردد.

- فرسایش موتر باربری در همین دوره 300 افغانی تخمین گردیده است.

نام کمپنی
.....

ژورنال معاملات تعدیلی

تاریخ:
.....

Date	Description	Post Ref	Dr دبت	Cr کریدت
.....	معاشات		6,000	
30	معاشات تحقق یافته			6,000
معاش ده روز اخیر دوره سنجش شده ولی از طرف کمپنی تادیه نشده است				
	عوايد خدمات		7,600	
30	طلبات (عوايد تحقق یافته)			7,600
خدمات انجام یافته لیکن پول آن بدست نیامده است				
	مصارف ریح		120	
30	ریح تحقق یافته (مصارف تحقق یافته)			120
صرف ریح همین دوره تادیه نه گردیده است				
	مصارف خدمات (مصارف تحقق یافته)		1,500	
30	حساب قابل تادیه از مدرک دریافت خدمت			1,500
مشتری به کمپنی یک خدمت را انجام داده، لیکن پول آنرا از کمپنی بدست نیاورده است				
	مصرف قرطاسیه		800	
30	قرطاسیه			800
مصرف قرطاسیه استفاده شده سنجش گردیده است (2400 - 1600 = 800)				
	فرسایش تجهیزات		500	
30	فرسایش جمع شده تجهیزات			500
فرسایش تجهیزات 1٪ از قیمت تهیه آن سنجش شده است (50000 * 1٪ = 500)				
	فرسایش موتر باربری		300	
30	فرسایش جمع شده موتر باربری			300
فرسایش موتر باربری تخمین و ثبت گردیده است				

معاملات تعدیلی از ژورنال به لیجرهای مربوطه آن انتقال می گردد:

Account name (مصارف معاشات) : نام حساب			Ledger		Account No:		Balance	
Date تاريخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت		Dr	Cr	
.....	10		6,000			6,000		
	20		6,000			12,000		
	30 Adjustment تعديل		6,000			1,8000		

Account name (معاشات قابل تادیه) : نام حساب			Ledger		Account No:		Balance	
No:								
Date تاريخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت		Dr	Cr	
.....	30 Adjustment تعديل			6,000		6,000		

Account name (عوايد خدمات) : نام حساب			Ledger		Account No:		Balance	
Date تاريخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت		Dr	Cr	
.....	30 Adjustment تعديل			7,600		7,600		

Account name (طلبات) : نام حساب			Ledger		Account No:		Balance	
Date تاريخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت		Dr	Cr	
1391 حمل	16		6,000			6,000		
	30 Adjustment تعديل		7,600			13,600		

Account name (مصرف ریح) : نام حساب			Ledger		Account No:		Balance	
Date تاريخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت		Dr	Cr	
.....	30 Adjustment تعديل		120			120		

Account name (ریح قابل تادیه، قرض) : نام حساب			Ledger		Account No:		Balance	
Date تاريخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت		Dr	Cr	
.....	30 Adjustment تعديل			120		120		

Account name (مصارف خدمات): نام حساب		Ledger		Account No:		Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr	
.....	30 Adjustment تغییر		1,500		1,500		

Account name (حساب قابل تایید انجام خدمت): نام حساب		Ledger		Account		Balance	
No:							
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr	
.....	30 Adjustment تغییر			1,500		1,500	

Account name (صرف قرطاسیه): نام حساب		Ledger		Account No:		Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr	
.....	30 Adjustment تغییر		800		800		

Account name (قرطاسیه): نام حساب		Ledger		Account No:		Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr	
.....	22		2,400		2,400		
.....	30 Adjustment تغییر			800	800	1,600	

Account name (فرسایش تجهیزات): نام حساب		Ledger		Account No:		Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr	
.....	30 Adjustment تغییر		500		500		

Account name (فرسایش جمع شده تجهیزات): نام حساب		Ledger		Account No:		Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr	
.....	30 Adjustment تغییر			500		500	

Account name (فرسایش موترباربری): نام حساب		Ledger	Account No:	Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دbt	Cr کریدت	Dr Cr
..... 30	Adjustment تعدل		300		300

Account name (فرسایش جمع شده موتر): نام حساب		Ledger	Account No:	Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دbt	Cr کریدت	Dr Cr
..... 30	Adjustment تعدل			300	300

زمانیکه تعديلات لازم و ضروری صورت گرفت، بیلانس آزمایشی تعديل شده را طور ذیل ترتیب می نمائیم:

نام کمپنی Name of the Company			
بیلانس آزمایشی تعديل شده Adjusted Trial Balance			
تاریخ :			
شماره	نام حسابات	بیلانس دبت	بیلانس کریدت
1	نقدہ	637,400	
2	حساب بانکی	142,200	
3	طلبات	13,600	
4	قرطاسیہ	1,600	
5	تجهیزات	50,000	
6	موتور باربری	160,000	
7	ربح قابل تادیہ		120
8	حساب قابل تادیہ دریافت خدمات		1,500
9	معاشات قابل تادیہ		6,000
10	سرمایہ شخصی		1,000,000
11	عوايد فروش		16,800
12	عوايد خدمات		7,600
13	مصارف انترنت	800	
14	مصارف تیلفون	1,000	
15	مصارف معاشات	18,000	
16	برداشت شخصی	5,000	
17	مصارف ربح	120	
18	مصارف خدمات	1,500	
19	مصارف قרטاسیہ	800	
20	فرسایش تجهیزات	500	
21	فرسایش جمع شده تجهیزات		500
22	فرسایش موtor باربری	300	
23	فرسایش جمع شده موtor باربری		300
	مجموع	1,032,820	1,032,820

پروسہ بستن حسابات موقتی:

تمام حسابات مصارف به طرف کریدت (راست) حساب مربوطہ خویش طور ذیل

بسته می گردد و به سمت چپ حساب مفاد و ضرر انتقال می گردد:

Account name (مصارف معاشات): نام حساب			Ledger	Account No:		Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت		Dr	Cr
.....	10		6,000			6,000	
	20		6,000			2,000	
	30 Adjustment تدبیل		6,000			1,8000	
	30 Closing :						1,8000

Account name (مصرف ریح): نام حساب			Ledger	Account No:		Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت		Dr	Cr
.....	30 Adjustment تدبیل		120			120	
	30 Closing:						120

Account name (مصارف خدمات): نام حساب			Ledger	Account No:		Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت		Dr	Cr
.....	30 Adjustment تدبیل		1,500			1,500	
	30 Closing:						1,500

Account name (مصرف قرطاسیه): نام حساب			Ledger	Account No:		Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت		Dr	Cr
.....	30 Adjustment تدبیل		800			800	
	30 Closing:						800

Account name (فرساش تجهیزات): نام حساب			Ledger	Account No:		Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت		Dr	Cr
.....	30 Adjustment تدبیل		500			500	
	30 Closing:						500

Account name (فرساش موتبابری): نام حساب			Ledger	Account No:		Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت		Dr	Cr
.....	30 Adjustment تدبیل		300			300	
	30 Closing:						300

Account name (مصارف اینترنت): نام حساب			Ledger Account No:			Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	28			800		800	
	30	Closing:					800

Account name (مصارف تلفن): نام حساب			Ledger Account No:			Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	28			1,000		1,000	
	30	Closing:					1,000

تمام حسابات عواید به طرف دبت (چپ) حساب مربوطه خویش طور ذیل بسته میشود، و به سمت راست حساب مفاد و ضرر انتقال می گردد:

Account name: (عواید فروش)			Ledger Account No:			Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	16				16,800		16,800
	30	Closing:				16,800	

Account name (عواید خدمات): نام حساب			Ledger Account No:			Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	30	Adjustment تعديل			7,600		7,600
	30	Closing:				7,600	

حسابات مصارف و عواید بعد از پرسه بستن به صورت حساب مفاد و ضرر انتقال می گردد:

صورت حساب مفاد و ضرر

مصارف			عوايد
مصارف	18000	16800	عوايد فروش
مصارف ربح	120	7600	عوايد خدمات
مصارف خدمات	1500		
مصارف قرطاسیه	800		
فرسایش تجهیزات	500		
فرسایش موتر باربری	300		
مصارف انترنت	800		
مصارف تیلفون	1000		
Close:	1380		تفاوت (بیلانس) 1380
	23020	24400	

در حساب مفاد و ضرر فوق به مبلغ 1380 افغانی مفاد وجود دارد، زیراکه مجموع عوايد نسبت به مجموع مصارف بيشتر است. چون بیلانس یا باقيمانده حساب مفاد و ضرر به طرف عوايد (راست) قرار دارد، بناءً به طرف مصارف (چپ) بسته شده و نتيجه آن به حساب سرمایه شخصی انتقال می‌گردد.

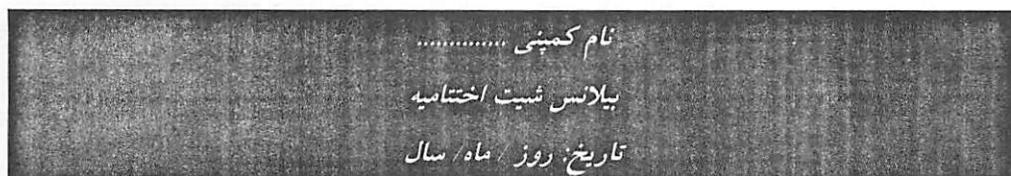
قبل از اینکه نتيجه حساب مفاد و ضرر را به حساب سرمایه شخصی انتقال بدھیم، حساب برداشت شخصی را که یک حساب موقتی است نیز بسته نموده و نتيجه آنرا مستقیماً به حساب سرمایه شخصی (دبت سرمایه شخصی) انتقال می‌دهیم:

Account name (برداشت شخصی): نام حساب			Ledger	Account No:		Balance		
Date	تاریخ	Description	توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کredit	Dr	Cr
.....	30				5,000		5,000	
	30	Closing:						5,000

حساب سرمایه شخصی بعد از انتقال نتایج حساب مفاد وضرر و حساب برداشت شخصی ذیلاً سنجش و ترتیب گردیده است:

Account name (نام حساب سرمایه شخصی)			Ledger	Account No:		Balance	
Date	Description	توضیحات	Post.R	Dr	دبت	Cr	کریدت
.....	1					1,000,000	1,000,000
	30	مفاد دوره				1,380	
	30	برداشت شخصی		5,000			996,380

در اخیر با استفاده از حسابات دائمی صورت حساب بیلانس شیت اختتامیه را طور ذیل سنجش و ترتیب می نمائیم:

Assets داراییها

دارایی های جاری (سیار)			
Cash	پول نقد		\$637,400
Accounts Receivable	طلبات	\$13,600	
Less: Reserve for Bad Debt	تخصیص طلبات مشکوک	0	13,600
Bank Account	حساب بانکی		142,200
Stationary	قرطا سبه		1,600
Total Current Assets	مجموع دارایی های سیار		\$794,800

دارایی های ثابت			
Vehicles	عراده جات (موتور)	160,000	
Less: Accumulated Dep. Vehicles	منفی: فرسایش جمع شونده موتر	300	159,700
Equipment	تجهیزات	50,000	
Less: Accumulated Dep. Equipment	منفی: فرسایش جمع شونده تجهیزات	500	49,500

Total Fixed Assets	مجموع دارایی های ثابت	209,200
Total Assets	مجموع دارایی ها	\$1,004,000
Liabilities and Capital		
	دیون و سرمایه	
<i>Current Liabilities:</i>	دیون (فروض) جاری	
Interest Payable	ریح قابل تادیه	\$120
Accrued Salary Payable	مزدهای تحقیق یافته قابل تادیه	
Account payable for Service	حساب قابل تادیه خدمات	6,000
<i>Total Current Liabilities</i>	مجموع فروض جاری	1,500
		\$7,620
<i>Long-Term Liabilities:</i>	فروض طویل المدت	
Long-Term Notes Payable	اوراق قرضه طویل المدت	0
<i>Total Long-Term Liabilities</i>	مجموع فروض طویل المدت	0
Total Liabilities	مجموع دیون (فروض)	7,620
<i>Capital:</i>	سرمایه	
Owner's Equity	سهم مالک (سرمایه شخصی)	996,380
Total Capital	مجموع سرمایه	996,380
Total Liabilities and Capital	مجموع دیون و سرمایه	\$1,004,000

Doubtful Accounts طبات مشکوک

هر گاه یک کمپنی اجناس و تولیدات خویش را به قرض بفروش برساند و خریدار پرداخت پول خرید را در آینده تعهد نماید حساب طبات بوجود می‌اید. در صورتیکه پرداخت پول فروشات در کوتاه مدت باشد و یا مبلغ پول فروشات کمتر باشد کمپنی فروشنده آنرا منحیث طبات یا Account Receivable ثبت می‌نماید. ولی اگر زمان پرداخت پول فروشات طولانی بوده و یا مبلغ پول فروشات بیشتر باشد در اینصورت کمپنی فروشنده آنرا منحیث حساب

«طلبات مستند» یا Notes Receivable ثبت نموده و از کمپنی مقروض خواهان ربح طلبات خویش می‌گردد. هر دو این حسابات (حساب طلبات و حساب طلبات مستند) از جمله دارایی کمپنی می‌باشد.

در بعضی موارد جمع آوری تمام طلبات کمپنی ممکن نمی‌باشد، مثلاً در موقع ورشکست و یا افلاس کمپنی مقروض، در این حالت کمپنی مقروض مشکلات مالی داشته و نمی‌تواند تمام قروض خویش را پرداخت نماید. کمپنی فروشنده در این صورت مبالغ طلبات خویش را بالای کمپنی رو به ورشکست، منحیث طلبات مشکوک می‌پنداشد.

طلبات مشکوک می‌تواند ذریعه دو میتود : 1) میتود مستقیم و 2) میتود غیر مستقیم د ر محاسبه ثبت گردد.

(1) میتود مستقیم:

میتود مستقیم زمانی بخاطر ثبت طلبات مشکوک مورد استفاده قرار می‌گیرد که مبالغ طلبات کمتر بوده و یا مبالغ مشخص طلبات غیرقابل حصول شمرده شود. در این میتود ضرورت به تعديل و یا تخمين طلبات مشکوک وجود ندارد، هر زمان که مبلغ طلب غیرقابل حصول گردید، کمپنی آنرا در حساب «مصارف طلبات مشکوک» دبت، و از حساب «طلبات» کریدت می‌نماید. بطور مثال یک شرکت (شرکت افغان) به ارزش 100000 افغانی خدمت را برای یک مشتری خویش بفرض انجام می‌دهد. این معامله را شرکت افغان طور ذیل در حسابات خویش ثبت می‌نماید:

تاریخ	توضیحات	مرجع	دبت	کریدت
	طلبات		100000	
1390 / 01 / 10	عوايد خدمات			100000
انجام خدمت برای یک مشتری به فرض انجام میابد				

اگر شرکت افغان در ماه ثور دریافت نماید که مشتری مبلغ 500 افغانی را نمی‌تواند پرداخت کند، چون مبلغ طلب یک مبلغ کوچک است، بناءً شرکت آنرا مستقیماً از حساب کشیده و منحیث مصارف طلبات مشکوک طور ذیل در حسابات مربوطه ثبت می‌نماید:

کریدت	دبت	مرجع	توضیحات	تا ریخ
	500		مصارف طلبات مشکوک	۱۳۹۰/۱۰/۰۲
	500		طلبات	
به مبلغ ۵۰۰ افغانی طلا ب شرکت غیر قابل حصول شمرده میشود				

(۲) میتود غیر مستقیم:

میتود غیر مستقیم در ثبت طلبات مشکوک زمان مورد استفاده قرار می‌گیرد که تا فعلاً مبالغ غیر قابل حصول تشخیص نگردیده باشد و همچنان مبالغ که در جمع آوری آن تردید وجود دارد مبالغ بزرگ باشد. در این صورت شرکت یا کمپنی مبالغ مشکوک را نظر به تجارب گذشته خویش و همچنان اعداد و ارقام دوره کنونی تخمین نموده و بصورت غیر مستقیم (با استفاده از حساب «تخصیصه طلبات مشکوک») ثبت حسابات می‌نماید. مبالغ باقیمانده که کمپنی توقع بدست اوردن آنرا دارد ارزش طلبات خالص (Net Realizable Value) را نشان میدهد. ارزش خالص طلبات با تفریق نمودن مبالغ طلبات مشکوک (حساب تخصیصه طلبات مشکوک) که کمپنی از تخمین نموده، از حساب طلبات بدست می‌اید. طور مثال از جمله طلبات مجموعی شرکت که بالغ به ۱۰۰۰۰ افغانی می‌باشد، مبلغ ۵۰۰ افغانی ان مشکوک شمرده می‌شود. در اینصورت ارزش خالص طلبات عبارت از ۹۵۰۰ - ۵۰۰ (۱۰۰۰۰) بوده که در ارزش گذاری مجموعی شرکت یا کمپنی مورد استفاده قرار می‌گیرد. زمانی که کمپنی ارزش تمام دارایی های خویش را دریافت می‌نماید، ارزش خالص طلبات را در نظر می‌گیرد نه طلبات مجموعی غیر خالص را.

مثلاً یک کمپنی که خدمات تریننگ را عرضه می‌نماید در ماه حمل سال ۱۳۹۱ معاملات ذیل را انجام داده است:

- عواید خدمات کمپنی بالغ به ۳۰۰۰۰ افغانی بوده که با لای مشتری طلب می‌باشد.
- از جمله عواید خدمات که بالای مشتری طلب بود به مبلغ ۱۷۰۰۰ افغانی ان نقداً بدست می‌آید.

- کمپنی تشخیص می‌نماید که به مبلغ ۳۰۰۰ افغانی طلبات مشکوک می‌باشد.

کمپنی این معاملات را طور ذیل در ثورنال ثبت می‌نماید:

ژورنال

تاریخ		توضیحات	مرجع	دبت	کریدت
حمل 1391	1	طلبات		30000	
		عوايد خدمات			30000
	انجام خدمت برای یک مشتری به قرض انجام می‌یابد				
10	10	نقد		17000	
		طلبات			17000
یک قسمت از عوايد خدمات نقداً به دست می‌آید					
16	16	مصارف طلبات مشکوک		3000	
		تخصیصه طلبات مشکوک			3000
	مبلغ 3000 افغانی مشکوک پنداشته می‌شود				

معاملات فوق طور ذیل در حسابات مربوطه شان به ثبت میرسد:

Dr	طلبات	Cr	عوايد خدمات	Cr
1)	30000	17000 (10)		30000 (1)
	Bal. 13000		Cl.30000	Bal. 30000

Dr	پول نقد	Cr	مصارف طلبات مشکوک	Cr
10)	17000		16)	3000
	Bal.17000		Bal.3000	Cl. 3000

تخصیصه طلبات

Dr	مشکوک	Cr
	3000 (16)	
	Bal.3000	

فوقاً به مبلغ 3000 افغانی طلبات کمپنی مشکوک شمرده شده است که به حیث مصرف ثبت گردیده و در اخیر دوره بسته می‌شود و به حساب مفاد وضرر کمپنی انتقال می‌گردد. حساب تخصیصه طلبات مشکوک بیلانس کریدت داشته که به بیلانس شیت اختتامیه دوره انتقال می‌شود. در دوره بعدی (ماه ثور) اگر از جمله طلبات مشکوک 1200 افغانی آن غیرقابل حصول گردد، یعنی یا مشتری از پرداخت آن ابا ورزیده و یا هم به ورشکست و افلاس مواجه شود. در این صورت مبلغ غیر قابل حصول از حسابات (حساب طلبات و حساب تخصیصه طلبات مشکوک) خارج می‌شود، که در انگلیسی به آن کلمه Write off استفاده می‌گردد. معامله مربوطه آن طور ذیل در حسابات

T مربوطه ثبت می‌گردد:

تاریخ	توضیحات	مرجع	دبت	کریدت
1391/02/15	تخصیصه طلبات مشکوک		1200	
	طلبات			1200
به مبلغ 1200 افغانی طلبات شرکت غیر قابل حصول شمرده می‌شود				

معاملات از ژورنال به حسابات مربوطه طور ذیل انتقال می‌شود

تخصیصه طلبات

Dr	طلبات		Cr	Dr	مشکوک		Cr
OB:	13000	1200	(15)	15)	1200	3000	(OB
	Bal: 11800				Bal: 1800		

پروسه کشیدن مبلغ طلبات غیر قابل حصول (Write off) هیچ نوع تاثیر بالای ارزش طلبات خالص یا قابل حصول (Net Realizable Value) ندارد، یعنی ارزش خالص طلبات بدون تغییر باقی می‌ماند. تاثیر پروسه کشیدن طلبات غیر قابل حصول ذیلاً ارایه گردیده است:

	قبل از پروسه کشیدن از حسابات	بعد از پروسه کشیدن از حسابات
طلبات	13000	11800
منفی: تخصیصه طلبات مشکوک	(3000)	(1800)
ارزش خالص طلبات	10000	10000

در سنجهش فوق دیده می شود که مبلغ طلبات خالص قبل از تعديل 10000 افغانی و بعداز تعديل نیز بالغ به 10000 افغانی می باشد.

بعضی اوقات شرایط به وجود می آید که به نفع کمپنی می باشد، مثلاً مشتری مقروض که طلب آن از جمله طلبات غیرقابل حصول شمرده شده و از حسابات کمپنی نیز کشیده شده بود حاضر به پرداخت یک مقدار آن می گردد. در این صورت کمپنی دوباره حسابات مربوطه طلبات غیرقابل حصول را ترتیب نموده و بعداً حصول طلبات را نیز ثبت می نماید. طور مثال از مبلغ 1200 افغانی که غیرقابل حصول شمرده شده بود یک قسمت آن که بالغ به 500 افغانی بوده نقداً به تاریخ 30 ثور دریافت می گردد. ابتدا حساب مربوطه طلبات غیرقابل حصول ترتیب و مبلغ به دست آمده دوباره در آن درج می گردد:

تخصیصه طلبات					
Dr	طلبات		Cr	Dr	مشکوک
OB:	11800	500	(ب) 30	15)	1800 (OB
	30 الف 500				500 (30 الف
	Bal:11800				Bal: 2300

در قدم دوم چون طلبات نقدا حاصل شده بناءً آن را از حساب طلبات کشیده و به حساب پول نقد انتقال می دهیم، یعنی حصول طلبات را ثبت می نمائیم:

Dr	پول نقد
Cr	
OB:17000	
(ب) 30 500	

سوال مطرح می شود که چطور کمپنی مبلغ طلبات مشکوک را در عمل تخمين می نماید؟ معمولاً محاسب ارقام و معلومات دوره های گذشته را اساس قرار داده و آنرا برای دوره فعلی تعدیل می نماید. مثلاً طلبات مشکوک فوق در ماه حمل 10 فیصد طلبات مجموعی را تشکیل می دهد، که یک اساس را برای تخمين طلبات مشکوک دوره آینده تشکیل می دهد. علاوه بر آن مثلاً منجمنت کمپنی متذکره در دوره کنونی (ماه ثور) به این نتیجه می رسد که مبلغ بیشتر از طلبات شاید مشکوک باشد، زیرا که اکثر خریداری توسط مشتریان صورت گرفته است که تا ریخچه پرداخت خوب ندارند، که این یک تعدیل برای دوره کنونی می باشد. معلومات دوره گذشته و تصمیم مدیریت کمپنی برای تخمين بیشتر طلبات مشکوک متنج به این می شود که فیصدی طلبات مشکوک دوره فعلی (ماه جوزا) 20 فیصد طلبات تخمين گردد. در مثال فوق بیلانس (باقیمانده) حساب طلبات در اخیر دوره (ماه ثور) بالغ به 11800 افغانی بوده بناً بیلانس تخصیصه طلبات مشکوک بالغ به 2360 افغانی می گردد ($11800 * 20\%$). چون بیلانس (باقیمانده) حساب تخصیصه طلبات مشکوک در اخیر ثور 2300 افغانی است بناً به خاطر اینکه مبلغ طلبات مشکوک دوره فعلی بدست بیاید 60 افغانی در آن کریدت می گردد. از طرف دیگر چون تخمين طلبات مشکوک به مبلغ 60 افغانی اضافه از موجود تخصیصه طلبات مشکوک می باشد بناً مصارف طلبات مشکوک به اندازه مبلغ اضافی (60 افغانی) دبت می شود. یعنی این معامله باعث افزایش هر دو حساب (حساب مصارف طلبات مشکوک و حساب تخصیصه طلبات مشکوک) می گردد.

تاریخ	توضیحات	مرجع	دبت	کریدت
1391/03/01	مصارف طلبات مشکوک		60	
	تخصیصه طلبات مشکوک			60
	به مبلغ 60 افغانی طلبات مشکوک ثبت گردید			

تمرینات مربوط فصل سوم:

- سوال اول: معاملات تعدیلی به چند کنگوری عمده تقسیم گردیده است نام بگیرید.
- سوال دوم: مفهوم پیش پرداختها و تحقق یافته ها را ذریعه یک مثال واضح سازید.
- سوال سوم: مصارف پیش پرداخت شده و عواید تحصیل ناشده را تعریف نمائید.

سوال چهارم: عواید تحقق یافته و مصارف تحقق یافته را تعریف نمائید.

سوال پنجم: یک کمپنی درماه نور سال 1391 تاسیس شده و معاملات ذیل را در همین ماه انجام داده است:

- 1- آغاز فعالیت یک کمپنی با سرمایه شخصی 2000000 افغانی صورت میگیرد.
 - 2- کمپنی مذکور جهت پیش برد فعالیت خویش یک تعمیر را به کرایه گرفته و کرایه دو ساله آنرا که بالغ به 24000 افغانی میشود بطور پیشکی نقداً میپردازد.
 - 3- حساب بانکی افتتاح مینماید و به مبلغ 500000 افغانی را نقداً به ان انتقال میدهد.
 - 4- قرطاسیه برای دفتر خریداری میکند به ارزش 1200 افغانی نقداً.
 - 5- کمپنی مذکور با یک شرکت بیمه قرارداد یکساله را امضاء نموده و حق الیمه شش ماهه را که بالغ به 3000 افغانی میشود از طریق حساب بانکی خویش میپردازد.
 - 6- با یک مشتری خویش قرارداد «انجام خدمت در اینده» را امضاء نموده و 40٪ پول اثرا که بالغ به 9000 افغانی میشود نقداً بطور پیشکی دریافت مینماید.
 - 7- برای کارمندان خویش مزد 15 روزه را که بالغ به 10000 افغانی میشود از حساب بانکی خویش تادیه مینماید.
 - 8- به ارزش 100000 افغانی قرض بانکی را برای 6 سال اخذ مینماید.
 - 9- مصارف برق نقداً تادیه میگردد بالغ به 1100 افغانی.
 - 10- مصارف اینترنت نقداً تادیه میگردد بالغ به 600 افغانی.
 - 11- مصارف تیلفون نقداً تادیه میگردد بالغ به 400 افغانی.
 - 12- برای دفتر تجهیزات جدید خریداری مینماید به ارزش 80000 افغانی ، 20000 افغانی آنرا نقداً، 40000 افغانی از طریق حساب بانکی و متباقی را در دوره آینده تعهد مینماید.
 - 13- مبلغ 300 افغانی را بخاطر ترمیم 3 پایه کمپیوتر از حساب بانکی تادیه مینماید.
 - 14- یک قطعه زمین به ارزش 30000 افغانی خریداری مینماید و پول اثرا نقداً تادیه میکند.
 - 15- کمپنی مذکور از طریق عرضه خدمات مبلغ 11000 افغانی نقداً دریافت مینماید.
 - 16- ربح قرضه بانکی یکماهه را که مبلغ سالانه آن بالغ به 6000 افغانی میشود نقداً تادیه مینماید
- الف- معاملات ذیل را درج حسابات (T) نموده و بیلانس آزمایشی قبل از تعدلات را ترتیب نمائید.

ب- تعدیلات که لازم است انجام دهید و سپس بیلانس آزمایشی تعدیل شده (بعد از تعدیلات) و حساب مفاد وضرر کمپنی را ترتیب نماید.

تعديلات لازم:

- 1- موجودی فرطاسیه در اخیر ماه بالغ به 700 افغانی میباشد.
- 2- خدمت را که در معامله ششم قرارداد نموده بود 60٪ کار آن تکمیل گردیده است.
- 3- مزد 15 روز باقیمانده از طرف کمپنی تادیه نگردیده است.
- 4- فرسایش تجهیزات 6٪ از قیمت تهیه آن در نظر گرفته شود.
- 5- حق الیمه و کرایه یکماهه باید سنجش گردد.

سوال ششم: هرگاه یک کمپنی با یک مشتری خویش قرار داد انجام یک فعالیت را در سه ماه آینده عقد نماید و مشتری برطبق این قرارداد 50٪ پول مجموع قرارداد را که بالغ به 45000 افغانی میگردد نقداً بطور پیشکی به کمپنی تادیه نماید:
 الف) پول تبادله شده در این قرارداد را در حسابات مربوط کمپنی (انجام دهنده خدمت) ثبت نماید. همچنان بگوئید که پول دریافت شده از طرف کمپنی شامل کدام کتگوری از حسابات کمپنی می شود.

ب) پول تبادله شده در این قرارداد را در حساب مشتری (گیرنده خدمت) ثبت نماید. و نیز بگوئید که پول پرداخت شده توسط مشتری شامل کدام کتگوری از حسابات محاسبی مشتری می گردد.

سوال هفتم: معاملات ذیل را ثبت حسابات مربوطه نموده و توضیح دهید که مربوط کدام کتگوری از معاملات تعدیلی میباشد: موجود اول پول نقد در کمپنی بالغ به 50000 افغانی است.
 1- کمپنی با یک مشتری خویش قرار داد اعمار یک تعمیر با قیمت مجموعی 24000 افغانی امضا می نماید، مشتری که مالک تعمیر است به طور پیشکی مبلغ 10000 افغانی را نقداً به کمپنی می پردازد.

2- تولیدات کمپنی به مبلغ 4000 افغانی به قرض به فروش میرسد.
 3- کمپنی برای یک مشتری خویش خدمات اشتهراتی را انجام داده است، مشتری از جمله مجموع پول خدمات اشتهراتی که بالغ به 8000 افغانی میشود، صرف 20٪ آنرا به کمپنی نقداً تادیه نموده و متباقی را در ماه آینده تعهد می نماید.
 4- کمپنی معاش بیست روزه کارمندان خویش را که بالغ به 9000 افغانی میشود به تاریخ 20 ماه پرداخت می نماید و معاش ده روز باقیمانده همین ماه را که بالغ به 4500 افغانی میشود قرار است که به تاریخ 10 ماه آینده بپردازد.
 سوال هشتم:- بیلانس یگ شرکت قرار ذیل در اول ماه ثور داده شده است:

فصل سوم / معاملات تصفیوی یا تعدیلی

شرکت سهامی گلاب

بیانس شست افتتاحیه

01.02.1391

Assets

دارایی ها

Current Assets:

Cash	نقد (کسر)	80,000
Accounts Receivable	طلبات	14,000
Reserve for Less: BadDebts	منفی: تخصیص طلبات مشکوک	300 13,700
Inventory	ذخایر	10,000
Bank	بانک	20,000
Prepaid insurance	بیمه پیشکی (شش ماهه)	1,800
Prepaid Rent	کرایه پیشکی (سه ماهه)	12,000
Total Current Assets	مجموع دارایی سیار	137,500

Fixed Assets:

Vehicles	عراده جات (موتور)	18,000
Equipment	تجهیزات	15,000
Buildings	تمیرات	34,000
Land	زمین	9,000
Total Fixed Assets	مجموع دارایی ثابت	76,000

Other Assets:

سایر دارایی

Total Other Assets	مجموع سایر دارایی	0
---------------------------	--------------------------	----------

Total Assets

دارایی مجموعی

213,500**Liabilities and Capital**

دیون و سرمایه شرکت

Current Liabilities:

قرض جاری

Account Payable	حساب قابل تادیه	5,000
Interest payable	ربح فابل برداخت	1,100
	مزد و معاش قابل	
Accrued Wages Payable	برداخت	4,000
Unearned Revenues	عوايد تحصيل ناشده	8,000
	قرضه کوتاه مدت	
Short-Term Notes Payable	دارای سند	6,400
Short-Term Bank Loan Payable	قرضه کوتاه مدت بانکی	11,000
Total Current Liabilities	مجموع قروض	35,500
	ديون (قروض)	
Long-Term Liabilities:	طويل المدى	
	قرض طويل العهد	
Long-Term Notes Payable	دارای سند	13,000
Total Long-Term Liabilities	مجموع قروض طويل	13,000
	المدى	
Total Liabilities	قروض مجموعی	48,500
Capital:	شرکت	
	سرمایه	
	سرمایه شخصی	
Shareholder's Equity	(سرمایه شرکا)	135,000
Retained Earning	مفاد توزیع ناشده	30,000
	سرمایه مجموعی	
Total Capital	شرکت	165,000
Total Liabilities and Capital	مجموع ديون	
	(قروض) و سرما	
	به شرکت	
		213,500

- معاملات ذیل در جریان ماه ثور در شرکت مذکور انجام یافته است:
- 1- به مبلغ 15000 افغانی را نقداً به حساب بانکی خویش انتقال می‌نماید.
 - 2- به مبلغ 8000 افغانی قرض کوتاه مدت بانکی نقداً تادیه می‌گردد.
 - 3- به مبلغ 20000 افغانی بالای شرکاه نقداً منحیث مفاد توزیع می‌گردد.
 - 4- قرض طویل‌المدت شرکت به مبلغ 5000 افغانی از حساب بانکی شرکت تادیه می‌گردد.
 - 5- تمام قرض کوتاه مدت دارای سند شرکت تادیه می‌گردد، 50٪ از حساب بانکی شرکت و 50٪ به نقد.
 - 6- به مبلغ 1100 افغانی ربع باقیمانده بالای شرکت از حساب بانکی شرکت تادیه می‌گردد.
 - 7- از جمله 300 افغانی طلبات مشکوک، 120 افغانی آن غیرقابل حصول محسوب می‌گردد.
 - 8- با یک مشتری قرارداد اعمار یک دیوار به مبلغ مجموعی 10000 افغانی امضاء می‌شود، برطبق این قرارداد مشتری 20٪ پول مجموع قرار داد را نقداً به طور پیشکی به شرکت می‌پردازد.
 - 9- معاش بیست روزه کارمندان که بالغ به 12000 افغانی می‌شود از حساب بانکی شرکت تادیه می‌گردد.
 - 10- مصارف برق شرکت به مبلغ 1000 افغانی نقداً تادیه می‌گردد.
 - 11- عواید فروش شرکت که بالغ به 13000 افغانی می‌شود از طریق حساب بانکی شرکت به دست می‌آید.
 - 12- مصارف تیلفون و اینترنت شرکت بالترتیب به مبلغ 800 افغانی و 1200 افغانی می‌باشد نقداً تادیه می‌گردد.
- الف) بیلانس شیت افتتاحیه شرکت گلاب را به حسابات مربوطه تجزیه نماید.
- ب) معاملات فوق را درج حسابات مربوطه نموده و بیلانس آزمایش قبل از تعدیلات را ترتیب نماید.
- ج) حسابات که ضرورت به تعديل دارند، تعديل نموده بیلانس آزمایشی بعد از تعديل را ترتیب نماید.

د) صورت حسابات مفاد و ضرر، و بیلانس شیت اختتامیه ماه ثور را سنجش و ترتیب نمایید.

تعديلات ضروري:

- حق البيمه ماه ثور سنجش نشه است.
- کرایه ماه ثور وضع نگردیده است.
- فرسایش اعراده جات به طریقه خطی سنجش گردد، درصورتیکه عمر استفاده آن 6 سال تخمین شده باشد.
- فرسایش تجهیزات به طریقه خطی سنجش گردد، درصورتیکه مدت استفاده آن 5 سال تخمین شده باشد.
- فرسایش تعمیره طریقه خطی سنجش گردد، درصورتیکه مدت استفاده آن ده سال و قیمت داغمه آن 4000 افغانی تخمین شده باشد.
- از جمله 8000 افغانی موجود اول عواید تحصیل ناشده 6000 افغانی آن مربوط شرکت می گردد، همچنان قرارداد که در معامله هشتم امضاء شده بود 25٪ کار آن در همین ماه ثور انجام یافته است.
- معاش ده روز باقیمانده ماه ثور سنجش گردد.

سوال نهم:- هر گاه یک کمپنی معاش کارمندان خویش را به تاریخ 26 ماه حمل که بالغ به 52000 افغانی میشود نقداً تادیه نماید، معاش 4 روز کاری دیگر (از تاریخ 27 الی تاریخ 30 حمل) را قرار است در دهم ماه ثور همراه با معاش ده روز ماه ثور یکجا پرداخت نماید. مصارف مجموعی معاشات کمپنی را درماه حمل سنجش کنید. همچنان بگوئید که معاش 4 روز باقیمانده ماه حمل در کمپنی به نام چی یاد می گردد، و مبلغ آن چند است.

سوال دهم:- یک کمپنی از یک مشتری خویش فرمایش تولید 24 پایه میز خطابه را دریافت می نماید. اگر قیمت فروش فی پایه میز بالغ به 500 افغانی باشد و مشتری 50 فیصد مجموع پول را به طور پیشکی به کمپنی تادیه نماید:

الف) عواید مجموعی کمپنی را از مردک فروش میز خطابه دریافت نماید، درصورتیکه صرف 8 پایه میز تکمیل شده باشد.

ب) عواید تحصیل ناشده کمپنی را بعد از تکمیل 8 پایه میز سنجش کنید.

ج) فرمایش فوق برای کمپنی جز کدام کنگوری تعديلات می شود (تحقیق یافته ها یا پیش پرداخت ها) چرا؟

سوال یازده هم:

الف) اگر موجود اول یک پایه ماشین به تاریخ اول ماه حمل سال 1391 بالغ به 24000 افغانی بوده باشد، فرسایش سالانه آنرا سنجش نمائید در صورتیکه عمر استفاده‌ی آن 12 سال تخمین شده باشد.

ب) فرسایش جمع شده و ارزش دفتری ماشین مذکور را در سال پنجم دریافت نماید.

ج) اگر کمپنی همین ماشین را در اخیر سال دهم به قیمت 3500 افغانی نقداً به فروش برساند، معامله آن را درج ژورنال نماید.

د) اگر کمپنی ماشین را در اخیر سال یازده هم به قیمت 2800 افغانی به فروش برساند، معامله آن را درج ژورنال نماید.

سوال دوازده هم: در اول ماه حمل سال 1391 موجود اول پول نقد یک کمپنی بالغ به 18000 افغانی میباشد. در همین تاریخ کمپنی یک پایه ماشین را به قیمت 6000 افغانی خریداری نموده که عمر استفاده‌ی آن 12 سال تخمین شده است و برای سنجش فرسایش سالانه آن از طریقه خطی استفاده مینماید:

الف) اگر کمپنی در شروع سال هفتم یک پرזה بسیار عمدۀ ماشین را که در اثر آن عمر استفاده‌ی ماشین طولانی تر می‌گردد تعویض نماید. معامله را چگونه ثبت ژورنال نماید، در صورتیکه قیمت پرזה جدید 1000 افغانی باشد.

ب) ارزش دفتری ماشین مذکور را بعد از ثبت معامله جز الف سنجش نماید.

ج) فرسایش جمع شده ماشین مذکور را بعد از تعویض پرזה آن در سال هشتم دریافت نماید.

د) اگر کمپنی همین ماشین را در آغاز سال چهاردهم به قیمت 600 افغانی نقداً به فروش برساند، معامله آن چگونه ثبت ژورنال میگردد.

ح) و اگر ماشین در آغاز سال سیزده هم به قیمت 800 افغانی نقداً به فروش برسد، کمپنی چگونه معامله آن را ثبت ژورنال خویش نماید.

فصل چهارم

محاسبه اموال تجاری (ذخایر) Merchandise Accounting

در پهلوی شرکت‌ها و یا تصدی‌های خدماتی کمپنی‌های دیگری نیز وجود دارند که اشیا و اجنس ا را تولید نموده و در بازارها بفروش می‌رساند و بنام شرکت‌ها و یا کمپنی‌های تولیدی نامیده می‌شوند و هم تصدی‌های وجود دارند که اشیا و اجنس کار تمام را به مقصد فروش خریداری می‌نمایند که بنام تصدی‌های تجاری نامیده می‌شوند. این نوع تصدی‌ها بخطاطر درنظر گرفتن نوسانات تقاضا در بازار، اشیا و اجنس را ذخیره نموده تا بتوانند در اسره وقت جوابگوی کاهش و یا افزایش تقاضا مشتریان باشد. ذخایر از نگاه محاسبه مالی مربوط دارایی سیار یا دورانی بوده که شامل اشیا و اجنس کار تمام، نیم‌کاره یا مواد خام می‌باشد. مصارف که به ارتباط اشیا و اجنس ذخیره شده در ذخایر سنجش می‌گردد از نگاه تقسیم مصارف بالای حامل مصرف (تولیدات) دو نوع می‌باشد: (1) مصارف تولید (انفرادی) عبارت از مصارف است که اشیا و اجنس را برای فروش آماده ساخته و مستقیماً بالای حامل مصرف (تولیدات) تقسیم می‌گردد، مثلًاً مواد که یک جنس از آن ساخته شده است و یا مزد به اساس فی واحد تولید وغیره. (2) مصارف مشترک از دوره‌بی) عبارت از مصارف است که در تولید اشیا و اجنس سهم داشته دریک دوره مشخص به میان می‌اید و بصورت غیر مستقیم (از طریق مواضع مصرف) بالای حامل مصرف توزیع می‌گردد، مثلًاً مصارف اشتهرات، مصارف اداری وغیره. ارزش اشیا و اجنس ذخیره شده که بنام «مصارف اجنس آماده فروش» (Cost of Goods Available for Sale) نیز یاد می‌گردد، از دو بخش تشکیل گردیده است. یک بخش آن عبارت از مصارف اشیا و اجنس است که در دوره فعلی، تولید و یا خریداری می‌گردد، بخش دیگر آن مصارف موجود اول (اشیا و اجنس که در شروع دوره در ذخایر موجود است) می‌باشد. اشیا و اجنس ذخیره شده یا به فروش می‌رسند و مصارف آن تحت نام «مصارف اجنس به فروش رسیده Cost of Goods Sold» در محاسبه ثبت می‌گردد؛ و یا در ذخیره باقی می‌ماند و تحت نام «موجود اخیر ذخایر Ending Inventory» منحیث یک قلم دارای درحساب ذخایر ثبت می‌گردد. موجود اخیر ذخایر یک قلم دارایی سیار (ذخایر) بوده که در بیلانس شیت دوره ثبت می‌گردد و اشیا و اجنس که بفروش می‌رسد منحیث یک قلم مصرف (مصرف اشیا و

اجناس بفروش رسیده) در حساب مفاد و ضرر دوره ثبت می‌گردد. ناگفته نباید گذاشت که در حساب مفاد و ضرر که محاسبه اموال تجاری یا ذخایر مورد استفاده قرار می‌گیرد دونوع مفاد را باید از هم تفکیک نمود:

مفاد غیر خالص:

عبارت از تفاوت میان عواید فروش و مصارف اشیا و اجناس بفروش رسیده می‌باشد، یعنی این نوع مفاد صرف مصارف انفرادی اشیا و اجناس بفروش رسیده را پوشش نموده در حالیکه مصارف مشترک مانند مصارف اداری، مصارف فروش، اشتهرارات و امثال آن تا به حال جبران نگردیده است.

مفاد خالص عملیاتی:

عبارت از تفاوت میان مفاد غیر خالص و مصارف مشترک مانند مصارف اداری، مصارف اشتهرارات، مصارف فروش و غیره می‌باشد، بدین معنی که اگر از مفاد غیر خالص مصارف دوره تفريع گردد مفاد خالص عملیاتی دوره بدست می‌اید. طور مثال:

فروشات یا عواید فروش	Sales
مصارف اجناس بفروش رسیده (منفی)	Less: Cost of Goods Sold
مفاد غیر خالص	Gross Margin
(مصارف اداری و فروش) (منفی)	Less: selling and Administrative Expenses
مفاد خالص عملیاتی	Operating Income

سیستم‌های ثبت ذخایر در محاسبه

بخا طریق ثبت ذخایر در محاسبه دو سیستم وجود دارد:

(1) سیستم ثبت دوره‌بی ذخایر Periodic Inventory: - تحت این سیستم ثبت، حساب ذخایر با هر معامله خرید و یا فروش امتعه تغییر ننموده، بلکه در اخیر هر دوره محاسبه تعديل و تصفیه می‌گردد.

(2) سیستم ثبت متمادی یا بی وقفه ذخایر Perpetual Inventory: - در این سیستم، ثبت معاملات مربوط ذخایر بصورت متمادی یعنی بدون وقفه ثبت حساب ذخایر شده، یعنی حساب ذخایر در اثر هر معامله خرید و یا فروش امتعه تعدیل می‌گردد.

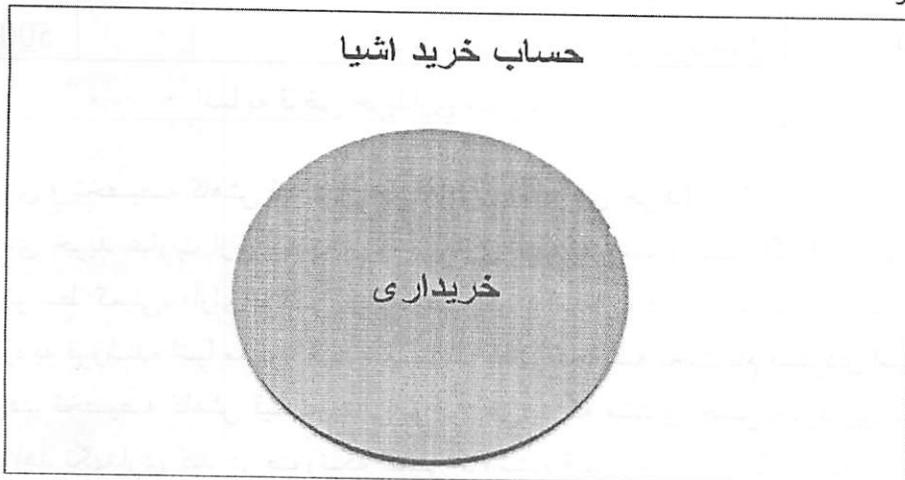
1. میتود دوره‌ی ثبت ذخایر Periodic Inventory

در این میتود ثبت ذخایر، زمانیکه معامله خرید و یا فروش اشیا و اجناس صورت می‌گیرد مستقیماً در حساب ذخایر ثبت نگردیده، بلکه حسابات دیگر مانند حساب فروش اشیا (فروشات) و حساب خرید اشیا (خریداری) مورد استفاده قرار می‌گیرد. زمانیکه کمپنی اموال تجاری خریداری می‌نماید، مبلغ آن را در حساب خرید اموال یا اشیا ثبت نموده و هرگاه اموال تجاری را به فروش برساند قیمت آن را در حساب جداگانه به نام «فروش اموال» ثبت می‌نماید. حساب ذخایر در اخیر دوره زمانیکه حساب نفع و ضرر ترتیب می‌گردد تصفیه و تعدیل می‌شود. همچنان در میتود دوره‌ی ثبت ذخایر «مصارف (ارزش) اجناس به فروش رسیده» در اخیر دوره زمانیکه از ارزش مجموعی ذخایر (ارزش اموال که آمده فروش است) موجود اخیر ذخایر تفریق گردد مشخص می‌شود. موجود اخیر ذخایر در این صورت توسط موجودی فزیکی در اخیر دوره به دست می‌آید. ذیلاً حساب خرید و حساب فروش اموال مورد بحث قرار گرفته است:

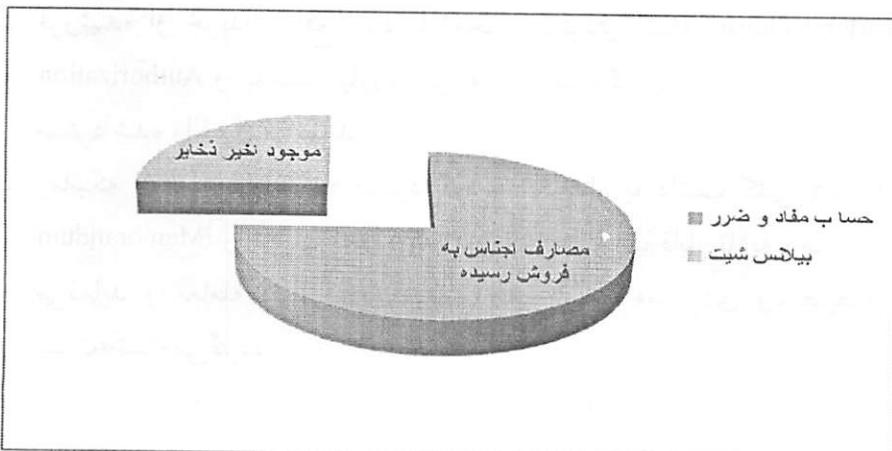
حساب خرید اشیا (خریداری) Purchase Account

این حساب مخصوص میتود ثبت دوره‌ی ذخایر بوده که بیلانس (تفاوت) آن خرید مجموعی اشیا را در یک دوره نشان می‌دهد. این حساب بذات خود حساب دارایی یا مصارف نمی‌باشد، بلکه مبلغ که در این حساب درج می‌گردد ارزش مجموعی خرید اموال را در یک دوره نشان می‌دهد. این حساب در اخیر به دو بخش تقسیم می‌گردد: (1) مصارف اجناس بفروش رسیده که در حساب نفع و ضرر دوره انتقال می‌گردد و (2) موجود باقیمانده ذخایر که در بیلانس شیوه اختتامیه انتقال می‌گردد. تقسیم نمودن حساب خرید اموال به دو بخش مذکوره به اساس این صورت می‌گیرد که چه مقدار از اشیا خریداری شده دوباره بفروش رسیده و چه مقدار منحیث موجود ذخایر در اخیر دوره با قیمانده است. این مطلب در شکل ذیل واضح گردیده است:

اگر مجموع خریداری را به شکل یک دایره مکمل نشان بدھیم میتوان آنرا قرار ذیل ذریعه یک گراف نشان داد:

حساب خرید اشیا یا اموال به دو بخش تقسیم می‌گردد: یک بخش آن در همین دوره به فروش می‌رسد که تحت نام «مصارف اموال یا اجناس به فروش رسیده» که یک حساب مصارف است ثبت گردیده و در اخیر دوره به حساب مفاد و ضرر انتقال می‌گردد. بخش دیگر آن ارزش اموال یا اجناس است که در ذخایر باقی می‌ماند و در حساب ذخایر که یک حساب مربوط دارایی است ثبت می‌گردد. شکل ذیل این مطلب را واضح می‌نماید:

معا مله خرید اشیا و اجنا س طور ذیل در ژورنال به ثبت می‌رسد:
- کمپنی به ارزش 5000 افغانی اشیا و اجنا س به قرض خریداری می‌نماید.

کریدت	دبت	مرجع	تفصیلات	تا ریخت
	5000		خریداری (خرید اموال)	
5000			حساب قابل تا دیه از مدرک خرید اموال	139 .. / ..
اشیا به قرض خریداری میگردد				

مستردی و تخصیصه کاهش قیمت – خرید اموال (مستردی خرید) مستردی خرید عبارت از برگشت اشیا خریداری شده بفروشنده است. اگر اشیا خریداری شده تو سط کمپنی، دارای نواقص زیاد باشد و مورد استفاده قرار گرفته نتواند، کمپنی آنرا دوباره به فروشنده اشیا مذکور مسترد مینماید که در محا سبه تحت نام مستردی اشیا ثبت می‌گردد. تخصیصه کاهش قیمت زمانی بوجود می‌آید که مشتری جنس خریداری شده را می‌خواهد نگهداری کند در صورتیکه کمپنی فروشنده قیمت جنس را کاهش دهد، این در صورت است که جنس فروخته شده دارای نواقص کمتر است. مستردی و تخصیصه کاهش قیمت هر دو در یک حساب ثبت می‌گردد.

در صورت مستردی و یا کاهش قیمت اجناس خریداری شده، کمپنی مراحل ذیل را طی می‌نماید:

1. در قدم اول خریدار با ید قبل از مستردی اجناس، با فروشنده در تماس گردد.
2. فروشنده از خریدار توقع دارد تا (مجوز مستردی اشیا) Return Merchandise Authorization را بدست بیاورد. این مجوز نمایانگر این است که فروشنده، اشیا مسترد شده را قبول می‌نماید.
3. زمانیکه اشیا به فروشنده مسترد گردید، خریدار یا داشت کتبی دبت (Debit Memorandum) را ترتیب نموده که ذریعه ان حساب قابل تادیه خویش را دبت می‌نماید و معامله مقابل ان (کریدت) در حساب «مستردی و تخصیصه کاهش قیمت» ثبت می‌گردد.

طور مثال کمپنی از اجناس که خریداری نموده بود، به ارزش 1000 افغانی ان را به فروشنده مسترد می‌نماید. این معامله در ژورنال قرار ذیل ثبت می‌گردد:

کریدت	دبت	مرجع	تفصیلات	تاریخ
1000			حسا ب قابل تادیه	139 / .. / ..
1000			مستردی خرید و تخصیصه کاهش قیمت	
			اشیا دارای نواقص به فروشنده مسترد گردید	

مستردی خرید و تخصیصه کاهش قیمت از حساب خریداری اشیا تفریق می‌گردد تا اینکه خریداری خالص سنجش گردد. سنجش خریداری خالص در دروس بعدی بحث گردیده است، ولی قبل از آن بعضی مفاهیم مهم دیگر که مربوط خریداری اشیا می‌شود، مورد بحث قرار می‌گیرد.

Cash Discount تنزیل نقده

تنزیل نقده که بنام تنزیل خرید (برای کمپنی خریدار) نیز یاد می‌گردد برای خریدار از اهمیت خاص و مهم بر خوردار است. این تنزیل از طرف فروشنده بخاطر تشویق خریدار برای تادیه هر چه زودتر پول خریداری صورت می‌گیرد. بعضی اصطلاحات مهم که در تبادله بل (Bill) به ارتباط تنزیل بین فروشنده و خریدار استفاده می‌گردد قرار ذیل توضیح داده شده است:

- 1 / 30 ، n / 15 این اصطلاح به معنی اینست که: اگر خریداری پول خرید را

در ظرف 15 روز پرداخت نماید مستحق 1٪ تنزیل شناخته می‌شود، مدت حتمی تادیه تمام پول خرید 30 روز می‌باشد.

- 1 / 10 ، n / 10 این اصطلاح بل خرید به این معنی است که: اگر خریدار

پول خرید را در ظرف 10 روز تادیه نماید مستحق 1٪ تنزیل شناخته می‌شود، مدت حتمی تادیه تمام پول خرید یک ماه می‌باشد.

- 0.5 / 10 ، n / 60 این اصطلاح بل خرید به این معنی است که: اگر خریدار

پول خرید را در ظرف 10 روز تادیه نماید مستحق 0.5٪ تنزیل شناخته می‌شود و مدت حتمی تادیه تمام پول خرید 60 روز می‌باشد.

مثالاً کمپنی اجناس را بتاریخ اول یکدوره خریداری می‌نماید، اصطلاح که در بل خرید به ارتبا ط تادیه پول ذکر می‌گردد عبارت از: (n / 30 ، 10 / 2) می‌باشد. حال اگر کمپنی خریدار پول خرید را الی تاریخ دهم همین دوره تادیه نماید مستحق 2 فیصد تنزیل شناخته

می شود. تادیه پول خرید بعد از تاریخ دهم دوره شامل تنزیل نمی گردد و تاریخ اخیر که کمپنی در ان مکلف به تادیه پول خرید است عبارت از تاریخ 30 همین دوره است.

در صورتیکه کمپنی خریدار پول خرید خویش را 20 روز پیشتر از تاریخ حتمی پرداخت (تاریخ 30 دوره) تادیه نماید 2 فیصد تنزیل خرید را بدست می اورد. و اگر این حاصل تنزیل در یکسال در نظر گرفته شود معا دل 36٪ ریح سالانه می گردد که یک نرخ بسیار بلند است. (در یک سال انتروال 20 روز تقریباً هجده (18) بار تکرار می شود، یعنی $(36/20) \times 20 = 36$ روز مساوی به 36٪ حاصل سالانه می گردد).

معامله خرید اشیا و اجنباس زمانیکه تنزیل در میان باشد ذریعه دو میتود در محاسبه ثبت می گردد:

1. میتود غیرخالص: تحت این میتود معامله خرید به مبلغ غیر خالص یا مجموعی ثبت می گردد. طور مثال کمپنی به ارزش 5000 افغانی جنس را بتا ریخ دهم حمل به قرض خریداری می نماید. معامله حسب ذیل در ژورنال ثبت می گردد:

تاریخ	تفصیلات	مرجع	دبت	کریدت
1390/01/10	خرید اشیا (خریداری)		5000	
	حساب قبل تادیه			5000
اشیا و اجنباس به قرض خریداری گردید ، شرط پرداخت عبارت از: 30/n ، 2/10				

اگر کمپنی خریدار، پول خرید خویش را در دوره تنزیل تادیه نماید، حاصل تنزیل در یک حساب جداگانه تحت نام «تنزیل خرید» ثبت می گردد. حساب تنزیل خرید مشابه به حساب مستردی و تخصیصه کاهش قیمت می باشد، یعنی باید از خریداری مجموعی تفرق شود تا خریداری خالص سنجش گردد. در اینصورت کمپنی پرداخت پول خرید را طور ذیل ثبت می نماید:

تاریخ	تفصیلات	مرجع	دبت	کریدت
1390/01/18	حساب قبل تادیه		5000	
	تنزیل خرید			100
	نقده			4900
حساب قابل تادیه از مدرک خرید اشیا نقداً در دوره تنزیل پرداخت می گردد				

اگر کمپنی پول خرید اشیا را بعد از دوره تنزیل (بعد از تاریخ دهم ماه حمل) تادیه نماید، در این صورت کمپنی مستحق تنزیل شناخته نشده و مکلف به تادیه تمام مبلغ می‌باشد و معامله را طور آتی ثبت می‌نماید:

تاریخ	تفصیلات	مرجع	دبت	کریدت
1390/01/24	حساب قابل تادیه		5000	
	نقده			5000
پول خرید اشیا بعد از دوره تنزیل نقداً تادیه می‌گردد				

2. میتود خالص: به اساس این میتود معامله خرید در حساب خریداری دبت و در حساب قابل تادیه کریدت می‌گردد. البته ذریعه این ثبت، مبلغ خریداری به قیمت که دریل خرید درج است منفی تنزیل در نظر گرفته شده در حسابات ثبت می‌گردد. مثلاً معامله قبلی خرید با در نظر گرفتن میتود خالص به مبلغ 4900 افغانی قرار ذیل ثبت می‌گردد:

تاریخ	تفصیلات	مرجع	دبت	کریدت
1390 / 01 / 10	حساب خرید اشیا		4900	
	حساب قابل تادیه			4900
اشیا و اجنا س به مبلغ 5000 دالر خریداری می‌گردد، با شرط پرداخت 2/10, n/30				

اگر پول خریداری از طرف خریدار در دوره تنزیل تادیه گردد، ثبت معامله بسیار ساده بوده زیرا که حساب قابل تادیه در موقع خرید به مبلغ خالص ثبت گردیده بود. طور مثال کمپنی پول خرید را به تاریخ 16 حمل که شامل دوره تنزیل است تادیه می‌کند، فلهذا مستحق تنزیل می‌گردد و معامله را طور ذیل در ژورنال به ثبت می‌رساند:

تاریخ	توضیحات	مرجع	دبت	کریدت
/ 01 / 16 1390	حساب قابل تا ديه		4900	
	نقد			4900
قرض کمپنی از مدرک خرید اشیا در دوره تنزیل پرداخت میگردد، و ۰٪ تنزیل بدست میآید				

ولی اگر پول خرید اشیا خارج از دوره تنزیل تادیه گردد، در اینصورت مبلغ تنزیل که هنگام خرید اشیا از مبلغ مجموعی تفیریق شده بود دوباره در یک حساب جداگانه بنام «تنزیل از دست رفته» یا Lost Purchase Discount دبت می‌گردد. این حساب بشکل مصارف، مبلغ تنزیل را نشان می‌دهد که کمپنی آن را از دست داده است. ثبت معامله طور ذیل صورت می‌گیرد:

تاریخ	توضیحات	مرجع	دبت	کریدت
1390 / 01 / 23	حساب قابل تا ديه		4900	
	تنزیل خرید از دست رفته		100	
	نقد			5000
پول خرید اشیا نقداً خارج از دوره تنزیل پرداخت می‌گردد.				

مقایسه میتودهای خالص و غیر خالص

در ارزیابی میتودهای خالص و غیر خالص مشاهده می‌گردد که حساب «تنزیل از دست رفته» صرف در میتوه خالص مورد استفاده قرار گرفته و نشان دهنده مبلغ تنزیل است که خریدار می‌توانست آنرا بدست بیاورد، ولی فعلاً آنرا از دست داده است. این حساب (حساب تنزیل از دست رفته) منحیث یک حساب مصرف ثبت گردیده که مانند سایر مصارف از مفاد غیر خالص تفیریق می‌گردد. حساب تنزیل خرید که صرف در میتوه غیر خالص مورد استفاده قرار می‌گیرد نشان دهنده مبلغ تنزیل است که خریدار آنرا بدست آورده است و بخاطر سنجش خریداری خالص، این حساب (حساب تنزیل خرید) از حساب خرید اشیا تفیریق می‌گردد.

مثال و شکل ذیل تفاوت میتودهای خالص و غیر خالص ثبت خرید اشیا و تنزیل را در دو حالت بصورت واضح بیان می‌نماید: فرض نمایید که معامله خرید به مبلغ 5000 افغانی صورت گرفته و در این معامله به مبلغ 100 افغانی تنزیل وجود دارد.

(1) حالت اول: در صورتیکه خریدار تنزیل را بدست بیاورد -

میتود غیر خالص	
خرید	5000
اشیا	
<u>منفی: تنزیل خرید</u>	<u>100</u>
	4900

میتود خالص	
خرید اشیا	4900
<u>ثبت: تنزیل از دست رفته</u>	<u>0</u>
	4900

(2) حالت دوم: در صورتیکه خریدار تنزیل را از دست دهد -

میتود غیر خالص	
خرید اشیا	5000
<u>منفی: تنزیل خرید</u>	<u>0</u>
	5000

میتود خالص	
خرید اشیا	4900
<u>ثبت: تنزیل از دست رفته</u>	<u>100</u>
	5000

Sales Account حساب فروش اشیا

حساب فروش اشیا یک حساب عواید بوده که برای ثبت فروش امتعه و اجناس مورد استفاده قرار می‌گیرد. فروشات به دو شکل می‌تواند وجود داشته باشد: 1) فروش به نقد و یا 2) فروش به قرض.

(1) معامله ژورنال فروش که به نقد صورت گرفته باشد طور ذیل به ثبت می‌رسد:
مثالاً به مبلغ 4000 افغانی فروشات نقداً صورت می‌گیرد.

تاریخ	توضیحات	مرجع	دبت	کریدت
/02 / 22 1390	نقد ه		4000	
	فروش (عوايد فروش)			4000
اموال تجاری نقداً به فروش می‌رسد				

(2) معامله فروش که به قرض صورت گیرد طور ذیل در ژورنال به ثبت می‌رسد:
مثالاً به مبلغ 6000 افغانی فروشات به قرض صورت می‌گیرد.

تاریخ	توضیحات	مرجع	دبت	کریدت
1390 / 02 / 22	طلبات		6000	
	فروش (عوايد فروش)			6000
اموال تجارتی به قرض بفروش میرسد				

مستردی فروش و تخصیصه کا هش قیمت - فروش اموال تجاری
معمولًا زمانیکه اموال تجاری به خریدار تسلیم داده می‌شود، توسط خریدار آزمایش
می‌گردد و در صورت که اموال نوا قص داشته باشد به کمپنی فروشنده دوباره مسترد
می‌گردد. این مستردی اموال در کمپنی فروشنده تحت نام «مستردی فروش» ثبت می‌گردد.
معامله ژورنا ل آن قرار ذیل ثبت می‌گردد: مثلاً به ارزش 1000 افغانی اموال تجاری که به
قرض به فروش رسیده بود دوباره از طرف خریدار مسترد می‌گردد.

تاریخ	توضیحات	مرجع	دبت	کریدت
/02/10 1390	مستردی فروش و تخصیصه کا هش قیمت		1000	
	طلبات			1000
خریدار یک بخش اموال تجاری را که به قرض خریداری نموده بود دوباره مسترد می‌نماید				

در ثبت مستردی اموال تجاری حساب «مستردی فروش و تخصیصه کا هش قیمت»
مورد استفاده قرار گرفته و مبلغ اموال تجاری مسترد شده در آن دبت می‌گردد. حساب
«مستردی اموال و تخصیصه کا هش قیمت» یک حساب مخالف عواید بوده که با خاطرا
سنجهش فروشات خالص یا (عوايد خالص فروش) از حساب عواید فروش تفرق می‌گردد.
این حساب وسیله خوب برای تشخیص مستردی اموال و درجه رضایت مشتریان برای

کمپنی پنداشته می‌شود. مستردی اموال که به قرض خریداری شده باشد توسط یک یاداشت تحریری (Credit Memorandum) ثبت می‌گردد، این یاداشت تحریری نمایانگر این مطلب است که حساب طلبات مشتری کریدت گردیده است و کمپنی باید توقع دریافت چنین طلبات رانداشته باشد. و اگر معامله فروش اموال تجاری به نقد صورت گرفته باشد، در این صورت معادل به ارزش اموال مسترد شده پول نقد برای مشتری تادیه گردیده و حساب نقده کمپنی به عین مبلغ کریدت می‌گردد. در هردو صورت مذکوره (فروش اموال به قرض و یا به نقد) مستردی فروش از فروشات غیرخالص تفرق می‌گردد.

Sales Discount تنزيل فروش

کمپنی فروشنده معمولاً بخاطر تشویق خریدار یا مشتری برای تادیه فوری پول فروش اموال تجاری، به خرید ار یا مشتری خویش تنزيل نقده می‌دهد که بنام تنزيل فروش یاد می‌گردد. حساب تنزيل فروش یک حساب مخالف فروش (عوايد فروش) بوده که در حساب خود دبت می‌گردد و در صورت سنجش فروشات خالص از عوايد فروش تفرق می‌گردد.

مثالاً کمپنی به ارزش 1000 افغانی اموال تجاری را بالای یکی از مشتریان خویش به قرض بفروش می‌رساند. همچنان کمپنی بخاطر تشویق تادیه فوری توسط خریدار، ٪۰.۷۲ تنزيل را در نظر می‌گيرد و بل را که به خریدار می‌دهد حاوی شرط ذیل به ارتباط تنزيل است: (30 / n ، 10 / 2). این معامله طور ذیل در ژورنال به ثبت می‌رسد:

تاریخ	توضیحات	مرجع	دبت	کریدت
/02/12 1390	طلبات		1000	
	عوايد فروش			1000

فروشات کمپنی به قرض صورت می‌گیرد، شرط تنزيل (30 / n ، 10 / 2) میباشد

در این صورت دو حالت وجود دارد:

- اگر خریدار پول خرید را در ظرف 10 روز به کمپنی تادیه نماید، در این صورت مستحق ٪۰.۷۲ تنزيل گردیده و معامله را کمپنی طور ذیل در ژورنال ثبت می‌نماید:

تاریخ	توضیحات	مرجع	دبت	کریدت
1390 / 02 / 20	نقد ه		980	
	تنزیل فروش		20	
	طلبات			1000
پول فروش در دوره تنزیل بدست امده و برای مشتری ۷.۲٪ تنزیل داده میشود				

2) اگر خریدار پول خرید اموال را در دوره تنزیل تا دیه ننماید، مستحق تنزیل نشده و مجبور است تمام مبلغ را در ظرف 30 روز تا دیه کند. در این صورت معامله را کمپنی فروشنده در ژورنال خویش طور ذیل ثبت می‌نماید:

تاریخ	توضیحات	مرجع	دبت	کریدت
1390 / 02 / 25	نقد ه		1000	
	طلبات			1000
پول فروشات خارج از دوره تنزیل نقداً بدست می‌اید				

مصارف انتقال اموال Freight Charges

یکی از اقلام عمدۀ مصارف به ارتباط ذخایر، مصارف حمل و نقل اموال تجاری می‌باشد که در محاسبه باید بصورت دقیق سنجش و در نظر گرفته شود. انتقال اموال به اسره وقت مستلزم مصارف گزارف است که مخصوصاً به شرکت‌های ترانسپورتی تادیه می‌گردد. یک کمپنی در پهلوی اینکه مصارف تولیدی (در کمپنی‌های تولیدی) و یا مصارف خریداری اموال تجاری (کمپنی‌های تجاری) خود را در نظر گرفته، مصارف، مشخصات و نحوه حمل و نقل را نیز باید فراموش ننماید. موافقه حمل و نقل اموال تجاری معمولاً ذریعه مخففات در بل خرید اموال توضیح می‌گردد. این مخففات از یکطرف نشان دهنده محل تسلیم دهی اموال تجاری از فروشنده به خریدار می‌باشد و از جانب دیگر توضیح می‌نماید که کدام طرف (فروشنده یا خریدار) مسولیت تادیه مصارف حمل و نقل را به عهده دارد. یکی از معمول‌ترین مخفف که به این ارتباط مورد استفاده قرار می‌گیرد عبارت از (F.O.B) می‌باشد که مفهوم اصطلاح (Free On Board) را می‌رساند. منشا تاریخی این اصطلاح از عبارت

«وظیفه فروشنده است که تمام اموال تجاری را در کشتی بار کند، بدون اینکه مصارف آنرا بالای خریدار علاوه نماید» گرفته شده است. اصطلاحات دیگر به ارتباط تجارت بین المللی از طرف اطاق‌های تجارت بین‌المللی انکشاف داده شده است که بنام (incoterms) یا International Commercial Terms به معنی «اصطلاحات بین‌المللی تجارت» می‌باشد. مهم‌ترین اینست که در زمان عقد موافقه حمل و نقل بین فروشنده و خریدار این اصطلاحات بصورت جدی مورد توجه قرار داده شود.

اصطلاح یا مخفف F.O.B محلی رانشان می‌دهد که در آن محل، مالکیت اموال تجاری از فروشنده به خریدار انتقال می‌یابد؛ یعنی تمام مسولیت (سرقت، مفقودی، مصارف حمل و نقل و غیره) بعد از این محل به دوش خریدار می‌باشد.

F.O.B به اشکال مختلف می‌تواند موافقه گردد:

F.O.B. Destination • یا انتقال مسولیت اموال تجاری از فروشنده به خریدار

در محل خریدار:

اگر این اصطلاح میان فروشنده و خریدار موافقه شود، در اینصورت تمام مسولیت انتقال اموال تجاری الى محل خریدار را فروشنده به دوش گرفته، اموال تجاری در محل خریدار به خریدار تسلیم می‌گردد.

F.O.B. Shipping Point • یا انتقال مسولیت اموال تجاری از فروشنده به

خریداری در محل فروشنده:

اگر این اصطلاح میان فروشنده و خریدار موافقه گردد، در اینصورت تمام مسولیت به شمول مصارف حمل و نقل از نقطه مبدأ (محل فروشنده) به دوش خریدار می‌باشد. یعنی مالکیت اموال تجاری در محل فروشنده به خریدار انتقال می‌یابد.

F.O.B. Shipping Point Freight prepaid • خریدار در محل فروشنده و تادیه پیشکی مصارف حمل و نقل توسط فروشنده:

در صورت این موافقه بین خریدار و فروشنده، مصارف حمل و نقل از محل فروشنده (از نقطه خرید) به دوش خریدار است ولی فروشنده بخاطر روابط دوستانه و حفظ مشتری این مصارف را به کمپنی انتقال دهنده اموال تجاری پیش پرداخت می‌نماید. در اینصورت خریدار زمانی که اموال را به محل خویش انتقال داد باید پول پیش پرداخت شده برای حمل نقل توسط فروشنده را تادیه و ارسال نماید:

و یا اشکال دیگر F.O.B که در آن می‌تواند نام محل، بندر، ولایت و یا کشور ذکر گردد و منحیث نقطه تسليم دهی اموال تجاری از فروشنده به خریدار گیرد نیز وجود دارد. مثلاً کمپنی افغانی با یک کمپنی چینی موافقه می‌نماید که محل تسليم دهی اموال تجاری، بندر کراچی کشور پاکستان است، در اینصورت اصطلاح F.O.B. Karachi مورد استفاده قرار می‌گیرد و مصارف حمل و نقل الی شهر کراچی به دوش کمپنی چینی بوده و بعد از آن به دوش کمپنی افغانی می‌باشد.

ثبت مصارف حمل و نقل در ژورنال نظر به موافقه که میان فروشنده و خریدار صورت می‌گیرد به اشکال متفاوت ذیل صورت می‌گیرد:

۱. اگر در فروش و انتقال اموال تجاری موافقه F.O.B. destination میان فروشنده و خریدار صورت گرفته باشد، در اینصورت فروشنده مصارف انتقال اموال تجاری را به محل خریدار به دوش گرفته و در حسابات فروشنده منحیث مصارف فروش تحت نام (مصارف انتقال اموال الی محل مشتری) و یا Freight – Out ثبت گردیده و برای سنجش مفاد خالص از مفاد غیرخالص (Gross Profit) تغیریق می‌گردد. مثلاً کمپنی فروشنده، اموال تجاری را به مبلغ 7000 افغانی بفروش می‌رساند، موافقه انتقال اموال F.O.B. destination است و فروشنده برای انتقال اموال الی محل خریدار (مشتری) مبلغ 400 افغانی را نقداً می‌پردازد. ثبت این معامله در ژورنال فروشنده طور ذیل صورت می‌گیرد:

تاریخ	توضیحات	مرجع	دبت	کریدت
/10 1390/01	طلبات		7000	
	مصارف انتقال اموال الی محل خریدار		400	
	نقده			400
	(فروشات) عواید فروش			7000
	کمپنی اموال را به قرض بفروش می‌رساند، مصارف انتقال اموال الی محل خریدار نقداً تادیه می‌گردد			

این معامله را خریدار در حساب خویش (ژورنال) طور ذیل ثبت می‌نماید:

تاریخ	توضیحات	مرجع	دبت	خریدار
1390/01/10	حسا ب خرید اشیا		7000	
	حسا ب قابل تا دیه			7000
	اموال به قرض خریداری می گردد، موافقه انتقال اموال می باشد F.O.B.destination			

2. اگر در فروش اموال تجاری موافقه shipping point میان فروشنده و خریدار صورت گرفته باشد، در اینصورت باید خریدار مصارف انتقال اموال را از محل بارگیری (محل فروشنده) الی کمپنی پردازد. این مصارف برای خریدار جز از ذخایر بوده و به خاطر سنجش خریداری خالص بالای مبلغ خریداری علاوه می گردد. مثلاً اگر فروشنده به مبلغ 8000 افغانی اموال را به قرض بفروش برساند، و موافقه انتقال اموال F.O.B. shipping point باشد، مصارف انتقال الی محل خریدار بالغ به 1500 افغانی باشد، در اینصورت فروشنده معامله را طور ذیل در ژورنال به ثبت می رساند.

تاریخ	توضیحات	مرجع	دبت	کریدت
1390/01/15	طلبات		8000	
	فروشات (عوايد فروش)			8000
	اموال به قرض به فروش می رسد، موافقه انتقال اموال F.O.B. shipping point می باشد.			

این معامله را خریدار در ژورنال خویش طور ذیل به ثبت میرساند:

تاریخ	توضیحات	مرجع	دبت	کریدت
1390/01/15	حسا ب خرید اشیا		8000	
	مصارف انتقال اموال الی Freight-in کمپنی		1500	
	نقده			1500
	حسا ب قابل تا دیه			8000
	خرید اشیا به قرض صورت گرفته و شرط مصارف انتقال بوده و نقداً تا دیه می گردد.			

3. اگر میان فروشنده و خریدار موافقه F.O.B. Shipping Point , Freight prepaid انتقال اموال صورت گرفته باشد، در اینصورت مصارف حمل و نقل به دوش خریدار بوده ولی فروشنده به خاطر روابط حسنی با خریدار، این مصارف را به کمپنی ترا نسپورتی پیش پرداخت می نماید که مبلغ طلباتش بالای خریدار افزایش می نماید. زمانیکه خریدار اموال را به کمپنی خویش آورد، مصارف حمل و نقل را همراه با پول خرید اشیا و اجناس به فروشنده تادیه و ارسال می نماید. مثلاً یک کمپنی به مبلغ 10000 افغانی اموال را بالای یک مشتری خویش به قرض بفروش می رساند، مصارف حمل و نقل را برای انتقال دهنده اموال بطور پیشکی تادیه می نماید، یعنی موافقه حمل و نقل F.O.B. Shipping Point Freight Prepaid می باشد. در این صورت معامله را فروشنده طور ذیل در ژورنال ثبت می نماید:

تاریخ	توضیحات	مرجع	دبت	کریدت
/ 01 / 15 1390	طلبات		1040	
	نقدہ		0	400
	فروش (عواید فروش)			10000
اموال به قرض بفروش میرسد ، و موافقه حمل و نقل اموال .				
F.O.B. Shipping Point Freight Prepaid و 400 افغانی				می باشد.

خریدار این معامله را طور ذیل در ژورنال به ثبت میرساند:

تاریخ	توضیحات	مرجع	دبت	کریدت
/ 01 / 15 1390	حساب خرید اشیا		10000	
	مصارف انتقال اموال الى کمپنی		400	
	حساب قابل تادیه			10400
خرید اموال به قرض به مبلغ 10000 افغانی ،				
F.O.B. Shipping Point Freight Prepaid				

تنزیل خرید برای تادیه فوری برای مصارف حمل و نقل سنجش نمی‌گردد، مثلاً اگر در معا مله فوق ۲٪ تنزیل وجود می‌داشت مبلغ آن عبارت بود از ۲۰۰ افغانی (۱۰۴۰۰) نه ۲۰۸ افغانی (۱۰۰۰۰٪ *).

سنجش خریداری خالص Calculation of Net Purchase

در بحث‌های قبلی راجع به موضوعات مختلف صحبت گردید، مانند خریداری (خریداشیا)، مستردی اموال خریداری شده، تنزیل خرید ومصارف ترانسپورت (بارچالانی). از اینکه همه این حسابات بالای ارزش خریداری تاثیر دارد بناً باید در سنجش خریداری خالص دریک دوره در نظر گرفته شود.

سنجش خریداری خالص طوری صورت می‌گیرد که با مبلغ خرید اشیا و اجناس، مصارف ترانسپورت علاوه گردیده و ارزش آنرا بلند می‌برد، حساب تنزیل خرید و حساب مستردی اموال خرید از آن تفریق می‌گردد. حساب خریداری خالص مصارف حقیقی اشیا و اجناس را نشان می‌دهد که خریداً ر آنرا بخاطر انتقال این اشیا خریداری شده‌ای کمپنی متقابل می‌شود. مصارف گدام، بیمه، ریح و مصارف مشابه دیگر مربوط به مصارف دوره بوده که مستقیماً بالای تولیدات و یا اشیا و اجناس خریداری شده تقسیم نگردیده بلکه منحیث مصارف عملیاتی تصدی یا شرکت محسوب می‌گردد.

مثال: - یک کمپنی در یک دوره به مبلغ ۴۰۰۰۰۰ افغانی اشیا و اجناس خریداری می‌نماید. مصارف حمل و نقل ای کمپنی بالغ به ۴۰۰۰۰ افغانی، تنزیل خرید بالغ به ۶۰۰۰ افغانی و مستردی اموال خریداری شده بالغ به ۱۴۰۰۰ افغانی می‌باشد. در اینصورت خریداری خالص طور ذیل سنجش می‌گردد:

خریداری در جریان دوره	400000
ثبت: مصارف ترانسپورت	+40000
	440000
منفی: تنزیل خرید	- 6000
و مستردی اموال	- <u>14000</u>
	<u>20000</u>
خریداری خالص	\$420000

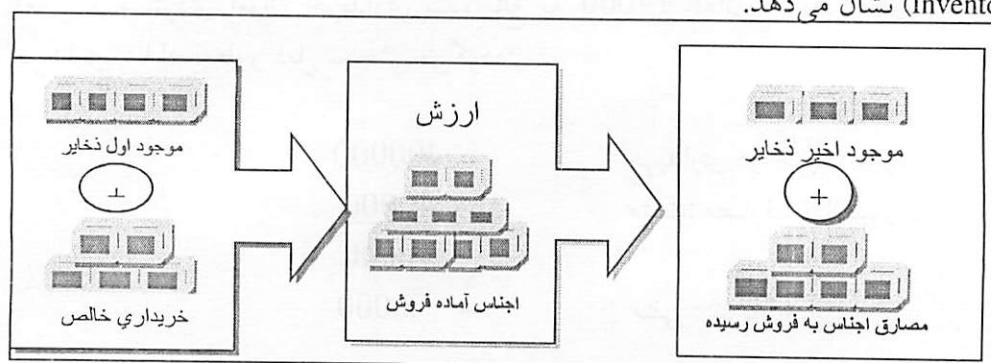
مصارف اجناس بفروش رسیده Cost of Goods Sold

طوریکه قبلاً تذکر یافت که مصارف خریداری (مصارف اشیا و اجناس آماده فروش) بالاخره باید بین مصارف اجناس بفروش رسیده (Cost of Goods Sold) و حساب ذخایر (Inventory) تقسیم گردد. از جمله اشیا و اجناس خریداری شده، یک قسمت آن دو باره بفروش می‌رسد که منحیث «مصارف اجناس بفروش رسیده» در حساب مفاد و ضرر معامله می‌گردد و قسمت دیگر اشیا و اجناس خریداری شده بدون فروش باقی می‌ماند که منحیث «حساب ذخایر» در بیلانس شیت ارایه می‌گردد.

مثال :

موجود اول ذخایر در شروع سال	115000	←	اخیر سال قبلی
			جدید
جمع : خریداری خالص در جریان	420000	←	خریداری خالص
			دوره

مصارف اجناس که آماده فروش است	535000		
منفی: موجود اخیر (حساب ذخایر) در اخیر سال	91000	←	موجودی در اخیر سال
مصارف اجناس بفروش رسیده	444000		
شکل ذیل طریقه تخصیص یا تقسیم مصارف اشیا و اجناس خریداری شده را به مصارف اجناس بفروش رسیده (Cost of Goods Sold) و موجود اخیر ذخایر (Inventory) نشان می‌دهد.			

موجود اول ذخایر در شروع سال مساوی به موجود اخیر سال قبلی بوده که از بیلانس شیت سال گذشته بدست آمده می‌تواند. خریداری خالص از حسابات یا لیجرهای چون حساب خرید اشیا، حساب مصارف حمل و نقل الی کمپنی (Transportation – In)، حساب تنزیل خرید اشیا، حساب مستردی اموال (Purchase discount) و حساب مستردی اموال (Purchase return and allowance) تشکیل شده است.

(Allowances) بدست می‌اید. مصارف اجناس که آماده فروش است از مجموع موجود اول ذخایر در شروع دوره و خریداری خالص سنجش می‌گردد. مصارف اجناس که آماده فروش است (Cost of Goods Available for Sale) به دو قسمت تقسیم می‌شود:

- ۱) اجناس که بفروش نرسیده و منحیث موجود اخیر (Ending Inventory) باقی می‌ماند و تحت نام ذخایر در بیلانس شیت اخیر سال درج می‌گردد.
- ۲) اجناس که در همین دوره بفروش می‌رسد منحیث «مصارف اجناس بفروش رسیده» در حساب مفاد و ضرر دوره منحیث مصارف معامله می‌گردد.

Detailed Income Statement

در ارتباط با سنجش نتیجه کمپنی و مقایسه عواید و مصارف دوره بعضی مسایل مهم باید مورد غور و بررسی قرار بگیرد. این مسایل عبارتند از: فروشات خالص، خریداری خالص، مصارف فروشات، مفاد غیرخالص وغیره. همچنان در یک کمپنی ممکن معاملات فرعی که مربوط فعالیت اساسی یا روزانه کمپنی نباشد صورت گیرد و در نتیجه کمپنی تاثیرگذار باشد. مثلاً مفاد که از فروش دارایی های ثابت بدست می‌آید، یا ضرر که ناشی از حریق یا تخریب به کمپنی وارد می‌گردد. این مفاد و یا ضرر باید منحیث یک کتگوری جدا از مفاد و یا ضرر فعالیت های روزمره راپور داده شود. حساب مفاد و ضرر مفصل راجع به این مسایل معلومات کافی را بخاطر سنجش دقیق نتیجه کمپنی ارایه می‌کند. ذیلاً حساب مفاد و ضرر مفصل (مفاد و ضرر چند مرحله‌یی) یک شرکت (شرکت افغان)داده شده است:

شرکت سهامی افغان حساب مفاد و ضرر مفصل 30 حوت سال 1390				
عوايد				
: فروشات (عوايد فروش)				750000
- منفي : - تنزيل فروش			7000	
مستردی و تخصیصه کا هش قیمت فروش			3000	10000
فروشات (عوايد فروش) خا لص				740000
Cost of Goods Sold				
مصارف اجنا س بفروش رسیده (1389 حمل اول ذخایر)			115000	
- مثبت : - خرید اری ها ،		400000		
- مصارف انتقال اموال الی کمپنی		40000		
		440000		
منفي : تنزيل خرید ،	6000			
مستردی خرید و تخصیصه کا هش قیمت	14000	20000		
خرید اری خا لص			420000	
اموال که آما ده فروش است			535000	
منفي: موجود اخير ذخایر 30 حوت سال 1389			91000	
مصارف اجنا س بفروش رسیده				444000
مفاد غیر خا لص		296000		
: مصارف اداری و فروش				
مصارف اشتھارات			60000	
مصارف انتقال اموال الی محل مشتری			32000	
Freight – Out				
فرسایشات			18000	
مصارف برق ، اب ، صفا بی			29000	

معاشات			134000	
مصارف کرایه			12000	
مجموع مصارف اداری و فروش				285000
مفاد خالص			11000	

باید متذکر شد که حتمی نیست که صورت حساب مفاد و ضرر تمام کمپنی‌های تجاری اقلام مندرجه صورت حساب مفاد و ضرر فوق را دارا باشد، بلکه اشکال متفاوت را نظر به موجودیت حسابات مختلف می‌داشته باشد.

Closing Process پروسه بستن معاملات

در محاسبه که برای خرید و فروش اشیا و اجنباس مورد استفاده قرار می‌گیرد مخصوصاً زمانیکه می‌تود دوره‌بینی ثبت ذخایر استفاده شود پروسه بستن حسابات موقتی نظر به پروسه بستن که قبل انجام شد متفاوت می‌باشد. و تفاوت آن در این است که در این پروسه حساب ذخایر نیز بسته می‌گردد، و آن به خاطر که بیلانس جدید یا تصفیه شده ذخایر برای دوره بعدی آماده گردد. با استفاده از پروسه بستن تمام آن حسابات که بیلانس (باقیمانده) کریدت دارند به طرف دبت حساب مربوطه بسته شده، بر عکس حسابات که دارای بیلانس (باقیمانده) دبت بوده به طرف کریدت حسابات مربوطه بسته می‌شود. حساب ذخایر نیز توسط مبلغ موجود اول (Beginning Inventory) و موجود اخیر ذخایر (Ending Inventory) بسته گردیده و آماده انتقال به دوره بعدی محاسبه می‌شود. پروسه بستن حسابات موقتی و حساب ذخایر شرکت افغان که فوقاً صورت حساب مفاد و ضرر آن ترتیب شده است در شکل ذیل ارایه گردیده است:

12-31-90	<u>فروشات</u>	750,000	
	<u>تنزيل خريد</u>	6,000	
	<u>خريد اموال و تحصيصه کاهش قيمت مسترد</u>	14,000	
	<u>ذخایر</u>	91,000	
	<u>حساب خلاصه درآمد</u>		861,000
	بستن حسابات مربوط حساب مفادو نصر که دارای بیلانس کریدت میباشد، و احیا بیلانس (باقیمانده) حساب ذخایر		
12-31-90	<u>حساب خلاصه درآمد</u>	850,000	
	<u>فروش تنزيل</u>	7,000	
	<u>قيمت فروش و تحصيصه کاهش مسترد</u>	3,000	
	<u>اموال خريد</u>	400,000	
	<u>انتقال اموال الى كمپئن مصارف</u>	40,000	
	<u>اشتهرات مصارف</u>	60,000	
	<u>انتقال اموال الى محل مشتری مصارف</u>	32,000	
	<u>فرسایشات مصارف</u>	18,000	
	<u>برق، آب ، و صفائی مصارف</u>	29,000	
	<u>معاشات مصارف</u>	134,000	
	<u>کرایه مصارف</u>	12,000	
	<u>حساب ذخایر</u>	115,000	
	بستن حسابات موقعی که دارای بیلانس (باقیمانده) دبت میباشد، و کشیدن موجود اول حساب ذخایر		
12-31-90	<u>حساب خلاصه درآمد</u>	11,000	
	<u>مفاد (مفاد توزیع ناشد) ذخایر</u>	11,000	
	بستن حساب خلاصه درآمد، و انتقال آن به حساب مفاد توزیع ناشد		

اگر پروسه بستن فوق ملاحظه گردد دیده میشود که حساب ذخایر که یک حساب واقعی (بیلانسی) است نیز بسته گردیده است. دلیل آن اینست که با استفاده از میتود دوره‌ی ذخایر اموال که خریداری میشود در حساب خرید اموال دبت شده است نه در حساب ذخایر، همچنان زمانیکه اموال به فروش میرسد از حساب ذخایر کریدت نمیگردد.

بناءً حساب ذخایر الى اخير دوره موجود اول اموال و اجناس را نشان میدهد. فلهذا به خاطر اینکه حساب ذخایر در اخیر دوره تصفیه شود و ارزش اموال و اشیا را نشان بدهد که در اخیر دوره در ذخایر باقی مانده است باید در پرسوه بستن حسابات موقتی شامل گردد. بستن حساب ذخایر به طرف کریدت به معنی برطرف نمودن موجود اول ذخایر بوده، در حالیکه بستن این حساب به طرف دبت برای نشان دادن موجود اخیر ذخایر صورت میگیرد.

2. سیستم ثبت ذخایر بشکل متمام یا بدون وقفه **Perpetual Inventory**

در این سیستم ثبت ذخایر، خرید و فروش اموال و اجناس مستقیماً در حساب ذخایر ثبت گردیده و به حسابات دیگر مانند حساب خرید اشیا یا اموال و حساب فروش اشیا یا اموال ضرورت احساس نمیگردد. طور مثال یک تاجر معاملات ذیل را در یک دروغ حسابی انجام داده است.

- تاجر یک فعالیت تجاری را به ارزش 30000 افغانی امتعه تجاری و به مبلغ 50000 افغانی نقد آغاز مینماید.

تفسیر معامله: تاجر متذکره به فعالیت که جدیداً آغاز نموده مبلغ 50000 افغانی را نقداً و به ارزش 30000 افغانی اشیا و اجناس را سرما یه گذاری نموده است. در این معا靡ه دارایی ذریعه سرما یه شخصی افزایش مینماید.

- به ارزش 5000 افغانی ذخایر اضافی تهیه مینماید.

تفسیر معامله: ذریعه این معامله حساب ذخایر به ارزش 5000 افغانی افزایش مینماید و حساب پول نقد به عین ارزش کا هش مینماید.

- تاجر مبلغ 400 افغانی را به خاطر انتقال اشیا و اجناس خریداری شده الى گدام نقداً پرداخت مینماید.

تفسیر معامله: مصارف ترانسپورت امتعه الى گدام تاجر (انتقال اشیا و اجناس الى کمپنی Transportation-In) در مصارف تهیه ذخایر شامل میباشد، بناءً به ارزش ذخایر (اشیا و اجناس) خریداری شده افزود گردیده و یک بخش از ذخایر میگردد. این مصارف با عث افزایش حساب ذخایر و کاهش حساب پول نقد میگردد.

- اموال تجاری که ارزش (مصارف) آن 10000 افغانی بود به قیمت 18000 افغانی نقداً به فروش میرسد.

تفسیر معامله: این معامله متشکل از دو بخش میباشد: (الف) تشخیص عواید فروش: حساب عواید فروش و حساب پول نقد هر یک به ارزش 18000 افغانی افزایش مینماید. (ب) تشخیص مصارف اجناس که بفروش رسیده است: در میتوود ثبت ذخایر بشکل متمادی یا بیوقفه، مصارف بصورت مداوم و متمادی (هرگاه معامله صورت میگیرد) ثبت میگردد. بنابراین حساب ذخایر باید به ارزش 10000 افغانی کم گردد و همین مبلغ در حساب مصارف تحت نام (مصارف اجناس بفروش رسیده Cost of Goods Sold) ثبت گردد.

- تاجر مصارف ترانسپورت یا انتقال اشیا و اجناس بفروش رسیده را الى محل معین مشتری که بالغ به 300 افغانی میگردد، نقداً تادیه مینماید.

تفسیر معامله: در این معامله آن مصارف شامل است که تاجر آنرا بخاطر انتقال اشیا بفروش رسیده الى محل مشتری میپردازد. کمپنی این مصارف را منحیث مصارف عملیاتی یا به عباره دیگر منحیث مصارف دوره محسوب مینماید.

- تاجر مصارف فروش را که بالغ به 350 افغانی میباشد نقداً تادیه مینماید.

تفسیر معامله: مصارف فروش هم از جمله مصارف عملیاتی بوده که باعث افزایش حساب مصارف فروش و کاهش حساب پول نقد میگردد.

معاولات فوق به ترتیب ذیل در ژورنال ثبت میگردد:

نام کمپنی (.....)

ژورنال

سال (1390)

کریدت	دبت	مرجع	توضیحات	تاریخ
	50000		نقده	1390 اول 1
	30000		ذخایر	
	80000		سرمایه	
شخص مبلغ 50000 افغانی و به ارزش 30000 افغانی ذخایر را سرمایه گذاری مینماید				
5000			ذخایر	2
5000			نقده	
به ارزش 5000 افغانی ذخایر (اشیا و اجتناس) خریداری میگردد				
400			ذخایر (مصارف انتقال ذخایر الى کمپنی)	3
400			نقده	
مصارف ترانسپورت ذخایر الى کمپنی نقداً تا دیه گردید				
18000			نقده	4الف
18000			عوايد فروش	
ذخایر به قیمت 18000 افغانی نقداً بفروش رسید				
10000			مصارف اجنا س بفروش رسیده	4ب
10000			ذخایر	
ارزش ذخایر که بفروش رسید بالغ به 10000 افغانی میباشد				
300			مصارف ترانسپورت (انتقال اشیا الى محل مشتری)	5
300			نقده	
کمپنی بخاطر انتقال اشیا بفروش رسیده الى محل مشتری مبلغ 300 افغانی را نقداً میپردازد				
350			مصارف فروش	6
350			نقده	
مصارف فروش بالغ به 350 افغانی نقداً تا دیه میگردد				

تمرین: معاملات فوق که در ژورنال ثبت گردیده است به لیجر و یا حسابات (تی) انتقال داده شود و مفاد و ضرر کمپنی شنجهش گردد.

مثال: یک کمپنی در ماه سلطان سال 1391 شروع به فعالیت نموده و در جریان این ماه معاملات ذیل را انجام داده است:

- آغاز یک فعالیت تجاری توسط مالک کمپنی به 60000 افغانی نقداً.
 - خریداری یک مقدار امتعه تجاری به قرض به مبلغ 7000 افغانی صورت میگیرد. شرط تادیه بل خرید عبارت از $n/25$, $3/10$ میباشد.
 - مصارف انتقال امتعه تجاری از محل خرید الى گدام کمپنی به مبلغ 2500 افغانی نقداً تادیه میگردد.
 - به ارزش 500 افغانی امتعه خریداری شده بنا بر داشتن نواقص دوباره مسترد میگردد.
 - کمپنی پول خرید امتعه تجاری را در دوره تنزیل تادیه مینماید، بنابر آن مستحق 3٪ تنزیل میشود.
 - به ارزش 2000 افغانی اموال تجاری به قیمت 5000 افغانی به قرض به فروش میرسد.
 - مصارف انتقال اموال تجاری فروخته شده به مبلغ 670 افغانی نقداً از طرف کمپنی تادیه میگردد.
 - کمپنی به مشتری که در معامله ششم اموال تجاری را خریداری نموده است کاهش قیمت را درنظر می گیرد به مبلغ 300 افغانی. این کاهش قیمت به خاطر است که کمپنی توقع دارد که شخص خریدار مشتری دائمی کمپنی شود.
 - خریدار یک مقدار اموال فروخته شده را که قیمت فروش آن 500 افغانی بود بنابر داشتن نواقص دوباره مسترد مینماید، مصارف (ارزش) این اموال مسترد شده بالغ به 200 افغانی میباشد.
 - کمپنی تمام مبلغ طلبات باقیمانده خویش را نقداً جمع آوری مینماید.
 - کمپنی بیلانس باقیمانده حساب قابل تادیه را نقداً میردازد.
- الف) معاملات فوق را درج ژورنال نمائید.
- ب) معاملات را از ژورنال به حسابات تی (T) انتقال دهید.
- حل جز الف) معاملات فوق ذیلاً در ژورنال ثبت گردیده است:

ژورنال

صفحه (1)

تاریخ	توضیحات	مرجع	دست	کریدت
1	پول نقد		60000	
	سرمایه شخصی			60000
	سرمایه گذار نقداً "توسط سرمایه شخصی سرمایه گذاری می نماید			
2	ذخایر		7000	
	حساب قابل تادیه از مدرک خرید اموال			7000
	خرید اموال به قرض به مبلغ 7000 افغانی ، با شرط تادیه 25/10/n			
3	ذخایر (مصارف انتقال اموال الى کمپنی)		2500	
	پول نقد			2500
	مصارف انتقال اموال الى کمپنی نقداً "تادیه گردید			
4	حساب قابل تادیه از مدرک خرید اموال		500	
	ذخایر			500
	اموال فروخته شده بنابر داشتن نواقص دوباره مسترد می گردد به ارزش 500 افغانی			
5	حساب قابل تادیه از مدرک خرید اموال		75	
	ذخایر			75
	پول خرید اموال در دوره تنزیل تادیه شده و 3 فیصد تنزیل بدست میآید			
6 الف	طلبات		5000	
	عوايد فروش			5000
	اموال به مبلغ 5000 افغانی به قرض به فروش میرسد			
6 ب	مصارف اموال فروخته شده		2000	
	ذخایر			2000
	ارزش اموال فروخته شده بالغ به 2000 افغانی میباشد			

ژورنال

صفحه (2)

تاریخ	توضیحات	مرجع	دبt	کربدت
7	مصارف انتقال اموال الى محل مشتری (T- Out)		670	
	پول نقد			670
مصارف انتقال اموال الى محل مشتری نقداً تادیه میگردد				
8	عوايد فروش		300	
	طلبات			300
کاهش قیمت برای مشتری در نظر گرفته می شود				
9 الف	عوايد فروش		500	
	طلبات			500
اموال فروخته شده دارای نواقص دوباره مسترد می گردد				
9 ب	ذخایر		200	
	مصارف اموال فروخته شده			200
	ارزش اموال مسترد شده بالغ به 200 افغانی می باشد			
10	پول نقد		4200	
	طلبات			4200
طلبات باقیمانده نقداً جمع آوری میگردد				
11	حساب قابل تادیه از مدرک خرید اموال		6425	
	پول نقد			6425
	باقیمانده حساب قابل تادیه از مدرک خرید اموال نقداً تادیه میگردد			

حل جز ب) انتقال معاملات از ژورنال به حسابات (T) مربوطه ذیلاً صورت گرفته است:

Dr		نقده		Cr	Dr		ذخایر		Cr
1)	60000	2500	(3		2)	7000	500	(4	
10)	4200	670	(7		3)	2500	75	(5	
		6425	(11		(ب)	200	2000	(6	
(باقیمانده)		54605		(باقیمانده)	7125				
	64200	9595			9700	2575			
طلبات				Cr	حساب قابل تادیه از مدرک خرید اموال				Cr
6	5000	300	(8		4)	500	7000	(2	
	500	500	(9		5)	75			
	4200	(10			11)	6425			
(باقیمانده)		0		(باقیمانده)	0				
	5000	5000			7000	7000			
سرمایه شخصی				Cr	عوايد فروش				Cr
		60000	(1		8)	300			
		60000		(باقیمانده)	9)	500	5000	(6	
		60000		(باقیمانده)	4200				
	0	60000			800	5000			
محبار اموال به فروش رسیده				Cr	T- Out				Cr
6	2000	200	(9		7)	670			
(باقیمانده)	1800			(باقیمانده)	670				
	2000	200			670	0			

در معامله (9 ب) مصارف تمام شد یا ارزش اموال تجاری که دوباره به کمپنی مسترد شده ثبت گردیده است. چون اموال مسترد شده دوباره به ذخایر برگشت نموده بناً ارزش آن باید در ذخایر دبت گردد، واز طرف دیگر مصارف اجناس به فروش رسیده به اندازه مصارف تمام شد اجناس که دوباره مسترد شده است کریدت میگردد.

مصارف ورنتی یا تضمین (Warranty Cost)

تضمين در مورد اجناس فروخته شده جز از دیون احتمالی است که از طرف کمپنی در موارد مشخص تخمین میگردد. زمانیکه یک جنس از طرف یک کمپنی به ضمانت به فروش میرسد احتمال اینکه این جنس از نگاه صحت و کیفیت دارای نواقص باشد باعث بوجود آمدن مصارف احتمالی در کمپنی مذکور می گردد. کمپنی برای این مصارف احتمالی یک حساب مصارف که مبلغ احتمالی در آن دبت و یک حساب دیون (دین از مدرک ضمانت یا دین ورنتی) که مبلغ احتمالی در آن کریدت میگردد را ترتیب مینماید. در صورت که این احتمال به واقعیت تبدیل شد یعنی جنس فروخته شده از طرف کمپنی فروشنده ترمیم و یا تعویض شد، حساب «دین ورنتی» کاهش یافته یعنی دبت میگردد و حساب پول نقد و یا هر منبع دیگر که در ترمیم و یا تعویض جنس به مصرف میرسد کریدت میشود. ذیلاً نمونه از معامله مصارف احتمالی ورنتی یا تضمین ثبت ژورنال گردیده است:

معامله: کمپنی به مبلغ یک میلیون افغانی فروشات داشته که از آن جمله ۳٪ را کمپنی منحیث مصارف احتمالی که به ارتباط تضمین صورت خواهد گرفت تخمین نموده است.

تاریخ	توضیحات	مرجع	دبت	کریدت
/ 01/10 1390	پول نقد		100000 0	
	فروشات			100000 0
/ 01/10 1390	فروشات کمپنی به نقد به مبلغ یک میلیون افغانی صورت گرفت			
	مصارف ورنتی یا تضمین		30000	
	دیون ورنتی یا تضمین			30000
۳٪ فروشات منحیث مصارف احتمالی تضمین ثبت گردید.				

اگر از مصارف احتمالی تضمین صرف 5000 افغانی منحیث مصارف واقعی به ظهور بررس طور ذیل در ژورنال ثبت می گردد:

تاریخ	توضیحات	مرجع	دبت	کریدت
1390 / 01 / 15	دیون ورنتی یا تضمین		5000	
	پول نقد			5000
ترمیم رایگان اجناس فروخته شده دارای نواقص از طرف کمپنی صورت گرفت				

یک حساب T را در نظر میگیریم که بیلانس یا موجود شروع دوره دیون ورنتی یا تضمین را و هم مبلغ مصارف احتمالی تضمین دوره جاری و بیلانس یا باقیمانده (موجود اخیر) حساب مربوطه را نشان میدهد.

Dr	دیون ورنتی یا تضمین	Cr
تضمین اجرا شده	80000	25000 :OB
		70000 تخمین ورنتی دوره کنونی:
	80000	95000
		15000 بیلانس اخیر(Bal):

موجود اول حساب فوق عبارت از 25000 افغانی بوده که مربوط دوره قبلی است، در دوره جاری فروشات کمپنی بالغ به 3500000 افغانی میباشد که به اندازه ۰٪۲ آن که بالغ به 70000 افغانی میشود منحیث مصارف تضمین پیش بینی گردیده است. همچنان مصارف که واقعاً به ارتباط تضمین یا ورنتی در دوره فعلی صورت گرفته است بالغ به 80000 افغانی میباشد که به طرف دبت حساب «دین ورنتی» ثبت گردیده است. و بالاخره مبلغ باقیمانده منحیث موجود اخیر حساب که بالغ به 15000 افغانی میشود سنجش گردیده است که دین باقیمانده کمپنی را به ارتباط تضمین نشان میدهد.

تمرین فصل چهارم:

سوال اول: ثبت ذخایر در محاسبه با استفاده از کدام طریقه ها صورت می گیرد صرف نام بگیرید.

سوال دوم: تفاوت میان میتوود خالص وغیر خالص ثبت تنزیل را ذریعه یک مثال واضح سازید.

سوال سوم: مستردی خرید یعنی چه؟ بیان نمائید.

سوال چهارم: راجع به ثبت ذخایر به طریقه دوره یی معلومات مختصر ارایه نمائید.

سوال پنجم: معاملات ذیل را با استفاده از میتوود دوره یی ثبت ذخایر درج ژورنال نمائید:

1- آغاز یک فعالیت تجاری با سرمایه شخصی به مبلغ 1000000 افغانی نقداً و اموال تجاری به ارزش 50000 افغانی.

2- خرید یک مقدار امتعه تجاری به منظور فروش دوباره به مبلغ مجموعی 18000 افغانی به قرض.

3- مصارف انتقال امتعه خریداری شده بالغ به 1000 افغانی میباشد که نقداً تادیه میگردد.

4- مبلغ 2600 افغانی توسط مالک کمپنی به منظور مصارف شخصی از پول نقد کمپنی برداشت میگردد.

5- فروش یک مقدار امتعه تجاری به قرض به مبلغ 12000 افغانی.

6- مصارف انتقال امتعه تجاری به فروش رسیده از طرف کمپنی نقداً تادیه میگردد بالغ به 500 افغانی.

7- تادیه پول امتعه تجاری از طرف کمپنی به مبلغ 18000 افغانی.

8- افتتاح یک حساب بانکی توسط کمپنی و انتقال پول نقد به آن به مبلغ 240000 افغانی.

9- دریافت پول فروش امتعه تجاری از مشتری (خریدار) مبلغ 8000 افغانی نقداً و 4000 افغانی از طریق حساب بانکی.

10- یک مقدار قרטاسیه به مبلغ 2200 افغانی خریداری می گردد و پول آن نقداً تادیه میگردد.

سوال ششم: هرگاه دریک کمپنی موجود ذخایر در شروع دوره 10000 افغانی، خرید اموال تجاری در جریان همین دوره بالغ به 4000 افغانی، مصارف انتقال اموال خریداری

شده الی کمپنی بالغ به 400 افغانی، مستردی خرید 100 افغانی، تنزيل خرید 50 افغانی باشد خریداری خالص و ارزش مجموعی ذخایر (ارزش اجناس آماده فروش) را در کمپنی مذکور سنجش نماید.

سوال هفتم: هرگاه ذخایر در شروع دوره بالغ به 1000 افغانی، خرید اری خالص دوره بالغ به 4000 افغانی و موجود اخیر ذخایر بالغ به 3200 افغانی باشد. مصارف (ارزش) اجناس به فروش رسیده چند خواهد بود سنجش کنید.

سوال هشتم: هرگاه فروشات غیرخالص یک کمپنی 12000 افغانی، تنزيل فروش 200 افغانی، مستردی فروش 800 افغانی و مصارف اجناس به فروش رسیده 5000 افغانی باشد مفاد غیر خالص کمپنی را سنجش کنید.

سوال نهم: اگر یک کمپنی به مبلغ 4000 افغانی اموال تجاری را با حصول 3٪ تنزيل خریداری نماید و به ارزش 1000 افغانی اموال را بنابر داشتن نواقص دوباره مسترد نماید. مبلغ پول را که کمپنی برای خرید این اموال مپردازد و مبلغ تنزيل خرید را سنجش کنید.

سوال دهم: فرق بین مستردی خرید و مستردی فروش را مختصراً بیان کنید.

سوال یازدهم: هرگاه یک کمپنی به مبلغ 6800 افغانی اموال را با اعطای 2٪ تنزيل به مشتری به فروش برساند و مشتری به مبلغ 900 افغانی اموال دارای نواقص را دوباره به کمپنی مسترد نماید. مبلغ پول که کمپنی از این خریدار بدست میآورد و مبلغ تنزيل که به این خریدار اعطای می گردد را سنجش کنید.

سوال دوازدهم: معاملات ذیل را با در نظر گرفتن میتود متمادی یا پیوست ثبت ذخایر درج ژورنال نماید:

1- آغاز یک تجارت با سرمایه شخصی 500000 افغانی نقداً و اموال تجاری به ارزش 100000 افغانی.

2- خریداری یک مقدار اموال تجاری به مبلغ 40000 افغانی به قرض.

3- مسترد نمودن اموال تجاری دارای نواقص به مبلغ 20000 افغانی.

4- بدست آوردن 2٪ تنزيل در معامله خرید اموال تجاری.

5- افتتاح یک حساب بانکی و انتقال 120000 افغانی نقداً به آن.

6- تادیه پول خرید اموال تجاری 50٪ به نقد و 50٪ از طریق حساب بانکی.

7- به ارزش 10000 افغانی اموال تجاری به قیمت 16000 افغانی به قرض به فروش میرسد.

8- خریدار به ارزش 1000 افغانی اموال دارای نواقص را که قیمت فروش آن 1600 افغانی بود مسترد مینماید.

9- خریدار پول خرید اموال تجاری را در دوره تنزيل پرداخته بناً کمپنی برای آن 7.2٪ تنزيل میدهد.

10- اخذ قرضه از بانک به مبلغ 25000 افغانی نقداً.

سوال سیزده هم: ذیلاً معلومات حساب مفاد و ضرر یک کمپنی در ماه سرطان سال 1391 داده شده است. شما با استفاده از این معلومات صورت حساب مفاد و ضرر کمپنی مذکور را با در نظرداشت شکل چند مرحله یی مفاد و یا ضرر آن سنجش و ترتیب نمائید:
 مصارف کرایه 1000 افغانی، مصارف برق 400 افغانی، مصارف انترنت 220 افغانی،
 مصارف انتقال اموال تجاری الی کمپنی 500 افغانی، مصارف ترمیم ماشین 900 افغانی،
 تنزيل خرید اموال 100 افغانی، تنزيل فروش اموال 80 افغانی، خرید اموال تجاری 4000 افغانی، فروش اموال تجاری 9000 افغانی، مستردی فروش 200 افغانی، مستردی خرید 500 افغانی، موجود اول ذخایر 2000 افغانی، موجود اخیر ذخایر 4800 افغانی، مصارف انتقال اموال فروخته شده الی محل مشتری 300 افغانی، فرسایشات 200 افغانی، ضرر از مدرک فروش یک پایه ماشین 320 افغانی، مفاد از طریق فروش زمین 400 افغانی.
سوال چهاردهم: راجع به اصطلاحات ذیل معلومات دهید:

F.O.B shiping point -1

F.O.B Destination -2

F.O.B Shiping point freight prepaid -3

1 / 15 , n/ 45 -4

2 / 10 , n/eom -5

سوال پانزدهم: معاملات ذیل در یک شرکت در یک دوره صورت گرفته است، این معاملات را در حسابات T نموده مفاد یا ضرر شرکت را با استفاده از حساب مفاد و ضرر چند مرحله‌یی سنجش کنید:

1- یک شرکت تولیدی با سرمایه 200000 دالر به فعالیت آغاز مینماید.

2- شرکت مذکور برای پیشبرد فعالیت خویش به ارزش 30000 دالر یک تعمیر تهیه مینماید.

- 3- شرکت بخاطر اجرای معاملات بصورت سریع حساب بانکی افتتاح نموده که به مبلغ 40000 دالر را نقداً به ان انتقال میدهد.
- 4- شرکت به تعداد 40 نفر کارگر استخدام مینماید، معاش ماهانه فی کارگر 160 دالر موافقه گردیده است.
- 5- همچنان شرکت به تعداد 5 عراده موتور نیز تهیه مینماید، که قیمت تهیه انها بالغ به 10000 دالر میشود، 6000 دالر ان از طریق حساب بانکی شرکت تادیه گردیده و 4000 دالر ان بالای شرکت قرض باقی میماند.
- 6- شرکت به ارزش 30000 دالر امتعه و اجناس به قرض خریداری میکند. نوع بل (سنده پرداخت) را که شرکت دریافت مینماید دارای شرایط ذیل است: n / 45 , 2 / 15 و FOB shipping point مصارف ترانسپورت بالغ به 1200 دالر میشود.
- 7- مصارف برق رانقداً تادیه مینماید بالغ به 200 دالر.
- 8- مصارف اشتهرات را نقداً تادیه مینماید بالغ به 800 دالر.
- 9- شرکت به منظور فروش بهتر یک تعمیر را منحیث گدام در داخل شهر به کرایه گرفته، کرایه ماهانه تعمیر بالغ به 700 دالر میباشد. شرکت کرایه 6 ماه رابطور پیشکی از حساب بانکی خویش تادیه مینماید.
- 10- همچنان شرکت حق الیمه یکساله را بطور پیشکی نقداً میپردازد، حق الیمه یک ماهه بالغ به 400 دالر میباشد.
- 11- شرکت پول خرید امتعه و اجناس را که قبل خریداری نموده بود در ظرف 12 روز میپردازد.
- 12- شرکت یک بخش خدمات اشتهراتی را تاسیس نموده که از طریق ان خدمات اشتهراتی را به سایر کمپنیها انجام میدهد. در همین ماه بخش خدمات اشتهراتی شرکت مبلغ 8000 دالر را از کمپنی تولید موتور جهت ارایه خدمات درماه اینده نقداً بصورت پیشکی دریافت مینماید. همچنان یک کمپنی دیگر خدمات اشتهراتی را دریافت نموده و لیکن پول انرا که بالغ به 500 دالر میشود نپرداخته است.
- 13- فروشات شرکت در این ماه بالغ به 50000 میباشد. نوع بل (سنده پرداخت) که شرکت برای مشتریان خویش میدهد دارای مشخصات ذیل میباشد: FOB shipping point , 2 / 10 , n / 20

14- مشتریان شرکت پول امتعه و اجناس را که خریداری نموده بودند در ظرف 10 روز میپردازند، بنابراین مستحق تنزیل شمرده میشوند. مبلغ 20000 دالر از طریق فروشات به حساب بانکی شرکت و متباقی نقداً بدست میاید.

15 مصارف اداری بالغ به 3000 دالر میباشد.

16- شرکت 50٪ مزد و معاش کارگران را در این ماه میپردازد، و 50٪ دیگر مزد و معاش قرار است در نیمه اول ماه اینده تادیه گردد.

یاداشت: فرسایش تعمیر 2٪ قیمت تهیه آن و فرسایش عراده جات بالغ به 400 دالر تخمین گردیده است.

سوال شانزده هم: یک کمپنی به مبلغ 6000 افغانی امتعه تجاری را خریداری مینماید، بل را که از فروشنده بدست میآورد حاوی شرط تادیه (n/30, 2/10) میباشد. اگر کمپنی مذکور پول خرید را در ظرف شش روز تادیه نماید:

الف) معامله را با درنظر گرفتن متود ثبت خالص تنزیل خرید، ثبت حسابات مربوطه نمائید.

ب) با درنظر گرفتن میتوود غیرخالص تنزیل خرید، معامله چگونه ثبت حسابات مربوطه میگردد

فصل پنجم

پول نقد

نظر به اهمیت که پول نقد در فعالیتها و تشبثات اقتصادی دارد، بناً لازم است تا این قلم دارایی به صورت جداگانه و مفصلتر مورد مطالعه قرار گیرد. پول یک عنصر مهم فعالیتهای تجاری بوده که تقریباً تمام معاملات داد و ستد تجاری با استفاده از آن انجام میشود. انجام معاملات داد و ستد توسط پول نقد در کمپینهای مختلف از هم متفاوت میباشد. در کمپینهای و فعالیتهای کوچک داد و ستد توسط پول نقد (بانک نوتها) صورت میگیرد، در حالیکه در کمپینها و فعالیتهای بزرگ داد و ستد ذریعه چک انجام داده میشود. برای ثبت معاملات توسط پول نقد دو میتوان عمدہ ذیل وجود دارد:

(a) دفتر (کتاب) نقد Cash Book که توسط کمپینها و فعالیتهای خورد و کوچک مورد استفاده قرار میگیرد.

(b) ژورنال پول نقد Cash Journal که توسط کمپینها و فعالیتهای بزرگ استفاده میگردد.

Cash Book (a)

در فعالیتهای خورد و کوچک اقتصادی که معمولاً حجم معاملات پول نقد بسیار محدود میباشد یک دفتر یا کتاب برای ثبت آن مورد استفاده قرار گرفته و تنها یک نفر میتواند داد و ستد پول نقد را ثبت این کتاب یا دفتر نماید. این دفتر به نام دفتر پول نقد Cash Book یاد میشود که معمولاً به دو قسمت عمدہ تقسیم گردیده میشود. طرف چپ دفتر که به نام دبت یاد میگردد برای ستد یا دریافت پول نقد تخصیص داده شده و طرف راست آن که به نام کریدت یاد میگردد برای داد یا تادیه پول نقد تخصیص داده شده است. زمانیکه دفتر یا کتاب پول نقد ترتیب گردید ضرورت به حساب جداگانه و یا لیجر پول نقد نمی باشد، یعنی دفتر یا کتاب پول نقد هم وظیفه ژورنال پول نقد و هم لیجر پول نقد را انجام میدهد. اشکال دفتر یا کتاب پول نقد ممکن نظریه موضوعات و تشبثات مختلف متفاوت باشد ولی باز هم سه شکل آن بیشتر معمول میباشد. (1) دفتر ساده پول

نقد، (2) دفتر پول نقد دارای دو ستون، (3) دفتر پول نقد دارای سه ستون.

۱. دفتر ساده پول نقد:

این شکل دفتر پول نقد یک شکل بسیار ساده بوده که صرف دارای یک ستون برای دریافت یا ستد پول نقد و یک ستون برای تادیه یا داد پول نقد میباشد، که توسط تشبتات کوچک مورد استفاده قرار میگیرد. شکل ذیل دفتر ساده پول نقد را نشان میدهد.

(دبت) ستد پول نقد					داد پول نقد (کریدت)				
تاریخ	نمبر رسید (بل)	توضیحات	مبلغ	مرجع	تاریخ	نمبر رسید (بل)	توضیحات	مبلغ	مرجع

میتوود ثبت داد و ستد پول در دفتر پول نقد

زمانیکه پول نقد دریافت گردد در سمت دبت دفتر پول نقد به شکل ثبت میگردد که تاریخ دریافت پول نقد در ستون «تاریخ»، نمبر رسید یا بل در ستون «نمبر بل یا رسید» و بعضی مشخصات به ارتباط دریافت پول نقد در ستون «توضیحات» دفتر ثبت میشود. بالاخره مبلغ پول نقد که دریافت گردیده است در ستون «مبلغ» به ثبت میرسد. هرگاه داد پول نقد از طرف شرکت یا کمپنی صورت گیرد، معامله آن مانند دریافت پول نقد به طرف داد پول نقد (کریدت) دفتر پول نقد ثبت میگردد.

در صورتیکه دفتر نقد در یک کمپنی مورد استفاده قرار میگیرد، ضرورت به ترتیب حساب T نقده و لیجر نقده احساس نمیگردد. دفتر نقد مانند سایر لیجرها متوازن شده (یعنی بیلانس یا باقیمانده آن دریافت شده) و به بیلانس آزمایشی انتقال میشود. تمام حسابات که به طرف دفتر نقد ثبت گردیده است به طرف کریدت حسابات (لیجرهای) مربوطه شان نیز ثبت میگردد. همچنان حسابات که به طرف کریدت دفتر نقد ثبت شده است به طرف دبت حساب مربوطه شان نیز ثبت میشود.

مثالاً داد ستد پول نقد ماه حمل سال 1390 که در شرکت افغان صورت گرفته است ذیلاً داده شده است:

- 01 حمل: پول نقد که در دست است (بیلانس باقیمانده از دوره قبلی) 15000 افغانی می باشد.
- 06 حمل: مواد خام نقداً خریداری گردیده است به مبلغ 2000 افغانی.
- 10 حمل: یک مشتری (علی) طلب شرکت را نقداً می پردازد به مبلغ 3000 افغانی.
- 18 حمل: شرکت که از مدرک قرطاسیه از احمد قرضدار بود نقداً آنرا می پردازد به مبلغ 1000 افغانی.
- 20 حمل: فروشات شرکت نقداً به مبلغ 4000 افغانی صورت گرفته است.
- 25 حمل: قرطاسیه به مبلغ 60 افغانی نقداً خریداری می کند.
- 27 حمل: معاشات نقداً تادیه می گردد به مبلغ 1000 افغانی.
- 30 حمل: تجهیزات دفتر به نقد خریداری شده است به مبلغ 2000 افغانی.

معاملات را درج دفتر نقد (Cash Book) و حسابات مربوطه شان نمائید:

دبت (D) ستاد پول نقد					داد پول نقد (كرييدت)				
تاریخ	نمبر رسید (بل)	توضیحات	مبلغ به افغانی		تاریخ	نمبر رسید (بل)	توضیحات	مبلغ به افغانی	
01 1390 حمل		بیلانس حساب موجود اول)	15000		13900 6 حمل		مواد خام	2000	
10		طلبات بالای علی	3000	18			حساب قابل تادیه احمد	1000	
20		فروشات	4000	25			خرید قرطاسیه	60	
				27			معاشات	1000	
				30			تجهیزات	2000	
				31			C/d	15940	
			22000					22000	
		بیلانس (باقیمانده) یا موجود اخیر b/d	15940						

Two- Column- Cash Book

در بسیاری موارد یک کمپنی می‌خواهد پول فروشات خویش را که به قرض انجام یافته است در زمان کوتاه بدست بیاورد، فلهذا برای اینکه مشتری خویش را وادار بسازد تا پول فروشات را هرچه زودتر تادیه کند برایش تنزیل می‌دهد. مثلاً کمپنی به یک مشتری خویش که بالایش 10000 افغانی طلب دارد، یعنی (Debtor) کمپنی می‌باشد برایش 10٪ تنزیل می‌دهد، دراین صورت مشتری مذکور مکلف به تادیه صرف 9000 افغانی (10٪ - 10000) می‌باشد. این نوع تنزیل از جمله مصارف کمپنی بوده که در دفتر نقده به طرف دبت ثبت می‌گردد. همچنان در بعضی موارد کمپنی در صورت خرید امتعه از فروشنده تنزیل بدست می‌آورد. مثلاً یک مشتری برای کمپنی خدمت را انجام داده که به اساس آن کمپنی در مقابل دریافت این خدمت مکلف به تادیه 50000 افغانی می‌باشد. مشتری که خدمت را به کمپنی انجام داده است بنام (Creditor) کمپنی نیز یاد می‌گردد. در صورتیکه مشتری مذکور برای کمپنی 20٪ تنزیل بدهد، کمپنی باید 40000 افغانی (20٪ - 50000) را برای مشتری تادیه کند. این نوع تنزیل برای کمپنی یک نوع عاید محسوب شده و در دفتر نقده آنرا به سمت کریدت ثبت می‌کند. برای ثبت تنزیل در هردو صورت یک ستون جداگانه در دفتر نقده در نظر گرفته می‌شود. یعنی یک ستون تنزیل به طرف دبت دفتر نقده که مبلغ پرداخت تنزیل از طرف کمپنی در آن درج می‌شود، و یک ستون تنزیل به طرف کریدت دفتر نقده که مبلغ تنزیل که کمپنی بدست می‌آورد در آن ثبت می‌گردد. در این صورت یک سمت دفتر نقده بر علاوه ستون که در آن پول نقد ثبت می‌شود ستون تنزیل را نیز می‌داشته باشد و به نام دفتر نقده دو ستونه یاد می‌گردد. مجموع ستون تنزیل که به طرف دبت دفتر نقده ثبت گردیده است مبلغ مجموعی تنزیل را نشان می‌دهد که کمپنی برای مشتریان خویش پرداخته است و به حساب (لیجر) مصارف تنزیل انتقال می‌گردد. همچنان مجموع ستون تنزیل که به طرف کریدت دفتر نقده ثبت گردیده است مبلغ مجموعی تنزیل را نشان می‌دهد که کمپنی آنرا بدست آورده است و به حساب (لیجر) حاصل تنزیل انتقال می‌گردد. نمونه از دفتر نقده دارای دو ستون ذیلاً داده شده است:

(دبت) سند پول نقد					داد پول نقد (کریدت)				
تاریخ	نمبر رسید (بل)	توضیحات	۱۴۰۰	مبلغ به افغانی	تاریخ	نمبر رسید (بل)	توضیحات	۱۴۰۰	مبلغ به افغانی
۱۳۹۰ ۱۰		بیلанс حساب (موجود اول)		15000	۱۳۹۰ ۶		مواد خام		2000
10		طلبات بالای علی		3000	18		حساب قابل تادیه احمد		1000
20		فروشات		4000	25		خرید قرطاسیه		60
					27		معاشات		1000
					30		تجهیزات		2000
					31		C/d		15940
				<u>22000</u>					<u>22000</u>
		بیلанс (بایانده) با موجود اختیار b/d		15940					

باید متذکر شد که ستون تنزیل در هردو طرف متوازن نگردیده ، بلکه صرف مجموع آن دریافت می شود. مثلاً معاملات تجاری در یک کمپنی قرار ذیل صورت گرفته است: موجود اول پول نقد بالغ به 15000 افغانی می باشد:

- پنجم حمل: کمپنی از یک ارسال کننده مواد خام به مبلغ 3000 افغانی قرضدار بود، فعلاً آنرا بعد از وضع 100 افغانی تنزیل نقداً تادیه می کند.
- هشتم حمل: قרטاسیه به مبلغ 4000 افغانی نقداً خریداری می گردد.
- دهم حمل: کمپنی طلب خویش را بعد از اعطای تنزیل 200 افغانی از احمد نقداً به مبلغ 9800 افغانی بدست می آورد.
- چهاردهم حمل: فروشات کمپنی به نقد به مبلغ 4000 افغانی صورت می گیرد.
- هژده هم حمل: کمپنی یک دین خویش را به مبلغ 3000 افغانی بود بعد از بدست آوردن 50 افغانی تنزیل می پردازد.
- بیست و پنجم حمل: مزد یک کارگر را نقداً به مبلغ 500 افغانی می پردازد.

- بیست و هشتم حمل: کمپنی از یک ارسال کننده مواد به مبلغ 4000 افغانی قرضدار بود، فعلاً قرض خویش را بعداز بدست آوردن 100 افغانی تنزیل نقداً می‌پردازد.

(دبت) ستد پول نقد					داد پول نقد (کریدت)				
تاریخ	توضیحات	مبلغ صرف تنزیل	مبلغ به افغانی	تاریخ	توضیحات	مبلغ حاصل تنزیل	مبلغ به افغانی		
حمل 01	موجود اول		15000	05 حمل	ارسال کننده مواد خام	100	2900		
حمل 10	احمد	200	8800	08 حمل	خرید قرطاسیه		4000		
حمل 14	فروشات		0 40	18 حمل	تادیه دین	50	2950		
				25 حمل	مزد کارگر		500		
				28 حمل	ارسال کننده مواد	100	3900		
				31 حمل	بیلانس اخیر c/d		14550		
		200	28800			250	28800		

دفتر نقده دارای سه ستون Three- Column- Cash Book

دفتر نقده دارای سه ستون حاوی ستون نقد، تنزیل نقده و یک ستون حساب بانکی می‌باشد. اکثر کمپنی‌ها وجوده قابل ملاحظه خویش را در بانک (درحساب جاری) نگهداری نموده و در انجام معاملات تجاری خویش در موقع مختلف از آن استفاده می‌نماید. حساب پول نقد کمپنی با پول که در حساب بانکی کمپنی وجود دارد متفاوت می‌باشد، از اینرو داشتن یک ستون جداگانه برای حساب بانکی در دفتر نقده عاری از اهمیت نمی‌باشد. در حساب بانکی مقدار پول که از بانک برداشت می‌شود و پولیکه در آن به امانت گذاشته می‌شود ثبت می‌گردد. نمونه از دفتر(کتاب) نقده دارای سه ستون ذیلاً داده شده است:

داد پول نقد (کریدت)							(دبت) ستد پول نقد						
نقد به افغانی	حساب بانکی به افغانی	مبلغ حاصل تنزيل	مبلغ تنزيل	حساب بانکی	مبلغ افغانی به	مبلغ افغانی	مصرف تنزيل	مبلغ افغانی	حساب بانکی	نقد به افغانی	نقد به افغانی	نقد به افغانی	نقد به افغانی

ستون حاصل تنزيل و مصارف تنزيل صرف جمع شده و متوازن نمي گردد، در حال يكه ستون پول نقد و ستون حساب بانکي هردو متوازن مي گردد. بعضی اوقات امکان دارد که کمپنی بيشتر از آنچه که در حساب جاري در بانک دارد برداشت نماید، که به نام اضافه برداشت (Overdraft) ياد مي شود. در صورت اضافه برداشت ستون کريedit حساب بانکي نظر به ستون دبت آن بزرگتر مي باشد، که تفاوت آن (بیلانس C/d) به طرف ديت درج مي گردد. اما در حالت نورمال پول به امامت گذاشته شده در حساب بانکي نظر به پول برداشت شده از آن بيشتر مي باشد، که در اين صورت حساب بانکي مانند حساب پول نقد متوازن گردیده و بیلانس آن به ستون کريedit آن درج مي شود.

مثال: معاملات تجارتی ذيل را در دفتر نقد سه ستونه درج نمائيد: در - ابتدا دريافت چك منحيث پول نقد معامله مي گردد.

- اول حمل: موجود اول پول نقد در کمپنی بالغ به 20000 افغانی مي باشد.
- چهارم حمل: سبلغ 19000 افغانی نقداً به حساب بانکي کمپنی انتقال مي گردد.
- هشتم حمل: از شركت افغان يك چك به ارزش 600 افغانی دريافت مي كند.
- دهم حمل: چك شركت افغان را کمپنی به بانک تحويل ميدارد. پانزده هم حمل: کمپنی حساب قابل تاديه خويش را از مدرک تهييه مواد که بالغ به 330 افغانی مي گردید بعد از دريافت 20 افغانی تنزيل ذريعه چك مي پردازد، يعني صرف 310 افغانی را مي پردازد (330 - 20).

(دبت) ستد پول نقد					داد پول نقد (کریدت)				
نقد به اذایانی	حساب بانکی	به افغانی	نقد	تغییر	مبلغ حاصل تنزيل	مبلغ حاصل تنزيل	تغییر	حساب بانکی	نقد به اذایانی
19000	600				1000			19290	20600.
					310				19600
					20				20
موجود اول	به حساب بانک	به نقد از حساب شرکت افغان	به حساب بانکی	حمل 01	20000	10 حمل 15	حمل 10	از حساب بانکی، 20 افغانی تنزيل	بیلانس C/d
5 حمل 08					19000	600			
10 حمل					19600	20600			
اول پدر	بیلانس b/d				19290	1000			

زمانیکه پول نقد به حساب بانکی انتقال می‌یابد، معامله به طرف دبت حساب بانکی (افزایش بیلانس حساب بانکی) و به طرف کریدت حساب پول نقد (کاهش بیلانس پول نقد) ثبت می‌گردد. در صورت دریافت چک از مشتری، حساب پول نقد دبت و حساب طلبات مربوطه کریدت می‌گردد، و در صورت به وديعه گذاشتن یا سپردن چک به بانک، حساب بانکی کمپنی دبت و حساب پول نقد کریدت می‌شود.

مثال: معاملات ذیل در ماه سرطان ۱۳۹۱ در یک کمپنی صورت گرفته است که باید در دفتر پول نقد سه ستونه به ثبت برسد.

اول سرطان - مبلغ 50000 افغانی توسط مالک کمپنی نقداً برای آغاز فعالیت به کمپنی آوردہ شد.

دوم سرطان - یک حساب بانکی افتتاح نموده و مبلغ 15000 افغانی را نقداً به آن انتقال می‌دهد.

چهارم سرطان - به ارزش 1000 افغانی مواد خام به نقد خریداری نمود.

ششم سرطان - قرض احمد بالای کمپنی از مدرک تهیه خرید 1000 افغانی بود، ذریعه چک تادیه گردید.

نهم سرطان - پول نقد از بانک به خاطر استفاده دفتر برداشت می‌گردد به مبلغ 800 افغانی.

دوازده هم سرطان - فرنیچر توسط چک (از طریق حساب بانکی) به مبلغ 4000 افغانی خریداری گردید.

چهارده هم سرطان - سرور ذریعه چک مبلغ 2000 افغانی را می‌پردازد، چک به حساب بانکی کمپنی سپرده می‌شود.

پانزدهم سرطان - فروشات کمپنی به مبلغ 1400 افغانی می‌باشد، به نقد 200 افغانی، به حساب بانکی 1200 افغانی.

هفدهم هم سرطان - قاهر به مبلغ 500 افغانی قرض کمپنی را ذریعه چک به کمپنی می‌پردازد.

هشده هم سرطان - چک قاهر به حساب بانکی کمپنی سپرده می‌شود.

بیستم سرطان - برای حاجی عارف توسط چک مبلغ 1450 افغانی تادیه می‌گردد.

بیست و سوم سرطان - کرایه دفتر ذریعه چک به مبلغ 300 افغانی تادیه می‌گردد.

بیست و پنجم سرطان - بانک به کمپنی راپور برگشت بل قاهر را می‌دهد.

بیست و هشتم سرطان - مالک کمپنی نقداً مبلغ 120 افغانی را برای مصرف شخصی خویش برداشت مینماید.

بیست و نهم سرطان - معاشات به مبلغ 500 افغانی تادیه می‌شود.

سی و یکم سرطان - نقداً مبلغ 1485 افغانی به حساب بانکی انتفال می‌گردد.

معاملات فوق ذیلاً در دفتر پول نقد دارای سه ستون ثبت گردیده است:

.....

دفتر پول نقد دارای سه سترن

دفتر پول نقد برای تادیات کوچک Petty Cash Book

در فعالیت‌های اقتصادی اکثراً در موارد مختلف از مبالغ بسیار کوچک پول نقد استفاده صورت می‌گیرد، مانند تادیات برای تلگرام، پاکت‌های خط، کرایه تکسی، چای برای دفتر، بعضی منسوجات و غیره. اگر این مبالغ کوچک پول در دفتر نقده ثبت گردد مبالغ بسیار زیاد وارد دفتر نقده شده که کار محاسب و خزانه دار را مغلق می‌سازد. از طرف دیگر این تادیات باید فوری صورت گیرد، از این رو اکثر کمپنی‌ها و تشبثات یک خزانه دار جداگانه را برای انجام معاملات چنین مبالغ کوچک تعیین نموده تا تمام ارقام مبالغ کوچک پول را در دفتر علیحده که به نام دفتر مبالغ کوچک پول نقد (Petty Cash Book) یاد می‌گردد ثبت نماید.

سیستم تخصیصه ثابت وجوده مبالغ کوچک:

خزانه دار که برای ثبت مصرف مبالغ کوچک پول نقد استخدام شده یک مبلغ مجموعی پول نقد را در شروع دوره منحیث وجوده نقده برای مصارف آنی و فوری دریافت می‌نماید. مثلاً مبلغ 1000 افغانی از حساب بانکی کمپنی به بکس مبالغ کوچک انتقال می‌گردد که معامله آن طور ذیل در ذورنال به ثبت می‌رسد:

تاریخ	توضیحات	مرجع	دبیت	کردیدت
1390/01/1	مبالغ کوچک پول نقد Petty Cash		1000	
	حساب بانکی Bank Account			1000
	مبلغ 1000 افغانی برای مصارف کوچک دفتر به بکس مبالغ کوچک از حساب بانکی برداشت گردید			

خزانه دار متذکره در جریان دوره این مبلغ پول را در موارد مختلف به مصرف می‌رساند و در اخیر دوره کمپنی دوباره مبلغ را که توسط تحويلدار (خزانه دار) به مصرف رسیده است به بکس مبالغ کوچک پول نقد می‌پردازد. فلهذا بیلانس(باقیمانده) پول نقد در اخیر دوره نزد خزانه دار همیشه معادل بیلانس شروع دوره (موجود اول پول) می‌باشد. این روش به نام «سیستم تخصیصه ثابت وجوده مبالغ کوچک» یاد می‌گردد. برای وجوده مبالغ کوچک پروسه ذیل ثبت صورت می‌گیرد:

- یک مبلغ ثابت پول برای مصارف جاری و معمول یک دوره (یک ماه) در نظر گرفته شده و برای محاسب که برای ثبت همین وجهه کوچک استخدام شده سپرده می‌شود.
- پول که ذریعه چک از بانک به خاطر مصارف جاری و فوری برداشت می‌گردد در ژورنال پرداخت پرل نقد (Cash Payment Journal) در ستون متفرقه ثبت می‌شود.
- مصارف جاری که ذریعه پول خورد صورت می‌گیرد در دفتر مبالغ کوچک در ستونهای که برای مصارف معمول کمپنی در نظر گرفته می‌شود ثبت می‌گردد.
- در اخیر دوره (ماه) مبالغ به مصرف رسیده جمع شده و تفاوت دفتر پول نقد دریافت می‌گردد و دوباره مبلغ ثابت متوازن ساخته شده و به مصارف فوری دوره آینده آماده می‌شود.

معاملات ذیل را در دفتر مبالغ کوچک ثبت نمائید:

اول حمل: موجود اول پول نقد نزد تحویلدار مبالغ کوچک بالغ به 1000 افغانی می‌باشد.

دوم حمل: پرداخت کرایه برای انتقال اموال (کرایه کراچی یا امثال این) بالغ به 10 افغانی.

سوم حمل: پرداخت کرایه تکسی به مبلغ 25 افغانی.

چهارم حمل: مصارف پست و تلگرام تادیه گردید به مبلغ 50 افغانی.

پنجم حمل: قرطاسیه به مبلغ 40 افغانی خریده شد.

ششم حمل: مصارف متفرقه به مبلغ 90 افغانی.

دفتر مبالغ پول خورد

ردیف	تاریخ	سال	مشخصات	مبلغ	کرایه انتقال اموال (نهیه به مقدار کم داخل شهر)	کل	مبلغ میراث	مبلغ نقد
1000	حمل 01	1	موجود اول				-	-
	حمل 02	2	کرایه انتقال	10	10	-	-	-
	حمل 03	3	کرایه تکسی	25	-	25	-	5
	حمل 04	4	صرف پست	50	-	-	0	-
	حمل 05	5	قرطا سیه	40	-	-	-	-
	حمل 06	6	صرف متفرقه	90	-	-	-	90
1000	حمل 31		C/d تفاوت	215 785	10	25	40	50 90
785 215	01 ثور		b / d بیانس از نقد					

مزایای دفتر مبالغ کوچک پول نقد:

عمده ترین مزایای دفتر مبالغ کوچک پول نقد چهار موارد ذیل است:

- صرف جویی وقت: محاسب برای ثبت معاملات عمده و اساسی به وقت ضرورت دارد.
- صرفه جویی در کار: کار ثبت دفتر نقد به ارتباط معاملات عمده کوتاه و آسانتر میگردد.
- امکان کنترول مبالغ کوچک پول نقد به صورت بهتر.
- سهولت در ترتیب مبالغ لیجر.

بیلانس حساب بانکی

در صورت استفاده از دفتر پول نقد، یک ستون جداگانه برای حساب بانکی کمپنی در نظر گرفته شده است. بیلانس که در این ستون سنجش می‌گردد بیلانس حساب بانکی کمپنی را که نشان دهنده پول کمپنی در بانک است ارایه می‌کند. در صورت که کمپنی در بانک پول داشته باشد بیلانس به طرف دبت حساب بانکی و در صورتیکه کمپنی اضافه برداشت داشته باشد بیلانس به طرف کریدت حساب بانکی ثبت میگردد. در صورت استفاده از ژورنال تادیه پول نقد و ژورنال دریافت پول نقد، تمام مبالغ به لیجر بانک انتقال داده شده و بیلانس را که لیجر بانک نشان می‌دهد عبارت از پول است که کمپنی آنرا در بانک دارد.

بانک مربوطه کمپنی معمولاً راجع به تمام معاملات که کمپنی آنرا از طریق حساب بانکی خویش انجام یافته است معلومات ارایه میکند. این ارایه معلومات معمولاً به دو شکل ذیل صورت می‌گیرد:

الف - کاپی حساب بانکی کمپنی Pass Book

کاپی حساب بانکی معمولاً توسط بانک برای مشتری (شخص یا ارگانیکه در بانک حساب افتتاح می‌نماید) ترتیب می‌گردد. این حساب تقریباً کاپی از حساب بانکی کمپنی یا مشتری بوده که بانک برای معلومات مشتری خویش آنرا تهیه می‌نماید. وظیفه مشتری است که همیشه از کاپی حساب بانکی خویش که بانک برایش تهیه نموده و همچنان حساب بانکی داخل کمپنی نظارت نموده و در صورت اشتباه؛ بانک مربوطه را در جریان قرار دهد. تمام مبالغ پول نقد و چک‌های که مشتری آنرا به بانک می‌سپارد در این کاپی حساب بانکی کریدت شده و تمام مبالغ که از حساب بانکی برداشت می‌شود در آن دبت میگردد. اگریک مشتری پول و چک‌های بیشتر به حساب بانکی خویش نظر به برداشت پول از حساب بانکی تادیه نموده باشد، کاپی حساب بانکی مشتری مذکور که بانک آنرا تهیه نموده است بیلانس کریدت را نشان میدهد. بر عکس اگر همین مشتری پول بیشتر از آنچه که به بانک سپرده است برداشت نموده باشد (در صورت اضافه برداشت) کاپی حساب بانکی آن بیلانس دبت را نشان می‌دهد.

ب - صورت حساب بانکی (آویز)

بانک دوره به دوره نتیجه تغیرات حساب بانکی کمپنی را به کمپنی ذریعه صورت حساب بانکی می‌فرستد. این صورت حساب در ابتدا بیلانس شروع دوره را نشان داده، بعداً مقدار

پول و یا چک که به بانک سپرده شده بالای آن علاوه گردیده، و مقدار پول که توسط کمپنی برداشت شده است از آن وضع می‌شود. علاوه ازاین تکتانه بانک، کمیشن بانک و سود که در صورت اضافه برداشت از کمپنی اخذ می‌گردد نیز از آن وضع می‌گردد. باخره اگر کمپنی در بانک پول داشته باشد بیلانس یا باقیمانده به طرف کریدت صورت حساب بانکی و اگر پول بیشتر را برداشت نموده باشد باقیمانده به طرف دبت صورت حساب بانکی منحیث اضافه برداشت ثبت می‌گردد.

صورت حساب تطبیق وتلفیق حساب کمپنی در بانک با حساب بانکی کمپنی در دفتر پول نقد **:Bank Reconciliation**

طوریکه متذکر شدیم دفتر پول نقد (دارای سه ستون) دارای یک ستون برای حساب بانکی کمپنی می‌باشد، که در آن تمام معاملات که از طریق حساب بانکی کمپنی انجام می‌شود ثبت می‌گردد. از طرف دیگر حساب بانکی کمپنی در بانک نیز معاملات را نشان می‌دهد که کمپنی مذکور از طریق حساب بانکی خویش انجام داده است. از آنجائیکه هردو حساب مربوط یک شخص و یا یک کمپنی است و یک گروپ مشخص از معاملات در هر دو آنها درج می‌گردد، فلهذا هردو حساب باید بیلانس (باقیمانده) مساوی را در یک دوره نشان دهند. بدین معنی که بیلانس حساب بانکی در بانک باید با بیلانس حساب بانکی دفتر پول نقد کمپنی مطابقت داشته باشد. در بعضی اوقات ممکن که این هردو حساب بیلانس‌های متفاوت داشته باشند، لذا باید آنها را بررسی نموده و ذریعه یک حساب که بنام (صورت حساب تطبیق وتلفیق حسابات بانکی) یاد می‌گردد باهم متعادل و برابر ساخت. صورت حساب تطبیق وتلفیق حساب بانکی عبارت از حساب است که تفاوت و عدم سازگاری میان حساب بانکی کمپنی در دفتر پول نقد و حساب بانک کمپنی در بانک را نشان داده و برای مطابقت و تلفیق آنها از طرف کمپنی ترتیب می‌گردد.

علل تفاوت و عدم سازگاری هر دو حساب فوق:

در یک کمپنی زمانیکه به ارتباط بانک معامله صورت می‌گیرد باید در هردو حساب (حساب بانکی دفتر پول نقد و حساب بانکی کمپنی در بانک) ثبت گردد. لیکن بعضی اوقات امکان دارد معامله در یکی از این حسابات به ثبت رسیده و همزمان در دیگر آن ثبت نشود. این عدم ثبت همزمان در دو حساب باعث بروز تفاوت و عدم سازگاری میان آنها می‌شود. دلایل عدم سازگاری و مطابقت هردو حساب ذیلاً واضح شده است:

حساب جاری بانک	دفتر پول نقد (دارای سه ستون)	دلایل	
ثبت صورت نمی گیرد ، الى زمانیکه چک بخاطر دریافت پول به بانک پیشکش نه شود. (بیلانس تغیر نمی کند)	ثبت گردیده است (بیلانس کاهش میابد)	چکها از طرف کمپنی صادر شده ، لیکن تا هنوز به بانک جهت دریافت پول ارایه نشده است.	1
ثبت صورت نمی گیرد ، الى زمانیکه تصفیه چکها صورت نه گرفته است. (بیلانس تغیر نمی نماید)	ثبت صورت گرفته است. (بیلانس افزایش میابد)	چکهای که از طرف مشتریان به کمپنی داد شده بود به بانک سپرده شده ، لیکن بانک این چکها را تصفیه نه کرده است.	2
ثبت صورت گرفته است. (بیلانس حساب افزایش مینماید)	ثبت صورت نه گرفته است، زیراکه حساب بانکی از طرف کمپنی چک نه شده است. (بیلانس حساب تغیر نمی نماید)	تکنامه یا سود از طرف بانک متظور گردیده است.	3
ثبت صورت گرفته است. (بیلانس حساب کاهش مینماید)	ثبت صورت نه گرفته است، زیراکه حساب بانکی از طرف کمپنی چک نه شده است. (بیلانس حساب تغیر نمی نماید)	ریح و مصارف از طرف بانک چارج شده است.	4
(بیلانس حساب افزایش مینماید)	ثبت صورت نه گرفته ، زیراکه حساب بانکی کمپنی در بانک توسط کمپنی چک نه شده است. (بیلانس تغیر نمی نماید)	ریح و مفاد توسط بانک جمع آوری شده است.	5
(بیلانس حساب افزایش نموده است)	ثبت صورت نه گرفته است ، زیراکه حساب بانکی کمپنی در بانک از طرف کمپنی چک نه شده است. (بیلانس حساب تغیر نمی نماید)	تادیه مستقیم توسط بانک صورت گرفته است.	6

7	تادیه مستقیم توسط مشتری به حساب بانک کمپنی صورت گرفته است.	ثبت صورت نه گرفته است، زیرا که حساب بانکی کمپنی در بانک از طرف کمپنی چک نه شده است. (بیلانس حساب تغیر نمی نماید)	ثبت صورت نه گرفته است، زیرا که حساب بانکی کمپنی در بانک توسط کمپنی چک نه شده است. (بیلانس حساب تغیر نمی نماید)	ثابت صورت نه گرفته است، زیرا که حساب بانکی کمپنی در بانک توسط کمپنی چک نه شده است. (بیلانس حساب تغیر نمی نماید)
8	برگشت صورت حساب (بل) که توسط بانک تنزيل داده شده بود.	ثبت صورت نه گرفته است، زیرا که حساب بانکی کمپنی در بانک توسط کمپنی چک نه شده است. (بیلانس حساب تغیر نمی نماید)	ثبت صورت نه گرفته است، زیرا که حساب بانکی کمپنی در بانک توسط کمپنی چک نه شده است. (بیلانس حساب تغیر نمی نماید)	ثبت صورت نه گرفته است، زیرا که حساب بانکی کمپنی در بانک توسط کمپنی چک نه شده است. (بیلانس حساب تغیر نمی نماید)
9	صورت حسابات (بل ها) که توسط بانک به نماینده گی از کمپنی (مشتری) جمع آوری شده است.	ثبت صورت نه گرفته است، زیرا که حساب بانکی کمپنی در بانک توسط کمپنی چک نه شده است. (بیلانس حساب تغیر نمی نماید)	ثبت صورت نه گرفته است، زیرا که حساب بانکی کمپنی در بانک توسط کمپنی چک نه شده است. (بیلانس حساب تغیر نمی نماید)	ثبت صورت نه گرفته است، زیرا که حساب بانکی کمپنی در بانک توسط کمپنی چک نه شده است. (بیلانس حساب تغیر نمی نماید)
10	اشتباهات در دفتر پول نقد کمپنی و یا در حساب جاری بانک صورت گرفته است.			

ضرورت و اهمیت صورت حساب تطبیق و تلفیق حساب بانکی:

- ذریعه صورت حساب تطبیقی بانکی اشتباهات که در دفتر پول نقد و یادرا حساب بانکی کمپنی در بانک صورت گرفته است تشخیص می گردد.
- صورت حساب تطبیقی بانکی تغافل و کوتاهی را که در تصفیه چک ها صورت می گیرد نشان می دهد.
- بعضی اوقات ممکن تحویلدار پول تمایل به فریب دادن داشته باشد، که در اینصورت معامله را صرف در دفتر پول نقد کمپنی ثبت نموده (پول نقد را از دفتر پول نقد کمپنی کشیده است) لیکن آنرا به بانک نسپرده است.

این نوع فریب کاری و جعل کاری توسط پرسونل بانک و یا کمپنی با استفاده از ملاحظه صورت حساب تطبیقی بانکی کشف شده میتواند. بنابرآن صورت حساب تطبیقی بانکی از طرف کمپنی منحیث یک وسیله یا تخنیک کنترول استفاده میگردد.

روند ترتیب صورت حساب تطبیقی بانکی:

صورت حساب تلفیقی و تطبیقی بانکی به منظور معادل ساختن یا تلفیق بیلانس حسابات دفتر نقد و حساب بانکی کمپنی در بانک ترتیب میگردد. بنابرآن پروسه ترتیب این صورت حساب از اصلاح و تصحیح بیلانس یک حساب آغاز یافته و بالاخره به بیلانس حساب دومی میانجامد و در اخیر بیلانس‌های هر دو حساب معادل ساخته میشود. شکل ذیل پروسه اصلاحات را نشان می‌دهد:

بیلانس حساب بانکی در دفتر پول نقد:

جمع:

- چک‌های که صادر شده، لیکن تا فعلاً به بانک جهت دریافت پول سپرده نشده است.

ربح که از طرف بانک منظور گردیده است.

ربح و مفاد که ذریعه بانک جمع آوری شده است.

تادیه مستقیم مشتری به حساب بانکی

- صورت حسابها (بل‌ها) که از طرف بانک به نمایندگی از شرکت جمع آوری شده است.

منفی:

- چک‌های که به بانک سپرده شده، اما مبالغ آن از طرف بانک جمع آوری نگردیده است.

ربح و مصارف که از طرف بانک چارج شده است.

تادیه مستقیم توسط بانک.

- رد کردن صورت حساب (بل) توسط شخصیکه که مکلف به تادیه آن بود، همچنان قبل از در حساب بانک معامله شده بود.
- = بیلانس حساب جاری در بانک

مثال اول:- از ارقام داده شده ذیل صورت حساب تطبیقی بانکی را برای 31 حمل 1391 ترتیب نمائید:

- بیلانس حساب بانکی در دفتر پول نقد بالغ به 180000 افغانی می باشد.
- چک به مبلغ 1300 افغانی به اسدالله صادر شده ، لیکن این چک برای بانک به خاطر تادیه پول سپرده نشده است.
- چک به مبلغ 1800 افغانی به بانک سپرده شده، لیکن از طرف بانک ثبت کریدت نشده است.
- به مبلغ 2500 افغانی سود توسط بانک تادیه گردیده است.
- به مبلغ 500 افغانی سود از طرف بانک چارج شده است.

حل مثال:

مبالغ	توضیحات
Dr. 18000 2500 -500	بیلانس حساب بانکی در دفتر پول نقد جمع: سود که توسط بانک به مبالغ سپرده شده تادیه گردیده است . منفی : سود که توسط بانک چارج شده است.
Dr. 20000	بیلانس تعدیل شده دبت:
Cr. 19500 1800 -1300	بیلانس حساب بانکی در بانک جمع: مبلغ چک که به بانک سپرده شده، لیکن توسط بانک تصفیه نگردیده است. منفی: چک که صادر شده لیکن به بانک به خاطر تادیه برده نشده است
Cr. 20000	بیلانس حساب جاری در بانک:

مثال دوم:- ارقام ذیل به ارتباط حسابات شرکت سهامی افغان در 31 ثور سال 1391 داده شده است:

- بیلانس حساب بانکی شرکت در دفتر پول نقد شرکت بالغ به 6000 افغانی می‌باشد.
- چکهای که از طرف شرکت به مشتریان صادر شده، لیکن از طرف مشتریان به بانک جهت حصول پول برده نشده اند، بالغ به 1500 افغانی می‌باشد.
- چکهای که از طرف مشتریان به شرکت مواصلت نموده و به حساب بانکی شرکت انتفال داده شده، لیکن از طرف بانک در حساب شرکت کریدت نه گردیده است؛ بالغ به 2400 افغانی می‌باشد.
- تکتانه بانک که در حساب بانکی شرکت نشان داده شده است بالغ به 85 افغانی می‌باشد.
- ربح بالای اضافه برداشت Overdraft شرکت از طرف بانک به مبلغ 215 افغانی می‌باشد.
- مبالغ که توسط مشتریان مستقیماً به حساب بانکی شرکت تادیه گردیده، لیکن توسط شرکت در ستون حساب بانکی دفتر پول نقد ثبت نه گردیده است، بالغ به 480 افغانی می‌باشد.
- یک چک به مبلغ 235 افغانی که به بانک سپرده شده بود برگشت نموده (یعنی از طرف بانک مورد قبول قرار نه گرفته است)، لیکن این مبلغ در ستون حساب بانکی دفتر پول نقد شرکت ثبت نگردیده است.
- چک که توسط شرکت در شام روز 31 ثور به بانک سپرده شده، لیکن توسط بانک در حساب شرکت ثبت (کریدت) نگردیده است.
- بیلانس حساب بانکی شرکت در بانک بالغ به 4175 افغانی می‌باشد. با درنظرداشت معلومات فوق صورت حساب تلفیقی بانک را ترتیب نموده و بیلانس تعديل شده یا اصلاح شده بانک را دریابید:

Dr. 6000	الف) بیلانس حساب بانکی در دفتر پول نقد شرکت
Dr. 480	جمع : مبلغ که مستقیماً توسط مشتریان به حساب بانکی شرکت سپرده شده است
85 215 235	منفی: - تکتانه بانک - ربح بالای اضافه برداشت شرکت - چک برگشت شده
Dr. 5945	بیلانس تعدیل شده یا اصلاح شده
Cr. 4175	بیلانس حساب بانکی شرکت در بانک
2400	جمع : چکهای که به بانک سپرده شده لیکن در حساب شرکت کریدت نشده است
780	چک شام روز 31 ثور ناووت به بانک سپرده شده که در حساب شرکت کریدت نگردیده است.
7445	
1500	منفی : چک که از طرف شرکت صادر شده لیکن به بانک جهت حصول پول برده نشده است.
Cr. 5945	بیلانس تعدیل شده یا اصلاح شده

تمرینات فصل پنجم

سوال اول: صورت حساب بانکی یک کمپنی در اخیر ماه عقرب سال 1391 بیلانس به مبلغ 5000 افغانی را نشان می‌دهد. در حالیکه بیلانس ستون حساب بانکی در دفتر پول نقد در همین تاریخ بالغ به 3850 افغانی می‌باشد. بعد از مقایسه هر دو حساب معلومات ذیل سبب عدم تساوی هردو حساب گردیده است:

- مبلغ 400 افغانی که به تاریخ 31 عقرب به بانک سپرده شده در صورت حساب بانکی (آویز) ثبت نمی‌باشد.

- چک‌های که از طرف کمپنی صادر شده، لیکن جهت حصول به بانک سپرده نشده است بالغ به 900 افغانی می‌باشد.

- بانک مبلغ 600 افغانی طلبات دارای سند شرکت را جمع آوری نموده است.

- بانک مبلغ چک سپرده شده را که بالغ به 240 افغانی بود در حساب کمپنی به مبلغ 220 افغانی کریدت نموده است.

- کمیشن جمع آوری طلبات دارای سند شرکت توسط بانک بالغ به 50 افغانی می‌باشد.

- بانک چک صادر شده کمپنی را که بالغ به 860 افغانی می‌شود اجرا نموده (یعنی چک مذکور برای حصول پول به بانک سپرده شده است) ولی در حساب کمپنی صرف 820 افغانی دبت شده است.

- مبلغ که توسط کمپنی به بانک سپرده شده عبارت از 320 افغانی می‌باشد، لیکن کمپنی آنرا در ستون حساب بانکی دفتر پول نقد 300 افغانی ثبت نموده است.

- چک که کمپنی برای خرید قרטاسیه صادر نموده بود بالغ به 550 افغانی بوده، ولی کمپنی آنرا در حساب بانکی دفتر پول نقد خوش 500 افغانی ثبت نموده است.

با در نظرداشت بیلانس حساب بانکی در بانک و حساب بانکی دفتر پول نقد کمپنی و معلومات فوق صورت حساب تطبیقی حساب بانکی را برای کمپنی مذکور ترتیب نمائید.

سوال دوم:- بیلانس حساب بانکی یک کمپنی در دفتر پول نقد در اخیر حمل 1391 بالغ به 4200 افغانی بوده، در حالیکه در همین تاریخ بیلانس که در صورت حساب بانکی کمپنی مذکو توسط بانک برایش تهیه شده مبلغ 5600 افغانی را نشان می‌دهد. علل عدم تساوی هردو حساب شامل موارد ذیل می‌باشد:

- به تاریخ 31 حمل کمپنی مبلغ 1200 افغانی را به حساب بانکی خویش انتقال داده که در صورت حساب بانکی تذکر نیافته است.
- کمیشن بانکی به مبلغ 50 افغانی بالای کمپنی چارج شده است.
- چکهای صادر شده کمپنی برای حصول پول به بانک سپرده نشده است.
- جمع آوری طلبات دارای سند کمپنی توسط بانک به مبلغ 405 افغانی بوده که بانک از آن 5 افغانی کمیشن اخذ نموده است.

به اساس معلومات فوق صورت حساب تطبیقی بانک را به دو شکل ذیل ترتیب نمائید.

الف) آغاز تصحیح از بیلانس حساب بانکی دفتر پول نقد.

ب) آغاز تصحیح از بیلانس حساب بانکی کمپنی در بانک.

منابع و مأخذ:

- 1. Deines, Ainsworth. , Plumlee. & Larson (2000): *Introduction to Accounting.* Printed by Von Hoffmann Press Inc. Second Edition, ISBN: 0-07-03067-1.
2. Dirrigle, Hans. Professor of Financial and Management Accounting at Ruhr University, Bochum-Germany (2004): *Financial And Management Accounting.* Ruhr University Bochum- Germany.

مترجم: پوهیالی ذبیح اللہ مدثر استاد پوهنخی اقتصاد پوهنتون کابل
3. Edmonds, Thomas P. university of Alabama-Birmingham, Mcnair, France M. university of Mississippi State, Old, Edward E. university of Virigina: *Financial Accounting: Concepts.* McGraw-Hill Von Hoffmann Inc. Third Edition. ISBN: 0-07-229903-7
4. Garrison, Ray H. professor of Brigham Young university. , Noreen, Eric W. university of Washington (1997): *Management Accounting.* Printed by Von Hoffmann press Inc. Eight Edition, ISBN: 0-256-16917-9 USA.
5. Kaplan Publishing (2010): *Recording Financial Transactions, Paper – one.* Kaplan Publishing UK Unit 2 The business Centre Molly Millas Lane Wokingham RG41 2QZ. www.kaplanconnect.com . ISBN 978-0-8573-074-2
6. Hoyle, Joe B. , Schaefer, Thomas F. & Doupnik, Timothy S. (2001): *Advanced Accounting.* Printed by Von Hoffmann press Inc.Sixth Edition. ISBN: 0-072-32116-4
7. Malik, Gul Amir (2009): *Financial Accounting, Part-1.* Naveed Alam Publication, Lahore Pakistan.
8. Meigs, William, Haka & Bettner (2001): *Financial Accounting.* Published by Shelstand, Jeffrey J. ISBN: 0-07-118055-9. Tenth Edition.

9. Porter, Gary A. & Norton, Curtis L. (1996) *Financial Accounting: the impact of Decision making*. The Dryden press Harcourt Brace Collage, USA. ISBN: 0-03-018204-2
10. Spiceland, David J. university of Memphis, Sepe, James F. university of Santa clara & Tomassini, Lawrence A. university of Ohio state (2001): *Intermediate Accounting*. McGraw-Hill Von Hoffmann Inc. Second Edition.
11. Smith, King Lembke (2002): *Financial Accounting: A decision making approach*. Printed by Von Hoffmann press Inc. ISBN: 0-471-32823-5 USA
12. William, Jan R. , Haka, Susan F. & Better, Mark S. (2000): *Financial Accounting*. Boston Burr Ridge, IL NewYork- USA
13. Warren, Carl S. , Reeve, James M. & Fess, Philip E. (2002): *Financial and Managerial Accounting*. Prented by Quebecor World. Seventh Edition, ISBN: 0-324-02540-8

ضمایم

Classification of Accounts

طبقه بندی یا تصنیف حسابات

شماره	نام حسابات	طبقه بندی حسابات (کنگوری مربوطه)	بیلانس نورمال	صورت حساب مالی مربوطه
1	Accounts Payable حساب قابل تادیه	Current Liability دیون جاری	Credit کریدت	Balance sheet بیلانس شیت
2	Accounts receivable طلبات	Current Asset دارایی جاری	Debit دبت	Balance sheet بیلانس شیت
3	Accumulated Depreciation فرساش جمع شده	Fixed Asset دارایی ثابت	Credit کریدت	Balance sheet بیلانس شیت
4	Accumulated Depletion کاهش ارزش جمع شده ذخاییر زیرزمینی	Fixed Asset دارایی ثابت	Credit کریدت	Balance sheet بیلانس شیت
5	Advertising Expense مصارف اشتهرارات	Operating Expense مصارف عملیاتی	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
6	Allowance for Doubtful Accounts تخصیصه طلبات مشکوک	Current Asset دارایی جاری	Credit کریدت	Balance sheet بیلانس شیت
7	Amortization Expense کاهش ارزش دارایی های غیر مادی	Operating Expense مصارف عملیاتی	Debit دبت	Balance sheet بیلانس شیت
8	Bonds Payable اسناد قرضه قابل تادیه	Long-term Liability دیون طویل المدت	Credit کریدت	Balance sheet بیلانس شیت
9	Building تعمیر	Fixed Asset دارایی ثابت	Debit دبت	Balance sheet بیلانس شیت
10	Capital Stock اسهام	Stockholder's Equity سرمایه سهامداران	Credit کریدت	Balance sheet بیلانس شیت
11	Cash پول نقد	Current Asset دارایی جاری	Debit دبت	Balance sheet بیلانس شیت
12	Cash Dividends	Stockholder's Equity سرمایه سهامداران	Debit	Retained Earnings Statement

	توزيع مفاد به شکل نقد		دبت	حساب مفاد توزیع ناشده
13	Cash Dividends Payable مفاد نقد ه قابل تادیه	Current Liability قروض یا دیون جاری	Credit کریدت	Balance sheet بیلانس شیت
14	Common Stock اسهام عادی	Stockholder's Equity سرمایه سهامداران	Credit کریدت	Balance sheet بیلانس شیت
15	Cost of Goods Sold مصارف اجناس فروخته شده	Cost of Goods Sold مصارف اجناس فروخته شده	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
16	Deferred Income Tax Payable مالیه به تعویق انداخته شده قابل تادیه	Current Liability قروض جاری	Credit کریدت	Balance بیلانس شیت
17	Depletion Expense مصارف استخراج	Operating Expense مصارف عملیاتی	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
18	Discount on Bonds Payable تنزیل اسناد قرضه قابل تادیه	Long-term Liability دیون طولی المدت	Debit دبت	Balance sheet بیلانس شیت
19	Dividend Revenue عوايد از مدرک توزیع مفاد اسهام	Other Income سایر در آمد (مفاد)	Credit کریدت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
20	Dividends توزيع مفاد	Stockholder's Equity سرمایه سهامداران	Debit دبت	Retained Earnings Statement حساب مفاد توزیع ناشده
21	Donated Capital سرمایه اهدا شده	Stockholder's Equity سرمایه سهمداران	Credit کریدت	Balance sheet بیلانس شیت
22	Equipment تجهیزات	Fixed Asset دارایی ثابت	Debit دبت	Balance sheet بیلانس شیت
23	Exchange Gain تفع از مدرک تبادله اسعار	Other Income سایر در آمد (مفاد)	Credit کریدت	Income Statement

				حساب مفاد و ضرر
24	Exchange Loss ضرر از مدرک تبادله اسعار	Other Expense سایر مصارف	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
25	Income Tax Payable مالیه بر درآمد قابل تادیه	Current Liability قروض جاری	Credit کریدت	Balance sheet بیانس شیت
26	Gain on Disposal of Fixed Asset نفع از مدرک فروش دارایی ثابت	Other Income سایر درآمد (مفاد)	Credit کریدت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
27	Gain on Sales of Investment نفع از مدرک فروش سرمایه گذاری	Other Income سایر درآمد (مفاد)	Credit کریدت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
28	Goodwill سرقولی	Intangible Asset دارایی غیر مادی	Debit دبت	Balance sheet بیانس شیت
29	Income Tax Expense مصارف مالیات بر عایدات	Income Tax مالیات بر عایدات	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
30	Income Tax Payable مالیه بر درآمد قابل تادیه	Current Liability قروض جاری	Credit کریدت	Balance sheet بیانس شیت
31	Insurance Expense مصارف بیمه	Operating Expense مصارف عملیاتی	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
32	Interest Expense مصارف ربح	Other Expense سایر مصارف	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
33	Interest Receivable ربح قابل دریافت یا طلبات ربح	Current Asset دارایی جاری	Debit دبت	Balance sheet بیانس شیت
34	Interest Revenue حاصل ربح	Other Income سایر درآمد (عوايد)	Credit کریدت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
35	Investment in Bonds	Investment	Debit	Balance sheet

	سرمایه گذاری در اوراق قرصه	سرمایه گذاری	دبت	بیانس شیت
36	Investment in Stocks سرمایه گذاری در اسهام	Investment سرمایه گذاری	Debit دبت	Balance sheet بیانس شیت
37	Loss on Disposal of Fixed Asset نقص از مدرک فروش دارایی ثابت	Other Expense سایر مصارف	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
38	Loss on Sale of Investment نقص از مدرک فروش سرمایه گذاری	Other Expense سایر مصارف	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
39	Marketable Securities اوراق بها دار	Current Asset دارایی جاری	Debit دبت	Balance sheet بیانس شیت
40	Materials مواد خام	Current Asset دارایی جاری	Debit دبت	Balance sheet بیانس شیت
41	Medicare Tax Payable مالیه بیمه صحی قابل تادیه	Current Liability دیون جاری	Credit کریدت	Balance sheet بیانس شیت
42	Merchandise Inventory ذخایر اموال تجاری	Current Asset دارایی جاری	Debit دبت	Balance sheet بیانس شیت
43	Note Payable قرض دارای سند قابل تادیه (سفتنه)	Current Liability/ Long-term Liability دارایی جاری / دارایی ثابت	Credit کریدت	Balance sheet بیانس شیت
44	Notes Receivable طلبات دارای سند	Current Asset /Investment دارایی جاری / سرمایه گذاری	Debit دبت	Balance sheet بیانس شیت
45	Patent حق الاختراع	Intangible Asset دارایی غیر مادی	Debit دبت	Balance sheet بیانس شیت

46	Paid-in Capital in excess of Par سرمایه اضافه تر از ارزش رویتی سهم	Stockholder's Equity سرمایه سهامداران	Credit کریدت	Balance sheet بیلانس شیت
47	Payroll Tax Expense مصارف مالیه دستمزد	Operating Expense مصارف عملیاتی	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
48	Pension Expense مصارف تقاعد	Operating Expense مصارف عملیاتی	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
49	Petty Cash مبالغ کوچک پول نقد	Current Asset دارایی جاری	Debit دبت	Balance sheet بیلانس شیت
50	Premium on Bonds Payable پاداش اوراق قرضه قابل تادیه	Long-term Liability دیون طویل المدت	Credit کریدت	Balance sheet بیلانس شیت
51	Prepaid Insurance بیمه پیشکی	Current Asset دارایی جاری	Debit دبت	Balance sheet بیلانس شیت
52	Prepaid Rent کرایه پیشکی	Current Asset دارایی جاری	Debit دبت	Balance sheet بیلانس شیت
53	Preferred Stock اسهام ممتاز (دارای رجحان)	Stockholder's Equity سرمایه سهامداران	Credit کریدت	Balance sheet بیلانس شیت
54	Purchases خریداریها	Cost of Goods Sold مصارف اجناس بفروش رسیده	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
55	Purchases Discount تنزیل خرید	Cost of Goods Sold مصارف اجناس بفروش رسیده	Credit کریدت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
56	Purchases Return & Allowance مستردی خرید و تخصیصه کاهش قیمت	Cost of Goods Sold مصارف اجناس بفروش رسیده	Credit کریدت	Income Statement حساب مفادو ضرر
57	Rent Expense	Operating Expense	Debit	Income Statement

	مصارف کرایه	مصارف عملیاتی	دبت	حساب مفاد و ضرر
58	Rent Revenue عوايد کرایه	Other Income سایر درآمد (عوايد)	Credit کریدت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
59	Retained Earnings ذخایر مفاد (مفاد توزیع ناشده)	Stockholder's Equity سرمایه سهامداران	Credit کریدت	Balance sheet / Retained Earnings Statement بیلانس شیت یا حساب ذخایر مفاد
60	Salaries Expense مصارف معاشات	Operating Expense مصارف عملیاتی	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
61	Salaries Payable معاشات قابل تادیه	Current Liability دیون جاری	Credit کریدت	Balance sheet بیلانس شیت
62	Sales فروشات	Revenue from Sales عوايد فروش	Credit کریدت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
63	Sales Discount تنزیل فروش	Revenue from Sales عوايد فروش	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
64	Sales Return & Allowances مستردی فروش و تخصیصه کاهش قیمت	Revenue from Sales عوايد فروش	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
65	Sales Tax Payable مالیه بر فروش قابل تادیه	Current Liability دیون جاری	Credit کریدت	Balance sheet بیلانس شیت
66	Stock Dividends توزيع مفاد به شکل سهم	Stockholder's Equity سرمایه سهامداران	Debit دبت	Retained Earnings Statement ذخایر مفاد (مفاد توزیع ناشده)
67	Supplies لوازم دفتر	Current Asset دارایی جاری	Debit دبت	Balance sheet بیلانس شیت
68	Supplies Expense مصارف لوازم دفتر	Operating Expense مصارف عملیاتی	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر

69	Transportation In مصارف انتقال اموال الى کمپنی	Cost of Goods Sold مصارف اجناس بفروش رسیده	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
70	Transportation Out مصارف انتقال اموال الى محل مشتری	Cost of Goods Sold مصارف اجناس بفروش رسیده	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
71	Uncollectable Accounts Expense مصارف طلبات مشکوک	Operating Expense مصارف عملیاتی	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
72	Unearned Rent کرایه تحصیل ناشده	Current Liability دین یا قرض جاری	Credit کریدت	Balance sheet بیانس شیت
73	Utilities Expense مصارف برق، آب، صفائی	Operating Expense مصارف عملیاتی	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
74	Vacation Pay Expense مصارف پرداخت(مزد) رخصتی	Operating Expense مصارف عملیاتی	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
75	Vacation Pay Payable پرداخت (مزد) رخصتی قابل تادیه	Current Liability / Long-term Liability قرض جاری / قرض طويل المدت	Credit کریدت	Balance sheet بیانس شیت
76	Work in Process تولیدات نیمکاره	Current Asset دارایی جاری	Debit دبت	Balance sheet بیانس شیت
77	Service Revenue عوايد خدمات	Revenue عوايد	Credit کریدت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
78	Electricity Expense مصارف برق	Operating Expense مصارف عملیاتی	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر

79	Telephone Expense مصارف تیلفون	Operating Expense مصارف عملیاتی	Debit دبت	Income Statement حساب مناد و ضرر
80	Depreciation Expense مصارف فرسایش	Operating Expense مصارف عملیاتی	Debit دبت	Income Statement حساب مناد و ضرر
81	Machinery ماشین آلات	Fixed Asset دارایی ثابت	Debit دبت	Balance sheet بیلانس شیت
82	Land زمین	Fixed Asset دارایی ثابت	Debit دبت	Balance sheet بیلانس شیت
83	Withdrawal برداشت (برداشت شخصی)	Withdrawal برداشت شخصی	Debit دبت	Owner's Equity سرمایه شخصی (مالک)
84	Repair Expense مصارف ترمیم	Operating Expense مصارف عملیاتی	Debit دبت	Income Statement حساب مناد و ضرر
85	Stationery قرطاسیه	Current Asset دارایی جاری	Debit دبت	Balance Sheet بیلانس شیت
86	Vehicle عرباده جات (موتور)	Fixed Asset دارایی ثابت	Debit دبت	Balance Sheet بیلانس شیت

Glossary

فهرست معانی

شماره	Expressions اصطلاحات	Meaning and Definition معنی و تعریف
1	Accelerated Depreciation	فرسا یش سریع: سنجرش فرسایش با یک نرخ بلند.
2	Account	حساب: حساب ثبت خلاصه معاملات مربوط به یک شخص یا یک شی میباشد.
3	Accounting	محاسبه: عبارت از فن ثبت، تفسیر، طبقه بندی، خلاصه سازی و ابلاغ نتایج فعالیتهای اقتصادی (معاملات) میباشد.
4	Accounting Cycle	دوران محاسبه: دوران که یک معامله تجاری آنرا در یک سیستم محاسبه‌ی طی می‌نماید.
5	Accrual	تحقیق یافته: در محاسبه زمانیکه کار صورت گرفته باشد، یا یک خدمت انجام یافته باشد، لیکن پول آن بدست نیامده باشد از جمله تحقیق یافته شمرده می‌شود.
6	Accumulated Depreciation	فرسایش جمع شده: مبلغ تجمع یافته فرسایشات چندین دوره یک دارایی قابل فرسایش.
7	Adjusted Balance	بیلانس اصلاح شده (تعدیل شده): بیلانس که بعد از وارد نمودن بعضی تعدیلات در حساب مربوطه سنجرش می‌گردد.
8	Adjustment	تعدیلات (اصلاحات): تغیر آوردن لازم در بعضی حسابات که ضرورت به اصلاح دارند.
9	Advance Payment	پرداخت پیشکی: پرداخت که قبل از دریافت خدمت، تولید و یا جنس صورت می‌گیرد.
10	Advertisement	اعلانات، اشتهرات معرفی نمودن تولیدات یا خدمات یک کمپنی به مستهلكین و علاقه مندان.
11	Agency	نماینده گی، اداره دولتی: عبارت از کمپنی یا نهاد است که برای کمپنی دیگر خدمت میکند. و یا کمپنی است که توسط

		شخص غیر از سهامداران یا مالکین رهبری می گردد ، مالکین یا سهم داران بنام Principals و شخص که کمپنی را رهبری میکند بنام Agent یاد میشود. تیوری که این موضع را مطالعه میکند بنام Agency theory یاد می گردد.
12	Allowance	سهمیه، تخصیص: پول اضافی بابت چیزی، کاستن نرخ یک امتعه.
13	Amortization	استهلاک (برای دارایی های غیر مادی): کاهش ارزش دوره بی دارایی های غیرمادی که منحیث مصارف ثبت می گردد.
14	Annuity	پرداخت مساوی سالانه: قسط السنین عبارت از پرداختها یک سرمایه گذاری بوده که در طول عمر سرمایه گذاری در هر دوره به صورت مساویانه پرداخت می گردد.
15	Assets	دارایی ها: منابع اقتصادی که مالک آن از آن موقع مفاد دارد.
16	Audit	بررسی دقیق ، حسابرسی: بررسی عبارت از یک تحقیق و وارسی مستقل از حساب یا گروپ از حسابات توسط یک مرجع مستقل بررسی می باشد. مثالاً حسابات مالی توسط محاسبین مسلکی و مجرب از خاطر بررسی می گردد تا تائید و تثیت نماید که آیا این حسابات مالی با وضع موجوده کمپنی مطابقت دارند و یا خیر؟
17	Bad Debt	قرض بد، قرض حاصل نشدنی: قروض که در حصول آن اطمینان وجود نداشته باشد.
18	Bad Debt expense	مصارف طلبات مشکوک: عبارت از مصارف است که در صورت مشکوک شدن طلبات یک کمپنی دریک دوره به وجود میآید.
19	Balance	بیلانس (باقیمانده): باقیمانده یک حساب که از تفاوت سمت دبт و کریدت بدست میآید.

20	Balance Sheet	بیلانس شیت، ترازنامه: صورت حساب است که وضع مالی یک کمپنی را با ارایه معلومات در مورد دارایی ، دیون و سرمایه کمپنی نشان میدهد.
21	Bank Reconciliation	اصلاح حساب بانکی، تلفیق حساب بانکی: تطبیق و تلفیق حساب بانکی و حساب دفترنقده در کمپنی.
22	Beginning Balance	بیلانس شروع دوره: مبلغ یا رقم در آغاز یک دوره محاسبه‌ی دیگر حساب وجود دارد، این مبلغ یارقلم ازماه قبلی انتقال می‌یابد.
23	Bill	سندهای مالی ، بیچک: سندهای رسمی که بین فروشنده و خریدار در موقع خرید جنس تباشه می‌گردد.
24	Bond	سندهای قرضه: استناد که از طرف بعضی نهادها به منظور بدست آوردن پول نشر و به فروش میرسد، سرمایه اصلی، نرخ ربح و موعد پرداخت آن معین می‌باشد.
25	Bond indenture	قرارداد سندهای قرضه: قرارداد که میان شرکت نشر کننده سندهای قرضه و خریدار سندهای قرضه عقد می‌گردد.
26	Book Value	ارزش دفتری: عبارت لز مبلغ است که یک دارایی یا یک دین (قرض) به اساس آن در بیلانس شیت راپور داده می‌شود.
27	Book Value of the asset	ارزش دفتری یک دارایی: تفاوت میان موجود دارایی و فرسایش جمع شده آن.
28	Break-even point	آستانه مفاد: سطح فعالیت یک کمپنی که در آن عواید و مصارف انجام یافته باهم مساوی باشد.
29	Brought down	متقل به صفحه جلو: مبلغ یا رقم که در یک حساب از تفاوت دبت و کریدت بدست آمده و به دوره بعدی انتقال می‌گردد.
30	Brought forward	متقل از صفحه قبل: مبلغ یا رقم که در حساب ماه قبلی از تفاوت دبت و کریدت بدست آمده و به ماه فعلی منحیث موجود اول حساب انتقال داده شده است.

31	Budget	بودجه : پلان مالی که برای فعالیت آینده یک کمپنی یه اساس اعداد و ارقام ترتیب میگردد.
32	Business	کسب و کار ، تثبت: عبارت از یک سیستم اجتماعی به خاطر خلقی ارزشها می باشد.
33	Business entity concept	مفهوم نهاد یا موجودیت یک تثبت: مفهوم است که در محاسبه استفاده گردیده و بیان کننده این مطلب است که کمپنی از مالک آن یا کسیکه دارایی کمپنی متعلق به او است جدا میباشد. یعنی حسابات کمپنی به خود کمپنی تعلق دارد نه به مالک آن.
34	Business stakeholder	علاقمند تثبت: شخص یا ارگان که به فعالیت اقتصادی یک کمپنی علاقه داشته باشد. بدین معنی که فعالیت کمپنی به صورت مستقیم و یا غیرمستقیم بالای این شخص یا ارگان تاثیر وارد میکند.
35	Business Transaction	معامله: تجاری: عبارت از واقعه یا یک رویداد اقتصادی است که باید در محاسبه ثبت گردد.
36	Capital	سرمایه ، راس المال: مفهوم محاسبی: پول که ذریعه آن یک فعالیت اقتصادی آغاز می گردد. پول موردنیاز یک تجارت. مفهوم اقتصادی سرمایه: سرمایه عبارت از نتیجه فعالیت گذشته انسان است که امروز مورد استفاده قرار می گیرد.
37	Capital expenditure	مصارف سرمایوی: مصارف است که به خاطر دوام بیشتر از یک دوره مفیدیت یا سودمندی یک دارایی صورت می گیرد.
38	Carried down	منتقل به صفحه جلو: مبلغ یا رقم که دریک حساب از تفاوت دbet و کریدت بدست آمده و به دوره بعدی انتقال می گردد.
39	Carried forward	منتقل از صفحه قبل: مبلغ یا رقم که درحساب ماه قبلی از تفاوت دbet و کریدت بدست آمده و به ماه فعلی منحیث

		موجود اول حساب انتقال داده شده است.
40	Cash	نقد: سکه‌ها، بانکنوت‌ها، چک و تمام سپرده‌های بانکی که بدون کدام محدودیت قابل برداشت باشد.
41	Cash based Accounting	محاسبه مبنی بر پول نقد: محاسبه که به اساس نقد استوار باشد، یعنی در آن معاملات به ثبت میرسد که در آن صرف پول نقد تباده شده باشد.
42	Cash basis	اساس نقد: اساس محاسبوی است که بر طبق آن عواید زمانی به ثبت میرسد که پول بدست بیاید، و مصارف زمانی به ثبت میرسد که پول تادیه گردد.
43	Cash Book	دفتر نقد دفتر است که در آن معاملات پول نقد یک نهاد ثبت می‌گردد.
44	Cash Budget	بودجه نقد: یک بخش مهم و حیاتی بیلانس شیت پلان شده است که تمام پرداختهای پول نقد را به خارج از کمپنی و تمام پرداختهای پول نقد را به داخل کمپنی برای یک دوره خاص در آینده نشان می‌دهد.
45	Cash Discount	تنزیل نقد: کاستن قیمت یک شی در صورت تادیه فوری (تادیه در دوره تنزیل).
46	Cash Dividend	توزیع نقد: پول نقد که از درآمد شرکت بالای سهامداران توزیع می‌گردد.
47	Cash equivalents	معادل نقد سرمایه گذاری‌های که دارای نقدینگی بالا است و معمولاً یکجا با پول نقد در بیلانس شیت کمپنی نشان داده می‌شود.
48	Cash Flow	جريان نقد: دخول و خروج پول نقد به یک کمپنی یا یک شرکت.
49	Cash flows from financing activity	جريان نقد از فعالیت‌های تمویلی: تمام پرداختهای را در صورت حساب جريان نقد نشان میدهد که در اثر معاملات سرمایه و دیون در یک دوره به وجود می‌آيد.

50	Cash flows from investing activity	جريان نقده از فعالیت های سرمایه گذاری: تمام پرداخت های را صورت حساب جريان نقده نشان میدهد که در اثر معاملات سرمایه گذاری در یک دوره به وجود میآید.
51	Cash flows from operating activity	جريان نقده از فعالیتهای عملیاتی: تمام پرداخت های را در صورت حساب جريان نقده نشان میدهد که در اثر معاملات عملیاتی (معاملات که باعث به وجود آمدن درآمدن خالص می گردد) در یک دوره به وجود میآید.
52	Cash inflow	جريان نقده به داخل: تمام پرداختهای پول نقد که در یک دوره به داخل یک کمپنی صورت می گیرد.
53	Cash outflow	جريان نقده به خارج: تمام پرداختهای پول نقد به خارج از کمپنی.
54	Cash flow Statement	صورت حساب جريان نقده: صورت حساب مالی است که دخول و خروج پول نقد را در یک دوره در یک کمپنی نشان میدهد.
55	Chart of account	جدول یا تابلو حسابات سیستم است که برطبق آن تمام حسابات مربوطه یک کمپنی مشخص گردیده و بخاطر ثبت در لیجر آماده میشود.
56	Closing Entries	ثبت نهایی: عبارت از ثبت است که برای بستن و به خاطر حذف بیانس (باقیمانده) حسابات موقتی استفاده می گردد، و به اساس آن حسابات برای مراحل بعدی آماده می شود.
57	Collateral	ویقه، ضمانت: جنس یا جایداد در مسایل گروی به شکل ضمانت استفاده می گردد.
58	Commerce	تجارت ، بازارگانی: خرید و فروش اشیا و اجتناس ، سودا گری.
59	Consumer	مستهلك، مصرف کننده شخص که پول خویش را برای بدست آوردن اشیا و اجتناس به مصرف میرساند.
60	Consumption	صرف
61	Contingent Liability	دیون یا قروض احتمالی: قروض است که در اثر معاملات که وقوع آن احتمالی باشد بوجود میآید.
62	Contra account	حساب مخالف: عبارت از حساب است که در مقابل حساب دیگر

		واقع باشد.
63	Contra asset account	حساب مخالف دارایی: حساب است که بالای دارایی تاثیر منفی دارد. مانند: فرسایش جمع شده یک دارایی.
64	Contribution Margin	سهمیه پوشش: تفاوت بین قیمت خالص فروش و مصارف متتحول میباشد.
65	Cost	ارزش، قیمت ، مصرف: پرداخت پول یا تعهد پرداخت پول در آینده به هدف بدست آوردن عواید.
66	Cost Accounting	محاسبه مصارف ، منجش مصارف: محاسبه داخلی کمپنی بوده که برای هدف اقتصادی (کنترول مصارف) از آن استفاده می گردد.
67	Cost Of Goods Available for Sale	ارزش اجناس که آماده فروش است: ارزش مجموعی ذخایر اموال، یعنی تمام اجناس کار تمام که برای فروش در گدام کمپنی آماده می باشد.
68	Cost Of Goods Sold	ارزش اجناس که به فروش رسیده: ارزش اجناس که در دوره فعلی به فروش رسیده است.
69	Credit	کریدت، اعتبار، سمت راست حساب (T): در محاسبه سمت راست یک حساب را که بدت گویند.
70	Creditors	دائنین: اشخاص و یا ارگانهای که به یک شخص یا یک کمپنی قرض داده باشد. مثلاً دائنین یک کمپنی اشخاص و موسسات است که برای کمپنی پول قرض داده باشد و یا در بعضی موارد دیگر به آنها مکلفیت قانونی داشته باشد.
71	Currency	ارز ، سعر: پول خارجی در یک کشور
72	Current Asset	دارایی جاری: پول نقد یا دارایی های دیگر که در عملیات نورمال کمپنی در ظرف یک سال یا کمتر از آن به پول نقد تبدیل گردد، یا به فروش برسد، و یا استفاده شده و ازبین برود.
73	Current Liability	قروض جاری: قروض که در کوتاه مدت قابل تادیه می باشد ، عموماً با استفاده از دارایی جاری پرداخت می گردد.
74	Customer	مشتری: افراد که اجناس یک کمپنی را خریداری میکنند

75	Debenture	استاد قرضه بدون تضمین: سند قرضه که بدون ضمانت به فروش میرسد.
76	Debit	دبت ، بدھی ، سمت چپ حساب (T): در محاسبه به سمت چپ حساب گفته می شود.
77	Declining-balance depreciation method	میتود نزولی فرسایش: عبارت از میتود است که برطبق آن کاهش ارزش یک دارایی با درنظر گرفتن عمر استفاده‌ی (عمر موثر) به شکل نزولی سنجش می گردد.
78	Deferred expenses (prepaid expense)	مصارف به تعویق انداخته شده: مصارف پیش پرداخت شده است در ابتدا منحیث دارایی ثبت می شود، ولی با گذشت زمان و یا هم در اثر استفاده به مصارف تبدیل می گردد.
79	Debtors	مقروض ، مدييون: کسیکه قرضدار باشد، در محاسبه از دیدگاه یک کمپنی، مقروض شخص یا ارگان است که قرضدار کمپنی باشد، یعنی کمپنی بالای آن طلب داشته باشد. هدف از طلبات یک کمپنی مدييون آن میباشد.
80	Deferred revenues (Unearned revenues)	عوايد به تعویق انداخته شده: عوايد تحصیل ناشده است که منحیث دیون (قروض) ثبت شده ، لیکن با گذشت زمان و یا هم در اثر انجام فعالیت به عوايد تبدیل می گردد.
81	Depletion	استخراج ، تقلیل ، تهی سازی منابع زیرزمینی
82	Depreciation	فرسا یش: کاهش ارزش یک دارایی که در اثر استفاده و یا با گذشت زمان بوجود میآید.
83	Description	توضیح ، تشریح: ارایه تفصیلات در مورد یک شی یا یک موضوع.
84	Direct write-off method	میتود حذف مستقیم: عبارت از میتود است که در محاسبه برای حذف طلبات مشکوک از حساب طلبات و تشخیص آن منحیث مصارف استفاده می گردد.
85	Disburse	پرداختن، خرج کردن: پرداختن مبالغ از یک فند (وجوه)
86	Disbursement	پرداخت، خرج: پرداخت پول از یک فند (وجوه)
87	Discount	تنزیل: کاهش قیمت یک شی یا یک جنس

88	Dividend	مفاد توزیع شده مفاد که در شرکتهای سهامی به سهامداران شرکت در یک دوره پرداخت می‌گردد.
89	Double Entry accounting	محاسبه مضاعف: محاسبه که در آن هردو بعد یک معامله در نظر گرفته شده و ثبت حسابات می‌گردد. یعنی کاهش و افزایش که در اثر یک معامله در حسابات یک کمپنی به وجود می‌آید ثبت می‌شود. در این سیستم همیشه دلت مساوی به کریدت است
90	Doubtful Account	حسابات مشکوک: طلبات کمپنی که در حصول آن شک و تردید وجود داشته باشد.
01	Earn	درآمد داشتن، به دست آوردن
92	Economies of Scale	اقتصاد (صرفه جویی) مقایس: این پرسنیپ بیان می‌کند که: مصارف تولید یا خرید یک جنس با ازدیاد حجم تولید و یا خرید کاهش مینماید. مثلًا ازدیاد حجم تولید باعث کاهش مصارف ثابت فی واحد می‌گردد.
93	Ending Balance	بیلانس اخیر (باقیمانده): مبلغ باقیمانده که در اثر مقایسه سمت دلت و کریدت یک حساب بدست می‌آید.
94	Entity	نهاد، وجود
95	Entrepreneur	متثبت، کارگزار: کسی که با قبول مخاطرات احتمالی سرمایه‌ی خود را در کارهای تولید به کار می‌اندازد و کار ایجاد می‌کند.
96	Enterprise	تصدی، کارگاه: محل که در آن در اثر عوامل تولید امتعه و اجناس تولید می‌گردد.
97	Entry	ثبت، دخول: در محاسبه به ثبت و یا درج معاملات در حسابات گفته می‌شود، خصوصاً ثبت معامله در ژورنال.
98	Equity	سرمایه: سهم مالک، تعهد مالک به ارتباط فعالیت خویش. پول که از طرف مالک یک کمپنی بخطاطر پیشبرد فعالیت به کار انداخته می‌شود.
99	Estimation	تخمین: پیش بینی کردن موضوعات و مسائل مربوط آینده
100	Expenditure	مصارف: صرف مبلغ پول به خاطر انجام دادن یک فعالیت یا

		بدست آوردن یک شی.
101	Expense	صرف: خرج یا هزینه پول که برای یک فعالیت که باعث بوجود آمدن عواید می شود صورت می گیرد.
102	Factors of Production	عوامل تولید: عوامل که با استفاده از آن تولید صورت می گیرد. مانند نیروی کار، مواد کار، وسایل کار، و منجمنت.
103	Finance	تمويل، مالیه: برابر ساختن یا تهیه کردن پول برای یک فعالیت.
104	Financial	مالی: وسایل که در آن موضع پول دخیل باشد.
105	Financial Accounting	محاسبه مالی: عبارت از یک شاخه از محاسبه بوده که تمام معاملات یک کمپنی را که قابلیت سنجش به پول را داشته باشد با استفاده از اصول قبول شده عمومی محاسبه ثبت نموده و با استفاده از آن صورت حسابات مالی کمپنی را دریک دوره ترتیب می نماید.
106	Financial Accounting Standards Board (FASB)	کمیسیون ستندرد محاسبه مالی: یک نهاد قابل اطمینان بوده که اصول محاسبه مالی را انکشاف داده است.
107	Financial Statement	صورت حساب مالی: راپورهای یا حسابات رسمی محاسبه که وضع مالی، نتیجه، و قدرت تادیاتی یک کمپنی یا شرکت را به صورت مفصل نشان میدهد.
108	Finished goods inventory	ذخار اجتناس (تولیدات) کار تمام: عبارت از مصارف اجتناس است که برای فروش آماده بوده، لیکن تا هنوز به فروش نرسیده است.
109	Firm	کارخانه، شرکت: محل که در آن عوامل تولید به کار اندخته می شود و باعث خلق تولید می گردد.
110	Fixed Asset	دارای ثابت: منابع فریکی است که به هدف طویل المدت در یک کمپنی مورد استفاده قرار می گیرد، مانند ماشین، تعمیر وغیره.
111	Fixed Cost	مصارف ثابت: مصارف است که با تحول و تغیر فعالیت یا تولید ثابت باقی میماند.
112	FOB (Free on board) destination	موافقنامه میان فروشنده و خریدار که برطبق آن مالکیت اموال تجاری از فروشنده به خریدار زمانی انتقال می گردد که خریدار

		اموال را دریافت نماید و فروشنده تمام مصارف ترانسپورت را بپردازد.
113	FOB (Free on board) shipping point	موافقنامه میان فروشنده و خریدار که برطبق آن مالکیت اموال تجاری زمانی از فروشنده به خریدار انتقال می گردد که اموال به کمپنی ترانسپورتی تسلیم شود و مصارف ترانسپورت به دوش خریدار میباشد.
114	Freight	کرایه کشتی، باربری: حمل و نقل اموال و اجنباس از یک محل به محل دیگر.
115	Gain	حاصل، بهره: کسب کردن منفعت
116	Generally Accepted Accounting Principle (GAAP)	اصول قبول شده عمومی محاسبه: عبارت از یک سلسله رهنمایی ها به ارتباط ترتیب و تنظیم صورت حسابات مالی در محاسبه میباشد.
117	Gross Profit	مفad غیرخالص: مفاد که تا هنوز قسمت از مصارف از آن وضع نشده است.
118	Income	درآمد: مبلغ پول که یک شخص یا یک ارگان در یک دوره بدست میآورد.
119	Income after tax	درآمد بعد از مالیه: درآمد که از آن مالیات تفریق گردیده است.
120	Income before Interest and Tax	درآمد قبل از وضع ریح و مالیه: درآمد که از آن ریح سرمایه غیر و مالیات وضع نشده است.
121	Income Statement	صورت حساب مفاد و ضرر: صورت حساب است که عواید و مصارف یک دوره کمپنی ذریعه آن مقایسه شده و نتیجه فعالیت کمپنی را نشان میدهد.
122	Insurance	بیمه: ضمانت کردن
123	Intangible Asset	دارایی غیر مادی: دارایی که موجودیت فزیکی نداشته ولی باعث خلق عواید می گردد. مانند پتنت و غیره.
124	Interest	ریح: مبلغ که کمپنی آنرا در مقابل قرض خویش به مالک پول که آنرا قرض گرفته است میپردازد.

125	Internal control	کنترول داخلی: تمام فعالیت ها و پروسه های که به خاطر دقیق بودن راپورها و معلومات به ارتباط روند فعالیت یک کمپنی مورد استفاده قرار می گیرد.
126	Inventory	ذخایر: اموال کارتمام یا نیمکاره که در یک دوره در گدام یک کمپنی وجود داشته و آماده فروش می باشد.
127	Investment	سرمایه گذاری: سرمایه گذاری عبارت از بکار اندختن منابع در چوکات یک کمپنی یا یک پروژه به خاطر بدست آوردن مفad آینده می باشد.
128	Invoice	صورت حساب ، بیجک : سند که از طرف فروشنده امتعه تهیه شده و به خریدار داده می شود. فروشنده آنرا به نام سند فروش (بل فروش) یاد می کند ، و خریدار آنرا بنام سند خرید (بل خرید) یاد می کند.
129	Journal	ژورنال، یومیه، روزنامچه: ژورنال عبارت از جدول است که تمام معاملات مربوط یک کمپنی در آن به صورت تاریخوار ثبت می گردد.
130	Ledger	لیجر، دفتر کل: دفتر است که معاملات یک حساب خاص از ژورنال به آن منتقل می گردد.
131	Liability	دیون، مکلفیت: قروض کمپنی از اشخاص ، افراد و ارگانهای خارج از کمپنی. یا به عباره دیگر عبارت از مکلفیت های مالی که ارزش خالص یک کمپنی را کاهش میدهد.
132	Liquidity	نقد ینگی: قدرت تبدیل شدن اقلام دارایی یک کمپنی به پول نقد.
133	Long term Loan	قرض طویل المدت: قرض طویل المدت که برای تمویل دارایی های یک کمپنی استفاده می گردد. قروض که در کوتاه مدت قابل تادیه نباشد (معمولاً "بیشتر از یکسال").
134	Loss	خساره ، زیان
135	Maintenance	نگهداشت، حفظ و مراقبت
136	Market	مارکیت: مارکیت عبارت از یک سیستم اقتصادی است که شامل

		انواع مختلف تصامیم و فعالیتهای افراد، اشخاص و ارگانها میباشد. تاثیرمجموعی این تصامیم و فعالیتهای اشخاص و ارگانها اشکال مختلف مارکیت را سامان میبخشد.
137	Marketable Security	اوراق بها دار: اوراق که در بازار برس خرید و فروش می‌گردد. مانند اوراق قرضه، اسهام و غیره.
138	Memorandum	یاداشت، نامه غیررسمی: در محاسبه معمولاً به یادشت گفته میشود که کمپنی آنرا برای اثبات یک معامله ترتیب مینماید.
139	Merchandise	اموال تجاری، مال التجاره: کالاهای، اجناس و اشیای کارتام که کمپنی های تجاری آنرا بخاطر فروش دوباره خریداری می نمایند.
140	Mortgage	گرو، رهن
141	Net Profit	مفad خالص: مبلغ که بعد از وضع تمام مصارف کمپنی، ربح سرمایه غیر(قرض) و مالیه در کمپنی باقی میماند.
142	Net Realizable Value	ارزش خالص: این اصطلاح برای ارزش خالص طلبات کمپنی استفاده می شود، یعنی زمانیکه از طلبات مجموعی یک کمپنی آن طلبات که مشکوک است تفريق گردد طلبات خالص بدست می‌آيد.
143	Operating Cost	مصارف عملیاتی: مصارف که برای فعالیت روزمره یک کمپنی در یک دوره لازم باشد.
144	Operating Profit	مفاد عملیاتی: افزایش عواید عملیاتی یک کمپنی نظر به مصارف عملیاتی آن عبارت از مفاد خالص میباشد.
145	Operation	عملیات: فعالیت روزمره یک کمپنی بخاطر کسب مفاد.
146	Outsourcing	تبيه امته و اجتناس از منابع خارج کمپنی، خريد امته از خارج کمپنی، انجام بعضی از وظایف خارج از کمپنی: این اصطلاح به حالت گفته میشود که بعضی وظایف یک کمپنی توسط اشخاص و ارگانهای بیرونی (خارج از کمپنی) اجرا گردد.

147	Overdraft	اضافه برداشت: برداشت پول توسط یک کمپنی از حساب بانکی خود بیشتر از پول که در حساب بانکی آن وجود دارد.
148	Owner's Equity	سرمایه مالک: تعهد مالک به ارتباط فعالیت خویش، یعنی پول که مالک یک کمپنی آنرا برای پیشبرد فعالیت کمپنی خویش بکار می اندازد.
149	Pass Book	دفتر حساب جاری: (سند بانکی) صورت حساب که بانک آنرا با خاطر وضاحت درمورد حسابات بانکی یک کمپنی در یک دوره آنرا برای کمپنی ترتیب مینماید.
150	Petty Cash	پول خورده: مبالغ کوچک پول که معمولاً برای مصارف خورد و کوچک روزمره کمپنی استفاده می گردد.
151	Plant	دستگاه: ماشین آلات ، تجهیزات و یا وسایل که برای پروسه فعالیت یک کمپنی به کار انداخته می شود.
153	Prepayment	پیش پرداخت: پرداخت پول قبل از دریافت خدمت یا تولید.
153	Producer	تولیده کننده ، مولد: شخص یا کمپنی که امتعه و اجناس را تولید می کند.
154	Profit	مفاد: مبلغ که بعد از وضع تمام مصارف از عواید کمپنی در یک دوره بدست می آید.
155	Profit margin	سهمهیه مفاد: یک جز از نرخ بازدهی سرمایه گذاری بوده که از نسبت مفاد عملیاتی و فروشات دوره سنجش می گردد.
156	Profit Volume chart	دیاگرام یا چارت مفاد و حجم تولید: عبارت از دیاگرام یا تابلو است که منجمنت یک کمپنی را در دانستن ارتباط میان حجم تولید و مفاد کمک می کند.
157	Profitability	قابلیت سود دهی ، نفع آوری: قدرت و توانایی یک کمپنی به ارتباط بdest آوردن مفاد را نشان میدهد.
158	Property	ملکیت ، جایداد
159	Proprietor	متصرف ، مالک: شخص که صاحب یک کارخانه یا تجارت است.
160	Proprietorship	مالکیت: امتیاز که یک شخص در مقابل کارخانه یا فعالیتگاه دارد. به عباره دیگر صاحب بودن یک کارخانه.

161	Purchase	خریداری کردن، کسب کردن: به دست آوردن کنترول یک دارایی یا یک شی در مقابل پول نقد، قرض، همکاری وغیره.
162	Purchase discount	تنزيل خريد: عبارت از تنزيل يا کاهش نرخ است که خريدار آنرا در صورت تاديء فوري (تاديء در دوره تنزيل) بدست مياورد.
163	Purchase return and allowances	مستردی خريد و تخصیص کاهش قیمت: هرگاه خريدار اموال فروخته شده را بنابر داشتن نواقص به فروشنده آن مسترد نماید، به نام مستردی خريد یاد میگردد. و هرگاه اموال فروخته شده دارای نواقص باشد که برای خريدار در صورت کاهش قیمت آن از جانب فروشنده قابل قبول باشد، به نام تخصیص کاهش قیمت یاد می گردد.
164	Quick assets	دارایی های سریع (دارای نقدینگی بالا): عبارت از مجموع پول نقد، طلبات و اوراق بها دار کوتاه مدت میباشد.
165	Quick ratio	نسبت سریع: عبارت از یک نسبت مالی است که توانایی کمپنی را درمورد تاديء قروض کوتاه مدت آن در زمان کوتاه نشان میدهد.
166	Ratios	نسبت ها
167	Real accounts	حسابات واقعی: عبارت از حسابات شامل بیلانس شیت میباشد که بعضًا به نام حسابات بیلانسی نیز یاد می شوند.
168	Receivables	طلبات (مبالغ قابل دریافت): عبارت از تمام مطالبه های است که کمپنی بالای اشخاص، موسسات و ارگانها میداشته باشد.
169	Reconciliation	تلقيق، آشتی: درمحاسبه به تساوی ساختن دو حساب (عموماً حساب بانکی و دفتر پول نقد یک کمپنی) گفته می شود.
170	Remedy	علاج، چاره، جبران کردن
171	Report form of Balance sheet	شكل راپوردهی بیلانس شیت: عبارت از آن شکل بیلانس شیت یک کمپنی میباشد که در آن دیون و سرمایه در پائین دارایی ها لست می گردد.
172	Residual value	ارزش باقیمانده (ارزش داغمه): عبارت از قیمت تخمین شده است

		که کمپنی آنرا برای دارایی های قابل فرسایش خویش درختم عمر استفاده ای آن تخمین مینماید.
173	Result	نتیجه: انجام ونتیجه یک کار و یا یک عمل.
174	Retailer	برچون فروش: افراد یک کمپنی های که اموال را به مقادیر کمتر به مستهلكین به فروش میرساند.
175	Retained Earning	مفad توزيع ناشده (ذخایر مفad): مفad که در شركت سهامی در چندين دوره بدست آمده ، لیکن بالای سهمداران شركت توزيع نگردیده بلکه نگهداري شده است.
176	Return	مستردی، برگشت: در محاسبه مسترد کردن اموال و اجناس فروخته شده یا خریداری شده را گویند.
177	Return And Allowance	مستردی و سهمیه کاهش قیمت
178	Return on Investment	بازدهی سرمایه گذاری: عبارت از سنجش مولده سرمایه میباشد.
179	Revenue	عوايد: پول که کمپنی آنرا در مقابل فروش تولیدات و یا انجام خدمات به مشتریان خویش بدست میآورد.
180	Risk	خطر، مخاطره: تجارت و در عموم تمام فعالیت های اقتصادی با معاملات مخاطره آمیز (داد و ستد خطر آمیز) مواجه میباشند، بنا" باید سعی کنند تا پاداش، یا دستاورد که از چنین معاملات یا داد ستد خطر آمیز بdest میآورند با خطرات آن مقایسه گردند. معاملات که دارای خطر بیشتر باشد باید دستآورده یا پاداش بیشتر باید داشته باشد.
181	Sales	فروشات: عبارت از سپردن تولیدات و خدمات در مقابل پول میباشد. در محاسبه فروشات به معنی عوايد فروش نیز استفاده می گردد.
182	Sales discount	تنزيل فروش: عبارت از کاهش قیمت است که فروشنده آنرا در صورت تاديء فوري برای خريدار در نظر می گيرد.

183	Sales return and allowances	مستری فروش و تخصیصه کاهش قیمت: هرگاه جنس فروخته شده کمپنی فروشنده دوباره مسترد گردد، کمپنی فروشنده آنرا مستردی فروش می نامد. و هرگاه اموال فروخته شده مسترد نگردیده بلکه کمپنی فروشنده قیمت آنرا کاهش دهد به نام تخصیصه کاهش قیمت نامیده میشود.
184	Selling expenses	مصارف فروش: عبارت از مصارف است که مستقماً در پروسه فروش به وجود میآید.
185	Services Business	کمپنی خدماتی (تشبیثات خدماتی): آنده کمپنی های که تولیدات فریبکی را تولید نه نموده، بلکه خدمات را عرضه مینمایند به نام کمپنی های خدماتی یاد میگردد. مانند بانک، بیمه و غیره.
186	Share	سهام، بخش، حصه
187	Shareholder	سهامدار: شخص یا ارگان که مالک اسهام یک شرکت باشد.
188	Shareholder's Equity	سرمایه سهامداران: پول که در شرکت های سهامی از فروش اسهام بدست میآید، و مربوط سهامداران میباشد.
189	Sin qua non	جز لا یتفک، جز لا یتجزأ
190	Single step Income statement	صورت حساب مقادیر ضرر یک مرحله بی: عبارت از صورت حساب است که مجموع مصارف به صورت یک دفعه بی از مجموع عواید تفیریق گردیده و نتیجه کمپنی (مفاد و یا ضرر) بدست میآید.
191	Solvency	سیالیت: به حالت گفته می شود که یک کمپنی از یک طرف قروض قابل تادیه خویش را به موقع معین تادیه نماید، و از طرف دیگر پروسه فعالیت خویش را بدون کدام مشکل مالی ادامه داده بتواند.
192	Stakeholder	ذینعل ، علاقمند: فرد ، شخص و یا اجتماع که به ارتباط یک موضوع مثلاً" یک سیستم یا یک پروژوه دلگرمی و علاقه داشته و از تابع آن متاثر گردد.

193	Statement of Cash flows	صورت حساب جریان نقده: عبارت از حساب است که تمام رسیدات و تادیات پول نقد یک کمپنی را در یک دوره معین نشان میدهد.
194	Stock	سهم: ورق است که از طرف شرکت های سهامی نشر شده و در بازار اسهام آزادانه بین افراد، اشخاص، و نهادها خرید فروش می گردد.
195	Stock dividend	توزیع اسهام: توزیع اسهام یک شرکت به سهامدارانش در یک دوره معین. بعضی اوقات شرکت عوض مفاد نقده، اسهام نشر نموده و به سهامداران توزیع مینماید.
196	Stock split	انشقاق اسهام: زمانیکه شرکت اسهام نشر شده خویش را به نسبت های مختلف شق یا تجزیه نماید و ارزش رویتی آنرا کاهش دهد انشقاق اسهام گفته میشود. البته عکس قضیه نیز وجود دارد که در اثر آن ارزش رویتی اسهام بلند میرود.
197	Stockholders	سهامداران: اشخاص که اسهام یک شرکت سهامی را میخرند، مالکین یک شرکت سهامی.
198	Straight-line depreciation method	میتد خطی فرسایش: میتد است که ذریعه آن در طول عمر استفاده ای دارایی های قابل فرسایش مبالغ مساوی منحث مصارف فرسایش سنجش می گردد.
199	Subsidiary Company	کمپنی فرعی (کمپنی متعلق به کمپنی دیگر): عبارت از کمپنی است یا بخش از کمپنی است که توسط کمپنی مادر یا کمپنی اصلی کنترول و حمایه می گردد.
200	T-Account	حساب (T): شکل هندسی مشابه به حرف (T) انگلیسی بوده که به خاطر فهم خوبتر و بهتر ثبت دبت و کریدت در محاسبه استفاده می گردد.
201	Tangible Asset	دارایی قابل لمس: دارایی که موجود یت فیزیکی ندارند. مانند پتنت یا حق الاختراع وغیره.
202	Tax	مالیه: مبالغ که از طرف افراد و موسسات به دولت پرداخته

		میشود.
203	Tax Accounting	محاسبه مالیاتی: روش است در مورد تاثیر مالیاتی فعالیت یک کمپنی معلومات ارزشمند را به منجمله کمپنی تهیه میدارد.
204	Taxable Income	درآمد قابل مالیه: عبارت از اساس مالیه دهی می باشد، یعنی مبلغ که مالیات بر عایدات از آن سنجش می گردد.
205	Temporary Accounts	حسابات موقتی: حسابات است که دوره به دوره بسته می گردد. مانند مصارف، عواید و برداشت. این حسابات بعضاً به نام حسابات اسمی نیز یاد میشوند.
206	Theory	نظیره، عقیده، نگرش، بینش: عبارت از یک سیستم باورها و نظریات پیرامون موضوعات مختلف می باشد.
207	Trade	تجارت، خرید و فروش امتعه و کالاهای
208	Trade discount	تنزیل تجاری: عبارت از کاهش قیمت است که در لست کمپنی فروشنده وجود دارد و برای یک گروپ خاص از خریداران تابدیه می گردد.
209	Trade mark	علامه تجاری: عبارت از نام، کلمه یا عبارت، و یا سمبل (علامت) است که یک کمپنی یا تاجر آنرا برای تشخیص کمپنی یا تجارت خویش و یا هم تولیدات خویش استفاده مینماید.
210	Transaction	معامله، داد و ستد: موافقت میان خریدار و فروشنده برای تبادله امتعه یا هرچیز دیگر که ارزش اقتصادی داشته و قابلیت تبدیل به پول را دارا باشد.
211	Transposition	پس و پیش گذاری: عبارت از اشتباه یا غلطی در جابجایی رقم های یک عدد میباشد. مثلاً عوض 542 افغانی، 524 افغانی ثبت گردد.
212	Treasury stock	سهام موجود درخزانه شرکت: سهام نشر شده خود یک شرکت است که از طرف شرکت دوباره بدست آورده میشوند.
213	Trial Balance	بیلانس آزمایشی: حساب غیررسمی است که کمپنی آنرا برای دقیق ثبت معاملات خویش استفاده مینماید.

214	Uncollectable	غیر قابل حصول: در محاسبه معمولاً به قروض گفته میشود که قابلیت حصول را نداشته باشد.
215	Unit	واحد ، دانه ، یک
216	Value	ارزش
217	Value added activities	فعالیت های افزایشی ارزش: عبارت از مصارف فعالیت های است که برای برآورده ساختن خواستها و متضیات مشتری توسط یک کمپنی یا فعالیتگاه صورت می گیرد.
218	Variable cost	مصارف متحول: عبارت از مصارف است که دراثر تحول فعالیت کمپنی یا درصورت تغیر تولید تحول و تغیر می نماید.
219	Vertical Analysis	تحلیل عمودی: عبارت از تحلیل یک صورت حساب مالی (معمولأ بیلانس شیت و یا مفاد و ضرر) است که هر عنصر صورت حساب مالی با مجموع همین صررت حساب مالی مقایسه می گردد.
220	Viability	مداومت ، قابل زیستن: مفهوم اقتصادی این اصطلاح عبارت از توانایی بقا یک کمپنی میباشد که بیشتر تعلق می گیرد به بعضی عوامل چون: بدست آوردن مفاد مناسب، سود مندی، سیالیت وغیره.
221	Volatility	نایابداری: نوسانات غیر منظم در ارزش بعضی متحولین. مانند قیمت امتعه ، نرخ تبادله وغیره.
222	Voucher	رسید ، مدرک: عبارت از یک سند است که منحیث شواهد در معاملات خرید و فروش استفاده می گردد.
223	Whole Seller	عمده فروش: فروشنده که اجنباس و امتعه تجاری را به مقدار زیاد به فروش میرساند.
224	Withdraw	برداشت کردن: گرفتن پول نقد یا منابع دیگر از یک نهاد توسط مالک آن برای استفاده شخصی.
225	Withdrawal	برداشت: برداشت پول نقد یا منابع دیگر که از یک نهاد توسط

		مالک آن برای استفاده شخصی شان منحیث قسمت از سهم مفاد کشیده میشود
226	Work sheet	ورق کاری: عبارت از ورق است که در آن بیلانس آزمایشی قبل از تعديل، تمام معاملات تعديلی، بیلانس آزمایشی بعد از تعديل، صورت حساب مفاد و ضرر، و نیز بیلانس شیت کمپنی وجود میداشته باشد.
227	working capital	سرمایه کاری: عبارت از تفاوت میان دارایی جاری و قروض جاری یک کمپنی می باشد، که کمپنی در فعالیت روزمره خویش از آن استفاده مینماید.
228	Write off	از حساب کشیدن: اصطلاح است که برای طلبات غیرقابل حصول اتلاق میگردد. یعنی زمانیکه یک قسمت طلبات کمپنی غیر قابل حصول گردد آنرا از حسابات محاسبی خویش خارج میسازد.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library